

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

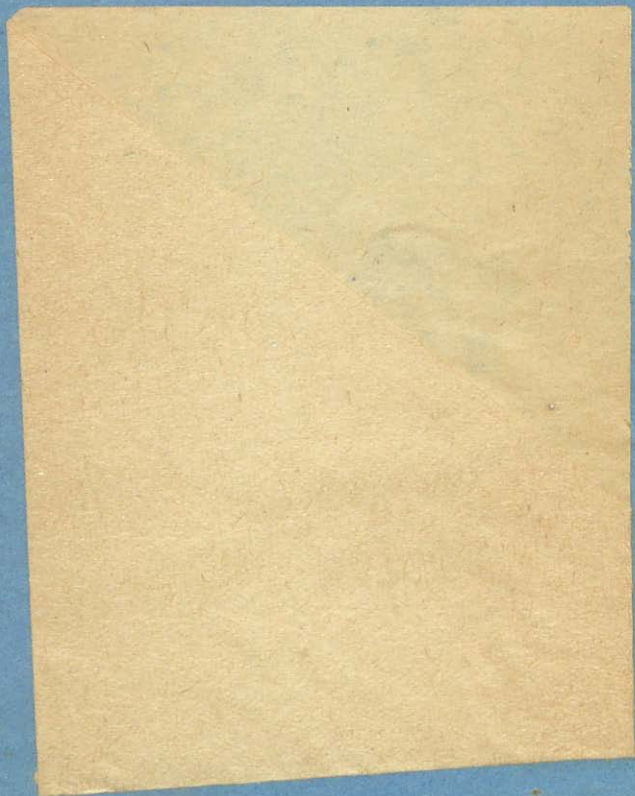

4572

~~1902~~

~~945~~

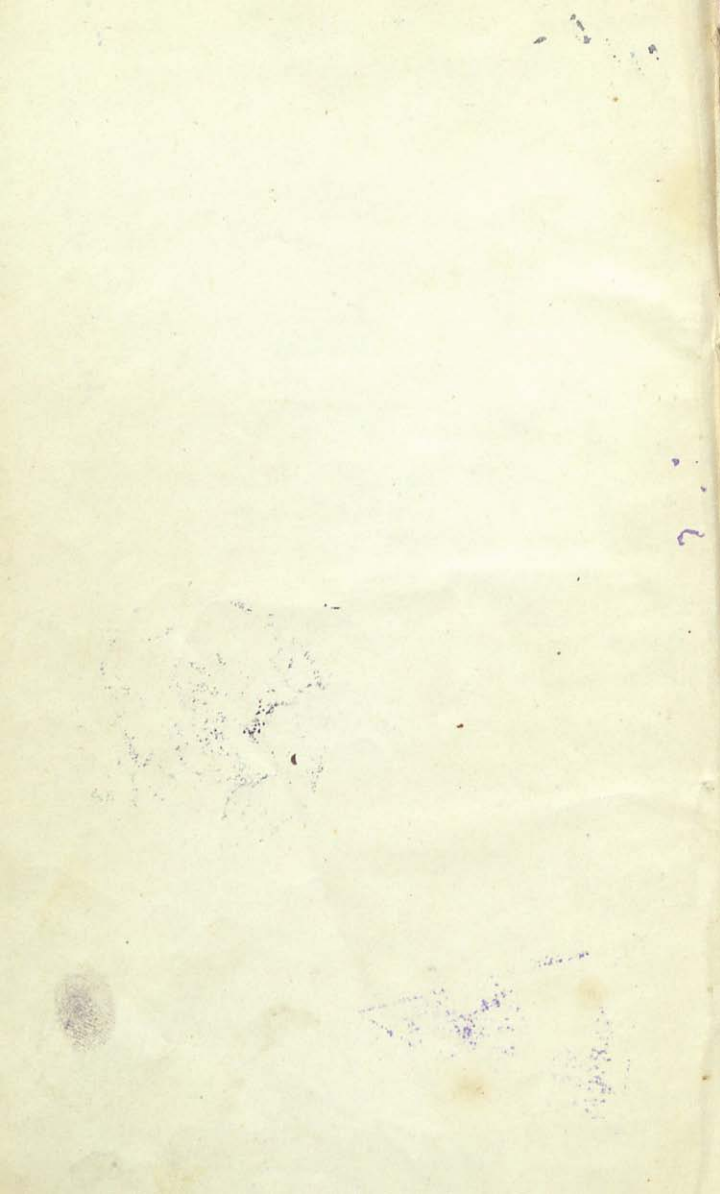
~~—————~~

Catechism
Armenian

1902

1000

2732

ՎՐԻՍՏՈՒՆԷԿԵՆ

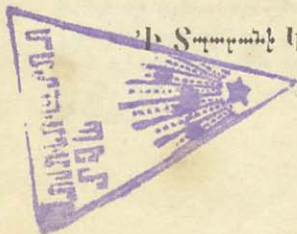
ԱՆՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ :

Որ Սուրբ Կրոնք Վայոս-Մեամբը Համապատասխան
 Բարեկարգվեցանի Վերականգնեց Հար-
 խար գեղեցիկները :

Ի ՕՍԻԻՈՒՆԻՆ

Ի Տպարանի Կառնեղև Կառնիկի :

1842

ՆՆՆՆՆՆՆՆՆՆ

Այս գիրքին մեզ շատ պիտի էր համարանայր պար-
բերան-ներաներան միտքը 'Նորոգ գերով պրին-
կուս մը համ բան մը, անոր համար' որ բնականորեն
մերը պիտի մանկն պանան' իբրև բանին գրեանայր
մի-նը :

Կ. 4. Մ. Սթուդի

ՍԿՐՏՈՒՆԻՔ

Լուսաբանող գիշերը լոյս ունենալը հարկաւոր է, անանկ ալ ամէն Վրիստոնէի պէտք է ՎՐԻՍՏՈՒՆԻՔԸ, կոչված գիրք մը ունենալ, որնոր Վրիստոնէութեան պէտք եղած հարկաւոր ու գլխաւոր նիւթերը Սուրբ Վիրքէն ժողովելով և ամէն մէկ բանին համար վկայութիւն բերելով մեզի գիւրին ու հաստատ կերպով մը կըստրվեցունէ :

Ուստի մենք ալ անոր պիտանաւորութիւնը գիտնալով ու շատ փափաքով խնդրողները տեսնալով՝ աս փոքրիկ Վրիստոնէականը տպեցինք, չէ՛ թէ բոլոր երևելի ու գլխաւոր բաները իր մէջը ունի՝ որնոր շատ մեծ գիրք մը պիտի ըլլար, հապա միայն տղայոց և պատանիներուն համար քանի մը գլխաւոր գիտնալու բաները զրինք հոս համառօտաբար՝ որ դպրատան տղաքները կարենան գիւրութեամբ ստրվել պղտիկուց՝ ու վարժըվել քիչ մը՝ Վրիստոնէական վարդապետութեամբ :

Սակ հարկաւոր սեպեցինք գրքիս սկիզբը
դնել քանի մը դիւրալուր հարցմունքներով Տէ-
րունական Աղօթքը և Աիկիական ժողովքին
մէջ հաստատուած Հանգանակ Հաւատոյն գրա-
բառ և աշխարհաբառ : Աս երևելի ժողովքը
Աիկիա քաղաքը եղաւ ու հոն աս Հանգանակը
վճարվեցաւ յամի Տոն 325 ին . և հիմայ Եկե-
ղեցոյ մէջ կրկարդացվի ամէն օր : Թէպէտ
ուրիշ երկու Հանգանակներ ալ կան՝ մէկը
Առաքելական ու մէկալը Աթանասեան , բայց
մենք միայն Աիկիականը դրինք հոս Եկեղեցոյ
մէջ գործածվելուն համար : Որ տղաքները
գրաբառն ալ և աշխարհաբառն ալ կարդա-
լով ու բերան սորվելով՝ աղէկ մը իմանան ան ,
իրբև իրենց դաւանութեանը առաջին և գլխաւոր
նիւթը :

Ուստի կը յուսանք որ շատ բարեպաշտ ծնողք-
ներ ալ պիտի փափաքին ունենալ աս փոքրիկ
Քրիստոնէականը իրենց սիրուն զաւակացը վար-
ժութեանը համար : Եւ մենք ալ տեսնալով
մեր աշխատութեանը շահաւէտ պտուղները պի-
տի ջանանք մեծ ու ընդարձակը շինել բոլոր
գլխաւոր նիւթերուն՝ ու անոնց պարագաներուն
վրայ խօսելով՝ պլտիկ ու մեծ բոլոր մարդոց
համար : Ա երջապէս մինչև անատներ գրքիս
մէջ եղած բազմաթիւ վկայութիւնները բաղա-
տեն ու աղէկ մը քննեն նէ , գրեթէ Սուրբ
Վիրքին ալ շատ տեղեկութիւն պիտի ունենան
ու պիտի պատրաստըվին ալ՝ ընդարձակ մը ունե-
նալու համար :

Ազօր Տէրունայան :

Վարձատու :

Աշխարհաբան :

Հայր մեր որ յերկինս՝ սուրբ եղիցի անուն քո . եկեացէ՛ արքայութիւն քո . եղիցին կամք քո որ պէս յերկինս և յերկրի . զհաց մեր հանապազօրոյ՝ տուր մեզ այսօր . և թող մեզ զպարտիս մեր , որ պէս և մեք թողումք մերոց պարտապանաց . և մի՛ տանիր զմեզ ՚ի փորձութիւն . այլ փրկեա՛ զմեզ ՚ի չարէն . զի քո է արքայութիւն և զօրութիւն և փառք յաւիտեանս , ամէն :

Ո՛վ հայր մեր՝ որ երկինքն ես , քու անունդ սուրբ ըլլայ : Բու թագաւորութիւնդ գա՛ , քու կամքդ ըլլայ , ինչպէս որ երկինքը՝ անանկ ալ երկրիս վրայ : Մեր ամէն աւուր հացը՝ ասօր մեզի տուր : Եւ մեզի՛ ներէ՛ մեր պարտքերը , ինչպէս որ մեք ալ կը ներենք մեր պարտականներուն : Ու մեզ փորձութեան մի՛ տանիր . հապա՛ չարէն մեզ ազատէ , ինչու որ քու կէ թագաւորութիւնը և զօրութիւնը , ու փառքը , յաւիտեանս , ամէն :

Հանգանակ նիկիայան :

Վարձատու :

Աշխարհաբան :

Հաւատամք՝ ՚ի մի Աստուած հայրն ամենակալ . յարարիչն երկնի և երկրի . երևելաց և աներևութից : Եւ ՚ի մի տէր Յիսուս Բրիստոս Որդին Աւ-

Արհաւատանք միոյ Աստուծոյ ամենակալ Հօրը , երկինքին ու երկրի , երևցածներուն ու աներևոյթներուն Ստեղծողին : Եւ միոյ Տէրոջ Յիսուսի Բրիս-

տուժոյ ծնեալն յԱստուծոյ հօրէ միածին . այսինքն յեութենէ հօր : Աստուած յԱստուծոյ . լոյս ՚ի լուսոյ . Աստուած ճշմարիտ . յԱստուծոյ ճշմարտէ . Օնունդ և ոչ արարած : Այոյն ինքն ՚ի բնութենէ հօր . որով ամենայն ինչ եղև յերկինս և ՚ի վերայ երկրի . երևելիք և աներևոյթք : Ար յաղագս մեր մարդկան , և վասն մերոյ փրկութեան՝ իջեալ ՚ի յերկնից՝ մարմնացաւ , մարդացաւ , ծնաւ կատարելապէս ՚ի Մարիամայ սրբոյ կուսէն Հոգւովն Արքով : Արով էառ զմարմին , զհոգի , և զմիտ . և զամենայն որ ինչ է ՚ի մարդ . ճշմարտապէս և ոչ կարծեօք : Չարչարեալ , խաչեալ , թաղեալ . յերրորդ աւուր յարուցեալ . ելեալ ՚ի յերկինս նովին մարմնովն նստաւ ընդաջմէ հօր : Վալոց է նովին մարմնովն և փառօք հօր ՚ի դատել զկենդանիս և զմեռեալս . որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան : Հա-

տոսի Աստուծոյ Արդի . շօր Աստուծմ ծնած միածին . այսինքն հօրը էութենէն : Աստուած Աստուծմէ . լոյս լուսէն . ճշմարիտ Աստուած ճշմարիտ Աստուծմէ . Օնունդ ու չէ թէ արարած : Այոյն ինքը շօրը բնութենէն է , որ անով եղաւ ամէն բան երկինքին մէջ ու երկրի վրայ , երեցածները ու աներևոյթները : Ար ինքը մեզի մարդոց և մեր փրկութեանը համար՝ Երկինքէն իջած մարմնացաւ՝ մարդ եղաւ՝ սուրբ կոյս Մարիամէն ծնաւ կատարելապէս՝ Սուրբ Հոգիով : Արով առաւ մարմին՝ հոգի՝ ու միտք՝ և ան ամէն հանգամանիւնքը՝ որն որ մարդ մը ունի , ճշմարտապէս ու չէ թէ կարծիքով : Չարչարված , խաչված , թաղված . իրեք օրէն նաքը յարութիւն առած . նոյն մարմնով երկինքը ելած՝ շօրը աջ կողմը նստաւ : Այոյն մարմնովը ու շօրը փառքովը դալու է կենդանիները ու մեռածները դատելու . ու

ւատամք և 'ի Սուրբ
 Հոգին . յանեղն և 'ի
 կատարեալն : Ար խօսե-
 ցաւ յօրէնս և 'ի մար-
 գարէս և յաւետարանս :
 Ար էջն 'ի յօրդանան .
 քարոզեաց զառաքեալն
 և բնակեցաւ 'ի սուրբ-
 սրն : Հաւատամք և 'ի
 մի միայն ընդ հանրա-
 կան և յառաքելական
 եկեղեցի : 'Ի մի մկրտ-
 տութիւն . յապաշխա-
 րութիւն . 'ի քաւու-
 թիւն և 'ի թողութիւն
 մեղաց : 'Ի յարութիւնն
 մեռելոց . 'ի դատաստանն
 յաւիտենից հոգւոց և
 մարմնոց : Յարքայու-
 թիւնն երկնից և 'ի
 կեանսն յաւիտենա-
 կանս :

րուն թագաւորութիւ-
 նը վերջ չունի : Ար-
 հաւատանք և անեղ ու
 կատարեալ Սուրբ Հո-
 գին . որ օրէնքներով և
 մարգարէներով ու Ա-
 լետարաններով խօսե-
 ցաւ : Ար Յորդանան
 գետի ջրով , խրկելով
 Քրիստոս քարոզեց , ու
 սուրբերուն մէջը բնա-
 կեցաւ : Ար հաւատանք
 նաև մի միայն ընդ հան-
 րական ու առաքելական
 եկեղեցիին . մէկ մկրտ-
 տութիւնին , ապաշխա-
 րութիւնին , քաւու-
 թիւնին ու մեղքի թո-
 ղութիւնին : Մեռել-
 ներուն յարութիւն
 առնելուն , հոգիներուն
 ու մարմիններուն յա-
 վիտենական դատաստա-
 նին . Երկնից արքայու-
 թեանը ու յաւիտենա-
 կան կեանքին :

ԴԻԻՐԱՌԻՐ ՀԵՐՅՄՈՒՆԻՐ

- Մարտի . Ո՞վ էր առաջին մարդը :
 Պարտի . Եղամ :
 Մարտի . Ո՞վ էր առաջին կինը :
 Պարտի . Եւայ :
 Մարտի . Ի՞նչ էին իրենց երկու որդուցը անունները :
 Պարտի . Կայեն ու Եբել :
 Մարտի . Ո՞վ էր ան չարը՝ որ իր եղբայրը մեռցուց :
 Պարտի . Կայենը :
 Մարտի . Եռանց մեռնելու ո՞վ երկինքը համբարձաւ :
 Պարտի . Ենովք :
 Մարտի . Եմէնէն շատ ապրող մարդը ո՞վ էր :
 Պարտի . Մաթուսաղա :

- Մարտի . Երբոր աշխարհքը ջրհեղեղաւ խղարվեցաւ
 նէ, որո՞նք էին Տապանով փրկվողները :
 Պարտի . Նոյ ու իր ընտանիքը :
 Մարտի . Իր իրեք զաւկըներուն անունները ի՞նչ
 էին :
 Պարտի . Սէմ, Քամ, ու Յաբեթ :
 Մարտի . Ո՞վ էր խիստ համբերող մարդը :
 Պարտի . Յօբ Երանելին :
 Մարտի . Ո՞վ էր շայր հաւատացելոց :
 Պարտի . Եբրահամ :
 Մարտի . Երբոր Սօդոմ էրեցաւ նէ՞ որո՞նք փրկվեցան :
 Պարտի . Գովտ՝ ու իր երկու աղջիկները :
 Մարտի . Ո՞վ էր՝ որ արձան աղի դարձաւ :
 Պարտի . Գովտին կնիկը :

- 1. Քանի որդիք ունէր Յակոբ :
- Պ . Տասներկու :
- 1. Ո՞վ ծախվեցաւ իր եղբայրներէն դէպ ՚ի Եգիպտոս :
- Պ . Յովսէփ :

-
- 1. Ո՞վ էր ամենահեղ մարդը :
  - Պ . Սոլսէս :
  - 1. Ո՞վ տարաւ Խորաէլացոց որդիքը Աւետեաց երկիրը :
  - Պ . Յեսու :
  - 1. Ո՞վ Հրամայեց Արեգակին ու Լուսինին որ կայնին :
  - Պ . Յեսու :
  - 1. Ո՞վ էր խիստ ուժեղ մարդը :
  - Պ . Սամիսոն :
  - 1. Եստուծոյ սրտին ուզածին պէս մարդը ո՞վ էր :
  - Պ . Դաւիթ :
  - 1. Ո՞վ էր խիստ իմաստուն մարդը :
  - Պ . Սողոմոն :
  - 1. Ո՞վ համբարձաւ Երկինքը հրեղէն կառքով :
  - Պ . Եղիա :
  - 1. Ո՞վ երկաթ գործին լողալ տրվաւ :
  - Պ . Եղիսէ :
  - 1. Ո՞վ ձգվեցաւ Առիւծի գուրը :
  - Պ . Դանիէլ :
  - 1. Ո՞րոնք էին ան իրեք տղաքը՝ որ հրեղէն հոցը ձգվեցան :
  - Պ . Սեղաք, Սիսաք, ու Աբեղնափով :

1. Ո՛վ է Քրիստոսի կարապետը (Խլաւ ու զը) :
 2. Յօճաննէս մկրտիչը :
 3. Որո՞նք էին, չորս Աւետարանիչները :
 4. Մատթէոսը, Մարկոսը, Ղուկասը, ու
 5. Յօճաննէսը :
 6. Ո՛վ էր մաքսաւորութեան մէջ նստողը :
 7. Մատթէոս :
 8. Ո՛վ էր Քրիստոսի սիրած փշակերտը :
 9. Յօճաննէս :
 10. Ո՛վ էր սիրելի բժիշկը :
 11. Ղուկաս :
 12. Ո՛վ էր Յիսուսի մայրը :
 13. Կոյս Մարիամ :
 14. Ո՛վ ուզեց մեռցունել Յիսուսը՝ երբոր
 15. Ինքը պղտիկ տղայ մըն էր :
 16. Էրո՞վդէս թաղաւորը :
 17. Ո՛վ Քրիստոսով մեռելներէն յարութիւն
 18. առաւ :
 19. Ղալարոս :

20. Ո՛վ մատնեց իր Տէրը :
 21. Յուդա :
 22. Ո՛վ ուրացաւ իր Տէրը :
 23. Պետրոս :
 24. Ո՛վ մեր Փրկիչը խաչվելու դատապարտեց :
 25. Պոնտացի Պիղատոսը :
 26. Որո՞նք էին սուտ մը զուրցելուն Տամար
 27. մեռնողները :
 28. Ենանիան ու իր կնիկը Մափիրան :
 29. Ո՛վ սպաննելեցաւ սրով :
 30. Յակոբոս :
 31. Ո՛վ թաղվեցաւ՝ ու իրեք օրէն ետքը
 32. նորէն յարութիւն առաւ :
 33. Յիսուս Քրիստոս :

Ն . Ո՞վ 'ի մահ քարկոծվեցաւ :

Պ . Ստեփաննոս :

Ն . Ո՞վ էր հեթանոսներուն Մոաքեալը :

Պ . Պողոս :

Ն . Ո՞վ գրեց Մտուածաշնչին մէջի առաջին գիրքը :

Պ . Մովսէս :

Ն . Ո՞վ գրեց Մտուածաշնչին մէջի վերջին գիրքը :

Պ . Յօշաննէն Մետարանիչը :

ՔՐԻՍՏՈՆ ԷՆԿԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Մասն . Ե : Եստուծոյ վրայ :

ՏՊ . Եստուծոյ ինչ ըլլալուն , և ինչ ինչպէս
իբեմ երկրագործութեան ընկենա զլոյ :

Ն . Ի՞նչ է Եստուած :

Պ . Եստուած հոգի է : 1 . ՏՊ . Թ . 17 : Դ .
16 : ԵԲ . ԺՊ . 27 :

Ն . Մենք ի՞նչպէս երկրագործիւն ընելու
ենք Եստուծոյ :

Պ . “ Հոգիով ու ճշմարտութիւնով ” : ՅՕԷ .
Դ . 23—24 :

Ն . Օրը քանի՞ անգամ Եստուծոյ երկրագ-
ործիւն ընելու ենք :

Պ . Գոնէ ամէն առտու ու իրիկուն : Սպրճ .
Ե . 3 : ՏԵ . 17 : Սպրճ . Թ . 35 : Դ . 46—48 :

Ն . Եստուծոյ հոգի ըլլալուն վրայով ի՞նչ
կրտէ Եստուածաշունչը :

Պ . “ Հոգի է Եստուած . ու իրեն երկրագ-
ործիւն ընողները պարտին հոգիով և ճշմար-
տութեամբ երկրագործիւն ընել ” : ՅՕԷ . Դ .
24 :

Ն . Ի՞նչ բանի համար ստեղծվեցանք :

Պ . Տէրոջը երկրագործիւն ընելու և իրեն
ծառայելու համար : Յոյս . Դ . 11 : Հոով .
ԺՊ . 36 : Ե . Ժ . ԺԴ . 4 :

Վառք Տիմայ գիտէք թէ ի՞նչ է Աստուած :
 Մենք միս ու արուն ունեցող մարմիններ ու-
 նինք . բայց Աստուած մեզի նկատ չէ . Ինքը մեծ
 չորս է . ա . թագ . բ . 27 . Ե . ծի . 1 : Երեւ .
 իր . 24 : Ինքը ամէն տեղ ներկայ է . բայց մենք
 չենք կրնար տեսնալ զինքը †

Տիմայ գիտէք թէ՛ ինչպէս երկրպագութիւն
 ընելու էք Աստուծոյ . “Չորսնով” : այսինքն չո-
 գիտիլ պէ՛ս . Գրեւ . իր . 12 . և ձեր հոգիովը—
 ձեր սրտովը իրեն աղօթելով ու մեղքերնիդ խոս-
 տովանելով , զինքը օրհնելով , սիրելով , և յէջ
 Բողոք սրտովը իրեն ծառայելով : “Չճարտութի-
 նով” , առանց կեղծաւորութեան , առանց հաւտա-
 ցունելու համար , հապա անկեղծ սրտով :

1 . Աստուած կըսիրէ ու կըհասնի միայն անոնց՝ որ
 հոգիով ու ճշմարտութեանով երկրպագութիւն կը
 նեն իրեն : Օգուշացէք ուրեմն որ Աստուծոյ եր-
 կրպագութիւն ըրած ատեննիդ հոգիով ու ճըշ-
 մարտութիւնով ընէք . Յօհ . իր . 23 :

2 . Ամէն մարդիկ ծեր ու պատանի երկրպա-
 գութիւն ընելու են Աստուծոյ հրապարակաւ ու
 առանձին : Չարարական՝ իր եկեղեցիին մէջը ,
 ընտանեաց մէջ . և Աստուծոյ՝ գոնէ օրը երկու ան-
 գամ , առտու ու իրիկուն մէկ մասնաւոր տեղմը՝
 ուր որ մէկը չի կրնար տեսնալ կամ լսել բայց
 միայն Աստուած : Ոմանք բարի մարդիկները եր-
 կրպագութիւն կրնեն Աստուծոյ օրը իրեք ան-
 գամ , առտու , ցորեկը , ու գիշերը :

3 . Աստուած Եւրոպիայի համար սրտեղծեց , որ ճշա-
 իրեն երկրպագութեան ընեն , ու ծառայեն : Աւտի
 թէ որ կուզէք որ Աստուած սիրէ ձեզ ու ձեզ
 բարի ընէ , թէ որ կուզէք երջանիկ ըլլալ աս աշ-
 խարհին մէջ ու գալու աշխարհին մէջն ալ , եր-
 կրպագութիւն ըրէք Աստուծոյ “Չոգիով ու
 ճշմարտութիւնով” : 1 . Տի . իր . 8 . 9 : “Աստու-
 ծոյ մօտիկցէք ու ինքնալ ձեզի պիտի մօտենայ” .
 Յօհ . իր . 8 :

§ ք . Աստուծոյ յապիտակներուն վրայ :

1 . Աստուած անմահ է :

ձ . Ո՞վ ստեղծեց ու ո՞վ կրկնամէ ամէն բաները :

Պ . Աստուած : Օհնն . Խ . 1 :

ձ . Աստուած ինքը ստեղծված է մի :

Պ . Չէ : Ես . Խ . 6 :

ձ . Նայր ունի՞ մի :

Պ . Չէ . ինքը հայր չունի : Ե . Խ . 6 :

ձ . Ուրեմն թէ որ Աստուած ստեղծված չէ ու հայր ալ չունի նէ , ո՞վ կուտայ իր Խննքը :

Պ . Սէկը չի տար :

ձ . Ուրեմն հայր Աստուած ի՞նչպէս ունի իր կեանքը :

Պ . Նայրը իր անձին մէջը ունի կեանք : Յ . Ե . 26 :

ձ . Աստուած սկիզբ ունէ՞ր մի :

Պ . Չէ :

ձ . Բնաւ Աստուած փոփոխութիւն կամ վերջ ունի՞ մի :

Պ . Չէ : Օհն . Խ . 33 : Սպ . Խ . 2 :

ձ . Սեր ու ամենուն կեանքը ո՞վ կուտայ :

Պ . Աստուած . քանզի "Իրմով կապրինք ու կը շարժինք և ենք" : Ղարթ . Ժ . 28 :

ձ . Յաւիտեանս յաւիտենից պիտի ապրինք մի :

Պ . Սեր մարմինները պիտի մեռնին , բայց մեր հոգիները պիտի ապրին :

ձ . Նապա մեր մարմինները չի պիտի յարութիւն առնեն վերջին օրը նորէն ապրելու համար :

Պ . Այո , պիտի առնեն :

Աստուած անմահ է . ինքը բնաւ սկիզբ չունեցաւ , բնաւ վերջ ալ չի պիտի ունենայ : Ինքը չի փոխիր . ինքը նոյն է երէկ , այսօր , և յաւիտեան :

1. Ինքն է յաւիտենական շայրը, ինքն է կենաց աղբիւրը ու ամէն բաներուն մեզի Տըւողը : «Իրմով կապրինք, ու կըշարժինք, ու ենք» : շայրերնիս և մայրերնիս ու բարեկամներնիս աս աշխարհքին մէջ կըմեռնին, ու մեղ մինակ կըձգեն, բայց մեր երկնաւոր շայրը ասոնցմէ է վելի մեծ է, և անմահ : Ինքը անմահ է ու կրնայ հոգ տանիլ մեզի՝ մեր տղայութենէն մինչև գերեզմանը . Սող . խի . 1—5 :

2. Ե-սանդէ ինքը կենդանի է, Բն-ուր կենդանի պիտի ըլլանք : Ս ենք անմահ ենք—մեր մարմինները կըմեռնին, բայց Աստուած պիտի յարուցանէ անոնք նորէն . մենք հոգիով ու մարմինով պիտի ապրինք յաւիտեան . աս է ճշմարտութիւնը : Բ . Տե՛ . Կ . 9 . 10 :

3. Ե-սու է Բեւելքալէ ճշմարտութիւնն ինչ որ Բն-ուր արդար ըլլանք : (Թէ որ մենք արդար ըլլանք, Աստուծոյ հետ երկինքին մէջը պիտի ապրինք յաւիտեան : Բայց ողբարտէ ճշմարտութիւնն ինչ է, Բն-ուր չար ըլլանք : Անատենը սատանաներուն հետ պիտի ապրինք դժոխքին մէջը յաւիտեան : Սող . ին . 46 :

4. Ինչպէս Տէրն է որ սու ներկայ կենդանիս կուտայ մեզի . անանկ ալ Տէրն է, որ անիկա կուտէ : Ուրեմն ջանանք անանկ ապրիլ աս ներկայ կենդանիս մէջ, որ երբ Աստուած անիկայ առնելու ըլլայ նէ մենք կարենանք պատրաստ գտնելիլ իր դէմը ելլալու, ու իր հետը փառքի մէջ բնակելու՝ գալու կեանքով : Սող . Դ 12 : Գ . Կ . 40 :

2. Աստուած ամէն պէր ներկայ է, ու ամէն բան գիտէ :

3. Աստուած ամէն անդ ներկայ է մի :

4. Իրամերէս : Երե՛ . խի . 24 : Բ , Կրն . Բ . 6 :

5. Ինքը ի՞նչ կրտսնայ ու գիտէ :

Պ . Լճէն բաները : Գործ . ժե . 18 : ւ . Տե՛ս . ւ . 17 :

ձ . Ի՞նչ կրսէ Սուրբ Գեղբը «Տէրոջը աչքերուն» վրայով :

Պ . «Տէրոջը աչքերը ամէն տեղ են բարին ու չարը նկատելու համար» : Լուի . ժբ . 3 : ք Կորն . ժղ . 9 : Եբէ՛ս . լբ . 11 :

ձ . Ինչաւ ինքըզինքնիս կրնա՞նք մի Լստուծու մէ գաղտուկ տեղմը պահել ցորեկը կամ գիշերը :

Պ . Չէ՛ : Եբէ՛ս . իղ . 24 : Սողմ . ճլթ . 12 : Յոբ . լւ . 4 : Եբբ . ք . 13 :

ձ . Ի՞նչ էր ան առունը՝ որն որ ձագար Լստուծոյ տըլաւ :

Պ . «Ի՛նչն ես Լստուած որ ինձի նայեցար» : Օնն . ժղ . 13 : Լուի . ե . 21 :

ձ . Ի՞նչոր գիտութեան և բոլոր իմաստութեան Տէրը Լստուած է , թէ որ մենէ մէկը «իմաստութեան կարօտի նէ» , որմէն խնդրելու ենք :

Պ . «Լստուծու մէ» . Սողմ . ճլթ . 5 : Ես . լւ . 28 : ւ Տե՛ս . ւ . 17 : Յակ . ւ . 5 : Սողմ . ք . 10 :

ձ . Ո՞վ տըլաւ Սողմօնին՝ իր բոլոր իմաստութիւնը :

Պ . Լստուած : ւ թագ . ք . 5—14 : ք . 29—34 : ք Կորն . ւ . 8—12 :

ձ . Լճէն մարդու ներսիդին ի՞նչ է ան՝ որն որ Լստուած միայն կատարելապէս գիտէ :

Պ . Սիրտը : ւ թագ . լբ . 39 : ւ Սոմ . ժղ . 7 : Սողմ . խք . 21 : ձողմ . ք . 16 : ւ Կորն . ք . 5 :

ձ . Ինչ կըսվի սրտին խաբերայութեանը ու չարութեանը վրայով :

Պ . «Սիրտը ամէն բաներէն էվելի խաբերայ ու խիստ չար է» : Եբէ՛ս . ժե . 9 , 10 : Օնն . լղ . 5 : 8 . 21 : ձողմ . 3 . 10—19 : Սողմ . 5 . 19—21 : Եբէ՛ս . 2 . 3 : Տեղոս . 15 , 3 . 3 : Սողմ . 19—20 :

2. Ինչո՞ւ համար Աստուած բոլոր մարդոց սիրտերը կը բննէ :

Պ . Ա՞մէն մէկուն իր գործքերուն պէս հաստուցանելու համար : Եբե՛. Ժէ. 10 : Յայտ . ք . 23 : ա կորն . իբ . 9 : Սաղ . ճլ թ . 23, 24 :

Տէրը իր Երանիէն երկնքը ու երկրքը ինչքան ներկայ է ամէն ուր , եւ իր արեւմտայ ու գիտէ ամէն բաները :

1 . Ուստի թէ որ պառկիինք թէ որ ելլանք , կամ թէ որ դուրս երթանք , և կամ ներս գանք . ուր որ ըլլանք , ինչ որ ընելու ըլլանք , Աստուած Տէր Բարեբանն է : Ա՛նք կրնանք մարդոցմէ պահզիլ , բայց Աստուծմէ բնաւ չենք կրնար : Յորեկը ու գիշերը մէկ է անոր . միշտ յիշենք ան անունը՝ որն որ Հագար Աստուծոյ տրլաւ . « Դուն Աստուած որ ինծի նայեցար » . և գործենք իր ներկայ ըլլալուն պէս . վախնանք գողնալէն , կամ սուտ խօսելէն , կամ անիծելէն , կամ կիրակին չի պահելէն , կամ մէկ չար բան մը ընելէն : Աստուած պիտի տեսնայ ու գիտնայ :

2 . Ինքը նաև կրտեսնայ չէ թէ միայն մեր շար գործերը , հապա Բարի գործերնիս ալ : Ուստի եկէք շաղկապուի՛ր Բարի բնէլ . Աստուած կրտեսնայ , և ներկայ է մեզի հետ , ու պիտի օրհնէ մեզ . մենք չի պիտի կորսնցունենք մեր վարձքը : Սաղ . ք . 19 :

3 . Աստուած միայն գիտէ սերտը . ինքը չէ թէ միայն մեր գործքերը կրտեսնայ , հա՛յտ սերտերուն պինդ գաղափարով խորհուրդներն ալ : Ինքը մենէ ազէկ գիտէ մեզ . մենք կրնանք մարդ խաբել , բայց Աստուած չենք կրնար խաբել : Ինքը կը գրէ ու պիտի դատէ ամէն սիրտերուն ամէն գաղտուկ խորհուրդները : Աղաչենք Աստուծոյ Վրիստոսը անունովը որ գայ ու իշխէ մեր սիրտերուն և փոխէ ու սրբէ անոնք , և անանկ՝ մեզ երկինքին , համար պատրաստ ընէ :

4. Բարձր իմաստ-լեւան Տէրը Լստուած է .
 և Բարի Իերպով պիտի հայի մէն Բունէրը : Ս'ենք
 փափաքելու ենք որ Լստուած մեզի համար ու
 մեզի անանկ ընէ ճիշտ ինչպէս որ իրեն պինա
 աղէկ կը թըրի . և մենք հաճելու ենք ինչ որ ինքը
 ընէ . և երբոր իմաստու թեան կարօտինք , երբոր
 ուզենք գիտնալ թէ ինչ պարտինք ընել ու չը-
 նել , Լստուած մէ խնդրելու ենք որ ինքը մեզի սոր-
 վեցունէ :

3. Լստուած մեծախորտ է , ինչ որ ուզէ հէ
 իրնայ ընել , ու Եւր չէ իրնայ արգելել զենք :
 Օ՛ննդ . ւ . 1—31 :

ձ . Լստուած ամենակարող է մի :

Պ . Ըրամերես :

ձ . Իր ամենակարող զօրութիւնը ցուցնելու
 համար ի՞նչ բրաւ :

Պ . Ինքը աշխարհքը՝ արեգակը՝ լուսինը՝ և
 սասողերը ստեղծեց ու կրկառաւարէ անոնք :

Օ՛նն . ւ . 1 : Եբր . ւ . 2 , 3 , 10 : Ասդ . ւ .
 15 , 16 : Եսա . խ . 26 : Յրբ . իղ . 7 :

ձ . Լստուած ի՞նչպէս ստեղծեց անոնք :

Պ . Իր կարող խօսքովը : Օ՛նն . ւ . 3 :

Եբ . ժւ . 3 : Ասդ . լղ . 6—9 :

ձ . Ս'էկը կրնայ մի արգիլել զինքը՝ իր ու-
 զածք ընելէն :

Պ . Չէ՛ Վան . դ . 35 : Եսա . խդ . 13 :

ձ . Լ'մենակարող Լստուածը մեր Լստուածը
 ու մեր Փրկիչը ունենալնու համար պիտի ուրա-
 խանանք մի :

Պ . Ըրամերես : Լստով . ի . 31 : Ասդ . ծե .
 22 : Փիլիպ . դ . 13 :

ձ . Արնանք մի մեզքի մէջ ամուր պահել

ինքրզինքնիս Մենակարող Աստուծոյ դէմ՝ ու
յաջողութիւն ալ գանալ :

Պ . Չէ : Յո՞ր . թ . 4 : Սոր՞ . կգ . 7 : թ . 17 :

Հ . Ո՞րին ձեռքը խնայը սոսկալի բան է :

Պ . “ Կենդանի Աստուծոյ ձեռքը ” ԵՔ .
Ժ . 31 : Ժբ . 29 : Սոր՞ . ծ . 22 : Տգ . 7 : Սոր՞ .
Ժ . 28 : յ թ . 7 — 9 :

Եստուծոյ ամենախորհրդ է . ամէն բաները ինքը
ըստեղծեց ու ինքը կրբունէ իր կարող խօսքովը :
“ Ինքը ըսաւ , ու եղան ” . Աստուծոյ առջին
գժուարին բան մը չի կայ . դուք կրնաք արգիլել
մարդը , բայց ո՛չ զԱստուծո : Եր . յբ . 27 :

1 . Ուստի ինչը խորհրդ է փրկելու . և իր յաւիտե
նական զօրութեանը ապահինելու ենք՝ ու մինակ
իրեն : Ինքը կարող է բոլոր մեզի պէտք եղածը
տալու , մեզ ամէն փոսնդներէն ազատելու և մեզ
ամէն փորձութիւններուն մէջէն ապահով տանե
լու . բ Կրն . ժբ , 9 : Ոչ մարդուն ոչ ալ Սատա
նային զօրութիւնը կրնայ վնասել մեզի՝ թէ որ
Աստուծո մեզի հետ ըլլայ . բ Տիմ . յբ . 17 , 18 :
Հոգիին փրկութիւնը ապահով է իր ձեռքը , իր
եկեղեցին ապահով է երկրի վրայ . թո՛ղ ուրախա
նան իր ժողովուրդները . ա Պէտր . ա . 5 : Յո՞ր .
Ե . 24 : Տո՛ղ . Ժ . 27 — 30 :

2 . Ինչը խորհրդ է փրկելու . մէկը չի
կրնար կայնիլ իր առջևը , ո՛չ ալ շատ զօրաւոր
մեղաւորները : Ինքը կրնայ կտոր կտոր ջարդել
անոնք ու մէկը չի կրնար ազատել անոնք . իր
բարկութիւնը ահագին է :

Ի՞նչ յիմարութիւն է Աստուծոյ դէմ՝ հակա
ռակիլը . ինքը կրնայ կորսնցունել հոգին ալ
մարմինն ալ յաւիտեան գժուարին մէջը ձգելով :

“ Սոսկալի բան է Կենդանի Աստուծոյ ձեռքը
խնայը ” . ԵՔր . Ժ . 31 : Աստուծոյ զօրութիւնը

չարերուն դէմ կըղաւնայ, անոր համար թող
չարերը վախնան, և ապաշխարեն ու Յիսուս Քրի-
ստոսի ձեռքովը Աստուծոյ դառնան :

4. Աստուծոյ սուրբ է :

Ն. Աստուած ի՞նչ բանի մէջ փառաւորեալ
է կրօնի :

Պ. «Սրբութեան» . Եւլեյ . ժԵ . 11 :

Ն. Երբոր Եսայի մարգարէն Տէրը իր աթոռ-
ոին վրայ նստած՝ ու հրեշտակներուն իրեն եր-
կրոպագութիւն ընելը տեսաւ նէ, անոնք ի՞նչ
կրպօռային մէկզմէկու :

Պ. «Սուրբ սուրբ, սուրբ է Օջորութեանց
Տէրը, լեցուն է իր փառքովը բոլոր երկիրը » .

Ես . Դ . 1—4 : Յայտ . Դ . 8 :

Ն. Մեղք, կամ անօրէնութիւն, կամ
անիրաւութիւն մը կա՞յ մի Աստուծոյ քով :

Պ. Չէ . Սող . ՃժԻ . 9 : Ես . ԻԿ . 15 : Գործ .
Դ . 14 : Յակ . ԻԿ . 13—17 : Աստ . Թ . 14 : Ի
Յօ . ԻԿ . 5 :

Ն. Ի՞նչ տեսակ տեղ մըն է երկիրնք՝ ուր որ
Աստուած կը բնակի

Պ. Սուրբ տեղ մըն է . Յայտ . ԻԿ . 9, 27 : Իբ .
14, 15 :

Ն. Ի՞նչ կընէ Աստուած չարերը :

Պ. Կատէ անոնք : Սող . Ե . 4, 5 : ՃԻ . 5, 7 :
ԻԿ . 16 : Յբ . ժԵ . 14—16 :

Ն. Ի՞նչ կընէ Աստուած արդարները :

Պ. Կրտիրէ անոնք : Սող . ՃԻ . 7 :

Ն. Թէ որ մենք սուրբ չըլլանք նէ, բնաւ
Աստուած մեզ երկիրնք պիտի բնդունէ՞ մի :

Պ. Չէ . Աստ . Դ . Դ, 3 : Ի Կրտ . Դ . 14, 15 :
Յայտ . ԻԿ . 27 :

Ն. Աստուած մեր սուրբ ըլլալուն վրայով ի՞նչ
կըսէ մեզի :

ԵԿԻՆ

Պ . “Սուրբ եղիք դուք , ինչու որ ես սուրբ եմ ” : Թ Գլ . Գլ . 15—16 : Գ Կ . ԺԺ . 2 :
 Ը . Ի՞նչ բանի պարտինք հետևիլ՝ թէ որ Տէրը տեսնալ ուզենք :

Պ . “Սրբութեան ” Եբր . Ժբ . 14 : ք Տիմ . Թ . 9 : Ըստ . 19—22 : Յօհ . Գ . 1—8 :

Լսաո՞ւմս սուրբ է . Իր բնութիւնը իսկապէս սուրբ է . իր սրբութիւնն է իր փառքը . Ինքը անհուն մարութիւն է բոլոր իր խորհուրդներուն և խօսքերուն ու ճամբաներուն մէջը : Ինքը կատէ մեղքը կատարեալ ատելութիւնով :

1 . Թէ որ Լսաո՞ւմս սուրբ չըլտար նէ իր սուրբութեանն սիրոյնն սիրոյնն արժանի չէ պիտի ըլտար :

2 . Ինչը կրտիրէ արդարնէրը . Ինքը պիտի հոգայ անոնք ու երկինքին մէջը տեղ պիտի տայ անոնց իր առջևը :

3 . Ինքը կատէ չարերը , և պիտի կորսընցունէ անոնք . վայ իր սրբութիւնը արհամարհողներուն . թող մարդ չի յուսայ իր մեղքերովը որ ինքը զԼսաո՞ւմս պիտի տեսնայ խաղաղութեամբ :

4 . Սուրբն բնաւ մենք չենք կրնար երջանիկ ըլլալ , ոչ ալ Լսաո՞ւմս շնորհքը առնելը յուսալ՝ թէ որ չի դադարինք մեղքէն ու սրբութեան չի հետևինքնէ : Սեր սրբութիւնը իր օրէնքին նազանդիլն է , խորհրդով՝ խօսքով՝ և գործով : Եւ աս սրբութիւնը Տէրոջմէն կրստանանք : Սուրբ . Ժ . 10—12 : Յօհ . Թ . 12 , 13 : Յով . Թ . 18 :

5 . Լսաո՞ւմս բարի ու սղոյնս է :

Ը . Ո՞վ միայն կատարելապէս բարի է ինքիրմէն , և բարի կրնէ մեզի ու ամէն արարածներուն :

Պ . Լսաո՞ւմս . Սուրբ . ՃԺԺ . 68 : Սուրբ . ԺԺ . 17 : Թ Սուրբ . ԺԳ . 34 : Եւնց . ԺԳ . 6 :

Ը . Բսէ ինծի Լսաո՞ւմս քիչի բրած բարիներուն մէկ բանին :

2* Խ

4577

Պ . Բ սեմ քեզի . Եստուած ինքը կուտայ մեզի
 հայր ու մայր , ուտելիք ու խմելիք , և հագնելու
 լավեր , և երբոր մենք հիւանդ ըլլանք՝ ինքը մեզ
 կը ուրնացունէ :

Ն . Եւ ետարանը տարածված երկրի մէջ մեզ
 բնակեցունելը , և մեզի իր սուրբ պատգամը
 տալը՝ Եստուծոյ մեծ բարութիւնը չէ՞ մի :

Պ . Նրամերես . Եփ . Թ . 3 — 9 :

Ն . Եստուծոյ մեզի բրած բարերարութիւննե-
 րուն մենք արժանի ենք մի :

Պ . Չէ :

Ն . Եւ ինչո՞ւ չէ :

Պ . Ինչու որ իրեն դէմ մեզանչեցինք :

Ն . Եստուած ողորմած է մի :

Պ . Նրամերես . Յօժանն . Դ . 2 : Սոսլ . Ը՞դ .
 8 : Ելեց . ԼԴ . 6 : Ի Կորն . Թ . 3 : Սոսլ . Ը՞դ . 5 :

Ն . Սեզի մեզաւորներուս համար Եստուած
 ի՞նչ ամենամեծ բան ըրա՞ւ՝ որ կը ցուցնէ թէ ինքը
 բարի ու ողորմած է :

Պ . Ինքը իր Արգիս մեզի համար մեռնելու
 խրկեց . Թ Յօժ . Դ . 9 — 10 :

Ն . Եստուած՝ որ մեզի հետ բարի ու ողորմած
 ճամբով վարվեցաւ նէ՞ ի՞նչպէս կը պատուիրէ մեզի
 իրարու հետ վարվելու համար :

Պ . Սենք ալ իրարու հետ բարի ու ողորմած
 ճամբով վարվելու ենք : Ղ . Կ . Գ . 36 : Սոսլ .
 Ե . 44 , 48 :

Ն . Եստուծոյ բարութիւնը ու ողորմութիւ-
 նը մեզ ի՞նչ բանի կառաջնորդէ :

Պ . “Եպաշխարութեան” . Զոսլ . Ի . 4 :

Եստուած բարի է , և բարի կանէ . երկինքը ու
 երկիրը լեցուն են իր բարութիւնովը . ամէն
 կենդանիները կը վայելեն իր բարութիւնը :
 Թռչունները , անասունները , ձուկերը , ճճիները ,
 սողունները իր առատալից ձեռքովը կը կերակրին :
 Ինքը քաղցը խնամքով հոգ կը քանի անոնց

ամենուն : Ապլ . ճիւղ . 15 , 16 : ճիւղ . 19 — 30 :
ՅԹ . չր . 41 :

Սենք Աստուած բարկացուցինք մեր վրայ մեր
իրեն դէմ մերք գործելովնս , անանկ որ արժա-
նի չըլանք իր բարութեանը : Աւտի մեզի ըրած
բոլոր իր բարութիւնները ողորմութիւնն է . իր
ողորմութիւնն է որ մենք կապրինք ու կրտսնանք
արեգակին լուսինին զուարճալի լոյսը , և կը վայե-
լենք Գարունը՝ երբոր ծառերը ու խոտերը կը կան-
չին . ամառը՝ երբոր կուտանք գեղեցիկ պտուղներ .
աշունը՝ երբոր կը ժողովինք ցորենը , և Յիւսը՝ եր-
բոր կը տաքնանք կրակին բոցովը : Իր ողորմու-
թիւնն է որ մենք հայր ու մայր ունինք , ուտե-
լիք ու խմելիք , մեջը բնակելու համար տուներ և
հագնելու լաճեր :

Իր ողորմութիւնն է որ մենք հիւանդ ըլլանք , ին-
քը մեզ կառողջացունէ . և երբոր մենք վնասվե-
լու կամ սպաննրվելու վտանգին մեջն ըլլանք ,
ինքը մեզ ազատ կը պահէ :

Մենք բանէն է վելի իր ողորմութիւնն է որ իր
Որդին Տեղե համար Տոնելու խրկեց . և թէ մենք
կը բնակինք անանկ երկրի վր մեջ ուր որ Յիսուս
Քրիստոսի Աւետարանը գիտցրված է ու կը քա-
րոզվի . քանզի տակաւին միջիոնաւոր մարդիկ
կան որ Աւետարանը չունին և չեն գիտեր :
Իայց մենք ունինք Աստուածաշունչը , եկեղեցի-
ներ , կիրակին , քահանաներ , վարժապետներ ,
և ամէն պատահութիւնը ունինք մեր հոգիներուն
փրկութեանը համար :

1 . Ա այլեւայլ է Տեղե որ պատմէ Տեղե Տեղանչու-
կանութիւնը ու անարժանութիւնը , և փաստեանէնք
զ՝ սպրտած Տեղե ցոցոցած բոլոր իր ողորմութիւն-
ներուն համար : Թէ որ Աստուծոյ ողորմութիւնը
չըլարնէ , չէինք կրնար ապրիլ՝ աշխարհն ալ
չէր կենար : Ապլ . ճիւղ :

2 . Ե իր ողորմութիւնն է որ Տեղ աստուծոյն

Եւան Խոստովնորդէ . Ինքը իր ողորմութիւնը կը-
ցուցընէ մեզի որ մենք կարենանք ապրիլ :

Որչափ և ի՞նչխտար ատեն մենք Մատուծոյ ողոր-
մութիւնը չարաչար գործածեցինք ու իր Որդին
անարգեցինք : Մասնկ կենցաղավարութիւն ընե-
լեն էվելի ուրիշ ի՞նչ բան կրնայ ցուցընել մեր
սիրտերուն չարութիւնը :

Չար կերպով գործածված ողորմութիւնը էվելօք
ահարկու բարկութիւն կըբերէ մեր վրայ .

Մատթ. ԺԹ. 21 — 24 : Ուրեմն արագ ապաշխա-
րութիւնով Մատուծոյ հետ հաշտութիւն խնդ-
րելու ենք իր Որդիին միջնորդութիւնովը :

3 . Մենք պարսիներ ողորմած ըլլալ , ինչպէս որ
Մատուծոյ ողորմած է իր ամէն պարսածներուն :

Մենք պարսիք սնուցանել և հոգ տանիլ մեր
բոլորտիքը եղած բոլոր արարածներուն . մեղք է
բուն մեր զուարճութեանը համար անոնք մեռ-
ցունել , անօթի կամ ցուրտ պահելով սատկե-
ցունել , ծեծել , չարչրկել , չափէն էվելի աշ-
խատցունել , կամ անոնցմէ մէկը տանջել : Մատ-
ուած ստեղծեց անոնք , և մեզի պէս անոնք ալ
զգացում ունին : Մտ. ԺԹ . 10 :

Եւ պարսիներ իրարու ողորմած ըլլալ . անիրաւու-
թիւնները ներելով , անիծողը օրհնելով , ատե-
լութեան փոխարէն սէր՝ չարին բարի հատուցա-
նելով , ամէնուն բարերար ըլլալով և մանաւանդ
խեղճերուն , հիւանդներուն , անօղնականնե-
րուն , տառապեալներուն . Մատթ. Ե . 7 : Մա-
տ. ԺԹ . 17 — 21 : Մատթ. Ե . 43 — 48 : Մտ .
ԺԹ . 13 — 16 :

6 . Լստուած արդարեւ

Օհնն . ժԺ . 1—28 :

ձ . Երբոր արդարները մեռնին նէ ո՞ւր կերթան :

Պ . Երկինքը :

ձ . Եւ չարերը ո՞ւր կերթան :

Պ . Դժոխքը :

ձ . Ո՞վ կըխրկէ անոնք հոն :

Պ . Լստուած :

ձ . Լստուած ամէնուն Ղատաւորն է՞ մի , և միշտ ինչ ու իրաւ ու արդար է նէ՛ ան պիտի ընէ՞ մի :

Պ . Լրամերես . Եբր . ժբ . 23 : Սաղ . զգ . 2 : Ի Տե՛մ . 4 . 1—8 : Օհնն ժբ . 25 : Սաղ . զե . 13 :

ձ . Լստուծոյ ամէն մարդը վարձատրելուն վրայով ի՞նչպէս կըսէ սուրբ Վիբքը :

Պ . “ Ինքը պիտի հատուցանէ ամէն մէկուն իր գործքին պէս ” Սաղ . ժգ . 27 : Եւ Կորնթ . գ . 8 : Ի Սաղ . ժԺ . 7 :

ձ . Ի՞նչ ըրաւ Լստուած ան հրեշտակներուն որ մեղանչեցին երկինքին մէջը :

Պ . Դժոխքը ձգեց անոնք . Իբ . Պէր . Իբ . 4 :

ձ . Ի՞նչ ըրաւ Լստուած չար մեղաւորներուն հին աշխարհը :

Պ . Գրհեղեղով խղղեց զանոնք : Օհնն . զ . ու է :

ձ . Ի՞նչ ըրաւ Սողոմ Ղոմոր չար քաղաքները :

Պ . Կրակով ու ծծմբով էրեց անոնք . Օհնն . ժԺ :

ձ . Լստուած ամէնը կըցուցընէ՞ մի ուր ինքը անշուշտ պիտի պատժէ չարերը :

Պ . Ա՛յո՛ . կրցուցրնէ . Ա՛ւ . ժա՛ . 21 :

Ն . Ա՛ստուած ո՞ր մարդը փրկեց տապանով երբոր ճին աշխարհը կորսնցուց :

Պ . Ա՛րդար Ա՛յը :

Ն . Ա՛ստուած ո՞ր մարդը փրկեց երբոր Սոգոմ ու Գոմոր քաղաքները էրեց :

Պ . Ա՛րդար Ղ՛ովար :

Ն . Ա՛ս կրցուցրնէ՞ մի որ ինքը անշուշտ պէտէ չէր արդարնէր :

Պ . Նրամերես :

Ն . Կրնա՞նք մի զ՛Աստուած սիրել ու իրեն ապաւինիլ՝ թէ որ ինքը ինչ որ իրաւ ու արդար է՝ չընէ նէ :

Պ . Չէ :

Ն . Թէ որ Ա՛ստուած՝ միշտ ինչ որ իրաւ ու արդար է՝ չընէ նէ , մենէ ի՞նչ ընել կրպահանջէ :

Պ . Ինչ որ իրաւ՝ ու արդար է : Ս՛տու . է . 12 :

Ն . Թէ որ մեկը անիրաւութեամբ վարմի մեզի ճեա ու զրկանք մը ընէ մեզի նէ , որո՞ւն նայելու ենք , և մեզի օգնելու համար ո՞վ կանչելու ենք :

Պ . Ա՛ստուած : ան Կորն . 7 . 3 — 5 : ան Պէտր . ք . 23 : Ա՛սով . ժա՛ . 17 — 21 :

Ն . Ի՞նչպէս պարտինք սիրել զ՛Աստուած իրեն արժան եղածը իրեն տալով :

Պ . Ս՛ենք պարտինք սիրել զ՛Աստուած Տեր Բողոք սիրտով , Բիտրտով և զօրութեամբ :

Ն . Ի՞նչպէս պարտինք սիրել մեր ընկերը իրեն արժան եղածը իրեն տալով :

Պ . Պարտինք սիրել Տեր ընկերը Տեր անյին պէս :

Ա՛ստուած արդար է . անկարելի է Ա՛ստուծոյ բան մը բռնել կամ ընել որն որ իրաւ ու արդար չըլլայ : Եւ իր արարածները դատելուն մէջ իր

արդարութիւնը կատարեալ է : Ինքը մէկ մեղքէն չի պիտի անցնի . ինքը մէկու մը աչառութիւն չի պիտի ընէ . ոչ պղտիկի , ոչ ծերի , ոչ արուի ոչ ալ էգի , ոչ հարուստի ոչ ալ աղքատի , ոչ ծառայի ոչ ալ ազատի , ոչ իմաստունի ոչ ալ յիմարի , ոչ հրեշտակի ոչ ալ մարդու : Ինքը պիտի քննէ և գիտցունէ ամէն սիրտերուն գաղտնիքները , ու պիտի վարձատրէ ամէն մարդուն իր գործքերուն պէս : Ամէն մարդ պիտի ունենայ անաչառ քննութիւն և արդար դատաստան :

1. Ուրախացէ՛ք Աստուծոյ արդարութեանը համար , շանդէ ամէն Բան ուղիւդդ պիտի երկայ վերջը : Արդարները պիտի վարձատրվին և չարերը պիտի պատժվին : Ասով . հբ . Ա . 1 . Ժա . 21 : ք Պէտր . 4—9 : Եւ երբ որ խստութեամբ ու անիրաւութեամբ վարվելու ըլլան մեզի հետ , մեր պարտքը Աստուծոյ արդար դատաւորին նայիլն է մեզ պաշտպանելու համար , և ինքը անշուշտ այնպէս պիտի ընէ : Ասով . լի . 1—6 : Յայտ . Ժ . 7 : Հասով . լ . 31 :

2. Սէն՝ պիտի գողանէ՛ արդար Աստուծոյ աստուծու . Սենք ամէնքս մեղաւոր չենք մի . մեր մեղքերը արդարապէս պատժվելու արժանի չենք մի . ինչպէս պիտի փախչինք . Յիսուս Քրիստոսով : Ինքը պիտի վճարէ Աստուծոյ մեր մեղքերուն համար , ու Աստուած պիտի ներէ մեզի իրեն համար : Բայց թէ որ մենք չի հաւատանք Յիսուսին թէպէտ կարելի է որ անպատիժ մնանք աս աշխարհին մէջ , բայց անշուշտ պիտի պատժվինք գալու աշխարհին մէջ : Հասով . 7 . 20—26 : ա Յով . ա 9 : Ասով . ճիւղ . 3 , 4 :

3. Ինչպէս որ Աստուած արդար է , Տէնէ ալ անանկ արդար ըլլալ կողակտանը : Արդար գեղեցիկն : Իր սուրբ անունին արժան եղած փառքը տուր Աստուծոյ . սիրէ՛ ու պաշտէ՛ զինքը բոլոր

սրտով , միտքով ու զօրութիւնով : Արդար իրա-
րու . ամենուն Տէր պարգատարութիւնը կարարէն ,
և Տէր ամեն պարգատարութիւնները : Սիրէ քու
ընկերդ քու անձիդ պէս : Ստուգ . է . 12 : Հոով .
ԺԳ . 8 — 10 : Թ Կրն . Դ . 8 — 10 : Արդար
Գեղե Տէր անյին : Առաջ մեր խիստ լաւ օգուտը
խնդրելով այսինքն մեր անմահ հոգիներուն
փրկութիւնը : Ղ . 1 . Ժ . 38 — 42 : Ստուգ . Դ .
33 : Թ Տի . Դ . 8 :

7 . Ապրուած ճշմարտութեան
Ապրուած է :

Պարծ . Ե . 1 — 10 :

Հ . Աստուած ճշմարտութեան Աստուած է .
միտ ճշմարտութիւնը կրխօսի՞ մի :

Պ . Հրամարես : Ի . ( ) րն . ԺԳ . 14 : ԼԵ . 4 :
Ստուգ . Դ . 5 : ձԵ . 15 :

Հ . Ի՞նչ կրավի Աստուծոյ անսուտ ըլլալուն
վրայով :

Պ . “ Անկարելի է Աստուծոյ սուտ զուր-
ցել ” : ԵԵԲ . Դ . 18 : Տիպոս . Թ . 2 : Հոով .
Դ . 4 :

Հ . Աստուծոյ պատուիրանքը մեզի ի՞նչ է որ
կրսէ , “ Անկ դի ձգեցէք ստութիւնը ” :

Պ . “ Ուստի ստութիւնը մէկ դի ձգեցէք՝
ճշմարտութիւնը խօսեցէք ամեն մէկերնիդ իր
ընկերին հետ ” : ԵԿ . Դ . 25 . Դ . 14 : Ստուգ . Դ . 9 :

Հ . Ի՞նչ կրավի սուտ խօսող շրթունքներուն
վրայով :

Պ . “ Սուտ խօսող շրթունքները պիղծ են
Տէրոջը առջեր ” : Ա . 1 . ԺԲ . 22 :

Հ . Եւ ի՞նչ կրավի սուտ խօսող լեզուին
վրայով :

Պ . “ Տէրը կատէ սուտ խօսող լեղուն ”
 Լուի . 7 . 16 , 17 :

Ն . Արո՞նք էին մահով պատժելոյները սուտ
 մը զուրցելուն համար :

Պ . Ենանիան ու իր կնիկը Սափիրան : Վարձ .
 Է . 1 — 10 :

Ն . Կրնա՞նք մի սուտ մը զուրցել ու Լատուած
 չի գիանայ անիկայ :

Պ . Ըէ :

Ն . Ի՞նչը սուտ խօսողները , իրենց բաժինը
 ո՞ր պիտի ունենան :

Պ . “ Կրակով ու ծծումբով վառած լճին
 մէջը ” : Յայտ . Ին . 8 — 27 : Իբ . 15 :

Լատուած ճշարտութեան Լատուած է . անկա-
 բելի է իրեն որ սուտ խօսի . առ օրերըս ինքը չի
 խօսիր կոր մեզի երկինքէն : Լտիկա ինքը առաջուց
 ըրաւ , և իր մեզի ըսելու ամէն բաները , այսինքն իր
 պատգամները , պատուիրանքները , խոստումներնե-
 րը , սպանալիքները , Լատուածաշունչին մէջը
 կրգանանք , այսինքն Լատուծոյ Վիրքին՝
 մէջ որն որ բոլոր ուրիշ գիրքերէն գեր ՚ի վերոյ
 է ճշարտութեան Վիրքը :

1 . Սէնք բնականաբար հախտիտու էնք Լա-
 տուծոյ չի հատարու . և եթէ լսէնք որ կը հաւա-
 տանք իրեն , անանկ կը շարժինք՝ որպէս թէ ինչ
 որ ըսաւ նէ սուտ էր . աս է զԼատուած սուտ
 զրուց ընելը և իր բարկութիւնը մեր վրայ բերելը :

2 . Սենք սրգալու ենք և ատելու ենք ան ան-
 հաւատութիւնը . և աղաչենք Լատուծոյ որ տոյ
 մեզի հաւատացող սիրտ մը , որ կարենանք ըսել
 ու նազանդիլ իր ձայնին : (Թէ որ մէկու մը չենք
 հաւատար նէ , հաւատանք Լատուծոյ : (Թէ որ ու-
 րիշ գիրքի մը չենք հաւատար նէ , հաւատանք
 Լատուածաշունչին . մենք իր խօսքերուն ապա-
 ՚ի նելու ենք . եթէ ինքր ըսէ որ երկինք ու գոգիք

կայ, կայ ուրեմն երկինք ու դժոխք. եթէ ինքը ըսէ մեզի, [թէ՛ անոնք որ կապաշխարեն ու կըհաւատան՝ պիտի փրկուվին, և անոնք որ չեն ապաշխարեր ու չեն հաւատար՝ պիտի կորսուվին, անանկ պիտի ըլլայ. վերջապէս ինչ որ ըսէ ինքը՝ ճշմարիտ է. ուրեմն մեր պարտքը ու մեր օգուտն է մտիկ ընել ու նազանդիլ իր խօսքին :

3. Աստուծոյ կողմէն Տէնէ ճշմարիտ ըլլալ խօսքի ու գործքի մէջ ինչպէս որ ինքը է :

Ճշմարիտ ըլլալ մեր էրկրագոյն-լեւանը եւ Աստուծոյ պաշտօնին մէջ : Երբոր մենք իր պաշտօնին մէջ ճշմարիտ ըլլանք, ինքը կուրախանայ մեր վրայ, և մենք կրնանք ինքրզինքնիս իր հաւատարիմ պահպանութեանը յանձնել. Սող. ճիւղ. 18 : Թ. 19 :

Երբոր ճշմարիտ չըլլանք, ինքը մեզի ստախօսներու և կեղծաւորներու ու անհաւատներու պէս կրնայի՝ որ լիճին մէջը պատժուելու համար պատրաստուած են : Յօհ. 7. 23, 24 : Սող. 8. 7 : Թ. 6 : Թ. 4 :

Աստուծոյ բողոքարկը եղած ամենաւնիւր ճշմարիտ ըլլալու էնք. ստախօսը գէշ անձ է՝ որ անիկա Աստուած ալ կատէ, մարդն ալ : Սուտղուրուցը բարի բանի չի գար. Ստանան է սուտը և սուտութեան հայրը. Յօհ. 7. 44 : Եւ ապահով ու լաւ է ձեզի որ միշտ ճշմարիտ խօսիք, հոգ չէ անոր համար ինչ որ պատահի նէ ձեզի : Թ. 19 : Թէ որ յանցանք մը ընես կամ ուրիշներուն յանցանք ընելը տեսնաս, անոր վրայով շիտակը ըսէ : Թէ որ բան մը խոստանաս, կատարէ անիկա. Թէ որ բան մը պարտք ունիս նէ, վճարէ անիկա. Թէ որ բան մը կուղես նէ, խնդրէ անիկա տերոջմէն. ուղիղ լեզուի պէս ուղիղ ձեռք ունեցիր. Սուտ զրուցները Աստուծոյ արքայութիւնը չեն կրնար մտնալ, անոնք թշուառաբար պիտի կորսուվին :

§ 7. Մաս Բ Երրորդու-Լեան լրաց :

Մասիւ . իր . 1—20 :

ձ . Քանի՞ Մատուածներ կան :

Պ . Կայ միայն մէկ կենդանի ու ճշմարիտ
Մատուած : Ի ( ) Եկն . 7 . 4 : Ե . խո . 6 , 8 : Կ
Կարնի . 7 . 4 :

ձ . Քանի՞ անձինք կան Մատուածութեան
մէջ :

Պ . Իրեք :

ձ . Ի՞նչ են անոնց անունները :

Պ . Նայր Որդի և Սուրբ Հոգի : Մասիւ .
իր . 19 : Ի Կարն . Ժ7 . 14 :

ձ . Եւ աս իրեք անձինքը միայն մէկ կենդա-
նի ու ճշմարիտ Մատուած մի՞ կընեն :

Պ . Նրամերես :

ձ . Ի՞նչպէս ստուգիւ գիտենք աս :

Պ . Մատուածաշունչը ասանկ կըսէ մեզի :

ձ . Ս'կրտելու համար մեր Վրկիչը ի՞նչպէս
պատուիրեց Մաքեալներուն , և անոնցմէ ետ-
քը եղած բոլոր պաշտօնեաներուն :

Պ . “ Յանուն Հօր , և Որդւոյ , և Հոգւոյն
Սրբոյ ” :

ձ . Եւ ի՞նչու աս անուններով մկրտըվե-
լու ենք , ու անոնց երկրպագութիւն ընելու ենք
և պաշտելու ենք Մատուածոյ պէս :

Պ . Քանզի ան իրեք անձինքը միայն մէկ
կենդանի ու ճշմարիտ Մատուած են : Վարձ . Ժ7 .
15 : իր . 17—20 : Կ թե . Կ . 9 : Մասիւ . իր .
19 , 20 :

ձ . Մեր Երկնաւոր Հայրը ի՞նչ ըրաւ մե-
զի համար :

Պ . Իր Որդին մեզի համար մեռնելու խրկեց :
 Ն . Եւ Որդին ո՞ւր մեռաւ սիրով ու ողորմութեամբ :

Պ . Խաչին վրայ :
 Ն . Եւ Սուրբ շոգին մեզի համար ի՞նչ կրնէ :
 Պ . Մեր սիրտերը կրփոխէ , և մեզ երկինքին համար կրպատրաստէ :

Կայ միայն Տէր Լստուած Ստեղծիչ երկնի և երկրի . և Լստուածութեան մէջ իրեք անձինք կան շայր , Որդի , և Սուրբ շոգին . աս իրեքը մէկ Լստուած են . “ նոյն են էութեամբ , հաւասար են զօրութեամբ և փառօք ” : Լս մէկ Լստուածը՝ իրեք անձինք ըլլալով շայր և Որդի և Սուրբ շոգի , միայն մէկ կենդանի և ճշմարիտ Լստուածն է : Լս մենք գիտենք , ինչու որ մենք բուն Լստուծոյ խօսքը ունինք մեզ սորվեցունելու :

1 . Մեր ընկերները որ Լստուածոյ խօսքերը չունին , ինքրզինքնին լաւ մը սորվեցունելու , իրենց տգիտութեամբը և չարութեամբը կրկարծեն որ շատ Լստուածներ կան , և իրենք կուրքեր կրչինեն ու անոնց երկրպագութիւն կրնեն : Եղօթներ Լստուծոյ որ խրկէ անոնց Լստուածաշունչը , որ մէկ դի ձգեն իրենց սուտ աստուածները , և սիրեն ու պաշտեն ճշմարիտ Լստուածը :

2 . Եւ կան ոմանք որ Լստուածոյ խօսքերը չունին , բայց շիտակ չեն հասկընար և չեն ուզեր շիտակ հասկընալ . ասոնք կրսեն թէ Լստուածութեան մէջ իրեք անձինք չի կան : Ենոնք կործանեալ սխալի մէջ են , և մենք աղօթելու ենք Լստուծոյ որ Սուրբ Խօսքերը լսելու լաւագոյն իմացողութիւն տայ անոնց . և սիրտեր՝ զգալու և նազանգելու ճշմարտութեան երբոր գիտեն անիկա :

3. Որովհետև միայն մէկ Մատուած կայ, պարտինք երկրպագութիւն չընել և չի ծառայել ուրիշ մէկու մը Մատուծոյ պէս. և Մատուծոյ տեղը՝ Տրեշտակի մը՝ կամ մարդու մը՝ և կամ ուրիշ ստեղծուածի մը երկրպագութիւն ընելը, կամ աղօթելը, կամ Կնազանդիլը, դատապարտելի մեղք մըն է:

4. Ս'ենք պարտինք երկրպագութիւն ընել և պատուել Հայրը և Որդին և Սուրբ Հոգին Մատուծոյ պէս. արժանի են հաւասար սիրոյ և օրհնութեան և փառաց: Մ'սիկա է միայն կերպը՝ որով կրնանք հաճոյական երկրպագութիւն մատուցանել Մատուծոյ. բաց 'ի ասկէց բոլոր ուրիշ երկրպագութիւնները և բոլոր կրօնքները սուտ են և դատարկ:

5. Մատուածաշունչը կրտսրվեցունէ Տեգի՝ լէ միայն Տէկ Մատուած կայ, եւ լէ՝ Մատուածու լէտան Տէզ կրէք անյինք կան: Ս'ենք բաւական չենք գիտեք աս ինչպէս ըլլալուն ճանչնալը կամ ցուցընելը. մենք տկար ու տգէտ արարածներըս որ ինքըզինքնիս անգամ չենք գիտեր, այսինքն մեր հօգիներուն և մեր մարմիններուն ինչպէս մէկ անդ միաւորած ըլլալը, արդեօք կրնանք մի իմանալ Մատուծոյ էութիւնը կատարելապէս: “Մհա Մատուած մեծ է և մենք զինքը չենք գիտեր”: (Օրհնեալ ըլլայ իր սուրբ անունը, որ իր բնութեամբը և փառքովը բարձրացեալ է բոլոր իր արարածներուն գիտութենէն գեր 'ի վերոյ, և անոնց Մատուածը ըլլալուն համար պարտի ասանկ ըլլալ:

6. Երբոր Տէք գիտնալու կամ զգալու ըլլանք որ արգէտ ենք, Տեղաւոր, իրարմած սպեղծութեան, բնակելով փորձութեան՝ ձախորդութեան՝ չարչարանաց և մահին աշխարհին մէջը, անատենը կիմանանք՝ թէ աս է ան Մատուածը՝ որուն Տէք ինչպիսիք:

Մենք Երկինքը Հայր մը ունինք որ կըզգայ մեզի համար, և գութ ունի մեր վրայ, մեր ողորմելի վիճակին մէջը: Մենք Ամենակարող Փրկիչ մը ունինք որ հաճեցաւ չարչարվելու ու մեռնելու արդարը անարդարներուն համար: Եւ մենք Երկինքէն Հայր մը ունինք որ անոր գործը մեզ մեղքէն մաքրել է, մեզ կեանքի մէջ քաջալերել ու մխիթարել է, և մեզ մահին՝ դատաստանին՝ և երկինքին համար պատրաստել: Այլ ի՞նչ բանի կըկարօտինք: Ինքն է հոգիին հատուցանող բաժինը, ձգէ մէկ դի աս Աստուածը և մեր յաւիտենականութեան բոլորն ալ կըողնչանայ:

Այսպէս մենք Սուրբ Գիրքերէն կըսորվինք որ Աստուած Հոգի է, անմահ, ամէն տեղ ներկայ և ամէն բաները գիացող, ամենակարող զօրութիւն ունի, մէկը չի կրնար արգիլելը զինքը իր կամքին բոլոր ուզածները ընելէն—որ ինքը բարի ու ողորմած Աստուած է, արդար ու ճշմարիտ բոլոր իր խօսքերուն ու գործքերուն և ճամբաներուն մէջը—և թէ Տէրը մէկ Աստուած մըն է, բայց իրեք անձինք ըլլալով Հայր, Սրբի, և Սուրբ Հոգի, նոյն են էութեամբ, հաւասար զօրութեամբ և փառքով. և աս իրեքը մէկ Աստուած են:

Մասն. Բ: Հրեշտակներուն վրայ:

§ ա. Երկինքէն հրեշտակներուն վրայ:

Պ. ուկ. ԺԵ. 1—10:

Հ. Ի՞նչ են բարի հրեշտակները:

Պ. Փառաւորեալ ու սուրբ էակներ:

ձ . Ո՞վ ստեղծեց զանոնք :

Պ . Աստուած . Կող . Թ . 15 , 15 : Սուրբ . ճի . 20 , 21 : Սուրբ . ին . 31 :

ձ . Ո՞րչափ բարի հրեշտակներ կան :

Պ . Սեր պատմել կրցածէն էվելի : Ղանի . է . 9 , 10 : Թ . թագ . ին . 19 : Սուրբ . կէ . 17 : Յայտ . է . 11 : Եբր . ճի . 22 : Սուրբ . ին . 53 : Ղ . ու . թ . 13 :

ձ . Ո՞ւր տեղ է անոնց բնակարանը :

Պ . Երկինքը : Սուրբ . ին . 30 : Սուրբ . ճի . 25 : թ . թագ . Թ . 7 :

ձ . Ի՞նչ կրնան Երկինքին մէջը :

Պ . զԱստուած կրիառարանեն և իր կամքը կրկատարեն : Սուրբ . ճի . 20 , 21 : Սուրբ . ին . 10 : Ղ . ու . թ . 13 , 14 : Յայտ . է . 11 — 13 : Ճի . 5 — 7 : Սուրբ . ճի . 1 , 2 : Յոբ . ին . 7 :

ձ . Աստուած բնաւ անոնք վար աս երկիրը կրերկէ՞մի :

Պ . չբամերես :

ձ . Ի՞նչ զիտաւորութեան համար :

Պ . Բարի ընել անոնց՝ որ զԱստուած կրսիրեն : Եբր . Թ . 14 : Սուրբ . ին . 11 , 12 : Սուրբ . ճի . 10 : Ղ . ու . է . 19 : ճի . 5 — 11 : թ . թագ . ին . 17 : Ղան . ին . 22 : Օննդ . ին . 16 :

ձ . Տէրը բարի հրեշտակներուն ձեռքովը պատգամներ չի խրկեց մի հին ատենի սուրբ մարդոցը :

Պ . չբամերես : Օտ . Թ . 9 : Յայտ . Թ . 1 :

Ղ . ու . թ . 10 :

ձ . Ի՞նչ էր ան հրեշտակին անունը՝ որն որ Աստուած կոչս Սարիամին խրկեց Յիսուսի ծնանելուն վրայով խօսելու համար :

Պ . Ղաբրիէլ : Ղ . ու . Թ . 11 — 38 :

ձ . Աստուած երբեմն առջի ատենները բարի հրեշտակները աշխարհ չի խրկեց մի շար մարդիկը պատժելու ու կորսնցունելու համար :

Պ . Հրամարես : Սննդ . ժժ . 1 : ք թագ . ժժ . 35 :

Հ . Ի՞նչ է ան չար թագաւորին անունը՝ որն որ Տէրօջը հրեշտակը զարկաւ , անանկ որ որդերէն կերպեցաւ ու մեռաւ :

Պ . Հերովդէս : Վարձ . ժք . 21—23 :

Հ . Բարի հրեշտակները մեր փրկութեանը խորունկ հաղորդութիւն կունենան մի , և կուրախանան մի մեր վրայ , երբոր ապաշխարենք ու Մատուծոյ դռնանք նէ :

Պ . Հրամարես :

Հ . Սուրբ Վիրքը ի՞նչ կրսէ ասոր վրայով :

Պ . “Մատուծոյ հրեշտակներուն առջևը ուրախութիւն է մէկ մեղաւորի մը վրայ որ կապաշխարէ” : Ղ սն . ժե . 10 : Խ Վեպ . Խ . 10—12 . Են . Կ . 10 :

Հ . Երբոր բարի մարդ մը մեռնի նէ , ո՞վ անոր հոգին երկինքը կըտանի :

Պ . Բարի հրեշտակները :

Հ . “Մն աղքատին անունը ի՞նչ էր որ մեռաւ ու հրեշտակներուն ձեռքովը Մբրահամին գիրկը տարվեցաւ” :

Պ . Ղ աղարոս : Ղ սն . ժԿ . 22 :

Հ . Պէ՞տք է մի հրեշտակներուն աղօթել ու անոնց երկրպագութիւն ընել ինչ և իցէ կերպով :

Պ . Չէ . մեծ մեղք է : Յայտ . իք . 8 , 9 : ժժ . 10 : Կս . ք . 18 : Ղ սն . Կ . 5—8 : Խ Կրն . ք . 5 , 6 :

Հ . Բարի հրեշտակները պիտի գան մի Վրիստոսով և օգնեն Վատաստանին մեծ օրը :

Պ . Հրամարես : Սարկ . իե . 31 : ք թագ . Խ . 7—8 : Խ թագ . Կ . 16 : Յս . ե . 14 : Սարկ . իք . 38—43 :

Հ . Կրնա՞նք մի տեսնալ աս մաքուր հոգիները , և մեզի պէ՞ս են մի , կամուսնանա՞ն մի , և մահին ենթակայ են մի :

Պ . 124 . Պ 111 . իդ . 39 : Կող . 16 :
Սարի . Ժբ . 24 , 25 : Պ 111 . ի . 35 , 36 :

Ս . Պիտի տեսնանք ու գիտնանք և պիտի սիրենք բարի հրեշտակները թէ որ երկինքը երթանք :

Պ . Նրամերես : Եբր . Ժբ . 22 : Պ 111 . Ժ . 10 : Ժդ . 22 : Յայտ . է . 9—17 :

Ս . Սենք միայն երկու բարի հրեշտակներուն անունները գիտենք . ո՞վ են անոնք :

Պ . Վարդիէլ և Սեբայէլ : Վանկ . ը . 16 :
Թ . 21 : Պ 111 . 19 , 26 : Յայտ . Ժբ . 7 :

Սարդոցմէ ՚ի զատ ուրիշ իմաստուն և համարատու Մատուծոյ ստեղծուածները կան—Էրէշ-ասիէլը : Իսոյց Մատուծոյ խօսքը չըլլար նէ , բնաւ մենք բան մը չի պիտի գիտնայինք անոնց վրայով . ինչու որ մենք անոնք ո՛չ կրնանք տեսնալ , ո՛չ կրնանք լսել , ո՛չ ալ կրնանք զգալ , որովհետեւ անոնք մարմին ու արիւն չունին մեզի պէս , հապա մաքուր հոգիներ են :

Մենոնց վրայով ըսված Մատուծոյ խօսքը դատելով , բարի հրեշտակներ պարտին ըլլալ , լեզուի պատմել կրցածէն էվիլի լուսափայլ ու գեղեցիկ՝ փառաւորեալ ու երջանիկ : Մենք սուրբ են , անոնք բնաւ չի մեղանչեցին , և բնաւ չի պիտի մեղանչեն : Մատուած անոնք սուրբ վեճակի մէջ հաստատեց : 16 ՏԷ՛ . Ի . 21 : Յոդ . Ի . 9 : Մենոնց բազմութիւնը անթիւ է , անոնց բնակարանը Երկինքն է . անոնց գործը զՄատուած փառաբանել և իր կամքը ընել է : Մենք Մատուծոյ հրամանովը երկինքէն վար երկիր կիջնան դէպի մարդոց ողորմութիւն կամ՝ վրէժխնդրութիւն ընելու համար , և հովի պէս ու փայլակի պէս շուտով կը շարժին : Մենք շատ հոգ տանելով մեր փրկութիւնը կուզեն , և երկիրպաղտութիւն կրնեն Տէր Յիսուսին իր զարմանալի

սիրոյն համար : Երբոր մէկ մեղաւոր մը ապաշխարէ , երկինքը կրկնցվի անոնց ուրախութիւնովը : Ուրախութեամբ օգնութիւն կը հասնին Վրիստոսի աշակերտներուն , և անոնց բոլորտիքը կը հսկեն բարի ընելու համար . և երբոր մեռնին , հրեշտակները վեր դէպի երկինքը կը տանին զանոնք ցնծութեան ձայներով : Եւ վերջին մեծ օրը անոնք պիտի գան Տէր Յիսուսին հետը իր փառքովը , և աշխարհի գատաստանին վերջին սարսափելի գործին ներկայ պիտի գտնուվին :

1 . Ի՛նչո՞ւ մէկը թող չի՛ կարծէ որ Տէր Բարի Հրեշտակներուն ազօրութեամբ երկնային լուսնի լուսնի տեսնելու ենք : Ասիկա հոգին կորսնցունող մեղք մը կը լայն ետքը . անոնք բնութեամբ Աստուծոնք չեն . անոնք արարածնէր են մեզի պէս , թէպէտ և էվելի փառաւոր : Աստուծ ստեղծեց անոնք , և ինքն է որ զանոնք կենդանի կը պահէ կոր , և սուրբ ու երջանիկ վիճակի մէջ կը պահէ կոր զանոնք , և բան մը չեն կրնար ընել իրենց կամ՝ մեզի համար առանց Աստուծոյ օգնելուն :

Ի՛նչո՞ւ մենք պատուելու ենք անոնց սուրբ վարքերնին , և շնորհակալ ըլլալու ենք անոնցմէ՛ իրենց մեզի ցուցրցած բարեկամութեանը և մարդասիրութեանը համար : Ինչո՞ւ որ անոնք կօգնեն Վրիստոսի ծառաներուն աս աշխարհին մէջ , թէ և մենք չենք կրնար տեսնալ կամ՝ ըզգալ զանոնք :

2 . Թէ՛ որ անոնք այսչափ կը զգան՝ կամ՝ մեր փրկութեանը համար այսչափ ուրախութեամբ կաշխատին , Տէր ալ զգարու եւ ջանարու ենք ապահով ընել Բոնի մեր վերջին լուսնի . եւ մեր կարողութեամբ մեզն պէտք է դառնալ ընելու ենք որոնելու լուսնի մարտնչներուն վերջին լուսնի ալ ապահով ընելու համար :

3 . Եւ կատարեալ սիրոյ ու Աստուծոյ հնա-

զանդելու մեր օրինակները են անոնք : Մենք
 ջանալու ենք Մատուծոյ կամքը կատարել երկրի
 վրայ , ինչպէս որ երկինքը կը լլայ անոնցմով . և
 ինչպէս որ անոնց սրբութիւնը երջանիկ կընէ
 զանոնք , այնպէս թէ որ մենք ալ սրբութեան
 հետեւինք՝ մենք ալ պիտի տեսնանք զՄատուած և
 անոնց պէս երջանիկ պիտի ըլլանք Վրիստոսով :

4 . Երկինքն ինչ որ արեւի պէտքերն և գիւ-
 ճանքն ու սիրտն , պաննն , և անոնց ընկերակիւնը
 պիտի եղլլանն ինչ որ ուրախութիւնը :

§ ք . Չոր հրեշտակներն զլայ :

Մատի . 7 . 1—11 :

ձ . Վարի հրեշտակներէն ոմանք բնաւ մե-
 ղանչեցին մի Մատուծոյ դէմ :

Պ . Նրամերես : Յոգ . Ե . 6 : ք Պէր . ք .
 4 :

ձ . Որչափ :

Պ . Ետ մեծ թըւով :

ձ . Ո՞վ էր անոնց գլուխը և դէպի մեղքը ա-
 ռաջնորդողը :

Պ . Սատանան , կամ դեր : Մատի . Թ . 34 :
 Ժք . 24 : Եր . ք . 3 :

ձ . զՄենք մեղանչելուն ետքը Մատուած
 ուր ձգեց :

Պ . “Սարը դժոխքը” : ք Պէր . ք . 4 :
 Յոգ . 7 : Յոգ . 7 . 44 : Խ Յոգ . 7 . 8 :

ձ . Ի՞նչ ատեն չար հրեշտակները մեղան-
 չեցին :

Պ . Մատուած չըսաւ մեզի անիկա :

ձ . Մատուած ըսաւ մի մեզի անոնց ըրածը
 ինչ մասնաւոր մեղք ըլլալը :

Պ . Չէ : Խ Տե . 7 . 6 : Յոգ . 7 . 44 : Խ
 Պէր . Ե . 8 :

ձ . իմայ անոնց վարքը ի՞նչպէս է :

Պ . Ե՛նչափ չար են որչափ որ կրնան :

Ն . Ե՛ստուած անոնց Փրկիչ մը տըւան մի ,
ինչպէս որ մեզի տըւաւ նէ :

Պ . Չէ : Եբր . ք . 16 :

Ն . Ե՛նոնք կրնա՞ն մի փրկըվիլ :

Պ . Չէ . անոնք յաւիտեան կորսըված
են : ք Պեդ . ք 4 : Յոս . 7 : Սաղմ . 16 :
41 : Յոս . 7 . 10 :

Ն . Ե՛ստուած մէ ու գալու դատաստանէն կը-
վախնան մի անոնք :

Պ . Նրամերես : Յոս . ք . 19 : Սաղմ . ք .
29 :

Ն . Ի՛նաւ անոնք աս աշխարհքը կու-
գան մի :

Պ . Նրամերես :

Ն . Ի՛նչ դիտաւորութեան համար :

Պ . Սեղ չար ընելու համար :

Ն . Երբոր Տէր Յիսուսը աս աշխարհի մէջն
էր , մարդոցմէ դեւերը չի հանե՞ց մի :

Պ . Նրամերես : Սաղմ . ք . 24 : Պ . 1 . ք .
36 : Ժա . 20 : Ժք . 16 : Սաղմ . Ե . 8 : Պարծ .
Ժ . 38 :

Ն . Սատանան ի՞նչ անունով կը կոչվի որն
որ աս աշխարհքին մէջ իր ունեցած գործքերը
կըրցուցընէ մեզի :

Պ . “Փորձիչ” Սաղմ . ք . 3 : Ժա (Ժ) . ք .
5 :

Ն . Ե՛ստ անուններ ունի՞մի :

Պ . Նրամերես : Սաղմ . ք . 3 : Ժք . 24 :
Յոս . Ժք . 31 : Ժք . 30 : ք կորն . ք . 4 : Ժ
Ժա . ք . 5 :

Ն . Սատանան կրնա՞յ մի փորձել մեզ ու
մեզք գործել տալ թէ որ մեղանչել չուզենք :

Պ . Չէ :

Ն . Ի՛նչ կըսվի Սատանային առիւծի մը
պէս պօռացող ըլլալուն վրայով :

Պ . « Սատանան առիւծի պէս կը պոսայ , կը պըտըտի ու կը բնտուէ թէ ինքը գով կընայ կըլել » :
 Խ Պէպ . Է . 8 : Պ . 1 . իբ . 31 : ՅԲ . Խ . 6 ,
 7 : Խ . 1 , 2 :

Ն . Ի՞նչ պիտի ընէ թէ որ մենք « իրեն դէմ կենանք » :

Պ . « Պիտի փախչի մենէ » : Յձ . Դ . 7 :

Ն . Սատանան մեծ իշխանութիւն ունի՞ մի չարերուն սիրտերը փորձել ու անոնց փոայ իշխել :

Պ . Նրամերես : ԵԺ . Խ . 2 : Դ . 10—16 : Դ Պրն . Դ . 4 : Խ ՏԵ՛ . Խ . 26 : Ս . Խ . Դ . 15 :

Ն . Սատանան մեր Փրկիչն ալ փորձեց մի երբոր անիկա երկբի վրայ էր նէ :

Պ . Նրամերես : Ս . Խ . Դ . 1—11 :
 Պ . 1 . Դ . 1—13 :

Ն . Ո՞վ կարող է և ո՞վ աշխարհ եկաւ Սատանան ու անոր գործքերը կորսնցունելու համար :

Պ . Տէր Յիսուսը : ԵԲԵ . Խ . 14 , 15 : Խ ՅԵ . Դ . 8 : Օնն . Դ . 15 : Պ . 1 . Դ . 18 :

Ն . Վատաստանին օրը մեր Փրկիչը չարերուն ո՞ր գացէք պիտի ըսէ :

Պ . « Վացէք ինձմէ անիծեալներ յաւիտեանական կրակին մէջը՝ որ պատրաստուած է Սատանային ու անոր հրեշտակներուն համար » :
 Ս . Խ . Դ . 41 :

Տրեշտակները առաջ երբոր ստեղծվեցան սուրբ էին , բայց աղատութիւն ունէին կայնելու ալ կամ ինչալու ալ : Ետերը չինկան ու հիմայ անոնք սուրբ հրեշտակներ են : Ետերն ալ ինկան , ու հիմայ անոնք ինկած կամ չար հրեշտակներ են . ասոնցմէ Սատանան գլուխնին է : Ինչիկա էր առաջին մեղանչողը և մեղքի առաջնորդողը : Երբ մեղանչեցին , և

ի՞նչ էր անոնց մասնաւոր մեղքը, Աստուած չըսաւ մեզի: Ի այց անոնց մեղանշելէն ետքը Աստուած անոնք երկինքէն վար դժոխքը ձգեց. անոնց համար Փրկիչ մը չի նախախնամեց. անոնք բնաւ չի պիտի կրնան փրկուիլ, հապա կորսրված են յաւիտեան:

Անոնց վարքը այնչափ գէշ է որչափ որ կըրնայ ըլլալ, անոնք Աստուծոյ ու մարդոց դէմ կը պատերազմին: Անոնք աս աշխարհքը կուգան մեղ փորձել ու մեղրի առաջնորդել, և աս պատճառաւ կը կորսընցունեն մեր հոգիները յաւիտեան: Սատանան՝ որ Տէր Յիսուսը փորձեց, կերէւայ թէ կուզէր կորսնցունել Աստուծոյ մեր փրկութեան համար ունեցած գաղափարը և երկինքին վրայ մեր ունեցած բոլոր յոյսերը: Իր անօրէնութեանը մէջը ինքը համարձակ է. բայց բոլոր իր մեղքերը և իր հրեշտակներուն մեղքերը իրենց գլխուն վրայ պիտի իյնան. յաւիտենական կրակը սրտարասորված է իրենց համար և կը դողան երբոր կը խորհին գալու դատատանին վրայով:

1. Ինչո՞ք կը բռնաբանուին իյնալէն սորվեցէ՛ որ Բարի տէ՛ր ի շատ սուրբ պէտքերուն մէջ անգամ կըրնայ մեզ գործել: Ե՛լէ՛ ո՛չ՝ անիկա շատ զգուշացող է և Աստուած ալ կը պահպանէ դանիկ: Սատանան և իր հրեշտակները մեղանշեցին երկինքին մէջը, Ազամ ու Եւան ալ դրախտին մէջը:

2. Եւ դարձեալ լէ՛ մէկ մեղաւոր ինչո՞ք արտախնէլ շատ Բարի մարտիկներ ու շատերը մեզի մէջ յգել: Սատանան մեղանշեց և շատ բազում թիւն իր կանէն ձգեց. զգուշ կեցիք չար ընկերներէն՝ որ ինքրդինքդ չի կորսընցունեա, և ըզգուշ կեցիք ուրիշները չարութեան մէջ ձգելէն՝ որ դուք չի կորսընցունէք անոնք:

3. Սեղանո՞ր ինչ չի պիտի լուսմն որ երկինքին մէ-

Քը Իննայ . ո՛չ Տեղանչող Հրեշտակ Ինն ալ :

Սատանան դուրս ձգվեցաւ և իր հրեշտակներն ալ :

4 . Յիշեցէ՛ք որ պո՛ւր Թծ լինամի իր ունի՛ր Սատանան , որ խորամանկ ու պորտաւոր է փորձու-
Ինն Թե՛ղ : Չարերուն սիրտերուն ինքը կրտիրէ .
համարձակ է փորձու թեան մէջ , մէկուն չի պի-
տի պակտի իր փորձութիւնը : Ինքը մեր բարձ-
րացեալ և սուրբ Փրկիչն ալ փորձեց :

5 . Ինչո՞ւ իրմէն եմէլն Թծ Թե՛ղ Կայ՝ Թե՛ր Տե՛ր
Յիսուսը , որ կրնայ կորսնցունել սատանան և
անոր ամէն գործքերը . և աս դիտաւորութեան
համար աս աշխարհը եկաւ , և աս դիտաւորու-
թիւնը բուն իր ատենը պիտի կատարէ և բոլոր
աշխարհքը շրջաւորէ Ինն Թե՛ղ Թե՛ր սազը պի-
տի բլան :

6 . () Իհնէ՛նք պ՛ր սպուսած իր Թե՛ր ինչո՞ւ ունե-
ցած սիրոյն ու Թե՛ղ պէս Թե՛ղ ուրնէրուս և իր պր-
փրկիչն համար , որ Տեղանչող Հրեշտակներուն չէ
պր- : Իննք փրկրվելու պատահութիւն չու-
նին , բայց մենք ունինք . ընդունենք անիկա սի-
րով . ապաշխարենք և հաւատանք Տե՛ր Յիսու-
սին , ու ինքը պիտի տայ մեզի զօրութիւն ու
չնորհք՝ ատել և դէմ՝ կենալ Սատանային և
անոր ամէն գործքերուն . և անատենը անիկա
պիտի փախչի մենէ , և ան թշուառ բազմութեան
մէջը չի պիտի բլանք որոնց պիտի ըսէ վերջին
օրը , “ Կացէ՛ք ինծմէ անիծեալներ յաւիտենա-
կան կրակին մէջը որ պատրաստուած է Սա-
տանային և իր հրեշտակներուն համար :

Մասն . Գ . Մարդու վրայ :

§ Ծ . Լստուծոյ Ստեղծագործութեանը վրայ :

Օճն . Ծ . 24 — 31 : Թ . 1 — 7 , 18 — 25 :

Ն . Քանի՞ օրին մէջը ստեղծեց Լստուած երկինքը ու երկիրը :

Պ . Ա եց օրին մէջը : Օճնդ . Ծ . 26 — 31 :

Ն . Ո՞ր օրը ստեղծեց մարդը :

Պ . Ա եցերորդ օրը : Օճնդ . Ծ . 26 — 31 :

Ն . Ո՞վ էր առաջին մարդը :

Պ . Լստուած Օճնդ . Թ . 18 . ա Կորն . ԺԵ . 45 — 47 :

Ն . Ո՞վ է առաջին կնիկը :

Պ . Եւա . Օճնդ . Գ . 20 :

Ն . Ի՞նչէն ստեղծեց Լստուած մարդը :

Պ . Երկրի հողէն : Օճնդ . Թ . 7 : Ծ Կորն . ԺԵ . 47 : Սաղ . ԺԹ . 14 :

Ն . Ի՞նչէն ստեղծեց Լստուած կնիկը :

Պ . Լղամին կողէն : Օճնդ . 2 . իւ , 22 :

Ն . Լուաջ Լղամ ու Եւան որ ստեղծվեցան , չափահաս մարդիկ էին մի :

Պ . Լճո՞ , կատարեալ մարդիկ էին :

Ն . Տէրը անոնց բանական ու անմահ հոգի տրուաւ մի :

Պ . Նրամերես : Օճնդ . Թ . 7 : Ես . ԺԹ . 7 :

Ն . Լղամ ու Եւան որին պատկերին նմանութեանը ստեղծվեցան :

Պ . Լստուծոյ պատկերին նմանութեանը : Օճնդ . Ծ . 26 , 27 : Կաղ . Գ . 9 , 10 :

Ն . Լստուած ի՞նչպէս ստեղծեց մարդը :

Պ . Երեսակ : Ես . Է . 29 :

Ն . Կնիկը մարդուն համար մի ստեղծվեցաւ :

Պ . Հրամարես : Օ՛ննդ . ք . 18 : ւ Կորն . ժւ . 7—12 : Եփ . Ե . 23—25 : Կող . ք . 18 , 19 :

Ն . Տէրը անիկա Ադամին կնիկ ըլլալու համար մի տրւաւ :

Պ . Հրամարես : Օ՛ննդ . իք . 24 : ւ . 27 , 28 : Սաղ . ժժ . 4—6 :

Ն . Աստուած եօթներորդ օրը ի՞նչ ըրաւ :

Պ . Անգստացաւ : Օ՛ննդ . ք . 2 , 3 :

Ն . Աստուած բոլոր աշխարհքը մարդուն տրւաւ մի , ու զինքը անոր վրայ տէր ըրաւ մի :

Պ . Հրամարես : Օ՛ննդ . ւ . 26—28 : ժ . 2 : Սաղ . ք . 5—8 :

Ն . Ադամին առաջին անցուցած օրը ո՞րն էր :

Պ . Շաբաթ :

Ա եց օրին մէջը Տէրը երկինքը ու երկիրը ստեղծեց . վեցերորդ օրը իր ուրիշ գործքերը լմնցունելէն ետքը մարդը ստեղծեց արու և էգ : Առաջին մարդուն անունը Ադամ էր , և առաջին կնկան անունը Եւա էր : Ադամը երկրի հողէն ստեղծվեցաւ և Եւան Ադամին մէկ կողէն : Տէրը անոնք կատարեալ մարդիկ ստեղծեց , բանական ու անմահ հոգիներով , և իր պատկերին նմանութիւնովը : Անոնք արդար ու սուրբ էին , բոլոր բարիին հակամիտելով : Աղէկ չէր մարդուն որ մինակ ըլլար , և կնիկը ստեղծվեցաւ իրեն օգնական ըլլալու համար , և Աստուած անիկա Ադամին կնիկ ըլլալու տրւաւ , ու ետքը Աստուած պատուիրեց անոնց որ աճին ու բազմանան և երկիրը լեցունեն , ու երկիրը անոնց

ձեռքը յանձնեց ժառանգութեան համար որ իշխան անոր : Էտեւեալ եօթներորդ օրը , սուրբ Շարաթ օրն էր , և Մատուած իր գործքերէն հանգստացաւ ու մարդն ալ իրեն հետ հանգստացաւ :

1. Մատուծոյ վերջին և աղին Գործն էր մարդը՝ որ կանգնող անձ ունի , և դաշտերուն անասուններէն էվելի գեղեցիկ է , և բանական ու անմահ հոգի ալ ունի , որ անիկա անասունները չունին :

2. Մատուած մարդը իր պատկերին նմանութեանը ստեղծեց գիտութիւնով ու ճշմարիտ սրբութիւնով և երկրի վրայ իշխողութիւն ունենալով : Մատուած մարդը արդար ստեղծեց . անիկա մարդը գլուխ ու ուղիղ սիրտ մը ունէր . անիկա կատարեալ էր : Մատուած նայեցաւ իր գործքերուն ու ըսաւ որ բարի է . Փառասրէալ ու սուրբ էակ հմ էր մարդը , երբոր Մատուած սրբեցէց անիկա :

3. Մարդը սրբեցէցաւ որովհետեւ Գործն էր . անոր էրիկ կնկան պէս միաւորված էին : Կնիկը էրիկ մարդէն ու իրեն համար շինվեցաւ : Ենոր համար էրիկը կնկանը գլուխն է , և աս աւազին ամուսնութիւնը որ մեր նախնիքներուն մեջը եղաւ , բոլոր իրենց աղաքներուն վայելուչ հարսանեաց օրինակն է :

4. Մատուած աշխարհը մարդուն պէտք չունեցողութեանը պէս . անոր համար մենք բոլոր կենդանիներուն վրայ կիշխենք : Ենոր մենք կրվախնան ըստ մենք ողորմութեամբ տիրելու ենք անոնց վրայ , և աշխարհը ու անոր մէջի եղած բաները անանկ կերպով մը գործածելու ենք՝ ինչպէս բոլոր Մատուծոյ հաճելի էնէ :

5. Մատուած էրիկը իրայ անցուցած սուտին օրը Շարաթն էր . անիկա ան օրը Մատուծոյ հետ անցուց . ասով Մատուած Մատուած կրտորվեցու-

նէ թէ մարդուս առաջին և բարձրագոյն և ամենաբարի պաշտօնը Աստուծոյ սէր ունենալ և ծառայութիւն ընելն է :

Ասանկ մենք երկիրպագութիւն ընելու ենք Տէրոջը մեր Ստեղծողին, և մեր առաջին և բարձրագոյն ու լաւագոյն գործը ընելու ենք՝ որ է սիրել և պաշտել զինքը :

§ ք . 'Վրասիայի շրայ' ուր որ առաջին կէցողը Արամը էր :

Օ՛ննոր . ք . 8.—15 :

ձ . Աստուած մարդը ստեղծելէն ետքը ի՞նչ հաճելի պարտէզ տնկեց Տէրը՝ որ անոր մէջը բնակի :

Պ . Վրասիայ : Օ՛ննոր . ք . 8 :

ձ . Ադամին ու Եւային համար ուտելու ի՞նչ բուսաւ պարտէզին մէջը :

Պ . Ամէն պատուական պտուղները : Օ՛ննոր . ք . 9 :

ձ . Աս զուարճալի պարտէզը ի՞նչպէս կը ջրովէր :

Պ . Վետով մը : Օ՛ննոր . ք . 10 :

ձ . Տէրը անոնց ի՞նչ գործ տրւաւ որ պարտէզին մէջ գործեն :

Պ . 'Ս' շակել ու պահել անիկա' : Օ՛ննոր . ք . 15 :

ձ . Տէրը վար իջա՞ւ ու խօսեցա՞ւ մի Ադամին հետ՝ դէմ՝ առ դէմ :

Պ . Հրամարեա : Օ՛ննոր . ք . 8 :

ձ . Ադամ ու Եւան ինչ որ կուզէին նէ՛ ունեցա՞ն մի, և սուրբ ու երջանիկ էի՞ն մի :

Պ . Հրամարես : Օ՛ննդ : Թ . 31 :

Մարդը ստեղծվելէն ետքը Մատուած ինքիրմէն պարտէզ մը տնկեց , և աճեցուց հոն ամէն ծառ որ հաճելի էր տեսնալու՝ և բարի ուտելու . և առատութեամբ կը ջրովէր գետով մը և հոն դրաւ իր ստեղծած մարդը , որ վայելէ աս գեղեցիկ և առատ պարտէզը , և իր գործը պարտէզը մշակել ու պահելն էր . և Տէրն ինքը վար ինչաւ ու անոնց հետ կը խօսէր , օրէ օր :

1 . Մարդուն առաջին զեճակը սուրբ ու երջանիկ էր . Մղամ ու Եւան Մատուծոյ հետ էին . և տեսան ու սիրեցին և պատուեցին զինքը մեծապէս : Անոնք Մատուծոյ պարտէզին մէջը բնակեցան . անոնք անօթութիւն չէին գիտեր , ոչ ալ ծարուութիւն , ոչ հիւանդութիւն , ոչ ալ ցաւ , ոչ մեղք , ոչ ալ մահ : Անոնք Երկինքի հրեշտակներուն պէս սուրբ ու երջանիկ էին : Մս էր մարդուն առաջին կերպար լաւ զեճակը . սրբութիւնը ու երջանկութիւնը միշտ ի միասին կերթան :

2 . Իր մեծ բարութիւնն է որ Մատուած նախանամեց Մղամ ու Եւան այնչափ առատութեամբ , որ անոնք պարտաւոր էին զենք սիրել ու շնորհակալ ըլլալ իրմէն անոր համար : Մատուծոյ մեծ բարութիւնը չի պակսիր Մղամին տղաքներուն . ինքն է որ մեզ կը նախախնամէ , կեանք և կերակուր ու հանդերձ և ան ամէնը որ կը վայելենք երկրի վրայ , և պարտաւոր ենք սիրելու զինքը ու շնորհակալ ըլլալ իրմէն անոր համար :

3 . Թե որ ուզենք երջանիկ ըլլալ եւ Մարտուծոյ բարութիւնը ու սիրը եւ իր պատմութիւնը վայելել , պարտինք սուրբ ըլլալու ընտել : Մատուած չի պիտի ձգէ մեզ երկրի վրայ պարտէզի մը մէջ , հապա երկինքը եղած պարտէզը

պիտի տանի մեզ յաւիտեան իր հետը բնակելու համար : « Բարի բան մը չի պիտի պահէ անոնցմէ որ արդարութեամբ կը քայլեն » :

4. Սարգսը սրբորձ վէցոս աշխարհը ըլլալու համար : Երամ ստեղծվեցաւ ճարտար ըլլալ և մշակել ու պահել պարտեզը : Ետ պարտեզին գեղեցկութիւնը և առատութիւնը բուն իր հոգ տանելէն կախում ունէր . ասանկ ալ՝ Տէր ըստ սրբորձ վէցանոց ժրման ու ճարտարամիտ ըլլալու համար , և կրնանք ըսել թէ ան որ շատ աշխատասեր է՝ աս աշխարհի մէջ եղողներէն ամենէն աղէկն է . թէ և Եստուած մեզ Վրախտին մէջը անգամ գնելու ըլլայ , մենք պարտական ենք աշխատելու : Վատարկակեաց կեանքի մէջ յաջողութիւն ու երջանկութիւն չի կրնար ըլլալ . դատարկութիւնը դէպի մեղքի և թշուառութեան եղած դուռը կը բանայ . թէ որ աշխարհը ընելու բան մը չունենար , հազար անգամ էվելը դէլ պիտի ըլլար :

§ 7. Սարգսուն փոքրութեանը վրայ :

Օճնոց . ք . 15 — 17 :

1. Երկու մասնաւոր ծառեր կային որնոր Եստուած գոյացուց պարտեզին մէջ տեղը աճելու համար , առջինին անունը ի՞նչ էր :

Պ . Օտառ կենաց :

2. Ի՞նչ էր երկրորդ ծառին անունը :

Պ . Բարիի ու չարի Վիտութեան Օտառը :
Օճնոց . ք . 9 :

3. Ետ ծառերուն որմէն չուտել Տէրը հրամայեց մարդուն :

Պ . Բարիի ու չարի վիտութեան ծառէն :
Օճնոց . ք . 16 , 17 ; 7 . 2 , 3 :

ճ . Ինչո՞ւ Տէրը աս ծառը պարտեզին մէջը
անկեց ու հրամայեց մարդուն որ չուտէ ան-
կէց :

Պ . Անիկա փորձելու համար որ նայի թէ
իր պատուիրանքները պիտի պահէ՞ մի :

ճ . Թէ որ սիրէր զԱստուած և անոր
պատուիրանքները պահեր , ու ան ծառէն չու-
տէր նէ , ի՞նչ շահ պիտի ունենար Աստուծոյ
ձեռքէն :

Պ . Բարի :

ճ . Եւ թէ որ զԱստուած չի սիրէր և ա-
նոր պատուիրանքները չի պահէր , հապա աս
ծառէն ուտէր նէ , ի՞նչ պիտի շահէր :

Պ . Չար :

ճ . Ի՞նչ է ատ չարը :

Պ . “Սահը . քանզի Տէրը ըսաւ , ան օրը որ
անկէց ուտես անշուշտ պիտի մեռնիս” : ճ . Գլ .
Կ . 12 : Դ . 23 : Յօ . Դ . 14—36 : Ե . 24 : Թ
Կարն . Դ . 9 : Յակ . Թ . 15 :

ճ . Աղամ ու Եւան կարող էի՞ն մի զԱս-
տուած սիրել և աս պատուիրանքը կատարելա-
պէս պահել :

Պ . Նրամերես . Ճողով : Է . 29 :

ճ . Տէրը մեր առաջին ծնողքը Տայն է-
րենց համար թ փորձութեան մէջ ձգեց , լէ է-
րենցէ ետքը եղած իրենց պատահելուն համար ալ
թ :

Պ . Իրենց տղաքներուն համար ալ : Չինի .
Ե . 1 , 2 : ճ . Գլ . Ե . 12—19 : Թ Կարն . ԺԵ .
15 , 21 : Գարջ . ԺԷ . 26 :

ճ . Ուրեմն Տէրը ասանկ հրամայեց մի որ՝
Ելէ Տեր առաջին ծնողքը իրենց փոքր-լեւանը
Տեղս առաջ — Երջանի՞ ըլլալը շարունակելու — ըլլան
նէ , անոնց պատահելը Տեղս ալ անշուշտ առաջ
Երջանի՞ պիտի ըլլան :

Պ . Նրամերես :

ձ . Իայց թէ որ անոնք մեղքի ու թշուառու-
թեան մէջ խնային նէ , անշուշտ մենք ալ մեղքի
ու թշուառութեան մէջ պիտի խնայինք մի :

Պ . Հրամարես :

ձ . Հիմայ ալ բարի ծնողքներուն աղէկու-
թեանը համար Աստուած անոնց տղաքներուն
ալ ողորմութիւն կրցուցընէ՞մի :

Պ . Հրամարես :

ձ . Եւ չար ծնողքներուն չարութեանը հա-
մար Աստուած անոնց տղաքներուն ալ ողոր-
մութիւն պիտի չի ցուցընէ՞մի :

Պ . Հրամարես : Եւէց . Ի . 5 , 6 : լԻ . 7 :

Պ . Ի . ԻԳ . 39 . 41 : Խ . ԹաԳ . ԺԽ . 39 : Բ . Սաճ .
ԺԲ . 9 — 4 : Յ . Բ . ԻԿ . 19 : ԼԷ . 25 — 28 :

Ազամին ու Եւային պաշտօնը էր զԱստ-
ուած սիրել ու իրեն նազանդիլ կատարելագէտ՝
որ ստեղծեց անոնք ու բոլոր ունեցածնին ինքը
տրւաւ անոնց : Եւ Աստուած փորձեց անոնք
Վրախտին մէջը գիտնալու համար թէ արդեօք
պիտի սիրեն ու նազանդին իրեն՝ թէ չէ : Ա-
նոնց մէկ պարզ ու դիւրին պատուէր մը տը-
ւաւ որ պահեն . և Աստուծոյ բարի հաճութիւ-
նըն էր փորձել անոնք՝ չէ թէ միայն իրենց հա-
մար , հաղա իրենցէ ետքը եղած իրենց պատնե-
րուն համար ալ : Աստուած ծնողքները իրենց պղ-
ցը բեղք բրա . . . ա իրենանան պարպուպէն , ինչու որ
երբոր ծնողքները ինան նե՛բուր պղառնեան ալ ինչ-
նան . որպէս թէ Տէրը ասանկ ըսած էր Ազամին ու
Եւային : “Ես կը հաստատեմ՝ աւ բարիի ու չարի
գիտութեան ծառը պարտէղին մէջը , որ փորձեմ՝
ձեզ թէ արդեօք պիտի սիրէք ու նազանդիք մի
ինծի : Թէ որ աս ծառէն չուտէք՝ հասպա զիս սի-
րէք ու ինծի նազանդիք նէ , անտարէնը յեղճ ու յե-
նէ ետքը եղած յեր պղառներուն ալ Աստուած՝
ե՞ս պիտի ըլլամ : Ոչ գուք՝ ոչ ալ անոնք բնաւ չար

բան մը պիտի գիտնան, հապա բարի ու միայն բարի :
 Նայց թէ որ աս ծառէն ուտէք և անանկ ինձի
 չի նազանդէք, ու զիս ձեր Աստուածը մէկ դի
 ձգելու ըլլաք նէ, ես ոչ յէպէ ո՛չ ալ յէնէ երբ
 ելած յէր արարներուն Աստուած պիտի ըլլամ : Իմ
 շնորհքըս պիտի հեռանայ ձեռէ . դուք և անոնք
 պիտի կորսընցունէք բոլոր ձեր բարութիւնները և
 երջանկութիւնները, ու շարունակաբար չարը
 պիտի գիտնաք : Չեր բոլոր տոհմը մեղք, աշ-
 խատութիւն, արտութիւն, ցաւ, մահ պիտի
 ունենան աս աշխարհին մէջ ալ ու գալու աշ-
 խարհին մէջ ալ . ես ձեր առջևը կրդենմ կեան-
 քը ու մահը ձեզի ու ձեր տղաքներուն համար
 ալ” :

Աս էր մեր առաջին ծնողացը փորձութիւնը, և
 անոնք բոլորովին կարող էին անով առանց խ-
 նալու երթալ : Անոնք կարող էին կայնելու,
 բայց թէ որ ուղէին կրնային խնալ . ասանկ ալ
 անոնք որ ինկան՝ իրենց յանցանքն էր :

1. Աստուած — Եւան փորձեցան, եւ չէ լէ
 մտցն իրենց համար, հաստ իրենց արարող համար
 ու — արարող ցեղին ամենուն համար : Թէ որ ա-
 նոնք կայնէին նէ, մեք ալ անշուշտ պիտի կայնէին .
 թէ որ անոնք խնային նէ, մենք ալ անշուշտ պիտի
 խնայինք : Այսպէս մեր առաջին ծնողքներուն
 հետ մենք ալ փորձըվեցանք : Եւ անոնք փոր-
 ձըվեցան բոլորովին բաց ու յայտնի և զիւրին
 փորձութիւնով մը՝ որ մեծ ու երևելի փորձ մըն
 էր ան . ինչու որ չէ թէ միայն իրենց երջանկու-
 թիւնը երկինքին մէջ կամ իրենց թշուառու-
 թիւնը դժոխքին մէջ, հապա իրենցմէ ետքը ե-
 զած իրենց միլիօնաւոր տղաքներուն ալ երջան-
 կութիւնը երկինքին մէջ՝ ու թշուառութիւնը
 դժոխքին մէջ՝ անկէց կախում ունէր, և ան-
 շուշտ անոր մեծութիւնը զգացին :

2. Իսկ Աստուծոյ կամեն էր որ անոնք

ժողովրդին իրենց համար ու Տեղի իրենց փոխաներուն համար . ինքը մեզի չի հարցուց . անատենը մենք ծնած չէինք . բայց թէ որ ծնած ըլլայինք նէ անշուշտ պիտի ընդունէինք աս բանը . ուրեմն զգանք որ Աստուծոյ կամքը անհնաբար իմաստուն ու արդար է , և թէ ամէն բաները շիտակ ըրած է :

3 . Աստուծոյ ան սպենէն Տեղի Հիմայ Տեղի այնպէս իրեն , այսինքն ծնողները իրենց զաւակներուն փեղք բռնելէ ինքայն կ'ըլլէ իմ նոսալ աստիճանով . ինչպէս որ ծնողքները են , անանկ ալ ընդհանրապէս տղաքները պիտի ըլլան . թէ որ ծնողք ենք՝ բարի ըլլանք , որ մեր տղաքներուն ալ բարի ըլլայ . թէ որ բարի ծնողաց զաւակներն ենք նէ , աշխատինք անոնց նմանիլ . և թէ որ չար ծնողաց զաւակներն ենք նէ , լանք Աստուծոյ առջևը անոնց չարութեանը համար , և աղօթենք իրեն որ մեզ արգարացունէ ու յաւիտենական կենաց արժանի ընէ :

4 . Տեղը քրիստոսի Արամ ու Եւան Գրատիպին Տեղը . անոնք Աստուծոյ օտեղծուածները էին , և պարտաւոր էին սիրել զԱստուած ու անոր հնազանդիլ . մենք ալ անոնց տղաքները Աստուծոյ կրկերաբերինք և պարտինք զինքը սիրել ու իրեն հնազանդիլ . մենք ալ փորձու թեան մէջ ենք , բայց մեր փորձը տարբեր է անոնց առաջին փորձութենէն : Աստուած կրտսպատէկոր մեզի ամէն օր՝ տեսնալու թէ պիտի դառնանք մի իրեն ապաշխարելով ու հաւատալով իր որդւոյն Յիսուսի Վրիստոսի : Բարի կերպով գործածենք աս փրկութեան պատահելութիւնը որ ունինք :

§ 7. Մարտիրոսի անուշիկ մեղքը ու խնամքը .

Օ՛ննոր . 7 . 1—13 :

1. Տէրը փորձեց Ադամ ու Եւան Վրախտին մէջը . անոնք ինկան մի՛ կամ թէ չէ :

Պ . Ինկան :

1. Անոնք որչափ ատեն կեցան պարտեղին մէջը իրենց մեղանչելէն ու խնալէն առաջ :

Պ . Ետ երկար ատեն չէ :

1. Ի՞նչ էր անոնց մեղքը :

Պ . Անոնք արգելեալ պտուղէն կերան :

1. Անոնց որը առաջ կերաւ :

Պ . Եւան :

1. Եւան ի՞նչպէս կերաւ ան :

Պ . Սատանան փորձեց անիկա : Յօհ . Ը . 44 :

1. Սատանան ի՞նչ կերպարանքով ցուցուց ինքրզինքը Եւային՝ երբոր փորձեց անիկա :

Պ . Օճի կերպարանքով : Օ՛ննոր . 7 . 1—5 :

1. Ադամը ի՞նչպէս մեղանչեց :

Պ . Եւան փորձեց անիկա : Օ՛ննոր . 7 . 6 :

1. Անոնք արգելեալ պտուղը ուտելէն ետքը շուտով Գիպոսի մի որ մեղանչեցին :

Պ . Ըրամերես : Օ՛ննոր . 7 . 7 :

1. Եւամը չցան ու վախցան մի :

Պ . Ըրամերես :

1. Երբոր Տէրոջը գալը լսեցին նէ , ի՞նչ ըրին :

Պ . Ինքրզինքնին պահեցին : Օ՛ննոր . 7 . 8 :
Եր . Ի 7 . 24 :

1. Տէրը ի՞նչ ըսաւ Ադամին :

Պ . «Մ'դամ , ո՞ր ես» :

Ն . Մ'դամ ի՞նչ պատճառ տրւաւ Տէրոջը՝
անկէց պահպանելուն համար :

Պ . «Ս ակցայ ինչու որ մերկ էի» : ԾՅօհ .
դ . 20 : դ . 18 :

Ն . Երբոր Տէրը անոնց մեղք գործելուն
վրայով հարցուց նէ , խոստովանեցան մի՛ թէ
ինքրզինքնին արդարացուցին :

Պ . Ինքրզինքնին արդարացունել ուզեցին :
Օ՛ննպ . դ . 11 — 13 :

Ն . Մ'դամ ո՞րին վրայ ձգեց յանցանքը :

Պ . Եւային վրայ : Օ՛ննպ . դ . 12 :

Ն . Եւան ո՞րին վրայ ձգեց յանցանքը :

Պ . Օճին վրայ : Օ՛ննպ . դ . 13 : ԾՏԻ . ք .
14 : ք . կարն . ժա . 3 :

Ն . Անոնց ինքրզինքնին արդարացունելը
Տէրը ընդունեց մի :

Պ . Չէ :

Ն . Ի՞նչ ընելու էին :

Պ . Սեղքերնին խոստովանելու էին : Վ . ու . ի .
ժը . 13 : ԾՅօհ . Ծ . 9 :

Ն . Ի՞նչ կրտէ Սուրբ Վիրքը անոր վը-
րայով որ իր մեղքերը կրծածկէ :

Պ : «Ան որ կրծածկէ իր ամբարշտութիւն-
ները՝ յաջողութիւն չի պիտի գտնայ» : Վ . ու . ի .
իը . 13 :

Մէկը չի կրնար ճշգիւ հաստատեր թէ Մ-
դամ ու Եւան դրախտին մէջը զրովէլէն որչափ ա-
տէն ետքը արգելեալ պտուղէն կերան , և սրբ-
բութեան ու երջանկութեան վիճակէն՝ մեղքի ու
թշուառութեան վիճակի մէջ ինկան . բայց շատ
երկար ատեն չի պիտի ըլլայ :

Աս իյնալուն առաջին դրոյդը Սատանան էր ,
որ պատահութիւն գտաւ՝ ինքրզինքը օճի կեր-
պարանքով ծածկեց և փորձեց կրնիկը որ երբ

մինակ էր : Եւան անոր փորձութեանը մտիկ կրնէ . ծառին վրայ կրնայի՝ որ պտուղը գեղեցիկ էր տեսնալու , և ուտելու բարի կրթուէր . կրփափաքէր անիկա ուտելու , և մանաւանդ անիկա ուտելով իմաստուն պիտի ըլլար , իր աչքերը պիտի բացվէր , և Մատուծոյ պէս պիտի ըլլար և բարին ու չարը պիտի գիտնար կրկարծէր : Մուս պտուղէն՝ ինքը կերաւ և իր էրկանն ալ արւաւ , և անիկա ալ կերաւ . Մգամը կերաւ անիկա գիտութեամբ , խորհրդածութեամբ , կամաւ , ինչու որ “ խաբված չէր ” : Ինքը իր կնկանը խօսքին էվելի մտիկ ըրաւ քան թէ Մատուծոյ պատուիրանքին . մեղք գործածնին պէս աչքերնին բացվեցաւ գիտցան յանցանքնին : Խղճմտանքը տանջեց զիրենք . ամրնչցան . և չէ թէ միայն ամրնչցան , հապա վախցան ալ . Մնոնք Մատուծոյ ներկայութենէն սոսկացին , և իրմէն փախան . բայց անօգուտ էր անոնց փախչիլը . Մատուած կանչեց անոնք իր առջևը . անոնք ինքրզինքնին արդարացունելու ջանալով էվելոք շատցուցին իրենց մեղքերը : Մնոնց պարտաւորութիւնը իրենց ըրած մեղքը խոնարհաբար խոստովանիլն էր և ինքրզինքնին Մատուածային ողորմութեանը յանձնելն էր . Մատուած չընդունէր անոնց ինքրզինքնին արդարացունելը , ինչու որ մեղքը չի կրնար արդարանար :

Է . Դատ հիւայ գիտէր լէ ինչպէս մեղք տա աշխարհը և որ մեր բոլոր պատասխաններովը . մեղքը Սատանային ձեռքովը բերվեցաւ՝ որ անիկա ամէն արդարութիւններուն թշնամին է : Ինքը աշխարհի սկիզբէն մարդասպան է . երկնից ու երկրի մէջ մեղքին հայրը ինքն է . և ինկած հրեշտակներուն ու մարդոց չարութիւններուն համար՝ որ ինքը ըրաւ և կրնէկոր , պատասխան պիտի տայ դատաստանին օրը : Ինչպէս որ մեծագոյն մեղաւորը ինքն է , անանկ ալ բոլոր տիե-

զերքի մէջ ամենաթշուառ էակը ինքը պիտի
ըլլայ :

2 . Օգուշ կեցիք որ Տէկու՝ ինչ խորի շէնէ՛ք որն որ
կըրոյնէ յեզ գեշո՝ լեւնի ընէլ : Եւան մտիկ ըրաւ
ու ինկաւ . թէ որ դուք ալ փորձութեան հե-
տեկը ըլլաք նէ , դուք ալ պիտի խնայք : Մէկ
դի ձգեցէք չար փորձիչը , ով որ ըլլայ նէ՛ թող
ըլլայ , ձենէ հեռու կենայ , կամ դուք ինքըզինք-
նիդ հեռացուցէք անկէց . մեր Փրկիչին օրինա-
կին հետեցէք : Մատթ . 7 . 1—11 : ԺՊ . 21 ,
23 :

3 . Ղու՛ք բոն յեր զօրո՝ լեւնը Տ՛ սպառնիք
եթէ Մգամ՝ ու Եւան իրենց Սուրբ վիճակին՝
մէջը որ ինկան , մենք որչափ դիւրութեամբ պի-
տի խնանք մեր մեղանչական վիճակին մէջը . աղօ-
թեցէք Մատուծոյ ըսելով , թէ՛ “ Տէր՝ մեզ փոր-
ձութեան մէջ մի՛ ձգեր , հապա չարէն փրկէ
մեզ ” :

4 . Եւայն Մգամը Տեղք գործելու փոյնէլը
կրոյնի լե ինչպէս Տե՛ յալեցո՝ լեւնի կրնայ
ոնեւար Տէլը Տէկուլն զլայ : Լըրիկները ու ի-
րենց կնիկները մեծ ազդեցութիւն ունին իրարու
վրայ բարի կամ չարի : Մեր շատ մօտ ու սի-
րելի բարեկամները և ազգականները շատ ան-
գամ մեր ամենայաջող փորձիչները կըլլան . ա-
ղօթենք Մատուծոյ որ ոչ փորձէ մեզ ոչ ալ
փորձըվինք . ջանանք որ մարդիկը դէպի Մատ-
ուած առաջնորդենք և չէ թէ Մատուծմէ հեռա-
ցունենք : Խ [Մատ . ԽՊ . 25 : Եր . 9 :

5 . Մատուծոյ գե՛մ Տեղանչոյ Տարգ ինչ ինչ
երջանիկ ու բարեյաջող ըլլալ : Ստանան և իր
հրեշտակները երկինքին մէջ մեղանչելուն պէս
շուտով դուրս ձգվեցան ու թշուառութեամբ
դժոխքը իջան : Մգամ ու Եւան մեղանչելուն
պէս շուտով ամօթով ու վախով լեցվեցան Մատ-
ուծոյ առջևը , և յաւիտենական դատապարտու-

Թեան մէջ ինկան : Ասանկ ալ մենք մեղքին համար կամընչնանք ու կը վախնանք , և թէ որ չապաշխարենք նէ՛ միտքերնիս հանդարտութեան մէջ չի պիտի ըլլայ , և խորունկ տրամուծեան մէջ պիտի թաղվինք յաւիտեան :

6 . Մեզ չէ իրնոր ծածկել . զուր տեղը պիտի փախչինք Աստուծմէ , կամ մեղքերնիս իրմէն պահենք : Ինքը ամէն տեղ ներկայ է , և ամէն բաները գիտէ ու կրնայ կանչել մեզ իր առջևը ամէն րոպէ :

7 . Մեզ չէ իրնոր անդադարող մտալ . մէկ մեղքը մէկալէն մեծ կրնայ ըլլալ , բայց մեծ կամ պզտիկ մեղք մը չի կրնար անպատիժ մնալ :

8 . Եւ թէ որ պարտաւորութիւնը ու պարտութիւնը թեւեւեւ խոստովանելէն ու թէ՛ որ յիշելէն կարող է լինի : Թէ որ մենք խոնարհաբար խոստովանինք մեր մեղքերը և աղաչենք զԱստուած որ Քրիստոսի համար թողութիւն շնորհէ մեզի նէ , ինքը պիտի շնորհէ : Այս չի կայ անոնց համար որ չեն ուզեր խոստովանիլ ու մէկ գի ձգել իրենց մեղքերը :

§ Ե. Ս'եր առաջին ծնողացը ինտու-
զիայ :

1. Անհոյ անիծւելցան ու Վրախոյէն
դուրս յգլխացան :

Օհնիւր . 7 . 1—24 :

Ն . Տէր Աստուած բարկացաւ մի Ադամին
ու Եւային իրենց մեղանչելուն համար :

Պ . Նրամերես : Եւեյ . 17 . 6 , 7 : Հառի .
18 : Սող . 11 :

Ն . Առաջ որին ցուցուց Աստուած իր բար-
կութիւնը Սատանային՝ Եւային՝ թէ Ադա-
մին :

Պ . Ամենէն առաջ մեղանչող Սատանա-
յին :

Ն . Տէրը ի՞նչպէս անիծեց անիկա :

Պ . “ Երկրի ամէն անասուններէն և ամէն
գազաններէն էվելի ” : Օհնիւր . 7 . 14 , 15 :

Ն . Տէրը միայն օձը՞ մի անիծեց թէ օձի
կերպարանք մտած Սատանան ալ :

Պ . Երկուքն ալ :

Ն . Եւ ի՞նչ ըսաւ Աստուած կնկանը :

Պ . “ Ես մեծապէս պիտի շատցունեմ քու
տրտմութիւնդ ” : Օհնիւր . 7 . 16 :

Ն . Եւ ի՞նչ ըսաւ մարդուն :

Պ . “ Անիծեալ ըլլայ երկիրը քեզի համար ” :
Օհնիւր . 7 . 17—19 :

Ն . Երկիրը ի՞նչ պիտի բուսցընէր :

Պ . “ Փուշ և տատասկ ” :

Ն . Ադամ ի՞նչպէս պիտի ստանար իր հա-
ցը :

Պ . “ Իր երեսին քրտինքովը ” :

Ն . Եւ ինչի՞ պիտի դառնար :

Պ . Հողի . “ Հող էիր և 'ի հող դառնաս ” :

Հ . Տէրը անատենը ողորմութեամբ Փրկիչ մը խոստացաւ մի Ադամին ու Եւային և բոլոր իրենց կորսրված տղաքներուն :

Պ . Հրամարեա : Օ՛անապ . 7 . 14—15 : Ստորագր . 23 : Առդ . 7 . 4—5 : Ղ . 1 . 7 . 23—38 :

Հ . Տէրը ի՞նչ տեսակ հանդերձ շինեց Ադամին ու Եւային հագցունելու համար :

Պ . “ Աշիէ հանդերձ ” : Օ՛անապ . 7 . 21 :

Հ . Տէրը Ադամը ու Եւան Արախտին մէջը կենալու թողուց մի , ուր որ կենաց ծառէն պիտի ուտէին ու յաւիտեան ապրէին :

Պ . Չէ . դուրս վունտեց անոնք : Օ՛անապ . 7 . 22—24 :

Հ . Եւ Ադամ ապրելու համար ի՞նչ պիտի ընէր :

Պ . “ Երկիրը պիտի գործէր ” :

Հ . Արախտին մէջը ի՞նչ դրաւ Աստուած կենաց ծառէն անոնք հեռու պահելու համար :

Պ . “ Բէրովբէները ու բոցեղէն սուր ” :

Տէրը բարկացաւ Ադամին ու Եւային և իր բարկութիւնը ցուցուց անոնց . բայց կարգաւ սկսեց , առաջ խիստ հին ու չար մեղաւորին , և ամէն մէկը անիծելէն ետքը , Ադամին ու Եւային կաշիէ հանդերձներ հագցուց , և ետքը անոնք Արախտէն ու կենաց Օ՛առէն դուրս վունտեց . անոնք կորսրնցուցին Աստուծոյ շնորհքը և կենաց Օ՛առին համար ունեցած իշխանութիւննին , և բնաւ չի կրցան նորէն հոն դառնալ հրեղէն սուրով պաշտպանող քերորէին համար , որ կենաց Օ՛առը պահելու կեցեր էր : Մարդը հիմայ երկիրը գործելու վրայ էր իր ապրուստը

գանալու համար , և Մատուած ալ հեռացուց Մ-
գամէն իր տեսու թիւնը և իր սէրը :

1 . Սեղանչելէն ետքը միշտ գիտցէք որ Մատ-
ուած պիտի բարկանայ ձեզի , և անշուշտ պիտի
պատժէ ձեզ , թէ որ չապաշխարէք նէ :

2 . Եւ նախկին ու մեծ մեղաւորները թող
խիստ վախնան , ինչու որ Մատուած ընդհանրա-
պէս առաջ անոնք պատժել կըսկսի . ու շատ
սաստիկ կըպատժէ :

3 . Երբոր կրտեսնաք օձին երկրի վրայ սո-
ղալը , որ ատելի է մարդէն ու անասուններէն ,
որ ամէն մէկը անոր գլուխը մահով ջախջախել
կուզէ , և երբոր անիկա ամէնէն ալ հայածված
ու ոտքի տակ ճղմըված կրտեսնաք , անատենը յի-
շեցէք որ Մատուած անիծեց Սասանան օյով .
անէծքը վնասեց օձին՝ իրմով Սատանային անց-
նելով :

4 . Սատանան անիծվեցաւ բոլոր էակներէն
ցած ու անարգ՝ խիստ անգոսնելի և ատելի ըլլա-
լու՝ և վերջապէս իր գլուխը ջախջախվելու ու ոտքի
տակ կոխվելու համար : Ի՞նչոր տիեզերքը պիտի
տեսնան անէծքին կատարվելը . ասանկ՝ Սատա-
նան և բոլոր իր չար գործքերը սոսկալի վախճան
մը պիտի ունենան . ուստի հրաժարինք իրմէն ու
իր բոլոր գործքերէն . թէ որ իր կողմը դառնա-
լու ըլլանք նէ , մենք ալ իր հետը պիտի խ-
նանք :

5 . Ի՞նչալէն ետքը շուտով Մատուծոյ ողոր-
մութեանը նայելով Վրկիչ մը պատրաստրվե-
ցաւ , որ Հիսուս Քրիստոս է . անիկա կարող է
Սատանային գլուխը ջախջախել և անոր գործ-
քերը փճացնել . մենք պարտինք նայիլ իրեն
մեր Մզատիչին պէս և իր զօրութիւնովը ու օգ-
նութիւնովը մեզքն ալ Սատանան ալ պիտի
յաղթենք : Արնանք յոստալ որ Տէր աստուծին ծնողքը
աստուծաբէցին ու հաստատուցին աս խոստուցեալ
Վրկիչն , եւ ասանկ Տէրանն ու Երկնիքը գային :

6 . Բոլոր հիւանդութեան , տրամութեան , ցաւերու , աշխատութեան , ու մահին պատճառը աս աշխարհին մէջ՝ մեղքն է . բոլոր թշուառութեան աղբիւրը մեղքն է . որ անէծք կրբերէ կնիկին վրայ՝ իր որդեծնութեանը մէջ , երկրի վրայ՝ մարդուն համար , ու անոր ինքրզինքը կերակրելու աշխատութեանը վրայ ալ . և իր մարմինին ու իր հոգիին երկուքին վրայ ալ մահ կրբերէ :

7 . Երբոր Տէրը վնասեց Ադամը իր ներկայութենէն և շնորհքէն՝ բոլոր անոր սերունդն ալ կրնանք ըսել թէ վնասուեցան նոյն ատենը :

8 . Աստուծոյ ներկայութիւնը և շնորհքը՝ որն որ Ադամ կորսընցուց ու իրմով մենք ալ կորսընցուցինք , նորէն կրնդունենք Յիսուս Քրիստոսով : Մենք միայն Քրիստոսով կրնանք Աստուծոյ դալ . Անիկա է ճանապարհը , ճշմարտութիւնը ու կեանքը :

9 . Բայց Աստուած իր ներկայութիւնը և իր շնորհքը Յիսուս Քրիստոսով նորէն կուտայ միայն անոնց որոնք որ բուն ինքը կրնարէ : Յօհ . Դ . 37 — 44 . և այլն : Քանզի մարդ մը չի գար Քրիստոսին՝ թէ որ չայրը չառաջնորդէ անոր . ասանկ՝ բոլոր մարդկային ցեղը Աստուծոյ գերագոյն ողորմութենէն կախում ունին :

2 . Սէր Առաջին Օնոգըն Տեղանչեցին և իրենցմէ ետքը եղած Բոլոր իրենց պաշտներն ալ . անոնց Բոլոր սերունդը իրարմէ եր իրենց մէկ Տեղավը :

Չառվ . Է . 12 — 19 :

Չ . Ադամ ու Եւան Ղրախտէն դուրս ինկան Աստուծոյ դէմ մեղանչելնուն համար . իրենց արդարութիւնը կորսնցուցին ու Տէրոջը առջևը մեղաւոր եղան մի :

Պ . Հրամարես :

Հ . Սեղանչելէն առաջ անոնք կատարելապէս սուրբ էին , անոնց սիրտերը բարի էին , բայց մեղանչելէն ետքը անոնց սիրտերը բարի էին՝ թէ չար :

Պ . Չար :

Հ . Տէրը ետքաշվեցաւ մի անոնցմէ իր ներկայութեանը և սիրոյն անարժաններու պէս :

Պ . Հրամարես :

Հ . Յանցանքը որին էր որ անոնք իրենց սրբութիւնը ու երջանկութիւնը և իրենց Աստուածը կորսնցուցին :

Պ . Բուն իրենց յանցանքը :

Հ . Երբոր իրենք ինկան նէ , բոլոր իրենց սղաքներն ալ ինկան մի :

Պ . Հրամարես : Խ Կորն . ԺԵ . 22 : Հատմ . Ե . 15 . և այլն :

Հ . Բարի սիրտերով մի աշխարհ կուգանք կոր , ինչպէս որ մեր Ադամ նախահայրը մեղանչելէն առաջ ունէր՝ թէ գէշ սիրտերով մի , ինչպէս որ ինքը մեղանչելէն ետքը ունէր :

Պ . Վէշ սիրտերով , ինչպէս որ ինքը մեղանչելէն ետքը ունէր :

Հ . Որի՞ն նմանութեանը զաւակ ունեցաւ կրսէ Աստուածաշունչը :

Պ . Բուն իրեն նման : Օննա . Ե . 3 :

Հ . Սեր Փրկիչը ի՞նչ կրսէ անոր վրայով որ մարմինէն ծնած է :

Պ . “ Մարմինէն ծնածը մարմին է ” : Յօհ . Գ . 6 : Յօբ . ԺԴ . 4 :

Հ . Ադամին աս մէկ մեղքին համար է՞մի որ մենք աս գէշ սիրտը , աս խանգարեալ բնութիւնը կուեննանքկոր ու ասանկ մեղքի տակ կիյնանքկոր , և Աստուծոյ բարկութիւնը վրանիս կուգակոր , ու հիւանդութիւն , տրամուլթիւն , աշխատութիւն , ցաւ ու մահ կուեննանքկոր :

Պ . Հրամարես : Հովհ . Ե . 12—19 : Թ
 Կրթն . ԺԵ . 21—22 :

Հ : Երբոր մենք կը ծնանինք՝ թէ որ Աստուած մեր սիրտերը չի փոխէ նէ , մեր մէջը ամենեւին բարու թիւն կան մի :

Պ . Չէ : Եր . ԺԷ . 9 : Հովհ . Ե . 18 : Ը . 7—8 : Թ Կրթն . ԺԸ . 14 :

Հ . Առանց աս խանգարեալ բնութեան բնաւ մարդ մը ծնալ մի աշխարհիս մէջ :

Պ . Ս'ի միայն մարդն Յիսուս Վրիստոս : Պ . Կ . Թ . 35 :

Հ . Ադամէն մինչև աս օրըս մեղաւոր էին մի բոլոր մարդիկ :

Պ . Հրամարես :

Հ . Ի՞նչպէս կընայի Աստուած աշխարհի վրայ :

Պ . Ս'եղսալից ու կորուսեալ աշխարհի պէս : Ս . Կ . ԺԹ . 2—3 :

Հ . Ամէն մարդ իր մեղաւոր ըլլալը կըզգայ մի :

Պ . Հրամարես :

Հ . Աստուածաշունչը միշտ կըզուրցէ՞ մի մարդոց իրենց մեղաւոր ըլլալը :

Պ . Հրամարես :

Հ . Ուրեմն բոլոր աշխարհի վիճակը ի՞նչպէս է :

Պ . “Յանցաւոր Աստուծոյ առջևը” : Հովհ . Թ . Է . ԳԷ . Ե՛ր . ԺԹ . 3 :

Հ . Թէ որ առանց սրտի փոփոխութեան իրենց մեղքերուն մէջը մեռնին նէ , ի՞նչպէս կըրակի մը մէջ պիտի պատժուին :

Պ . Յաւիտենական կրակի մէջ : Ս . Կ . ԺԹ . ԻԵ . 41—46 , Լայն :

Արամ ու Եան կորսնցուցին իրենց սրտաւորութիւնը եւ ճշարտութիւնը իրենց մեղք գործած

բողիկէն . անոնք ապականեալ ու չար եղան սիր-
տով ու կեանքով . Աստուած թողուց անոնք , ու
իրենց ամէն քաշած նեղութիւններուն պատճառը
բուն իրենց մեղքն էր : Երբոր անոնք ինկան ,
իրենց տղաքներն ալ ինկան . ինչու որ մեր Ա-
ռաջին Օնողքը փորձութեան մէջ ինկան իրենց
տղաքներուն մեզի համար :

Աստի Ադամին խանգարեալ ու մեղաւոր Ա-
դամին տղայ մը ծնաւ բուն իր խանգարեալ ու
մեղսալից օրինակովը : Չար չայրը չար զաւակ
ունեցաւ . մարմինէն ծնածը մարմին էր . այսպէս
միշտ նման նմանը կրծնանի . մենք աշխարհ կու-
գանք գէշ սիրտերով , հակառակ Աստուծոյ ,
ու չարին հակամիտեալ . մարդկային ցեղէ բնաւ
մէկը Սուրբ չի ծնաւ աս աշխարհը , բայց միայն
մարդն Քրիստոս Յիսուս . ու ան ալ յատուկ
Աստուծոյ զօրութիւնովը էր : Եւ Ադամէն մին-
չև հիմայ բոլոր մարդիկ մեղանչեցին . ամէն մարդ
կրկայ ու գիտէ իր մեղաւոր ըլլալը : Աստուած
բոլոր աշխարհի վրայ մեղսալից ու կորսրվածի
պէս կրնայի , ու ան իր առջևը յանցաւոր կե-
րեայ իր բարկութեանը տակը ինկած : Ինչոր
աս մեղքը ու թշուառութիւնը մեր Առաջին
Օնողացը մեղքին հետեութիւնն է . ատ մեղքը
կործանեց մարդկային սերունդը . Աստուած ա-
նանկ կրվարվի անոնց հետ , որպէս թէ անոնք
բուն Ադամին մեղքը գործած էին . քանզի ճշգիւ
ան որ Ադամին վրայ եկաւ , իր խնայէն ետքը՝
ճշգիւ իր տղաքներուն վրայ ալ կխնայ ան : Ա-
նոր գործին հետեանքները իրենց վրայ կրնգու-
նին , ճիշտ որպէս թէ անոնք գործած էին ան .
անոնք արդարութենէ ու Աստուծոյ շնորհքէն
զրկեալ են . ապականեալ են ու տգէտ , ցաւի
ու փորձութեան տակը ինկած են , ու ենթակայ
եղած են անցաւոր և յաւիտենական մահին :

1. Ա՛յ էր Առաջին Օնողացը Բողոնչեանն էր .

քը իրենց լառքը եւ վեճակը ի նշողէս փոխված էին . անոնք կորսնցուցին իրենց սրբութիւնը ու իրենց երջանկութիւնը : Աստուծոյ տղաքները ու Երկնից ժառանգները ըլլալնուն տեղը՝ Սատանայի տղաքներ ու Վժռիքի ժառանգներ եղան : Ի՛նչպէս հիանալի , ինչպէս խորունկ , և ինչպէս սոսկալի է անոնց իյնալը :

2 . Անոնց զաւկրներուն վարքը ու վիճակը ինչպէս փոխվեցան . երբոր անոնց Առաջին Օնտոլքը ինկան , իրենք ալ ինկան . բոլոր մարդկային ցեղը սուրբ ու երջանիկ կրնային եղած ըլլալ . ու բոլոր Երկիրը օրհնութեան ու կենաց մէկ Վրաստ մը : Իայց հիմայ բոլոր մարդկային ցեղը մեղաւոր ու թշուառական են , և երկիրը անիծեալ է , ու մթութիւնով և վայով ու մահով ծածկրված :

3 . Իայց Տէր Աստուծին Օնտոլացը ու Տեղի իրենց արայոցը՝ մեղէն ու անոր պատիժէն փրկուիլիս : Աստուած փրկիչ մը պատրաստեց . արդարն Յիսուս Քրիստոս . Աստուած ամէնքը մեղքի տակ դրաւ որ ողորմի ամէնուն վրայ : “ Ահա Աստուծոյ Վառնուկը , որ աշխարհի մեղքը կրվերցունէ ” : Անանկ է նէ չի տրտնջանք . ահա պատրաստ դեղը , և անանկ մէկ դեղ մը՝ որ ամէնուն բաւական է : Քրիստոս ետ կրդարձունէ մեզի ինչ որ Ադամ կորսնցուց : Պէտք էր մեզի ուրախութեամբ ընդունել , Օրինքը և Իր փրկութիւնը , ու շնորհակալ ըլլալ Աստուծմէ Իր մեզի ցուցուցած սիրոյն համար : Ուստի պատուենք մեզի տրվելու շնորհաց մեր ամէն միջոցները այսինքն Աւետարանը կարդալը , ազօժք ընելը , և այլն :

4 . Պէտք է Տեղի որ Տէր մեր հին ուլ Գործելէն լախնանք , “ ըլլալի շնչին ուլ Էրեայ ուն . Երբոր մենք մեղքի մէջ մէկ քայլ մը ընելու ըլլանք , շենք գիտեր թէ ուրիշ ինչ քայլեր պիտի հե-

տակին, կամ թէ ինչ թշուառութիւններ մեր վըրայ ու մեր ընկերներուն վրայ պիտի բերենք: Միայն սրբութիւնը՝ խաղաղութիւն ու ազատութիւն է:

5. Բնուած չէ՛ մասնանիք սր մէջ, չար սիրտերով ապականելու ծնած էնք, որ բնականաբար սէր չունինք: Աստուծոյ ու սուրբ Բաներուն: Մենք մեղքին հակամիտեալ ենք. մենք՝ ի մանկութենէ մեղքին կը հետակինք. ինչ սոսկալի չարութիւններու հասնելու էինք (որովհետեւ մեր մէջը ամենեին բարի բան մը չունինք մենք մենէ առ Աստուած) թէ որ Տէրը ու կը իցէ ճամբով մը մեզ ետ չի դարձուներ: Բնականաբար մեր ընթացքը մանկութեան օրորոցէն մինչև գերեզման դէպի վար դժոխքը կիջնայ. մենք մենէ ոչ զօրութիւն ոչ կարողութիւն ունինք և ոչ ալ կամք ետ դառնալու դէպի Աստուած. ուրեմն բնականաբար մարդիկ սաստկապէս չար ու կորսրված վիճակի մէջ են:

6. Աս ապականեալ բնութիւնը պարտի փոխված ըլլալ, ու Սուրբ Հոգիին զօրութիւնով փոխված, չէնէ չենք կրնար տեսնալ զԱստուած:

7. Աւստի պարտինք լալ Աստուծոյ առջևը մեր առաջին ծնողացը իյնալը, մեր սոսկալի ապականութիւնը բնութեամբ ու կրթութեամբ. և պարտինք խոստովանիլ Իրեն որ մենք անմաքուր ենք, և Սուրբ Հոգիին զօրութիւնովը նոր սիրտ մը ունենալու ու Տէր Յիսուս Քրիստոսով մեր մեղքերուն համար թողութիւն գտնալու պարտինք խնդրել իրմէն:

8. Բոլոր աշխարհէր մերէ մէջ ու Աստուծոյ Բարի-Եղանքը Գոյի ինկած է: Մենք որչափ ջանալու ենք որ անիկա փրկութեան ճամբուն գիտութեանը բերենք. որչափ աղօթելու ենք Աստուծոյ՝ որ Իր Աւետարանը տարածէ բոլոր աշ-

խարհի մէջ , ու Լճամին բոլոր կորսրված տղաքները փրկելու հասցունէ ան :

9 . Յարկապէս Լն՛ղ Օնողնէրը զգան լի
 “ Կարմինէն ծնածը Կարմին է ” . և թէ շնորհքը բընու թեմնէն չի դար , հապա Լստուծոյ պարգևն է ան . ու բնաւ չի դադարին աղօթելէն որ իրենց տղայոց ապականութիւնը վերցըվի ու Յիսուս Քրիստոսով նոր արարածներ ըլլան : Ասե ամէն Քարողիչները ու Ա արժապետներն ալ նոյնպէս զգալով , դէպի իրենց ունկնդիրներուն ու աշակերտներուն ալ նոյնը ընեն : Փրկութիւնը Տէրոջմէն է , մեր բաւականութիւնը Լստուծմէ է . ան Ասրն . Կ . 5—7 :

§ Կ . Փրկութիւնն ճամբուն համար :

1 . Լստուծ կրողարուսսի Տղի համար
 Կարողութեալ Փրկութիւնն :

Եվ . ք . 1—22 :

2 . Լճամ ու Եւան մեղանչելուն ետքը Տէրը անոնք ու անոնց տղաքները յաւիտեան մեղքի ու թշուառութեան մէջ կորսրվելու թողուց մի :

Պ . Չէ :

2 . Ի՞նչ կրսէ Տէրը ասոր վրայով :

Պ . Ինչպէս ես կենդանի եմ կրսէ Տէրը , չեմ ուզեր մեղաւորին մեռնիլ , հապա չարը դառնայ իր ճանապարհէն ու ապրի . դարձէք , դարձէք ձեր չար ճանապարհէն . ի՞նչու համար պիտի մեռնիք . ո՛վ դուն Իսրայէլի տունը : Եւլ . ԺԲ . 23—32 : ան ՏԻ՛ . ք . 4 : ք ՊԵԿ . Կ . 9 :

2 . Մեր առաջին Օնողքը մեղանչելուն ետքը ե՞րբ Տէրը Փրկիչ մը խոստացաւ անոնց :

Պ . Երջն օրը : Օճնդ . Կ . 1—15 :

Ն . Եւ ո՞վ էր խոստացեալ Փրկիչը :

Պ . Տէր Յիսուս Քրիստոսը : Օճնդ . Կ . 15 : Ե . 14 : Թ . 6—7 : Ժ . 1—10 : Սարգ . 18—25 :

Ն . Լստուծոյ մեծ ու մանաւանդ անհուն սէրը չէ՞ր մի որ իր Արդին Յիսուս Քրիստոսը մեր Փրկիչը ըլլալու՝ տալ տրւաւ :

Պ . Հրամերես : Յօհ . ԺԵ . 13 : Հարով . Ե . 6—8 : Խ . 32 : ԵԺ . Է . 7 : Տէր . Կ . 4—5 :

Ն . Ի՞նչ կըսէ Տէրն մեր ասոր վճայով :

Պ . “Ինչու որ՝ Լստուած անանկ սիրեց աշխարհ , մինչև որ իր միածին Արդին տրւաւ . որ ամէն ո՞վ որ անոր հաւատայ՝ չի կորսովի , հապա յաւիտենական կեանքը ընդունի” . Յօհ . Կ . 16—17 :

Ն . Լստուած ո՞վ կըխրկէ մեզի նոր սիրտեր տալու և մեզ դէպի Քրիստոս մեր Փրկիչը աւաջնորդելու ու մեզ Երկինքին համար պատրաստելու :

Պ . Սուրբ Հոգին : Յօհ . Կ . 3—6 : Կ . 13 : Կ . Կրն . Է . 7—16 :

Ն . Իրաւունքով Լստուած մեզի պարտաւոր է՞ր մի իր Արդին տալու՝ որ մեզ պատիժէն փրկէ , և Սուրբ Հոգին տալու՝ որ մեր սիրտերը փոխէ , ու մեզ Երկինքին համար պատրաստէ :

Պ . Չէ . Ո՞վ է . ԺԿ . 9 : ԵԺ . Կ . 3—12 :

Ն . Ուրեմն մեր Փրկութիւնը Լստուծոյ կողմանէ ձրի շնորհքով մի եղաւ :

Պ . Հրամերես : Ե . ԽԵ . 21—26 : ՏԵ . 1—4 : Հարով . 21—28 :

Ն . Ուրեմն ո՞րմէն շնորհակալ պարտինք ըլլալ և զինքը օրինել մեր Փրկութեանը համար :

Պ . Մեր Տէր Լստուծմէն : Դան . Թ . 9 : ՓԷ . Է . 5—11 :

Նոյն օրը՝ որ մեր առաջին Օնոլքները ինկան Մտուած գերագոյն ողորմութիւնով կատարեալ Փրկութիւն պատրաստեց անոնց ու անոնց ինկած զաւկրներուն համար : Փրկիչ ալ պատրաստեց , Սրբարար ալ :

1 . Փրկութիւնը Տէրոջ է . ոչ ուրիշ Այակ մը , հապա միայն Մտուած՝ ամէնուն ինքնիշխան Տէրը իր իմաստութիւնովը ու զօրութիւնովը փրկութեան ճանապարհ մը սահմանեց ու բացաւ կորսրված մարդուն համար : Սարդը մշտնաջենեւ ետքը՝ բանը միայն Մտուածոյ մնաց . որ՝ եթէ մարդը ապրելու ըլլայ՝ կամ թէ մեռնելու , Մտուած ինքը սահմանէ որ մարդը պատեհութիւն ունենայ փրկրվելու , կամ կորսրվի յաւիտեան :

2 . Փրկութեան ճամբոյ մը բանալու համար իր գերադասեց սերը զինքը շարժեց : Ինքը մեր կործանեալ ու թշուառ վիճակին մէջը մեզի գթացաւ . ինքը շուրախացաւ մեղաւորին մահվանը վրայ :

3 . Եւ իր փրկութեան ճամբան ինքը ըրտաւորեալ՝ տուանց նայելու ինչ ծանօտ ընել պէտք էր նէ :

Սեզի պէտք էր որ բուն Իր միածին Սրդին մեզի համար մեռնի մեր տեղը , ու Մտուած իր Սրդին չի խնայեց . Հոով . Ը . 32 : Սենք բուն իր Սուրբ Հոգին կրկարօտէինք , որ մեր սիրտերը փոխէ ու մեզ Քրիստոսին բերէ . և Մտուած չի խնայեց իր Սուրբ Հոգին . ուստի բան մը պակաս չէ , այլ ամէն բան պատրաստ են . Յոյս . իր . 17 :

4 . Աւստի երբոր մենք մեր միտքին մէջը կըզգանք մեր մեղքերը և անկէց հետեւած կործանումները , նայինք Մտուածոյ ու միայն Մտուածոյ Փրկութեան համար : Իր ճամբան չիտակ է . միայն ան է ճամբան : Ան անանկ ապահով ու

անվրէպ է , որչափ որ անհուն իմաստութիւնը և զօրութիւնը ու սէրը և ողորմութիւնը կրնայ ընել : “Ան որ կըհաւատայ պիտի փրկուի” : Մարկ. ԺԳ. 16 : Յօհ. Գ. 27—29 : Անկը թող չի վախնայ Աստուծոյ փրկութեանը ճամբան գիմելէն . բոլոր ուրիշ ճամբաները սուտ են և կործանման պատճառ :

5 . Անք պաշտելով յարգելու ենք Աստուծոյ ատ սէրը , որ առանց անոր Ղևերուն պէս Ղաթոխքին մէջը կատարեալ թշուառութեամբ ու յուսահատութեամբ մշտնջենապէս գոցված մնալու էինք : Աստուծոյ մեր վրայ ունեցած սէրը մաշեցունելու է դէպի իրեն մեր ունեցած թշնամութիւնը . աս սիրոյն զօրութիւնը կտարտելու է մեր քարացեալ սիրտերը : Թող փութանք աս մեծ փրկութիւնը ընդունելու . քանզի թէ որ մէկ դի ձգենք անիկա , պիտի խեղդուինք կործանման մէջը անոնցմէ էվելի խորունկ՝ որոնք որ բնաւ չի գիտցան անիկա :

6 . “Եւ ինչ որ Աստուծոյ մեզ այնչափ սիրեց , թէն ալ պարտինք մեզմէն սիրել” . մենք չարերուն ու ապերախտներուն ալ գթած ըլլալու ունելու ենք , ինչպէս որ մենք թողութիւն գրանալ կը յուսանք . թող մեր կեանքը՝ սիրոյ ինչն մը ըլլայ դէպի Աստուծոյ ու մարդու :

2 . Յետոյ Քրիստոսի մեր Փրկիչին ով ըլլալը :

(ա) Ինքը Աստուած է :

Յօհ. Թ . 1—18 :

3 . Աստուծոյ Որդին Յիսուս Քրիստոս մեր Փրկիչը ով է . Աստուած է , թէ մարդ է :

Պ . Երկուքն ալ է , Լստուած ու մարդ :
 ինչպէս գիտէք թէ ինքը Լստուած է :
 Պ . Լստուածաշունչը մեզի ասանկ կըսէ :
 ինչպէս զանիկա Լստուած կը
 կոչէ՞ մի :

Պ . Հրամարես :
 ինչպէս ինչ կըսէ անոր վրայոյ
 Պ . Վրիստոս է ամէնուն վրայ Լստուած օր-
 նեալ յաւիտեանս : Հոգի . թ . 5 ը . Բարդարե
 Ե . 7 . 1 — 3 : Յօհ . Ժք . 41 ինչ հետ : Եբր .
 ան . 10 — 12 ը . Սարգ . Ժք . 22 — 27 ինչ հետ : Յօհ .
 ան . 1 : ան Տի . 7 . 16 : ան Յօհ . Ե . 20 :

ինչպէս Լստուած յաւիտեանս յաւիտենից կապ-
 րի , Վրիստոս ալ յաւիտեանս յաւիտենից կապ-
 րի՞ մի :

Պ . Հրամարես , ինչու որ Վրիստոսին վրայ
 Ղաւթի կըսէ , “Ղուն նոյն ես , ու քու տարիքնե-
 ըրդ չի պիտի պակսին” : Եբր . ան . 12 : Սարգ .
 Ժք . 27 : Ե . թ . 6 : Սի . Ե . 2 : Յայր . ան
 8 : իք . 13 : Ե . ինչ . 6 : Յօհ . ան . 1 , 2 :

ինչպէս Լստուած ամէն տեղ ներկայ է . Վրիս-
 տոս ալ ամէն տեղ ներկայ է մի :

Պ . Հրամարես :
 ինչպէս Վրիստոս ինքը ինչ կըսէ ասոր վր-
 ւայոյ :

Պ . Ուր տեղ որ երկուք կամ իրեք կը-
 ժողվըվին իմ անունովըս , հոն եմ ես անոնց մե-
 ջը : Սարգ . Ժք . 20 : իք . 18 — 20 :

ինչպէս Լստուած ամէն բան գիտէ . Վրիստոս
 ալ ամէն բան գիտէ՞ մի :

Պ . Հրամարես :
 ինչպէս կրկնէ նայիմ , Պետրոս Յիսուսին ինչ
 ըսաւ , երբոր Յիսուս հարցուց անոր , թէ “զիս
 կըսիրե՞ս մի” :

Պ . “Տէր դուն ամէն բան գիտես , դուն գի-
 տես որ ես քեզ կըսիրեմ” : Յօհ . ինչ . 17 : Ժք .
 30 : Վարդ . ան . 24 :

ձ . Ամէն բաները Աստուած ստեղծեց ու կրիննամէ՛ . Վրիստոս ալ կըստեղծէ ու կրիննամէ՞ մի ամէն բաները :

Պ . Նրամերես :

ձ . Ասոր վրայով ի՞նչ կըսէ Սուրբ Գիրքը :

Պ . “ Անով ամէն բան հաստատուեցաւ , ինչ որ երկինքը՝ ու ինչ որ երկրի վրայ , անոնք որ կերևան , և անոնք որ չեն երևար ” : Կողո . ւ . 15—17 : Յօհ . ւ . 1—3 : Եբր . ւ . 3 , 10—12 :

ձ . Աստուած միայն մեղաց թողութիւն կըրնայ տալ , Վրիստոս ալ կրնայ՞ մի մեղաց թողութիւն տալ :

Պ . Նրամերես :

ձ . Ասոր վրայով ի՞նչ կըսէ մեր Տէրը :

Պ . “ Որդին մարդոյ իշխանութիւնէն ներկրի վրայ մեղքերու թողութիւն տալու ” : Սարգ . թ . 1—6 : Սարգ . ք . 5 , 7—12 :

ձ . Սիայն Աստուած կարող է անարհապարհապառնել , Վրիստոս ալ ամէնուն վերջինն՝ դատաւորն է մի :

Պ . Նրամերես :

ձ . Ի՞նչ կըսէ առաքեալը ասոր վրայով :

Պ . “ Վանզի ամէնքս ալ Վրիստոսի ատենանը կայնելու ենք ” : ք Կորն . ե . 10 : Նուսի . ժդ . 10—12 : Յօհ . ե . 22 : Գործ . ժ . 42 :

ձ . Սիայն Աստուած սիրվելու ու պաշտարվելու է Աստուծոյ պէս , Վրիստոս ալ Աստուծոյ պէս սիրվելու ու պաշտարվելու է մի :

Պ . Նրամերես :

ձ . Ի՞նչ կըսէ Սուրբ Գիրքը :

Պ . “ Ամէնքը պատուեն Որդին , ինչպէս որ ձայրը կրպատուեն ” : Յօհ . ե . 23 : Գործ . ւ . 24 : է . 59 , 60 :

Հ. Ռոյրը Հրեշտակներուն պատուիրված է՞
 մի Վրիստոսի երկրպագութիւն ընելու :

Պ. Հրամերես :

Հ. Լսոր վրայով ի՞նչ կըսէ Սուրբ Վիր-
 քը :

Պ. “ Լստուծոյ բոլոր Հրեշտակները երկր-
 պագութիւն թող ընեն անոր ” : Եբր. Կ. 6 :
 Փէլ. ք. 9—12 :

Հ. Երկինքին մէջը բոլոր արարածները՝ ո՞վ
 որ ըլլան նէ, իրեն երկրպագութիւն կընեն
 մի :

Պ. Հրամերես : Յայտ. Ե. 8—14բ : Փէլ.
 ք. 9—11 և Կէր Բողոքարկ :

Հ. Սե՛ծ մեղք է՞ մի մեր Փրկչին Յիսուս
 Վրիստոսի Լստուածութիւնը ուրանալը, ու
 իրեն Լստուծոյ պէս երկրպագութիւն և պա-
 տիւ չի մատուցանելը :

Պ. Հրամերես : Յօհ. Ե. 23 : Կ. Յօհ. Ե.
 20, 21 :

Յիսուս Վրիստոս մեր Փրկիչը Լստուած է .
 ինքը ամէնուն վրայ Լստուած է . մե՛ծ ու ճշմա-
 րիտ Լստուած՝ Եէջօվան է . Օջորութեանց Եէ-
 չօվան . Լնմահ . Լնիոյիոյիս . ամէն տեղ Վեր-
 կայ . ամէն բաները Վիտցող . բոլոր տիեզեր-
 քին Ստեղծիչը ու Պահպանիչը . մեղքերու թու-
 դութիւն Տըւող . ամէնուն Սերջին Վատա-
 ւորը . Երկնից ու Երկրի մէջ եղած ամէն արա-
 րածները իրմէն վախնալու ու զինքը յարգելու
 են, իրեն երկրպագութիւն ընելու և զինքը
 պաշտելու են յաւիտեանս յաւիտենից :

1. Սէկ մե՛ծ գործ մը կատարվելու էր մարդոց
 փրկութեանը համար, և ատ գործը կատարելն
 ալ Վերստոյն Լստի Երկնայեան . մենք կրկարօ-
 տելիք Լստուծոյ հետ հաւասար Փրկիչի մը . ա-
 նանկ մէկ Փրկիչի մը՝ որ զԼստուած կրճանչնար, որ

Մտուածոյ փառքը ու պատիւը՝ մեր Փրկութեանը համար ինչ ընել կրպահանջէր նէ՛ ան ալ աղէկ գիտեր, և որ իրաւունք ու կարողութիւն ունէր ան ընելու: Մենք անանկ Փրկիչի մը կրկարօտէինք որ կրնար ազատել մեզ մեղքին՝ մահին՝ ու ՂԺժիքին զօրութենէն, կրնար հաշտեցունել մեզ Մտուածոյ հետ և պսակել մեզ Երկինքին մէջը յաւիտենական փառքով: Յիսուս Քրիստոսն է ան Փրկիչը, որ Մեծ Մտուած է. թէ որ ինքը Մտուած չըլար, մեր Փրկիչին կողմանէ պահանջըված գործը չէր կրնար ընել:

2. Ուրեմն մեր Փրկիչը աստուծոյ ինքնուրուի էր ան ամէնը՝ որ էր մը Մտուածոյ ինքնուրուի:

Մենք մեղաւոր ենք մի, ինքը Մտուած է և կրնայ ջնջել մեր մեղքերը ու մեզ սուրբ ընել: Մենք տկար ենք մի, ինքը Մտուած է, ու յաւիտենական զօրութիւնը իրն է, և կրնայ մեզ զօրացունել: Մենք տգէտ ենք մի, ինքն է միայն իմաստուն Մտուածը, և կրնայ մեզի իմաստութիւն սորվեցունել: Աղքատ ենք մի, ինքը Մտուած է ու ամէն բաներուն Տէրը, և կրնայ մեզ հարստացունել: Մենք մահկանացու ենք մի, ինքը Մտուած է ու կենաց և մահու վրայ զօրութիւն ունեցող, և կրնայ մեզ նորէն ապրեցունել: Մենք դատաստանի առջև ելալու ենք մի, ինքը Մտուած է՝ ամէնուն արդար Ղատաւորը, ու մեր Փրկիչը, և իր միջնորդութիւնովը մենք կրնանք արդարանալ: Մենք թշուառականներս ժամանակի և յաւիտենականութեան համար վտահալութեամբ և ուրախութեամբ ան Փրկիչին կապաւինինք որ անհուն է զօրութեամբ ու փառքով:

3. Եւ իր ինքնուրու լինելով իմաստուն էր և ինքնուրու էր:

Կրնանք մի տարակուսիլ իր կամեցողութենէն. ինքը մեզի համար մեռաւ. իրեն մօտենայէն

կրվաիննա՞նք մի . ինքը մարդասիրութեամբ կը-
 Տրաւիրէ մեզ , և կըստուգէ մեզի որ ինքը դուրս
 չի պիտի ձգէ ան՝ որ իրեն կուգայ : Ս՝ ապլ . Ժա .
 28—30 : Յօհ . 7 . 37 : Եւ թէ որ անգամ մը
 միաւորվելու ըլլանք իրեն չեա , բնաւ ալ չենք
 կրնար զատվիլ իրմէն : Հ՝ ապլ . Է . 28—39 :
 Յօհ . Ժ . 27—30 :

4 . Ուրիշն Հաւատարմութիւնն Հոգին ապահով է .
 ուրեմն Աստուծոյ Եկեղեցին երկրի վրայ ապա-
 Տում է Վրիստոսի ձեռքին մէջը , որ է ամենուն
 վրայ Աստուած օրհնեալ յաւիտեանս : Ս՝ ապլ .
 Է . 1—12 : ՃԺ . 1 :

5 . Անոն որ չեն հաւատարմութիւն Տէր Յիսուս Վրիս-
 տոսին ու թշնամի են իրեն ու իր Փրկութեանը ,
 իրաւամբ կը դողան իր առջևը :

Անոնք Աստուծոյ դէմ կը հակառակին , անոր
 դէմ՝ որ իր թշնամիները իր ոտքին կոխելիքը պի-
 տի ընէ . անոր դէմ՝ որ կարող է հոգին ալ մար-
 մինն ալ յաւիտեան Վժռութիւն մէջը ձգելու :
 Ի՞նչպէս սոսկալի պիտի ըլլայ յատկապէս թշնա-
 միներուն դատապարտութիւնը , որոնք Աստու-
 ծոյ պարզ խօսքերը իրենց ձեռքերնուն մէջը ու-
 նենալով կուրանան Վրիստոսի Աստուածու-
 թիւնը , և ասանկ ընելով կը վերցունեն զինքը իր
 տիեզերակալ Աթոռէն , և վերջապէս կորսրված
 մարդուն փրկելու մի միայն լոյսը և յոյսը կը-
 կորսրնցունեն :

(Է) Ինքը մարդ է :

Ղ՝ ապլ . Է . 1—52 :

Հ . Յիսուս Վրիստոս մեր Փրկիչը Աստ-
 ուած ու մարդ է . մենք Աստուածաշունչէն հասկը-

ցանք որ ինքը Աստուած է . դուք ինչպէս գիտէք որ ինքը մարդ ալ է :

Պ . Ան ալ Աստուածաշունչէն :

Ն . Քրիստոս Աստուծոյ պէս Երկինքէն վար իջաւ ու ինքըզինքը մարդկութեան հետ միաւորեց մի , անանկ որ ինքը և՛ Աստուած և մարդ է մէկ տեղ :

Պ . Նրամերես :

Ն . Աւետարանը ինչ կրսէ ասոր վրայով :

Պ . «Եւ բանը մարմին եղաւ , ու մեր մէջը բնակեցաւ » : Յօհ . ւ . 14 . Փիլիպ . ք . 5—8 :

Ն . Ո՛ր ծնաւ Յիսուս :

Պ . Ինթէհէմին մէջ : Մ'երէ . Ե . 2 : Յօհ . է . 42 : Մ'ապէ . ք . 1—6 : Ղ . Գ . ք . 1—12 :

Ն . Ո՛վ էր իր մայրը :

Պ . Կոյս Մ'արիամ : Օրննդ . ք . 15 : Ե . է . 14 : Թ . 6 : Մ'ապէ . ւ . 18—25 : Ղ . Գ . ւ . 26—38 :

Ն . Իր կարծրված նայրը ո՛վ էր :

Պ . Յովսէփ : Ղ . Գ . ք . 23 :

Ն . Տէրոջը նրեշտակը անոր անունը ինչ քնել պատուիրեց՝ երբոր անիկա ծնանելու ըլլայ :

Պ . Յիսուս :

Ն . Յիսուս անունը ինչ կրնըշանակէ :

Պ . Փրկիչ : Մ'ապէ . ւ . 21 :

Ն . Մեր Փրկիչին ծնած օրէն մինչև հիմայ քանի՞ տարի եղաւ :

Պ . Նազար ութը հարիւր քառասուներկու տարի :

Ն . Իր քարոզելէն առաջ՝ իր ծնողացը հետ քանի՞ տարի բնակեցաւ :

Պ . «Երսուն տարի չափ» : Ղ . Գ . ք . 23 :

Ն . Իր ծնողացը հետ ո՛ր տեղ բնակեցաւ :

Պ. Ազգարէթ քաղաքը : Մատթ. Թ. 23 :
 Պ. Գ. Թ. 4, 51, 52 :

Ն. Վարողելու սկսելէն ետքը շուտով ձգեց
 Ազգարէթը . և անատենը որ քաղաքը բնա-
 կեցաւ :

Պ. Կափառնայում քաղաքը : Պ. Գ. Թ. 16—31 : Մատթ. Թ. 13 :

Ն. Երբոր Յիսուսի քարողելու ու սորվե-
 ցունելու ժամանակը մօտեցաւ նէ , Աստուած ա-
 նոր առջևէն ոմ խրկեց ժողովրդոցը ըսելու հա-
 մար որ Փրկիչը երևալու վրայ էր ու նաև անոնց
 մէջն էր ան նոյն ատենը :

Պ. Յօհաննէս Մկրտիչը :

Ն. Մեր Փրկիչը խաչվելէն առաջ քանի՞
 տարի քարոզեց ու սորվեցուց :

Պ. Իրեք կամ չորս տարիի չափ :

Ն. Վայց ինքը մարդու պէս երևցաւ , քրնա-
 ցաւ , կերաւ , պտրտեցաւ , քարոզեց , աղօթեց .
 ուրեմն ժողովրդոցը ինչպէս ճանչցուց ու հաւ-
 տացուց թէ ինքը Աստուածային էր . Աստուած
 ու մարդ մէկ տեղ :

Պ. Իր շատ սքանչելի գործքերովը : Յօհ. Թ. 1, 2 : Ե. 36 : Ժ. 37, 38 : Ժն. 45 :

Ն. Իր սքանչելի գործքերուն մէկ քանիները
 ի՞նչ էին :

Պ. Մեռելները յարուց . հիւանդները բը-
 ժըշկեց . դեերը հանեց . ու կուրերուն աչքերը
 բացաւ : Մատթ. Թ. 23, 24 : Ը. 13—34 : Թ. 20—35 : Ժ. 25 :

Ն. Իր ըրած գործքերուն մէջը արդեօք կա-
 յի՞ն մի անանկ գործքեր որ միայն Աստուած
 կրնայ ընել :

Պ. Նրամերես : Յօհ. Ե. 17, 18 : Ժ. 30—
 39 : Թ. 2 :

Ն. Մեր Փրկիչն ալ իր Աստուածային ու
 Աստուծոյ հետ հաւասար ըլլալը քանի մը ան-
 դամ և զանազան կերպերով ըսաւ մի :

Պ . Հրամարես : Ս՝ապլ . Ժա . 27 — 30 :
 Ժբ . 6 — 8 : Ժբ . 20 : իբ . 20 : իե . 31 — 46 :
 Ս՝ապլ . բ . 1 — 12 : Յօհ . Ե . 17 — 29 :

Հ . Ի՞նչ կերպով մեռաւ մեր Փրկիչը :

Պ . Խաչվեցաւ : Ս՝ապլ . իե . 35 . հայն :

Հ . Ս՛եր Տէրը մեծապէս չի խոնարհեցաւ մի՞ երբոր երկիր իջաւ , մարդ եղաւ , ու չարչարվեցաւ և մեռաւ մեզի համար :

Պ . Հրամարես : Փիղ . բ . 6 — 8 : բ Կորն . 8 . 9 :

Հ . Ի՞ր մարդ ըլլալով և չարչարվելովը ու մեռնելովը դէպի մեզ ունեցած իր սիրոյն մեծութիւնը չի՞ ցուցըններ մի :

Պ . Հրամարես : Յօհ . Ժե . 12 , 13 : Ժբ . 3 , 34 :

Ս՛եր Փրկիչը Յիսուս Քրիստոս Ս՝ապլ է : Ինքը Կոյս Ս՝արիամէն ծնաւ Յուդային Իւսիմէնի մէջը . երսուն տարիի չափ իր ծնողացը հետ Կալիլեայի Կաղարէթը բնակեցաւ , իրեք ու չորս տարի քարոզեց , և շատ սքանչելի գործքերով հաստատեց որ ինքը Լստուծոյ Արդին էր ու աշխարհի Փրկիչը : Իսկ իր Քաղաքակից Հրէաները նախանձով լեցվեցան իրեն դէմ ելան , և ինքը խաչվեցաւ Հռովմայեցի Կառավար Պոնտացի Պիղատոսին առեն , թաղվեցաւ , և իրեք օրէն ետքը նորէն յարութիւն առաւ : Օրնաւ , և ապրեցաւ ու մեռաւ մարդու պէս :

1 . Յիսուս Քրիստոս մեր Փրկիչը լի մարդ չէ . հայաւ և Լստուած և մարդ է մէկ տեղ . աշխարհի մէջ իրեն նման մէկը չի՞ կայ . իր անունը Իսմանուէլ է , « Լստուած մեզի հետ » : « Լստուած մարմնով երեցած » : Ս՝ապլ . ա . 23 : ա Տի . 7 . 16 :

Լսկեց մենք կրտսնանք Սուրբ Վիրքին մէջը որ Լստուծոյ վերաբերեալ ամէն բաները՝

Վրիստոսի ալ կրվերարբերին . և մարդու վերաբերեալ ամէն բաները՝ Վրիստոսի ալ կրվերաբերին , բայց ՚ի մեղքէն : Ինքը Մատուած և մարդ երկուքն ալ է :

2 . Իր անձը մեր գիտութենէն վեր է . իր անունը «Մանչէլ» պիտի կոչվի : «Մէկը չի գիտէր Արդին՝ բայց միայն չայրը» . Տոս կրտեսնանք խորհուրդը որ Մատուած ու մարդ մէկ են . Յիսուս Վրիստոս բարձր է Երկինքին պէս ու խոնարհ Երկրի պէս : Ինչ բարձրութիւն և ինչ խորութիւն , ինչպէս Տոսու և տակաւին ինչպէս մօտ . եկէք իր առջևը իյնանք , և պաշտենք ու երկրպագութիւն ընենք իրեն :

3 . Իր մարդ ըլլալը կը յայտնէ մեզի իր Տիանալի խոնարհութիւնը , իր անպատմելի սէրը , և մեր փրկութեանը համար իր ունեցած փափաքը : Ինքը իր փառքը մէկ դի թողուց , ինքը իր պատիւը չուզեց . ինքը մահին հազանդեցաւ , Խաչի մահին անգամ . Փիլ . 5—8 : Յօ . ԺԵ . 13 : Ինքը իր թշնամիներուն համար մեռաւ . Հատվ . Ե . 5—8 : Իր ներողութիւնը և սէրը անչափ են :

4 . Մենք ուրախութիւնով , և երախտագիտութիւնով , սիրով և անկեղծ հազանդութիւնով ընդունելու ենք զինքը մեր Մտուածոյն ու մեր Փրկիչին պէս : Պինտ է սիրտերը և հազին պիտի ըլլայ անոնց վախճանը , որ ուրախութեամբ չեն ընդուներ Փրկիչը : Ի Կորն . Ե . 14 , 15 : Ի թիւս . Կ . 7—10 :

5 . Մենք հետեւելու ենք Վրիստոսի վարչին ու հետեւին որ ամենաբարի ու անզուգական էր երկրի վրայ . Փիլ . Ի . 4 , 5 : Մենք իրեն պէս Մտուածոյ փառքին և ուրիշներուն աղէկութեանը համար ապրելու ենք , մեր խիստ լաւ և միայն ճշմարիտ վախճանին համար : Մտպէս ապրելու համար կրկարօտինք ունենալ Փրկիչին ունեցած

ներողութիւնը, խոնարհութիւնը, նախանձաւորութիւնը, սէրը, հաւատքը, աղօթքը, համբերութիւնը, և իր անձնուրացութիւնը : Լատուծոյ շնորհքն միայն կրնայ աս շնորհքները մեզի պարգևել ու էվելցունել : Թող ըլլան ու էվելնան ան շնորհքները մեր մէջը, ու մենք Լատուծոյ Որդիքը կըլանք :

3. Ինչը Վրիստոս մարդ էլաւ :

Եբր. ք. 1—18 :

Ն. Ինչու Յիսուս Վրիստոս մարդ եղաւ :

Պ. Որ կարենայ մեռնիլ մեզի համար : Յօհ. 7. 16 : Ժ. 11 :

Ն. Ինքը կրնա՞ր մի մեռնել մեզի համար, թէ որ մարդ չըլլար նէ :

Պ. Չէ : Գաղ. 7. 4, 5 : Եբր. ք. 16—17 : Թ. 22 :

Ն. Ո՞վ է Երկինքէն իջնող Սեծ Սարգապետը՝ որ կատարեալ վարժութիւն կուտայ մեզի Լատուծոյ և Երկինքին ու Դժոխքին և Փրկութեան ճանապարհին վրայով :

Պ. Յիսուս Վրիստոս : Սաղ. 1. 27—30 : Ժէ. 5 : Իդ. 8—10 : Յօհ. 18 : Է. 16 :

Ն. Յիսուս ի՞նչ կըսէ իր վրայովը :

Պ. “Ես եմ աշխարհի լոյսը, ան որ իմ ետեւ կուգայ՝ մութի մէջ չի դալեր, հապա կենաց լոյսը կառնէ” : Յօհ. 1. 12 : Ժք. 35, 36 : 46 : Գ. 1. ք. 32 :

Ն. Ինչա՞ մեր Փրկիչը մեզք գործեց մի

Պ. Չէ :

Ն. Ի՞նչ կըսէ առաքեալը Յիսուսին վերայով :

Պ . “Սուրբ՝ անմեղ՝ անարատ՝ մեղաւորնե-
րէն զատւած” : Եբր . 7 . 15 : Է . 26 : Խ Պէր .
բ . 22 :

Ն . Յիսուս երբոր աշխարհի մեջ էր նէ ,
ի՞նչպէս անցուց իր ժամանակը :

Պ . “Իարիք ընելու պըտըտեցաւ” : Վարժ .
Ժ . 38 : Յօհ . 7 . 34 :

Ն . Ինքը մեր կատարեալ օրինակն է մի սոր-
վեցունելով մեզի թէ ինչպէս պիտի սիրենք ու
պաշտենք զԼստուած , ու բարի ընենք մեր ըն-
կերներուն :

Պ . Նրամերես : Յօհ . Ժ7 . 14 , 15 , 34 : Ժե .
12 , 13 :

Ն . Ինքը որ մարդ եղաւ ու աս աշխարհիս
մեջ ապրեցաւ , գիտէ՞ մի՞ թէ ինչ է աս աշխար-
հը , և ինչպէս են մեր նեղու թիւնները ու փոր-
ձու թիւնները :

Պ . Նրամերես : Յօհ . Ժե . 18—20 : Ս՝ արշ .
բ . 20 : Ե . 87 . 3 :

Ն . Եւ Յիսուս մեզի հետ վշտակից կըլլայ
մի , և ի՞նչպէս մեզ մտխոյզարել ու փրկել պէտք
է նէ՞ գիտէ՞ մի :

Պ . Նրամերես : Եբ . 7 . 15 , 16 : Բ . 14—18 :
Ե . 7—9 : Ս՝ արշ . 7 . 1—11 : Բ Վարժ . Ժբ .
7—9 :

Ն . Երբոր իր Վ ազարոս բարեկամը մեռաւ՝
ու ինքը Մարթային և Մարիամին հետ անոր
գերեզմանը գնաց նէ , ի՞նչ ճամբով ցուցուց իր
տրտմանից զգացումները :

Պ . “Վացաւ Յիսուս” : Յօհ . Ժա . 35 :
Վ . 1 . ԺԺ . 41 : Յօհ . ԺԺ . 25—27 :

Լստուածաշունչը կըսորվեցունէ մեզի թէ
ինչու համար հարկաւոր էր՝ որ մեր երկրպագելի
Փրկիչը Լստուծոյ Որդին մարդ ըլլալու էր :

1. Որ Խորեհայ շարշարմէլ « Տեանիւ Տեղէ հա-
մար . անոր համար մարդ ըլլալ հարկաւոր էր ի-
րեն՝ որ կարենայ մեռնիլ :

2. Որ Խորեհայ Տեր Տէժ Ուսուցիչը ըլլալ
Ինքը միշտ « աշխարհի լոյսը » եղաւ ու միշտ պի-
տի ըլլայ : Ինքը կըսորվեցունէ մեզի իր Հո-
գիովը և իր Խօսքովը՝ որն որ կըկարդանք ու քա-
րողված ատենը կըլսենք : Եւ կըսորվեցունէ մե-
զի իր Խօսքովը և Հոգիովը , թէ ինչպէս մեծ
մեղաւորներ ենք : Ինչպէս պատուական է իր
Փրկութիւնը . ինչպէս ունայն է աս աշխարհը .
ինչպէս փառաւորեալ է Երկինքը . Քրիստոսը
մեզի Ուսուցիչ ունենալնուս համար , պարտինք
զգալ որ առանց անոր յիմար ենք , որ պարտինք
սորվելու կամեցող ըլլալ . ու լռելեայն և ուրա-
խութեամբ ու անկեղծ մտօք ընդունել և կա-
տարել ան ամէնը որն որ ինքը կըսորվեցունէ մե-
զի . Յօդ . է . 17 : Ինքը Արդարութեան մեծ
Արեգակն է . անոնք որ խաւարէն փախչիլ կու-
զեն , պարտին իր լոյսին գալ :

3. Որ Խորեհայ գիպնալ ան աշխարհը որուն
Տեղ Տէնք կըբնակինք , եւ հարգաց նեղութեաները
« Իորյերը , եւ փորյութեաները ու արարման լեռն-
ները :

Ուր որ մենք կըբնակինք՝ ինքն ալ բնակեցաւ .
ինչ որ մենք կըզգանք՝ ինքն ալ զգաց բաց ՚ի մեղ-
քէն : Ուրեմն կրնայ համակրութիւն ունենալ
մեզի հետ , ու օգնել մեզի , և իրմէն ողորմու-
թիւն ու շնորհք պիտի գտնանք պէտք եղած ա-
տենը : Փրկիչը իր եղբայրներուն պէս եղած
ըլլալով (ԵՔ . ք . 17) մեզի շատ հօր բերվեցաւ ,
և որչափ որ մօտ է , այնչափ ալ պարտաւան է :

4. Որ Խորեհայ Բարե « Խորաբեալ օրինակ իջ-
ցուցանել Տեղէ՝ որ զԱստուած « Տեր ընկերները
« իբրեւ :

Իր օրինակէն կըսորովինք, թէ ինչպէս ապրելու ու մեռնելու ենք: Իր օրինակը կատարեալ էր ու որչափ որ մենք կրնանք իր օրինակին հետևիլ, այնչափ կըմօտենանք կատարելու թեան, և ան ամէնուն որ աղնիւ ու առաքինի և սուրբ ու բարձրացեալ է Մատուծոյ ու բոլոր աշխարհի առջևը:

5. Սենք անանկ կընդունինք Վրիստոսը՝ թէ ինքը Մատուած էր ու մարդ ըլլալու հաճեցաւ, որ կարենայ չարչարովիլ ու մեռնիլ մեզի համար, մեր Ուսուցիչը ըլլալ, և մեր կցորդակից բարեկամը ու Փրկիչը, մեր կատարեալ օրինակը ու առաջնորդը գէպի պատիւը ու անմահութիւնը. բայց թէ որ զինքը ասանկ չընդունենք նէ, ի՞նչ օգուտ ունի մեզի: Թէ որ անարգենք Սեծ Մատուածը ու մեր Փրկիչը, ի՞նչ պիտի ըլլայ մեր վախճանը, ուրիշ բան չէ, բայց միայն կորուստ:

4. Յիսուսի Տեղ Տեր Տողերէն
ժրկելու-կերպը:

Ս'եղաւորներուն Փրկիչը Տոյն
ինչն է:

Ես . ծի . 1—12 :

Ն. Սենք մեղաւոր ենք, Մատուած ալ մեզի բարկացեր է, ուրեմն ի՞նչ պիտի յուսանք իրմէն:

Պ. Պատիժ: Սող . է . 11 : Ե . 4, 5 :
Ս'ար . ժղ . 27 : ք Պ'ար . ք . 9 : Յոյր . իք . 12 :

Ն. Ս'եղաւորներուն պատիժը դալու աշխարհի մէջ որչափ պիտի տևէ:

Պ . Յաւիտեանս յաւիտենից : Ս՝արլ . ին . 46 : յ . թե . 7—9 : Վ . ու . ժղ . 23—26 :

Ն . Եւ ուր տեղը :

Պ . Ղփփփին մէջը : Ս՝արլ . թ . 43—48 : Ս՝արլ . ժղ . 8 , 9 :

Ն . Թէպէտ և մեղաւոր ենք , բայց մենք մենէ արժանաւոր բան մը չե՞նք մի կրնար ընել որ զՄատուած հաճեցունենք ու իրմէն թողու թիւն գտնանք :

Պ . Չէ . Լ . ու . ժե . 8 : Յօհ . թ . 31 : Ն . ու . ժ . 9—23 :

Ն . Ս՝ենք երթալու չե՞նք մի տանջանքներուն տեղը և մեր մեղքերուն համար չարչարվիլ ու նորէն դուրս գալ :

Պ . Չէ . մեղքին պատիժը յաւիտենական է : Ս՝արլ . ին . 46 : Վ . ու . ժղ . 23—26 . հայն :

Ն . Ուրեմն մենք յանցաւոր ու կորսրված ենք . բայց մէկը չի կայ մի որ անհուն սիրով աշխարհ եկաւ մեզ փրկելու համար :

Պ . Նրամերես :

Ն . Եւ ուր է Լ՛նիկա :

Պ . Յիսուս Քրիստոս Լ՛ստուծոյ Որդին : Յօհ . յ . 16 : յ . 42 : Վ . ու . յ . 11 : Ղաղ . յ . 4 , 5 : Թ . Տե . յ . 5 : Թ . Յօհ . յ . 5 : յ . 10—14 :

Ն . Ս՝եր մեղքերուն պատիժէն Յիսուս ի՞նչ կերպով կրփրկէ մեզ :

Պ . Ինքը մեր տեղը մեզի համար չարչարվեցաւ ու մեռաւ : Ն . ու . ժ . 23—26 : Ե . 6—8 : Թ . Պե . յ . 18 : Թ . կարն . ժե . 3 : “Ինքը վերաւորվեցաւ մեր մեղացը համար , ու մեր անօրէնութեանը համար պատժվեցաւ , մեր խաղաղութեան խրատը իր մէջն է , և իր հարուածներով մենք բժշկվեցանք” : Ես . ժ . 1—12 : Ս՝արլ . ին . 31 : Յօհ . Թ . 29 : Ն . ու . ժ . 25 : Եբ . ժ . 5—10 :

ճ . Մեր փրկըվելուն ուրիշ ճամբայ մը
կայ մի Յիսուս Վրիստոսէն 'ի զատ :

Պ . Չէ : Վարձ . 7 . 12 : Յօհ . 7 . 36 : Ժ .
9 : Ժ7 . 6 : Թ Կորնի . 7 . 11 : Թ Տիմ . 2 . 5 , 6 :

ճ . Ուրիշ Փրկիչի մը կրկարօտի նք մի :

Պ . Չէ . մենք իրմով կատարեալ ենք : Կոր .
2 . 9 , 10 : Թ Կորնի . Թ . 30 , 31 : Եփս . Թ
20—23 :

“Մատուցոյ բարկութիւնը պիտի յայտնուի
երկինքէն մարդոց ամբարշտութեանը ու անօրէ-
նութեանը դէմ” : “Մեղքին վարձքը մահ է” :

1 . Թե որ Բնք Փրկիչ իւր շահեման նէ ,
յաւիտեանս յաւիտեանց իրարմէն Բնք . մենք ին-
քրզինքնիս կրնանք մի փրկել , չէ . չենք կրնար .
մենք մեզմով իմ մեղք բան մը չենք կրնար ընել ,
որ արժանաւոր բան մը ըլլայ Մատուցոյ առջևը՝
ու հատուցում ընէ բոլոր մեր բրած չարութիւն-
ներուն համար , ու այնպէս իր շնորհքը և նե-
րելը մեզի պարգևէ . ինչու որ մեղանչեցինք . և
թէպէտ այսուհետեւ ալ մէյ մըն ալ մեղք չի գոր-
ծենք ալ նէ , բայց մեր գործած մեղքերուն հա-
մար պարտաւոր ենք արդար պատիժի : Չենք
կրնար ալ տանջանաց տեղը երթալ ու մեր մեղ-
քերուն համար պատժուիլ ու ետքը նորէն դուրս
գալ ու փրկուիլ . ինչու որ մեղքին պատիժը
անվախճան է՝ յաւիտեանական է : Մեղաւորը
անգամ մը Վժիռքը երթալու ըլլայ նէ , բնաւ
մէյ մըն ալ ան ահագին տեղէն դուրս չի պիտի ել-
լայ : Եւ դատարկ բան է մեզի յուսալ թէ
Մատուած մեր վրայ պիտի ողորմի ու մեղ չի պի-
տի պատժէ , թէ և մենք ինքքզինքնիս չի կրնանք
փրկել ալ նէ : Ինքք իմացուց որ չարերը ան-
պատիժ չի պիտի մնան . ու ինքն ալ իր խօսքէն
չի պիտի անցնի :

Ուրեմն մենք Փրկիչի մը կրկարօտինք , ա-

նանկ մէկու մը որ մեզի համար մեր մեղքերը կը-
կրէ , և Մատուցոյ թողութիւնը ու սէրը կը պար-
գէտ մեզի :

2. Յետո՞ւ Վրիստոս է ապ Փրկիչը :

Որ մեր ու Մատուցոյ մէջ տեղը կրմոնայ մեր
խաղաղարարին պէս : Որ կը հաճի անհուն սիրով
մեր տեղը բռնել : Որ կերևայ մեր Մարտիկին
պէս : Որ կը կրէ մեր մեղքերը բուն իր անձին
մէջ խաչին վրայ , ու Մատուած ալ հաճու-
թեամբ զինքը կընդունէ մեր տեղը . ինքը մեզի
համար կը չարչարի , ինքը կը հատուցանէ մեր
մեղքին պարտքը . կը մեռնի “Մտաբար անարդար-
ներուն համար” :

3. Ե- ինչն է Կատարեալ — Տի Տիայն Փրկի-
չը :

Մեր փրկութեան գործը ինչը Կատարեց .
մենք բան մը չենք կրնար ընել . “Ինք ինքը զին-
քը մեզի համար պատարագ ու զոհ մատուց Մա-
տուցոյ” առաջուց բողոքովին հաճելի : Ուրի-
շով մը Փրկութիւն չի կայ . ուրիշի մը չենք կա-
րօտիր , հապա իրմով Կատարեալ ենք . Ի
Կորնթ . Ի . 30 , 31 : Կող . Ի . 10 : Ով որ
Յիսուս Վրիստոսէն է վելի ուրիշ ճամբով մը
Փրկութիւն կը ինտուէ , չի կրնար փրկուիլ .
Կորնթ . Գ . 3 :

4. Վեպի Տեպե ու Բարբառ աշխարհին Տեժաղեա
ուրախութեան ընտրե ան է , որ Մատուած
իր անխաբէն իմաստով Տեպե Փրկիչ մը պար-
տապէս Տեպեն ու Վրիստոսէն ապարեւո-
տար :

Ինչոնար հաբար խոստովանելով մեր մեղ-
քերը , ու հաճելով մեր արդար դատապար-
տութեանը , խնդրենք Մատուած մէ թողութիւն
ու իրեն հետ հաշտութիւն՝ միայն Վրիստո-
սով : Երթանք Մատուցոյ միշտ անոր միջ-
նորութիւնովը , և խնդրենք ու մատուցա-

նենք ամէնը անով, և անոր վրայ հաւատք
ունենալով պարինք. և երբոր պարծինք նէ,
անով պարծինք. կորսրվելու մարդոց փրկ-
կութիւնը Քրիստոս է ամէնը ու ամէն բանի
մէջ:

Յ. Յիսուս Քրիստոս շարժարկեցաւ ու
Տեղե համար խաչին վրայ:

Ստոր: իէ: 1—66.

Ն. Որ քաղաքը խաչվեցաւ մեր փրկիչը:

Պ. Երուսաղէմ:

Ն. Ի՞նչ էր ան լեռանը անունը որուն վը-
րայ ինքը խաչվեցաւ:

Պ. Գողգոթա՝ ու Գաղատն: Ստոր.
իէ. 33:

Ն. Ի՞նչ էր ան իր անփէ էին որ զինքը
խաչվելու դատապարտեցին:

Պ. Իրամերես: Յօհ. Թ. 11: Եւ. 87.
1—3:

Ն. Որ մասնեց իր Տէրը:

Պ. Յուդան. Ստոր. Ժ. 4: Յօհ. Ժ. 4.
31—37:

Ն. Քահանայապետները քանի կտոր ար-
ծաթ տրվին Յուդային՝ որ Յիսուսը իրենց ձեռ-
քը մասնէ:

Պ. Երսուեն: Յօհ. Ժ. 1—6: Ստոր. իղ.
14—16:

Ն. Ի՞նչ էր ան Պարտեզին անունը՝ որուն
մէջն էր Յիսուս, երբոր Յուդան զինքը մատ-
նեց:

Պ. Գէթսեմանի: Յօհ. Ժ. 1, 2:

Ն. Յուդան ի՞նչով մասնեց Յիսուսը:

Պ . Համբուրով : Մատթ . իդ . 48—50 :

Հ . Յիսուսին դէմ ի՞նչ վկայութիւն ըրին
 շրէաները :

Պ . Սուա վկայութիւն : Մատթ . իդ .
 57—61 :

Հ . Ի՞նչու շրէաները Յիսուսը մեղու-
 նել ուզեցին :

Պ . Քանզի անարգեցին ու ատեցին զինքը :
 Յօհ . Գ . 19 , 20 :

Հ . Ի՞նչ էր ան շնորհագրեցի Կառավարին
 անունը՝ որն որ շրէաները համոզեցին որ Յի-
 սուսը խաչը հանէ :

Պ . Պոնտացի Պիղատոս : Մատթ . իէ . 2 :
 Գործ . Գ . 13 : ԹՄ . Գ . 13 :

Հ . Ի՞նչ յանցանք ձգեցին անոր վրայ Պի-
 ղատոսին առջևը :

Պ . Թագաւոր ըլլալ կուզէ , ըսին : Պատմ .
 իդ . 1—3 : Մատթ . իէ . 37 : Յօհ . ԺԺ .
 19—22 :

Հ . Պիղատոս հաւտանց մի որ Յիսուս մէկ
 կերպով մը յանցաւոր է ու խաչվելու ար-
 ժանի :

Պ . Չէ : Պատմ . իդ . 4—15 : Յօհ . ԺԺ . 38 :

Հ . Պիղատոս Յիսուսը թող տալ ուզեց
 մի :

Պ . Եւրո : Յօհ . ԺԺ . 4—12 : Պատմ . իդ .
 20—24 : Գործ . Գ . 13 :

Հ . Եւ երբոր Պիղատոս անոնց ձեռքը ար-
 ւաւ Յիսուսը որ խաչվի նէ , ի՞նչ ըրաւ ժողո-
 վերդոցը առջևը :

Պ . Չոր առաւ ու իր ձեռքերը լըւաց :
 Մատթ . իէ . 24 , 25 :

Հ . Պիղատոսը՝ ներովգէտը՝ և Վահանա-
 յապետները ու զինուորները ծեծեցին ու ծաղը
 ըրին մի Յիսուսը խաչ հանելու տանելէն ա-
 ռաջ :

Պ. Հրամարես : Ղ. Կ. 1. 11 : Յօհ. 13. 1—3 :

Հ. Մինչև Ղողգոթա Յիսուսին մի տանել տրւին իր խաչը :

Պ. Հրամարես : Յօհ. 13. 17 :

Հ. Ի՞նչ էր ան մարդուն անունը՝ որն որ բռնեցին Յիսուսին խաչը տանելուն օգնելու համար :

Պ. Սիմօն : Ղ. Կ. 1. 26 : Մարկ. 16. 21 :

Հ. Ո՞վ էին ան երկու մարդիկը՝ որ Յիսուսին հետ խաչվեցան «իւր երկու կողմը ու Յիսուս անոնց մէջ տեղը» :

Պ. Երկու Ղողերոր : Յօհ. 13. 18 : Մարկ. 16. 38 : Ղ. Կ. 1. 39—43 :

Հ. Խաչելու թիւնով եղած մահը շատ ցաւալից ու նախատալից էր մի :

Պ. Հրամարես :

Հ. Յիսուս խաչին վրայ կախված ատենն էր մի որ մեր տեղը չարչարվեցաւ ու մեռաւ մեզի համար :

Պ. Հրամարես : Ե. 8. 10 : Թ. Կորնթ. 1. 21 :

Հ. Ի՞ր թշնամիները՝ որ զինքը խաչեցին , ի՞նչպէս նախատեցին զինքը :

Պ. «Արնախատէին զինքը իրենց գլուխը շարժելով» : Մարկ. 16. 39—44 : Մարկ. 16. 1 :

Հ. Ինքը ի՞նչպէս աղօթեց անոնց համար :

Պ. «Հայր՝ թողութիւն տուր ատոնց , ինչու որ չեն գիտեր ինչ կրնենկոր» : Ղ. Կ. 1. 34 :

Հ. Ո՞րչափ ատեն խաւար եղաւ բոլոր երկրի վրայ :

Պ. Իրեք ժամ : Մարկ. 16. 45 : Մարկ. 16. 33 :

ձ . Եւ ժամը իննին Յիսուս բարձր ձայնով
ի՞նչ կանչեց :

Պ . “Լստուած իմ՝ Լստուած իմ , իս ինչո՞ւ
թողուցիր” : Մատթ . իէ . 46 : Մարկ . ժե . 34 :
Եւ . ճի . 10 :

ձ . Երբոր Յիսուս մեռնելու վրայ էր նէ ,
ի՞նչ րսաւ :

Պ . “Լմէն բան կատարեալ է” : “Հայր՝ քու
ձեռքդ կաւանդեմ իմ հոգիս” : Ղ աւ . իի . 46 :

ձ . Երբոր Յիսուս մեռաւ նէ , ի՞նչ պատա-
հեցաւ :

Պ . “Երկիրը շարժեցաւ , և քարերը պատ-
ռեցան . ու գերեզմանները բացվեցան” : Մատթ .
իէ . 50—53 :

ձ . Ի՞նչ էր ան հարուստ աշակերտին ա-
նունը որ Քրիստոսի մարմինը խաչին վրայէն վաթ-
առաւ , ու բուն անոր գերեզմանին մէջը դրաւ :

Պ . Յովսէփ : Ղ աւ . իի . 50—53 :

ձ . Քրիստոս ո՞ր օրը մեռելներէն յարու-
թիւն առաւ :

Պ . Երրորդ օրը : Մատթ . իէ . 62—66 :

ձ . Քրիստոս Երկինքը համառնայէն ա-
ռաջ իր աշակերտներուն քանի՞ օր երեցաւ ո-
րոշեալ ատեն ու որոշեալ տեղի մէջ :

Պ . Վառսուն օր : Կարճ . ւ . 1—3 : ւ
Կարնէ . ժե . 1—8 : Ղ աւ . իի . և Յօհ . ի :

ձ . Երբոր ինքը իր Աշակերտներուն աչքին
առջևը Երկինքը համբարձաւ նէ , ո՞ր լեռնէն
համբարձաւ :

Պ . Չիթենեաց լեռնէն : Մարկ . ժի . 19 :
Կարճ . ւ . 1—9 : Ղ աւ . իի . 50 , 51 :

ձ . Յիսուս հիմայ ո՞ր կրնատի :

Պ . “Լստուծոյ աջ կողմը” : Մարկ . ժի .
19 : ւ Պէթ . ի . 22 :

ձարկաւոր էր որ Լստուծոյ Արդին մեռներ

մեզ փրկելու համար . և իր մահին ժամանակը ու
կերպը առաջուց սահմանված էր Մատուցոյ ան-
հուն իմաստութեանը նայելով :

1 . Ինչպէս խաչին լրաց հաստ- խիստ անարգ ու
անողորմ հահով էր :

Ինքը չարչարվեցաւ խաչելութեան ցաւե-
րով ու տագնապներով չար մարդոց ձեռքը .
բայց աս ամենէն՝ ի զատ՝ ինչ որ մարդու աչք չի
կրնար տեսնալ ու անոր ականջը լսել , « ինքը
վիրաւորեցաւ մեր յանցանքներուն համար ու
պատժրվեցաւ մեր անօրէնութիւններուն հա-
մար » : Մեղքի համար իր չարչարանքներուն
մեծութիւնը Մատուած միայն գիտէ . նայեցէք ի-
րեն՝ որ իր քաշելու չարչարանքները առաջուց
տեսնալով , ինչպէս մեծ ահ ու դողով արիւնի
մեծ կաթիլներ գետինը վազցուց Վեթսէմանի
Պարտէզին մէջը : Եւ անոնց մէջը լսեցէք իր վեր-
ջին ան ցաւագին կանչելը , որն որ մարդ չի կրնար
զգալ ու իմանալ , « Մատուած իմ՝ Մատուած
իմ , իս ինչո՞ւ թողուցիր » :

2 . Եւ հարկաւոր էր թէ որ Մատուածոյ Որդին
Ռեանէր մեր Վրիտ-Լեանը համար . ուրեմն մենք
կորսրված էինք . Ռեչին հաշտութեանը ուրիշ ու-
րին չէ կրնար ընել , հապա մայն իր արեւնի ,
Ուրեմն մեղքը իրաւցունէ չար ու լեղի բան մըն
է . Մատուած անշուշտ կատէ մեղքը , անշուշտ
պիտի պատժէ ան , որովհետեւ բուն իր սիրելի
Որդին չի խնայեց , որ անիկա չէ թէ ինքիրմէն մե-
ղաւոր էր , հապա մեղաւորներուն տեղը անցնե-
լուն , անոնց մեղքերը իր վրայ առնելուն համար
տանջրվեցաւ մինչև անգամ ինքրզինքը՝ ի մահ
մատնելով : Աւստի մեղքը չատե՞նք մի , և չի
արտմի՞նք մի անոր վրայ , ու չի փախչի՞նք մի
անկէց՝ բոլոր չարիքներուն ամենէն էվելի
գէշին պէս :

3 . Եւ Յիսուս ազատաբար յանձնաւոր եւ

զան մի . ու Հայրն ալ ազատօրէն թողունց մի իր
Որդին որ ասանկ մահով մը մեզի համար մեռ-
նի : Ուրեմն Հայրը ու Որդին կը սիրեն մեզ
անհուն սիրով մը . Յօհ . Ժե . 13 : Հոով . Ե .
6—8 : Անանկ սիրով մը՝ որ արժան է մեր քա-
րացեալ ու ապստամբ սիրտերը կտարբոյն ու
բռնադատվին անկից որ մենք բոլորովին Աս-
տուծոյ համար ապրինք : Ի Կորն . Ե . 15 : Վասչ .
Պ . 14 :

4 . Ինչպիսիո՞ւս շարժարկէցա՞ւ շարժարկոց յե-
տը , նախապի՞նք ու լուս , ն ծեծ ու մահը ընդո-
նելով Տեղի Համար :

Թէ որ պէտք ըլլայ մենք ալ նոյնպէս թող
շարժարկինք իրեն համար . և ինչպէս որ ինքը ա-
ղօթեց իր թշնամիներուն համար ու ներեց ա-
նոնց , մենք ալ նոյնը ընենք : Վարժ . Ե . 59 ,
60 :

5 . Ինչքա՞ն Տեղիներէն յարուելին ասա՞ւ յող-
Ռանակա՞ւ իրէ՞ր օրէն Ետը :

Իր յարութիւնը փորձով ցուցուց որ ինքը
իրաւցունէ Աստուծոյ Որդին էր ու աշխարհի
Փրկիչը . որ մեռնելէն ետքը հոգին կապ-
րի . և որ բոլոր մեր մարմիններն ալ յա-
րութիւն պիտի անեն Աստուծոյ սահմանած
օրը :

Կեանքը ու անմահութիւնը ՚ի լոյս կրբեր-
վին Աւետարանով ու չէ թէ ուրիշ բանով :

6 . Ինչքա՞ն վեր գեղի Աստուծոյ Երա՞ւ ու անոր
աջ կողմը ինչպիսի :

Ինչպիսի Տէր ու Փրկիչ է ինքը՝ որ
կարող է փրկել ամէնը որ Աստուծոյ կուգան
իրմով : Միշտ հոն կը բնակի թագաւորել ու
տիրել , յաղթել իր թշնամիները , և պահպա-
նել իր եկեղեցին ամէն ատեն : Մատթ . իր .
20 : Եփ . Գ . 18—23 : Երջանիկ են անոնք՝

որ իր պատուական արեանը հաղորդութիւն ունին :

6 . Տէր Յիսուս Քրիստոս մեզ
նախ համար :

Ե . ճԵ . 1—13 :

Ն . Տէր Յիսուս Քրիստոս աշխարհի համար մե
ռաւ՝ թէ միայն մէկ մասին համար :

Պ . Բոլոր աշխարհի համար :

Ն . Յիսուս իր վրայով ի՞նչ կրէ :

Պ . “Նայրը Արդին խրկեց աշխարհի Փրկ
կիչ ըլլալու համար” : Եւ Յօհ . 7 . 14 :

Ն . Յօհաննէս Ա՛կրտիչը ի՞նչ ըսաւ Վրիս
տոսի վրայով :

Պ . “Մահ Մատուցոյ Վառը՝ որ աշխարհի
մեղքը կրվերցունէ” : Յօհ . Եւ . 29 :

Ն . Տէր Յիսուս իր Առաքեալներուն հրա
մայեց մի որ Աւետարանը բոլոր աշխարհի քա
րոզեն՝ թէ մէկ մասին միայն :

Պ . Բոլոր աշխարհի :

Ն . Ի՞ր վերջին պատուիրանքը անոնց՝ ի՞նչ
էր :

Պ . “Վացէք բոլոր աշխարհ , և Աւետարանը
քարոզեցէք ամէն ստեղծուածներուն” : Մարկ .
Մարկ . 15 , 16 :

Ն . Եւ Առաքեալները գացին ու քարոզե
ցին մի Աւետարանը բոլոր աշխարհի մէջ :

Պ . Նրամերես : Մարկ . Մարկ . 20 : Վարձ . Բ .
1—21 :

Ն . Տէր Յիսուս կը հրաւիրէ մի ամէն մեղա
ւորները իրեն գալու ու փրկվելու , թէ միայն
մէկ մասը :

Պ . Ըմէն մեղաւորները :

Ն . Ըսէ նայիմ , ինչպէս կը հրաւիրէ :

Պ . “Եկէք ինծի բոլոր հոգնած ու բեռնաւորածներ , և ես ձեզ կը հանգչեցունեմ” : Իմ լուծս ձեր վրայ առէք , և ինծմէ սորվեցէք որ՝ հեզ եմ ու սրտով խոնարհ . որ ձեր անձերուն հանգստութիւն պիտի գըտնաք : Ինչու որ՝ իմ լուծս քաղցր է , և իմ բեռըս՝ թեթեւ” : Մատթ . 28—30 :

“Նայրը խրկեց Արդին աշխարհի Փրկիչ ըլլալու համար” . Յիսուս երեցաւ իր Փրկիչ ըլլալը յայտնելու համար . և պէտք եղած ատենին ինքրզինքը զո՞հ մատուց “բոլոր աշխարհի մեղքերուն համար” : Ինքը մարդասիրութեամբ հրաւիրեց ամէնը՝ որ իրեն դան , և պատուիրեց իր Առաքեալներուն , “Կացէք բոլոր աշխարհ , և Աւետարանը քարոզեցէք ամէն ստեղծուածներուն” :

1 . Յիսուս Վրիստոս աշխարհի Փրկիչն է . Իր պատուական արիւնը բաւական է բոլոր աշխարհի մեղքերը լուալու : Թող աշխարհը դայ , և իր բրած հաշտութիւնը ամէնուն համար բաւական պիտի ըլլայ : Ինքը կարող է փրկելու ո՞ր եիցէ անձը . ամէն տեղի մէջ , ամէն վիճակի մէջ , սկիզբէն մինչև ժամանակին վերջը : “Յիսուս Վրիստոս նոյն է էրեկ և այսօր և յաւիտեան” :

2 . Ուստի իր Փրկիչութիւնը ամէնուն համար ազատ է :

Նոգ չէ որ ազատը որ ըլլանք , թէ Արևելքը եղեր ինք կամ թէ Արևմուտքը , թէ Հիւսիսը կամ Նարաւը : Նոգ չէ ինչ գոյն որ ունենանք ձերմակ՝ կամ սև՝ ոչ ալ ինչ վիճակի մէջ ըլլանք նէ , թէ հարուստ կամ աղքատ , իմաստուն կամ յիմար , բարձր կամ ցած : Հոգ

չէ ոչ ալ ինչ հասակի մէջ ըլլանք նէ, թէ ծեր կամ պատանի, արու կամ էգ. ամէնքս ալ մեղաւոր ենք, ու Վրիստոս է միայն մեղաւորներուն Փրկիչը:

3. Իբր զբնութիւնը անհոն ու իրկելու էն:

Մենք որ Մեծտարանը ունին՝ պարտաւոր են իրկել անիկա անոնց ալ՝ որ չունին, մեր Փրկիչին վերջին պատուիրանքին նայելով: Մէն մարդիկ սորվելու են որ Փրկիչ ունին, ու կըրնան փրկելու. թէ որ մենք՝ որ Մեծտարանը ունինք՝ զանց կընենք կամ չենք հաճիր անիկա անոնց ալ տալ որ չունին, կամ խափանելու կարողութիւնը ունենալով չենք թողուր անոնց որ իրենք ալ ստանան անիկա, մեծապէս պատժապարտ ենք Մատուծոյ առջին: Մենամեծարտօնութեան մէկն ալ՝ որ մարդոյս կըտրվի՝ ան է. Վրիստոսի գիտութիւնը տարածել ու հոգւոց փրկութեանը ձեռնտու ըլլալ: Թէև մենք չի կրնանք կարող ըլլալ աշխարհի ամէն կողմը երթալ ու Վրիստոս քարոզել նէ, սակայն կրնանք օգնել մեր աղօթքովը, ու մեր ողորմութիւնովը ուրիշները իրկել որ ասանկ ընեն, ու անոնց հետ Սուրբ Մատուածաշունչն ալ իրկել: Աս է մեր պարտաւորութիւնը:

4. Իբր զբնութիւնը անհոն ու պարտաւորութիւնը է, որ ուրախութեամբ ու սրբանց անհոն ընդունելի ըլլալ արժան է:

Յիսուս կը հրաւիրէ մեզ՝ ի սրտէ ու անկեղծ մտօք իրեն դալ. մենք իր հրաւիրելը ընդունելու ենք, որ ասանկ մեր փրկութիւնը հաստատվի: Անաւց հացը ձրի ու առատապէս պատրաստվեցաւ առաջուց. խոնարհեցուցէք ձեր ականջը ու ինծի եկէք. լսեցէք՝ ու ձեր հոգիները ապրին: Ե. . Թ. . Ժ. . 3:

7. Անոնք թայն կըրկըմեն՝ որ
Յիսուսի կըհասարանն :

Յօհ . 7 . 14—36 :

Ն . Տէր Յիսուս մեռաւ ամէնուն համար
բայց ամէնն ալ պիտի փրկըմի՞ն մի :

Պ . Չէ :

Ն . Միայն ո՞վ պիտի փրկըմի :

Պ . Անոնք՝ որ կըհաւատան իրենն : Յօհ . 7 .
15 , 16—36 :

Ն . Ի՞նչ է Աստուծոյ պատուիրանքը մեր իր
Որդիին հաւատալուն վրայով :

Պ . “Եւ ասիկա է անոր պատուիրանքը որ իր
Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի անունին հաւա-
տանք , ու մեկըմէկ սիրենք” : Ինչ Յօհ . 7 . 23 :
Սաղ . 5 . 5 :

Ն . Ի՞նչ կըսէ մեր Տէրը , իրեն հաւատա-
լու ու մկրտելու վրայով :

Պ . “Ան որ հաւատայ ու մկրտըմի՝ պիտի
փրկըմի , և ան որ չի հաւատար՝ պիտի դատա-
պարտըմի” : Սաղ . 5 . 16 : Յօհ . 7 . 47 :

Ն . Երբոր Բանտապետը հարցուց Պօղոսին
ու Շիղային , թէ “Տեարք՝ ի՞նչ ընեմ՝ որ
փրկըմիմ նէ” , անոնք ի՞նչ պատասխան տը-
ւին :

Պ . “Հաւատա՛ Տէր Յիսուս Քրիստոսի , ու
պիտի փրկըմիս դուն և քու բոլոր տունդ” :
Գարձ . 5 . 31 : Ի . 37 :

Ն . Ի՞նչպէս Աստուծոյ որդիքը կը լանք :

Պ . “Յիսուս Քրիստոսի հաւատալով” :
Գաղ . 7 . 26 :

Ն . Ինչո՞ւ Քրիստոսը լսողներուն ամէնը ,
չեն հաւատար իրեն ու յաւիտենական կեանքը
ունենար :

Պ . Ինչու որ չեն ուզեր : Յօհ . Ե . 40 , 41 .
 19 , 20 : Սաղմ . իբ . 1 — 14 :

Ն . Ըստուած կուզէ՞ մի որ մեկը կորսրվի :

Պ . Չէ :

Ն . Պետոս ի՞նչ կըսէ ասոր վրայով :

Պ . “Տէրը երկայնամիտ կըլլայ մեզի . քանզի չուզեր որ մեկը կորսրվի , հապա որ ամէնը ապաշխարեն” : Ի Պետ . 4 . 9 :

Ն . Ըստ վրայով Սուրբ Գիորքը ի՞նչ կըսէ :

Պ . “Ինչպէս որ ես կենդանի եմ կըսէ Տէրը , չեմ ուզեր չարին մահը . հապա որ դառնայ իր չար ճանապարհէն ու ապրի” : Եւլ . 11 :

Ն . Եւ աս խօսքէն ետքը շուտով ի՞նչ կըհետևցունէ չարերուն դառնալուն վրայով :

Պ . “Վարձէք՝ դարձէք ձեր չար ճամբաներէն , ինչո՞ւ պիտի մեռնիք” : Եւլ . 11 :

Ն . Սեղաւոր մը՝ որ իրեն կուգայ , Յիսուս անիկա փրկելէն պիտի հրաժարի՞ մի :

Պ . Չէ :

Ն . Տէրը Ի՞նքը ի՞նչ կըսէ ասոր վրայով :

Պ . “Ըն ամէնը որ շայր ինծի կուտայ՝ ինծի պիտի գայ . և ան որ ինծի կուգայ՝ դուրս չեմ հաներ” : Յօհ . 4 . 37 : Վ . 1 . իբ . 42 , 43 :

Ն . Ուրեմն թէ որ մենք կորսրվինք նէ , յանցանքը ո՞րինն է :

Պ . Ի՞նչն մեր յանցանքը : Եւ . 4 . 10 , 11 : Եւս . 1 . 24 — 33 : Ըստմ . 4 . 6 — 11 :

Թէև Տէր Յիսուս մեռաւ ամէնուն համար , և իր պատուական արիւնը բաւական է բոլոր աշխարհի մեղքերը լուարու :

1 . Ինչո՞ւ ինչ մէկը չէ՛ կարձէ որ ամէնին ալ պիտի փրկուէն . ամէն մէկուն համար՝ որ Վրիստոսի կըլսեն՝ մէկ բան մը ունին բնելու , և ամէն

մէկը պարտին նոյն բանը ընել . այսինքն մենք
 պարտինք իրեն հաւատալ , թէ որ չի հաւա-
 տանք նէ , չենք կրնալ փրկուիլ :

2 . Պատճառը թէ ինչու համար մարդիկ կը-
 կորսուին , ան չէ որ Մտուած ու Քրիստոս
 կուղեն թէ անոնք կորսուին , և կը հաճին անոնց
 կորսուիլը տեսնալ . հասկա բուն իրենք չեն ու-
 զեր որ փրկուին . Մտուած չի հաճիր մեղաւոր-
 ներուն մահին կամ պատիժին . բայց մեղաւոր
 իր մեղքերը ու ներկայ աշխարհը էվելի սի-
 բելով իր կամքովը կը մերժէ Քրիստոսը . և
 այսպէս՝ Մտուած արդար է . ու մեղաւորը պար-
 տի կորսուիլ :

3 . Ուրեմն Մեղաւորը՝ որ վերջապէս կը-
 կորսուի , բուն իրն է յանցանքը յաւիտեան :

4 . Մյնչափ մեծ է մարդոց բնական կուրու-
 թիւնը և չարութիւնը որ Սուրբ Հոգիին կրկա-
 րօտինք որ մեղի ցուցնէ մեր մեղաւոր ու կորսու-
 ված ըլլալը , ու մեզ դէպի Քրիստոս առաջնոր-
 դէ : Մասնց իր բարեշնորհ օգնութեանը բնաւ
 մենք Քրիստոսին չենք կրնար դալ :

3 . Ի՞նչ է Յիսուս Քրիստոսի
 հասարակը :

Պատ. Ժե . 1 — 24 :

Ն . Երբոր տղաքը յանցանք մը գործեն
 այսինքն իրենց հօրը կամ մօրը չի նապանդին
 նէ , ի՞նչ զգալ պարտին :

Պ . Տրամուտ թիւն :

Ն . Եւ ի՞նչ պարտին ընել :

Պ . Թողութիւն խնդրել ու մէյ մըն ալ ա-

Նանկ չընել :

Ն . Աստուած ներող է մի :

Պ . Արամբերես : Եւեց . լի . 5—7 : ք Արմի .
Է . 18—21 :

Ն . Հիմայ՝ երբոր մենք Աստուծոյ դէմ մե-
ղանչենք , երբոր մեր Երկնաւոր շօրը չի նա-
ղանդինք նէ , ի՞նչ զգալ պարտինք :

Պ . Տրամու թիւն :

Ն . Եւ ուրիշ ի՞նչ ընելու ենք :

Պ . Թողու թիւն խնդրել ու մէյ մըն ալ ա-
նանկ չընել :

Ն . Ասոր վրայով ի՞նչ կըսէ Սուրբ Գիր-
քը :

Պ . « Թէ որ մենք խոստովանինք մեղքերնիս ,
հաւատարիմ ու արդար է անիկա մեղքերնիս մե-
ղի թող տալու և մեղ բոլոր անիրաւութենէ
սրբելու » : Թ 3օ Թ . 9 : Աստ . Ժ . 9 , 10 :

Ն . Պէնտէկոստէին օրը ժողովուրդները խո-
րունկ մը զգացին թէ մեղաւոր էին , և ըսին
Պետրոսին ու բոլոր Առաքեալներուն որ՝
« Մարդիկ Եղբայրներ ի՞նչ ընենք » , Պետրոս
ալ ի՞նչ պատասխան տրւաւ անոնց :

Պ . « Ապաշխարեցէք ու ձենէ ամէն մէկը
թող մկրտովի Յիսուս Քրիստոսի անունովը մե-
ղաց թողութեանը համար » : Գործ . ք . 38 :

Ն . Ի՞նչ է մեր մեղքերուն վրայ ապաշխա-
րելը :

Պ . Անոնց վրայ տրտմիլ , և անոնք խոստո-
վանիլ ու մէկ դի ձգել : Աստ . իբ . 13 : Գործ .
ԺԺ . 18 : ք Արմի . է . 9—11 :

Ն . Ի՞նչ մեր մեղքերուն համար տրտմե-
լէն և անոնք Աստուծոյ խոստովանելէն ու մէկ-
դի ձգելէն ետև , ի՞նչ համար Աստուած պիտի
ներէ մեզի :

Պ . Քրիստոսին համար :

ձ . Ի՞նչ կրսէ Սուրբ Գիրքը ներողամիտ
ըլլալու վրայով :

Պ . “Եւ մէկզմէկու հետ անուշ եղիք՝ գթած ,
ներելով մէկզմէկու , ինչպէս որ Աստուած Քրիստոսով
մեզի ներեց” : Եփ . Դ . 32 : Կող .
Գ . 13 :

ձ . Աստուած կրներէ՞ մեզի ու կրփրկէ՞ մի
մեզ մեր մէկ աղէկութեանը , կամ մեր ըրած մէկ
բարի բանին համար , թէ բոլորովին Քրիստոսի
համար մի կրներէ մեզի :

Պ . Բոլորովին Քրիստոսի համար : Սաղմ .
ն . 21 : ԺԸ . 11 : Յօ . Դ . 16 , 17 :
ԺԹ . 47 : Գաթ . Ժ . 43 : Հասմ . Դ . 23 , 24 :
Ե . 9 , 10 : Եփ . Դ . 5—8 :

ձ . Յիսուս՝ իր ճանապարհ ըլլալուն վրայով
ի՞նչ կրսէ :

Պ . “Ես եմ՝ ճամբան ու ճշմարտութիւնը ու
կեանքը . մէկը չօրը քով չի գար , թէ չէ ինծ-
մով” : Յօ . ԺԴ . 6 :

ձ . Եւ ուրիշ ի՞նչ կրսի ասոր վրայով :

Պ . “Եւ ուրիշ մէկով մը փրկութիւն չի
կայ . ինչու որ անկէ՛ ՚ի զատ ուրիշ անուն մը չի
կայ Երկինքին տակը մարդուս տրված՝ որ անով
կարող ըլլանք փրկուիլ” : Գաթ . Դ . 12 :

ձ . Սեղաւոր մը Յիսուս Քրիստոսի հա-
ւատալէն ետքը ի՞նչ կրնէ :

Պ . Կուրախանայ : Գաթ . Դ . 8 , 39 :

ձ . Երկինքին մէջը յաւիտեանս յաւիտենից
ով պիտի օրհնենք մեզ իր արիւնովը փրկելուն
համար :

Պ . Տէր Յիսուսը : Յայտ . ն . 5 , 6 : Ե .
9—14 :

Հարկաւոր է գիտնալ թէ ինչ է Յիսուսի
հաւատալը— գիտնալ թէ ինչպէս փրկութիւնը
կրստանանք իրմով :

1. Պէտք է Մարտիրոս-Լիւն . ինչու որ առանց ապաշխարութեան , անկարելի է մէկու մը փրկելու համար Վրիստոսի գալ : Մենք պարտինք խորունկ ու սրտով տրամիլ մեր Մատուծոյ դէմ գործած մեղքերնուս համար . մենք պարտինք բան մը չի ծածկել ու չի պահել , հապա խոստովանիլ Մատուծոյ բոլոր մեր մեղքերը , և թող տեսնայ թէ ինչպէս տառապանք ու թշուառութիւն կրկանք անոնց համար . ինչպէս կատնք անոնք , և իր շնորհքին մեզի օգնելովը մէկդի պիտի ձգենք անոնք , ու սուրբ կեանք մը պիտի վարենք , անանկ՝ ինչպէս որ ինքը կրպահանջէ ու կուզէ :

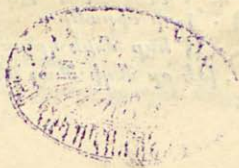
2. Փրկուէլու համար Բողոք մեր յոյսերը պարտինք ըլլալ Վրիստոսի շնորհ , ու Ռայն Վրիստոսով :

Մենք պարտինք ազաչել զՄատուած՝ որ մեզ ընդունէ շնորհքով . չէ թէ մենք մենէ բարի ենք ու կրնանք անանկ բարի գործքեր կատարել , որ մեզ արժանի ընէ իրմէն թողութիւն ու շնորհք ընդունելու . ինչու որ մենք մենէ անարժան ենք , արժանի ըլլալով բարկութեան , ու չենք կրնար բան մը ընել Մատուծոյ շնորհքը ստանալու . մէկ խօսքով կորսրված ենք , բայց պարտինք Մատուծմէ թողութիւն ու շնորհք խնդրել միայն Վրիստոսի համար : Մենք չենք փրկեր ինքրզինքնիս , Վրիստոս կրփրկէ մեզ . և մենք պարտինք Վրիստոսին երթալ մեր Փրկիչին պէս , և իրեն ապաւինիլ Փրկութեան համար : Ինքը հատուց մեր մեղքերուն համար և ինքը բարեխօսութիւն կրնէ մեզի համար Մատուծոյ առջևը . Մատուած ալ զինքը մեղաւորներուն տեղը կրնգունէ և անոր ամէն ըրածներուն ու չարչարանքներուն համար Մատուած կրներէ ու կրփրկէ մեզ : Ի կրնի՛ . 7 . 11 : Լուսով . 7 . 22—26 :

3. Երբոր մենք ապաշխարենք ու Յիսուսին հաւատանք, և թողութիւն գտնալու յոյս ունենանք ու զգանք որ Աստուծոյ սէրը մեր սիրտին մէջը ունինք, շատ ապէկ իրաւունք պիտի ունենանք որախոտնալու, և իրաւունք պիտի ունենանք : Ասող. Ե. 1—11 : Ը. 1—39 : Յօհ. Ժ. 27—30 :

4. Մեր Արդարութեանը ու մեր Փրկութեանը համար եղած բոլոր օրհնութիւնները Յիսուս Բրիստոսի տրվելու են յաւիտեան : Ան որ մեզ կրօնիկէ, մեր փրկութեան փառքը ու պատիւը անշուշտ պարտի ինքը ունենալ : Մենք կաղաղակենք « Չէ թէ մեզի՛ ով Տէր, չէ՛ թէ մեզի, հապա բու անուանիդ փառք կուտանք » : Ասող. ճԺԳ : Խ Կորնթ. Խ. 30, 31 : Արչափ որ Սուրբ Հոգիին զօրութիւնովը մեր մեղքերը կը զգանք և Տէր Յիսուսը սիրով կընդունենք մեր փրկիչին պէս, այնչափ էվելօք կըխոնարհինք և պատրաստ ենք, ու կըփափաքինք որ բոլոր փառքը ինքը ունենայ : Փիլա. Գ. 7—9 : Կաղ. Դ. 14 :

5. Անոնք վանդաւոր վիճակի մէջ են ու պիտի կորսըվին յաւիտեան, որ Յիսուս Բրիստոսի հաւատքովը եղած արդարութիւնը ու փրկութիւնը կըմերժեն, և արդարութեան ու փրկութեան համար բուն իրենց բարոյականութեանը կամ իրենց բարի գործքերուն կամ իրենց արդարութեանը վրայ կըհաստատեն յոյսերնին : Անոնք չունեցած բաներնուն կըյուսան : Ասող. Ժ. 1—11 : Մարդիկ իրենց Փրկիչները բուն իրենք բլլալ կուզեն, բայց չեն կրնար : Յօհ. Գ. 36 : Խ Յօհ. Ե. 10—12 :

§ Է. Մեր գեղը Վրբխարոս գաղութն՝ ու Եր-
կնիին համար պարտատու-
ղէրուն ճամբուն
Չլայով :

1. Մենք մեր ժրխուլեանը համար չէ՛ լին բուն
մեր համարը իսկոնք Վրբխարոսին, հաստ պէտք է
որ Լսարուած ժողի մեր սիրտերը ու եր նագիովը
գեղը Վրբխարոս աստղնորդէ մեզ :

Ղ. ու-ի. ԺԴ. 16—33 :

Ն. Լստուած իր Որդին մեզի համար մեռնե-
լու խրկեկէն ետքը՝ զինքը պիտի սիրենք ու մեր
Փրկիչը պիտի ընենք մի բուն մեր կամքու-
իլը :

Պ. Զէ՛ : Ե. ԺԴ. 1—3 : Երեմ. Ժ. 23 :

Ն. Եւ ինչո՞ւ չէ՛ :

Պ. Վանզի մեր սիրտերը խիստ չար են :
Երեմ. ԺԷ. 9 : Յօ՛Տ. Դ. 19, 20 :

Ն. Երբոր Յիսուս մեզ իրեն գալու ու
փրկըմելու կըճրաւ իրէնէ, մենք ամէնքս ի՞նչ
ընել կըսկսինք :

Պ. “ Լ՛մէնքս ալ ետ քաշմելու կըսկրսինք ” :

Ղ. ու-ի. ԺԴ. 16—20 : Ս՛ար. Իե. 3—6 :

Ն. Մենք երբեմն չենք մի բարկանար ա-
նոնց՝ որ մեզ կըյանդիմանեն մեր մեղքերուն հա-
մար և կըստիպեն որ մեր մեղքերը մէկ զի ձգենք
ու Լստուածոյ ծառայենք :

Պ. Նրամերես : Ե. ԺԴ. 3 : Ս՛ար. Իե.
18 :

Ն. Ուրեմն ի՞նչ տեսակ սիրտերու կըկա-
րօտինք Վրբխարոսի գալէն առաջ :

Պ. Նոր սիրտերու :

Ն. Մենք մենէ կրնա՞նք մի նոր սիրտ ունե-
նալ, թէ որ մեզի մնայ նէ բանը :

Պ. Չէ՛, չէ՛ բնաւ : Յօհ. ւ. 12, 13 : ւ
Կորնթ. ք. 14 :

Ն. Ասոր վրայով Յիսուս ի՞նչ կըսէ :

Պ. “Ղուք չէք ուզեր ինձի գալ, որ կեանքը ունենաք” : Յօհ. ե. 40 :

Ն. Ղատապարտութեան վրայով ի՞նչ կըսէ :

Պ. “Եւ աս է Ղատապարտութիւնը՝ որ լոյսը աշխարհ եկաւ, ու մարդիկ խաւարը լոյսէն ելելի սիրեցին. ինչու որ իրենց գործքերը չար էին : Այսն զի ամէն ո՛վ որ չար կը գործէ՝ անիկա լոյսը կատէ, և լուսին դիմացը չի՛ գար՝ որ իր գործքերը չի յանդիմանվին : Յօհ. ք. 19, 20 :

Ն. Մարդիկ կամ հրեշտակները կրնա՞ն մի փոխել մեր սիրտերը բուն իրենց զօրութիւնովը :

Պ. Չէ՛ : ւ Կորնթ. ք. 5—7 :

Ն. Ուրեմն որով կը փոխվի մեր սիրտերը :

Պ. Միայն Սուրբ Հոգիով : Յօհ. ք. 3—8 :

Ն. Ի՞նչ կըսէ մեր Փրկիչը ասոր վրայով :

Պ. “Մէկը չի՛ կրնար ինձի գալ՝ թէ որ իսկրկող չայրը անիկա չի քաշէ նէ” : Յօհ. ք. 44, 45 :

Ն. Չայրը մեզ ի՞նչպէս դէպի Վրիստոս կը քաշէ :

Պ. Սուրբ Հոգիով :

Ն. Ուրեմն մենք պիտի կորսրվինք մի յաւիտեան, թէ որ Աստուած մեր սիրտերը փոխելու ու մեզ դէպի Վրիստոս քաշելու համար Սուրբ Հոգին չի խրկէ նէ :

Պ. Նրամերես : Յօհ. ք. 37—45 : Ժէ. 2—6 : Նորով. ք. 29, 30 : Եփ. ւ. 4—6 :

Ն. Ի՞նչպէս պիտի տարբերուի մեր սիրտը արվեցաւ ու դէպի Վրիստոս քաշվեցաւ նէ, ի՞նչպէս պիտի կորսրված մեղաւոր մը ըլլալը զգայէն ետքը :

Պ . “ Ի՞նչ բնեմ որ փրկեմ ” : Վարձ .
 ԺԳ . 30 :

Ն . Ո՞վ իմացուց բանտապետին այնչափ
 խորունկ թէ Մատուած բարկացեր էր իրեն , և
 թէ ինքը մէկ կորսրված մեղաւոր մըն էր :

Պ . Սուրբ Հոգին : Յօհ . ԺԳ . 8 — 11 :

Ն . Եւ Պօղոս ու Շիղա ի՞նչ բտին Բան-
 տապետին :

Պ . “ Հաւատա՛ Տէր Յիսուս Քրիստոսի՛ ու
 պիտի փրկեմ զուն՝ և բու բոլոր տունդ ” :

Ն . Ո՞վ բանտապետին նոր սիրտ մը տըլաւ
 ու զինքը Տէր Յիսուսին հաւտացուց :

Պ . Սուրբ Հոգին :

Ն . Մատուած իրմէն խնդրողներուն Սուրբ
 Հոգին կուտայ՞ մի :

Պ . Հրամարես : Վարձ . ԺԵ . 13 :

Ի՞նչպէս հիանալի է որ Մատուած “ բուն իր
 Որդին չի խնայեց , հապա մեր ամենուս համար
 մատնեց ” . ու տակաւին չենք երթար իրեն որ
 փրկեմնք :

1 . Մահ յայտնապէս կրտենանք մարդկային
 սրտի կատարեալ՝ խորունկ՝ կամակոր՝ անփոփոխ՝
 վատթարութիւնը և չարութիւնը :

Մտիկա ամենեւին մէկ կերպով մը չի փոխվեր ,
 բայց միայն Մատուած կրնայ փոխել . քանզի
 թէ որ մէկը զգուշացունէ ու խրատէ մեզ , թէ
 որ վախցունէ մեզ Մատուոյ սպառնալիքը ու
 մեզի տալու տանջանքները իմացունելով , ա-
 սոնց բոլորը անօգուտ են ու չեն կրնար փոխեր
 սիրտը . և երբոր Մատուած խանդակաթ սիրով
 կը հրաւիրէ ու կը համոզէ մեզ , մենք ամենքս միա-
 բանութեամբ կսկսինք ետ քաշվիլ : Սէկը
 կըսէ , “ Ես շատ պզտիկ եմ ” : Սէկալը
 “ Ես ալ շատ ծեր եմ ” : Երրորդը “ Ես շատ
 գործ ունենալուս համար՝ ժամանակ չունիմ ” :

Չորրորդը՝ «Ես տակաւին շատ ժամանակ ունիմ՝ երբոր ուզեմ նէ կրնամ» : Հինգերորդը՝ «Ես տակաւին աշխարհքը չի վայելցցի, ետքը կապաշխարեմ» : Եւ ասանկ ամէն մէկը հրաժարելու բան մը կը գտնայ մէկ դի ձգելով իր խիստ հարկաւոր գործը՝ Հոգիին Փրկութիւնը : Աւստի բոլորովին ճշմարիտ է՝ թէ բնականաբար սէր չունին առ Աստուած, ու կը սեն իրենց սրտերնուն մէջը Աստուծոյ, Քրիստոսի, Սուրբ Հոգիին, ու Աստուածաշունչին, թէ՛ «Մէկ դի՛ գացէք մենէ» : Անոնք թշնամի են Աստուծոյ, լոյսը կատեն ու չեն իգար անոր :

2 . Թէ որ իրենց մնայ նէ, մարդիկ բոլորովին պիտի կորսրվին իրենց ապականութեան մէջը :

3 . Անոնց սրտի փոխոխութիւնը Աստուծոյ, Սուրբ Հոգիին գործն է միայն . ինքը միայն՝ որ Երկինքը ու Երկիրը ստեղծեց, կրնայ մաքուր սիրտ մը ստեղծել մարդուս սրտին մէջը : ք Կորնթ. 7 . 1—6 :

4 . Փրկութիւնը բոլորովին ձրի շնորհք է . Աստուծոյ պարգևն է որ իր Արդին մեղի համար մեռնելու կուտայ . Աստուծոյ շնորհքն է որ իր Սուրբ Հոգին մեր սիրտերը փոխելու համար կուտայ . և Աստուծոյ շնորհքն է որ իր Սուրբ Հոգին որին որ ինքը ուղէ նէ կուտայ : «Մէկը Քրիստոսին չի կրնար գալ, թէ որ Հայրը անիկա չի քաշէ նէ» . ու որուն որ Հայրը հաճի նէ, անիկա կը քաշէ . այնչափ՝ որչափ որ ինքը ընտրեց : Յակ . ան . 18 : Եփ . ան . 1—14 :

5 . Թող մեղաւորները ծեր ու պատանի սորվին իրենց սիրտերուն անբժշկելի գէշութիւնը :

Անոնք չեն կրնար ինքրզինքնին լաւագոյն ընել, ոչ ալ ինքիրեննուն կրնան փոխել ինքրզինքնին . անոնք ասանկ բան մը ընելու յոյս

չի պիտի ունենան . թող ինքքդինքնին Յիսուս Քրիստոսով Լստուծոյ ողորմութեանը յանձնեն , ու աղօթեն Սուրբ Հոգիին համար որ կարենան նորոգվիլ ու փրկրվիլ :

6 . Եւ թող Քահանաները , Արժապետները ու Օնոզքները սորվին որ իրենց ժողովրդոցը , իրենց Աշկերաներուն , և իրենց Տղայոցը հոգիներուն փրկրվելու յոյսը Լստուծոյ Սուրբ Հոգիէն կախում ունի :

Աղօթքը շարունակվելու է Լստուծոյ Հոգին տրվելու համար , և բան մը ընելու չէ իր սրբազան ու կենսատու Հոգիին զօրութիւնը մարելու համար :

2 . Սէնք պարպինք պարի փոփոխութեան ունենալ . որ պարի փոփոխութեանը ինչ է . և ինչպէս Սուրբ Հոգին կը յատուցանայ Տեղ Երկնէն համար պարարասութիւն :

Յօհ . 7 . 1—21 :

Հ . Փարիսեցիներէն , ու Հրէից Իշխաններէն թ՛վ եկաւ Յիսուսին դիշերով :

Պ . Երկողեմոս : Յօհ . 7 . 1—9 :

Հ . Յիսուս ի՞նչ ըսաւ անոր :

Պ . “Ճշմարիտ ճշմարիտ կրսեմ՝ քեզի . թե որ մէկ մարդ մը նորէն չի ծնի՝ չի՛ կրնար Լստուծոյ թագաւորութիւնը տեսնալ ” : Յօհ . 7 . 3 :

Հ . Ի՞նչ է ան բանը , որ առանց անոր մէկը Տէրը չի պիտի տեսնայ :

Պ . Սրբութիւն : Եբք . Ժք . 14 :

Հ . Ուրեմն անկարելի՞ է մի մեզի Երկնքը երթալ առանց սրբը փոփոխութեան :

Պ . Լսո՛՛նք , անկարելի է :

Ն. Երբոր մարդ մը փոխվի , և շողիով
մեղքէն ապաշխարելու բերվի Յիսուսին հաւա-
տալու , զԼստուած սիրելու , և բարի կեանք մը
վարելու նէ , մեծ փոփոխութիւն է՞ մի :

Պ. Նրամերես : Վարձ . ի՞նչ . 18 : ք Վարնիւ .
ք . 6 :

Ն. Նիմայ անիկա ի՞նչ տեսակ սիրտ ու-
նի :

Պ. Նոր Սիրտ : Եղի . ԺԿ . 19 : Լ՞ի . 26 :

Ն. Լնիկա ի՞նչ տեսակ արարած մըն է :

Պ. Նոր արարած : ք Վարնիւ . Ե . 17 :
Վար . զ . 15 : ԵԿ . ք . 23 , 24 : Վար .
ք . 10 :

Ն. Ի՞նչպէս կրսէ Սուրբ Վիրքին մէջը նս-
րէն ծնանելու համար :

Պ. “Նորէն ծնած” . “Նորիէն ծնած” .
“Լստուծմէ ծնած” : Յօհ . Կ . 13 : ք . 1—9 :
ԿԵ . Կ . 23 :

Ն. Նիմայ անիկա ո՞րին որդին է :

Պ. Լստուծոյ որդին : Նարնի . ք . 14—17 :

Ն. Եւ ո՞ր կերթակոր :

Պ. Երկինքը : Նարնի . Ե . 1 , 2 : ք .
1 , 28 :

Ն. Ի՞նչպէս կրնաս հասկընալ թէ մէկը Նար-
նի փոխված է :

Պ. Իր բռնած ճամբայէն : Սարնի . Ե .
16—27 : Յօհ . ք . 51 :

Ն. Նոր սիրտ ունենալէն առաջ ի՞նչպէս
կեանք մը կրվարէր :

Պ. Չար կեանք : Նարնի . Ե . 18 : Վար . Ե .
19—21 :

Ն. Եւ նոր սիրտ մը ունենալէն ետքը ի՞նչ-
պէս կեանք մը պիտի վարէ :

Պ. Լրդար կեանք մը : Սարնի . Ե . 14—16 :
Ժք . 23 :

Ն. Երբոր Նորին փոխէ մեր սիրտերը , ան

ատենը մեզ կատարելապէս սուրբ կրնէ՞ մի, անանկ՝ որ մենք բնաւ մէյ մըն ալ չի մեղանչենք որչափ որ ապրելու ըլլանք :

Պ . Չէ՛ : Յով . 7 . 2 : Ին . 8 : Հապա երբոր մեր սիրտերը փոխէ, անատենը մեզ սուրբ ընելու միայն կրսկսի : Ին . Կորնթ . Թ . 24—27 : Փիլի . Ին . 6 : Եբր . Ժ7 . 20 , 21 :

Հ . Ուրեմն Հոգին պարտի՞ մեզի հետ մնալ ու մեր մէջը սկսած բարի գործը լմնցունել, մեզ բարի ու էվելօք բարի ընել բանի որ կապրինք, և այնպէս մեզ Երկինքին համար պատրաստել :

Պ . Հրամարես : Լուի . 7 . 18 : Սաղ . Ժ7 . 31—33 : Հուր . Ը . 11 : Ին . Կորնթ . 7 . 16 :

Հ . Լ'անանկ է նէ ո՞րին օրհնութիւն ու փառք պիտի տանք մեր սրբութեանը ու Երկինքին համար պատրաստութեանը վրայով :

Պ . Սուրբ Հոգիին :

Մեր Փրկիչը կրսէ, “ թէ որ մեկը նորէն չի ծնի նէ, չի կրնար Լստուծոյ թագաւորութիւնը տեսնալ ” . “ Կուք պարտիք նորէն ծնանիլ ” :

1 . Լուանց սրտի փոփոխութեան մենք բնաւ Երկինքը չենք կրնար մտնալ :

Լստուած՝ Սրբութեան Լստուած է՞ մի . Ուրեմն չարերը պիտի վռնտէ իր ներկայութենէն . ինքը Ղշմարտութեան ու Լրդարութեան Լստուած է՞ մի . ուրեմն պիտի պատժէ չարերը յաւիտեան դժոխքին մէջը . Երկինքը Սրբութեան՝ ու Լստուծոյ հետ հաղորդութեան տեղ է՞ մի . ուրեմն հարկաւոր է Սրբութիւնը ան ամենուն՝ որոնք որ հոն պիտի երթան : Մեղաւորը չի կրնար Լստուծոյ հետ հաղորդութիւն ունենալ, ո՛չ ալ սուրբերուն ու հրեշտակներուն հետ . անիկա Երկինքը

վայելելու հաճութիւն չի պիտի ունենայ : Ինքը պիտի զգայ թէ բուն իր սեփհական երկինքը չէ : Ատտերը՝ որ սրտի փոփոխութիւն չունին, կրսեն թէ երբոր մեռնին նէ կուզեն Երկինքը երթալ, չէ թէ Երկինքը սիրելնուն ու անիկա վայելելու յարմարութիւն ունենալուն համար, հապա Վժռիքէն ազատելնուն համար : Իայց թէ որ երկինքը մտնալով լճորված ըլլային ալ նէ, թշուառական պիտի ըլլային հոն իրենց մեղսալից ու անհաւատութեան հին սիրտերովը :

2 . Թնող աս աղէկ մտմտան անոնք որ տակաւին փոխված չեն . թէ որ ասանկ վիճակի մը մեջ մնալով մեռնին նէ, պարտին իջնալ վար բուն իրենց սեփհական տեղը :

Յիշեցէք որ եթէ աս աշխարհիս մեջ չի փոխվիք նէ, բնաւ ամենեւին ալ փոխվելու չէք . Յայտ . իբ . 11 : 'Իուք չէք գիտեր թէ երկար ատեն ապրելու էք՝ թէ կարճ . ուրեմն իմաստուն եղիք ու շուտով սկսեցէք և ինքըզինքնիդ անհոգ մի՛ թողուք, մինչև որ ան մեծ ու երջանիկ փոփոխութիւնը ստանաք :

3 . Ըս փոփոխութիւնը ճշմարտապէս մեծ ու երջանիկ փոփոխութիւն մըն է : Մեղաւորը մեծ փոփոխութիւն մը կրգգայ խաւարէն դէպի զարմանալի լոյսը . ատելութենէն դէպի սէրը . մեղքէն դէպի սրբութիւնը . Ստանայէն դէպի Ըստուած . Վժռիքէն դէպի Երկինքը . և արդարև կրնամ ըսել թէ Ըստուծոյ որդին կըլլայ անիկա Յիսուս Քրիստոսի հաւատքովը :

4 . Ըս սրտի փոփոխութեան յայտնութիւնը՝ կեանքի փոփոխութիւն մըն է :

'Աոր սիրտ մը նոր կեանքի մը կառաջնորդէ . մեղաւորը՝ չէ թէ ինչ որ առաջ էր, անանկ կրմնայ, հապա նոր արարած մը կըլլայ . մեղքին ու յիմարութեան բոլոր հին ճամբա-

ները մէկ դի կը ձգուին , և անոնց տեղը աղօթքը՝
օրհնութիւնը՝ հաւատքը՝ և սէրը՝ ու սուրբ հնա-
զանդութիւնը որ նոր բաներ են , կուգան : Եւ
անիկա որչափ որ փորձութիւններ ու նեղու-
թիւններ քաշելու ըլլայ , Աստուծոյ Հոգին
օգնութիւնովը այնչափ էլեւօք լաւ կերպով կը
յառաջանայ . իր շաւիղը քիչ քիչ էլեւնալով
պայծառ կը լուսափայլէ մինչև որ կատարեալ
կըլլայ կէս օրվան լուսին պէս , երբոր պիտի
տեսնայ զԱստուած փառքով . և ով որ աս կեր-
պով չի յառաջանար առաքինութեան ճամբա-
յին մէջ նէ , անոր փոփոխութիւնը ճշմարիտ
չէ :

5 . Քրիստոնեաները բնաւ մոռնալու չեն որ
միայն Սուրբ Հոգին շնորհքովը և օգնու-
թեամբը կրնան յառաջանալ դէպի երկինք երթա-
լու ճամբուն մէջ . ատնոյն շնորհածիր ու կա-
րող Հոգին՝ որ բարի գործը կսկսի մեր մէջը ,
պէտք է որ առաջ տանի ու կատարէ ան :
Օգուշանանք ուրեմն Սուրբ Հոգին դէմ հա-
կառակելէն ու զինքը վշտացունելէն :

Թէ որ ինքը հեռանայ մենէ . ամէն բան
խաւար ու մեղք՝ թշուառութիւն ու մահ է մե-
զի :

3 Սուրբ Հոգին կը խօսի մեզի Աստուծա-
շունչով :

Սաղմ . ԺԺ . 1—14 :

Հ . Որ Վերքին մէջը Սուրբ Հոգին կը խօսի
մեզի , ու կը սէ մեզի թէ մենք մեղաւոր ենք , և
թէ Երկինք ու Վժռիւք կայ , և թէ Քրիստոս
մեռաւ մեզ փրկելու համար , և թէ մենք պար-

տինք նոր սիրտ ունենալ , չէ նէ Երկինքը չենք
կրնար մանալ :

Պ . Սուրբ Աստուածաշունչին մէջը :

Ն . Ինչաւ կրնայինք մի գիտնալ աս մեծ
ճշմարտութիւններուն մէկը , թէ որ Աստուածա-
շունչը շունենայինք նէ :

Պ . Չէ :

Ն . Աստուածաշո՞ւնչն է մի ան 'Վիրքը' որն
որ Սուրբ Նոգին յատկապէս մեր օգուտին ու
մեր Վրկութեանը համար գրվելու պատճառեց :

Պ . Նրամերես : ք ՏՆ՝ . 7 . 16 : ք Պետ .
ւ . 21 :

Ն . Որին խօսքն է Սուրբ Վիրքը . մարդո՞յ
թէ Աստուծոյ :

Պ . Աստուծոյ . " Ան ամէն գիրքերը Աստու-
ծոյ շունչն են , և շահաւոր սորվեցունելու հա-
մար , յանդիմանելու համար , շրակելու համար ,
ու արդարութեան խրատելու համար " : ք ՏՆ՝ .
7 . 16 :

Ն . Պօղոս ի՞նչ կրսէ Տիմոթէոսին՝ Սուրբ
Վիրքին վրայով :

Պ . " Գուն մանկութենէ Սուրբ Վիրքերը
գիտես , որոնք կրնան քեզ իմաստուն բնել
փրկրվելու Վրիտոս Յիսուսի վրայ եղած
հաւատքովը " : ք ՏՆ՝ . 7 . 15 :

Ն . Պետրոս ի՞նչ կրսէ Աստուածաշունչը
գրողներուն վրայով :

Պ . " Սուրբ Նոգիէն շարժրված Աստուծ-
մէ եղած մարգիկները խօսեցան " : ք Պետ .
ւ . 21 :

Ն . Եւ Սուրբ Նոգին ըսա՞ւ մի անոնց ինչ
գրելին ու ինչ խօսելին , և միշտ անոնց հետ
էր մի անոնք սխալ բնելէն պահելու համար :

Պ . Նրամերես : 304 . 87 . 16 , 17 , 26 :
ԺԵ . 26 : ԺԿ . 13 , 14 :

Ն . Փրկրվելու ուրիշ ճամբայ մը կայ մի ան

ճամբայէն 'ի զատ , որնոր Սուրբ Հոգին կիմացունէ մեզի Մատուածաշունչին մէջը :

Պ . Չէ' : Յօհ . Ե . 39 : Պարծ . Դ . 12 :

Հ . Սեր փրկըվելուն համար յոյս մը կայ մի թէ որ չի հաւատանք կամ անարգենք Մատուածաշունչը , ու անկէց խրատ ընդունելէն ետ կենանք նէ :

Պ . Չէ' : Ղ . Գ . ԺԳ . 29—31 : Եբր . Ժ . 28—31 :

Հ . Երբոր մեր Հոգիներուն փրկըվելու ճամբան գիտենք , պէտքը չէ՞ մի որ ուրախութեամբ անոնց փրկութեանը ջանանք :

Պ . Հրամարես :

Հ . Երբոր գիտենք թէ Սուրբ Հոգի մը կայ որ կրնայ առաջ տանիլ մեզ առ փրկութեան մեծ ու երևելի գործքին մէջը , պէտքը չէ՞ մի որ անոնց փրկըվելուն ուրախութեամբ հոգ տանինք :

Պ . Հրամարես :

Հ . Վիցուք թէ չի ջանանք , կամ չաղաչենք զՄատուած Սուրբ Հոգիին համար որ մեր սիրտերը փոխէ ու մեզ գէպի Քրիստոս տանի նէ , ի՞նչ պիտի ըլլայ մեզի :

Պ . Պիտի կորսըվինք : Ղ . Գ . ԺԴ . 24—27 :

Հ . Երբոր մէկը Քրիստոնեայ կըլլայ , Սուրբ Հոգին ի՞նչ գիրքով կըզգուշացունէ և կըքաջալերէ անիկա ու կըսորվեցունէ անոր բոլոր իր պարտաւորութիւնները :

Պ . Սուրբ Մատուածաշունչով : Սողմ . ԺԸ . 7—11 :

Հ . Ուրեմն Մատուածաշունչն է՞ մի ան Վիրքը՝ որնոր մենք պարտինք սիրել և սորվել ու հնազանդիլ անոր բոլոր մեր կենացը մէջ :

Պ . Հրամարես : Յեա . Ժ . 8 : Սողմ . Ժ . 1—3 :

Հ . Եւ մեր բոլոր կենացը մէջը ո՞ր Հոգիին

կըկարօտինք՝ որ մեզի սիրցունէ Մատուածաշունչը
ու սորվեցունէ և հնազանդեցունէ անոր :

Պ . Սուրբ Հոգին : Ի Կորնթ . ք . 12—16 :

Սուրբ Հոգին մեզի հետ կըխօսի Մատուածա-
շունչով , որնոր Իրմէն ընտրելով սուրբ մար-
դիկներէն գրվեցաւ . ու անոնք իրմէն այնչափ
սորված և օգնութիւն ընդունած էին ան գրելու
համար՝ որ Մատուածաշունչը Սուրբ Հոգին ճշգ-
րապէս պէս էր : Ըն կատարեալ է . ան է
միայն ու ամենաբաւական կանոնը հաւատքին .
ան հաւտալու և ընելու բաները մեզի կըսորվե-
ցունէ . ան Մատուածոյ խօսքն է :

1 . Սենք ամէնէն էվելի պատուելու ենք Մատ-
ուածաշունչը . որ ամենագերազանց Վիրք մըն է .
ամէն ուրիշ գիրքերը՝ մարգոցմէ եղած գիրքեր
են , բայց աս Վիրքը Մատուծմէ եղած է . որնոր
զ Մատուած ու հաւատենականութիւնը աչքի
առջև կըբերէ : Ըն կըսորվեցունէ մեզի բուն
մեր անմահութիւնը և մեր փրկելու ճամբան .
ան է կենաց Վիրքը : Ուր որ Մատուածաշուն-
չը ճանչցրված է և կըկարգացվի ու կըբարոզվի ,
և կըհաւատան ու կըհնազանդին անոր նէ , հոն
կայ գիտութիւն ու սրբութիւն խաղաղութիւն
ու յաջողութիւն : Ուր որ չէ նէ , հոն կայ ագի-
տութիւն ու մոլութիւն խռովութիւն ու կործա-
նութիւն : Ուստի Մատուածաշունչը շատ հար-
կաւոր է մեզի :

2 . Սենք պարտինք ընդունել Մատուածա-
շունչը մեր մի միայն ու ամենաբաւական կանոնին
պէս հաւատոյ ու գործածութեան . հաւտալու
համար ամէն ինչ որ Սուրբ Հոգին կըսէ մեզի
ատ Վիրքին մէջը նէ , մենք պարտինք հաւատալ .
ամէն ինչ որ ինքը կըսէ մեզի ատ Վիրքին մէջը
ընելու նէ , մենք պարտինք ընել : Թէ որ մէկը
Մատուածաշունչին հակառակ հաւատք ունենայ

կամ սորվեցունէ կամ քարողէ կամ գործէ նէ ,
անիկա սիսալ կը հաւատայ և կը սորվեցունէ ու կը
քարողէ և կը գործէ : Ըմէն մէկ զգացումներուն
և գործքերուն ուղիղ ու սիսալ ըլլալը Ըստուա-
ծաշունչով պիտի քննրվի :

3 - Բայց ի՞նչ օգուտ պիտի ընէ մեզի աս
Վիրքը , թէ որ մենք զգուշութեամբ անոր չի
հետեինք ու անկից ընդունելու խրատներուն
պատեհութիւնները անհոգութեամբ կորսընցու-
նենք : “Վննեցէք Վիրքերը” կը պատուիրէ
մեզի Վրկիչը :

Վրկութեան ճամբան թէպէտև այնչափ դիւ-
րին ու պայծառ է Ըստուածաշունչին մէջը որ
պզտի տղաքներն ալ կրնան սորվիլ , բայց Ըստ-
ուածաշունչը իր բարձրութիւնովը ու խորուն-
կութիւնովը բոլոր գիտութիւններէն գեր ՚ի վե-
րոյ է : Թէ որ մարդիկ բոլոր իրենց կեանքեր-
նուն մէջը անոր հետեին , թէ որ մինչև վերջին
կէտը անոր պարապին , բայց տակաւին գիտ-
նալու բաներ պիտի մնան : Ըն Ըստուածոց
Վիրքն է :

Եւ ի՞նչ օգուտ պիտի ըլլայ մեր ժրաջան պա-
րապմանը և անկից ընդունած կրթութեանը ,
թէ որ խոնարհութեամբ ու հեղութեամբ չի
կարդանք նէ անիկա . ասոր համար աշխատինք
ու ասոր համար աղօթենք : Յօհ . է . 17 :

4 . ՂՂմարիտ Վրիստոնեաները էվել էվելօք
կըսիրեն Ըստուածաշունչը որչափ որ կապրին :
Սող . ճժը . 97—104 ևն : Եւ որչափ երկար
որ ապրին , այնչափ էվելօք կը զգան իրենց Սուրբ
Հոգիին կարօտ ըլլալը Սուրբ Վիրքը իմանալու
ու անոր հնազանդելու համար :

5 . Եւ գիտնալով հիմայ՝ որ Ըստուածաշուն-
չով միայն կորսըված մարդիկը Վրկութիւն
կը գտնան , կը փափաքին որ ամէն մարդիկ Ըստ-
ուածաշունչը ունենան , ու կը ջանան որ ան՝ ա-
նոնց տան :

Անոնք՝ որ Աստուածաշունչը իրենց ընկերներէն պահել կուզեն, Աստուծոյ ու մարդոց թշնամիները են. Աստուածաշունչը ստուգիւ ամէն մարդու կրկերաբերի. ու բոլոր աշխարհի համար գրվեցաւ :

6. Անոնք որ Աստուածաշունչը Աստուծոյ խօսքը ըլլալ չեն ընդուներ ու ծաղր կընեն ան, չեն պարագիր չեն հաւատար և չեն հնազանդիր անոր, պիտի կորսրվին յաւիտեան, թէ որ աս որածնելնուն վրայ չապաշխարեն նէ :

4. Սուրբ Հոգին ո՛վ ըլլալը :

Յօհ. ԺԴ. 15—31 :

Հ. Ո՞վ է Սուրբ Հոգին :

Պ. Անիկա Աստուած է. ինչպէս որ կըխօստովանինք Ամենասուրբ Երրորդութիւնը Հայր՝ Որդի՝ և Սուրբ Հոգի իրեք անձն ու մէկ Աստուած :

Հ. Ի՞նչպէս գիտէք թէ ինքը Աստուած է :

Պ. Աստուածաշունչը ասանկ կըսէ մեզի :

Հ. Աստուածաշունչին մէջը անիկա Աստուած կըկոչվի՞ մի :

Պ. Հրամարես : Գործ. Ե. 3—4 : ք ՏՅ. Գ. 16 :

Հ. Մենք չե՞նք մի մկրտվիր Սուրբ Հոգիին անունովը՝ ինչպէս Հօրը ու Որդիին անունովը :

Պ. Հրամարես : Մատթ. ի՞նչ. 19 :

Հ. Երբոր կարձրկեն ժողովուրդը եկեղեցիէն նէ, ի՞նչ կըսեն :

Պ. Օրհնեալք եղերուք ՚ի Հնորհաց Սուրբ

Հոգւոյն, երթայք ՚ի խաղաղութիւն, և Տէր
Յիսուս եղիցի ընդ ձեզ ընդ ամենեաին, ամէն :

ձ. Ըստուած միայն գիտէ ամէն բաները,
Սուրբ ձոգին ալ գիտէ՞ մի ամէն բաները :

Պ. Ձրամերես :

ձ. Ի՞նչ կըսէ Սուրբ Վիրքը ասոր վրայով :

Պ. « ձոգին ամէն բան կը բնէ, Ըստուծոյ
խորունկ բաներն ալ » : Թ Կորնթ. ք. 10 :

ձ. Ըստուած միայն գիտէ գալու բաները,
ձոգին ալ գիտէ՞ մի :

Պ. Ձրամերես : Եսայ. խղ. 9, 10 : Յօհ.՝
ժղ. 13 :

ձ. Ըստուած միայն ներկայ է ամէն տեղ,
ձոգին ալ ամէն տեղ ներկայ է մի :

Պ. Ձրամերես : Յօհ. ք. 3—6 : ժղ. 7, 8 :
Թ Կորնթ. ք. 16 : ղ. 19 : ք Կորնթ. ղ. 16 :

ձ. Ըստուած միայն Ըմենակարող զօրու-
թիւն ունի, ձոգին ալ Ըմենակարող զօրու-
թիւն ունի՞ մի :

Պ. Ձրամերես :

ձ. Ըստ Երանայի զօրութիւնով Տրա-
շաղործութիւններ ըրին :

Պ. Սուրբ ձոգին զօրութիւնով : Թ
Կորնթ. ժք. 8—11 : Եբր. ք. 4 : Վործ-
ք. 4. և՛ :

ձ. Սէկ մեղք մը կայ՝ որնոր Ըստուած
բնաւ չի պիտի ներէ, ու աններելի կը կոչվի .
ի՞նչ է ան :

Պ. Սուրբ ձոգին դէմ եղած հայհոյու-
թիւնը : Սաղ. ժք. 24—32 : Ղ. 1. ժք.
10 : Սաղ. ք. 22—30 :

Սուրբ ձոգին՝ որ կրփօխէ մեր սիրտերը,
մեզ Վրիստոսին կը բաշէ, ու Երկինքին հա-
մար կը պատրաստէ, չէ՛ թէ ինքը ուրիշ մէկն է
այլ Ըստուած, երկրպագելի Երրորդութեան
երրորդ անձը :

1. Ուստի մենք վախնալու՝ սիրելու՝ երկրպա-
գութիւնն ընելու ու ծառայելու ենք Իրեն՝
Մատուծոյ պէս :

Ինքն է որ շինեց Մատուածաշունչը, Մա-
տուծոյ Վիրքը, ու ըսաւ մեզի աս Վիրքին
մէջը ամէն եղած բաները ու գալու բաները
մինչև աս աշխարհիս վերջը, ան ամէն բաները
որ մենք պարտինք հաւատալ ու ընել մեր
փրկութեանը համար : Ինքն է որ Սարգա-
րէններուն ու Մաքեալներուն ձեռքովը զօ-
րաւոր հրաշքներ գրեց : Ինքն է որ աշխար-
հի ամէն կողմերը ներկայ է նոյն ըսպէին,
մարդոց մեղքերը յանդիմանելով, անոնց սիր-
տերը փոխելով, անոնք դէպի Վրիստոս առաջ-
նորդելով, Վրիստոնեաներուն սիրտին մէջը
բնակելով իրենց սրբութեանը համար, Պաշ-
տօնեաներ սահմանելով ու զօրացուցանելով,
և Եկեղեցիներուն հոգ տանելով : Հոգիին
մէջ բոլոր լիութիւնները կրբնակին :

2. Իր սեփհական գործն է մարդոց սիրտե-
րը փոխել ու սրբել :

Մենք չենք կրնար փոխել բուն մեր սիր-
տերը, ինչու որ բոլորովին մենք չար ենք, ու
մեր սիրտերը միշտ չարութիւնն ընելու հաստատ
են : Մենք զգալով մեր տկարութիւնը ու չա-
րութիւնը՝ պարտինք Իրեն երթալ յատուկ աս
գիտաւորութեանը համար : Մշխարհի դէպի
Վրիստոս դառնալու բոլոր յոյսերը Մատուծոյ
Հոգիին հոսմանէն կախում ունի :

3. Մենք ամէն պէտք եղածը ընելու ենք
Սուրբ Հոգին հրաւիրելու ու մեր ներսիդին
ունենալու համար, և բան մը ընելու չենք
զինքը մենէ հեռացունելու համար :

Կարելի է որ ինքը իր սրբազան ներգործու-
թիւնը մեր սիրտերէն դադրեցունէ, կարելի է
որ ինքը վշտանայ ու մենէ մէկ դիքաշվի

յաւիտեան : Ուրեմն չուրանանք իր Աստուածութիւնը ու իր Ամենակարող զօրութիւնը , անարգական կերպով երդում չընենք իր անունով , չանարգենք իր խօսքերը՝ իր պաշտօնեաները՝ և իր ժողովուրդը : Իր կամքին դէմ եղածը չընենք . ինքը չի կրնար մէկ կերպով մը մեղքին հետ հաղորդութիւն ունենալ :

4 . Ինքը բարեգութ ու երկայնամիտ է դէպի մարդոց :

Թէ որ ինքը մարդասէր ու երկայնամիտ չըլլար , բնաւ չէր բնակէր աս գէշ աշխարհին մէջը , բնաւ չէր բնակէր ասանկ ապականեալ տեղ մը , այսինքն մարդոց սիրտը : Եւ երբոր ինքը շնորհաց գործ մը սկսէ մեր մէջը՝ թէպէտ և մենք մեր սովորական կոնակ դարձունելը ու դժնդակ մեղքերը ընել կուզենք , բայց ինքը կը համբերէ և իր սկսած գործը չի դադրեցունելով շարունակ յառաջ կը տանի մինչև վերջին կէտը : Ինքը Շնորհաց շողի է . ան շողին՝ որուն մեղաւորները կը կարօտին :

5 . Ճշմարիտ Բրիստոնեան ի՛նչպէս զօրաւոր և ի՛նչպէս երջանիկ է : Անոր շայրը՝ Աստուած է . անոր Փրկիչը՝ Աստուած է . և անոր Սրբարարն ալ՝ Աստուած է . թէ որ Աստուած մեր հետը ըլլայ նէ , ո՞վ կրնայ մեզի դէմ կենալ :

6 . Բայց չարերը ու անզեղջները անգոր ու թշուառական են . անոնք Երկնաւոր շայր չունին . ո՛չ պատուական Փրկիչ , ո՛չ ալ բարեգութ Սրբարար : Անոնք՝ շօր , և Որդւոյ , և շողոյն Սրբոյ հակառակ են . և շայրը՝ Որդին՝ և Սուրբ շողին ալ անոնց հակառակ են : Աստուծմէ մեզի համար նախապատրաստըված մեծ Փրկութենէն անոնք մասն ու բաժին չունին :

§ Ը . Մահին զրոյ :

1 . Մարմնին մտնելուն զրոյ :

§ օհ . Ժա . 1—44 :

ձ . Ի՞նչ է պատճառը՝ որ մենք ամէնքս
կըմենինք :

Պ . Վանզի մենք ամէնքս ալ մեղաւոր
ենք : Օնն . ք . 17 : Սողմ . ձԸ . 48 : Համմ .
Ե . 9 :

ձ . Թէ որ բնաւ մեղք մը չըլլար աշխարհի
մէջ նէ , մահ ալ պիտի ըլլար մի :

Պ . Չէ՛ :

ձ . Վիտէք մի թէ որ ատեն պիտի մեռնիք :

Պ . Չէ՛ :

ձ . Միայն ո՞վ գիտէ ատենը :

Պ . Ըստուած : ձ Սոմ . ք . 6 : Յոբ .
Ժք . 10 : Սողմ . ձԴ . 29 : Ղան . Ե . 23 :
Ղարձ . Ժէ . 25—28 :

ձ . Վիտէք մի արդեօք թէ ինչ կերպով մեռ-
նելու էք դուք :

Պ . Չէ՛ :

ձ . Միայն ո՞վ գիտէ :

Պ . Ըստուած :

ձ . Մենք ընդհանրապէս աս աշխարհին մէջ
չա՞ն մի կապրինք՝ թէ քիչ :

Պ . Վիչ ժամանակ : Յոբ . ԺԴ . 1 , 2 :
Սողմ . Դ 5 : ԼԹ . 5 : Յով . Դ . 14 : ձ Պէպր .
ձ . 24 :

ձ . Մեր տեսած ամենածեր անձինքը՝ քանի՞
տարեկանի չափ կան :

Պ . Եօթանասուն կամ ութսուն տարեկանի
չափ : Սողմ . ԴԹ . 10 :

ձ . Ծրհեղեղէն առաջ մարդիկ քանի՞ տարի
ապրեցան :

Պ . Ութը կամ ինը հարուր տարի :

Ն . Ո՞վ էր ամենածեր մարդը :

Պ . Ս՝աթուսաղայ : Օ՞ննդ . Ե . 1—32 :

Ն . Ինչո՞ւ Լստուած մեր կեանքը կարճեցո՞ւց :

Պ . Ս՛եր մեղքին համար :

Ն . Կային երկու բարի մարդիկ՝ որոնք բնաւ չի մեռան , Լստուած անոնք աշխրբէն դուրս հանեց և Երկինքը տարաւ : Ի՞նչ էին անոնց անունները :

Պ . Ենովք և Եղիա : Օ՞ննդ . Ե . 24 : Եբբ . Ժա . 5 : ք թագ . ք . 11 :

Ն . Երբ մարդ մը մեռնի նէ , ի՞նչ կընենք անոր մարմինը :

Պ . Նողին մէջը կըթաղենք անիկա :

Ն . Ետքը ի՞նչ կըլլայ ան մարմինը :

Պ . Նող կըդառնայ :

Ն . Լգամ մեղանչելէն ետև՝ Լստուած ի՞նչ ըսաւ իրեն :

Պ . “ Նող էիր և հող պիտի դառնաս ” : Օ՞ննդ . ք . 19 :

Ն . Սոսկալի բան մըն է մեռնիլը , ո՞վ կընայ միտիծարեւ մեղ խաղաղուծեամբ մեռնելու :

Պ . Լստուած : Սաղ . իԵ . 4 : Յօհ . Ժդ . 1—3 :

Ն . Ի՞նչ կերպ մահով մեռնելու կըրիափագինք :

Պ . Երդարներուն մահովը :

Ն . Որովհետև մեր մեռնելուն ժամանակը կամ ինչ կերպով մեռնելնիս չենք գիտեր , միշտ ի՞նչպէս ապրիլ պարտինք :

Պ . Միշտ մահվան պատրաստ ըլլալով :

Ն . Ի՞նչ կըսէ Յիսուս Փրկիչը ասոր վրա՞յով :

Պ . “Պուք ալ պատրաստ եղիք, ինչու որ չի կարծած ատեննիդ Որդի մարդոյ կուգայ” :
Ղուկ . ԺԲ . 40 :

Ես աշխարհիս մէջի բոլոր կենդանիները մահին ենթակայ են , և աշխարհ կաճապարեկոր իր վերջին : Մահը թագաւորեց մարդոց վերայ Եդամէն մինչև աս օրըս , և պիտի թագաւորէ մինչև վերջին ատենն ալ :

1 . Ես ըստ ծննդեան մեր կը սորվինք Լէ ինչ գեշ ու վեղէ Բան ինչ է Տեղս . մահը և բոլոր վայերը անիկա բերաւ մեր տոհմին վրայ . թէ որ մեղք չըլլար , մահ ալ չի պիտի ըլլար . մեղքը ու մահը իրարու հետ կրկապվին :

2 . Պատճառն էրու համար ծնած էք : “ Հող էիր և ՚ի հող դառնաս ” կըսէ Եմենակարողը : Ուրեմն մի՛ հպարտանաք ձեր անձին գեղեցկութեանը կամ զօրութեանը կամ առողջութեանը վրայ : Մի՛ հնազանդիք ատ մարմինին ցանկութիւններուն : Մարմինը ուրիշ բան չէ բայց միայն հող . խոնարհ և խորհրդածու եղիք մահին վրայ :

3 . Չէք գիտեր Լէ երբ պիտի մեռնիք . այսօր , կամ վաղը , կամ գալ շաբթու կամ ամիսէ մը ետև , կամ տարիէ մը ետև . մահը ձեզ պիտի յափշտակէ : Կարելի է որ ձեր տղայութեան ատենը մեռնիք , կամ մեծ մարդ ըլլալէն ետքը : Այսեցէք գերեզմաններուն թիւը , և պիտի գտնաք պղտի տղայոց՝ պատանեաց՝ և մեծ մարդոց գերեզմաններ : Աեանքէն ելելի փոփոխական բան մը չի կայ : Ա աղվան վրայ դուք ձենէ մի՛ պարծիք , ըսելով՝ “ վաղը աս կամ ան բանը ընենք ” . “ գալ տարի հոս կամ հոն պիտի երթանք ” . Յով . 7 . 13 . 14 : Պուք միշտ զգալու և ըսելու էք , “ Եթէ Տերը կամի նէ , աս կամ ան բանը ընենք ” :

4. Չէ՞ որ գիտեր լին ինչ կերպով պիտի մեռնիք : Հազար կերպ ճամբաներ կան մեռնելու . մահը մեր բողոքտիքը և մեր մեջն է . միշտ միտքերնիդ բերէք որ ձեր կեանքը Աստուծոյ ձեռքն է, և ինքը կրնայ երկնցունել կամ կարճըցունել անիկա, որ ատեն կամ ինչ կերպով որ ինքը հաճի նէ :

5 Աւրեմն լսող յեր կեանքին մեծ գործը ըլլայ մահին համար պատրաստ ըլլալը : Երբոր մահը իսկապէս կուգայ՝ անատենը դուք չի պիտի ըսէք թէ անոր համար շատ ջանքով պատրաստութիւն ըրեր էք, հազա պիտի ըսէք թէ շատ քիչ ըրեր էք : Եւ թէ որ տուայուց սկըսած չէք նէ, հիմայ սկըսեցէք պատրաստիլ : Սխտքերնիդ բերէք ան ժամերը՝ որ արդէն կորսընցուցած էք . և ան վտանգը՝ որուն ձեր հոգիները արդէն ենթակայ եղած էին : Աս մեծ դարմանք մը չէ՞ մի որ դուք մինչև հիմայ կորրված ու յաւիտենական թշուառութեան խրկրված չէք : Աւրեմն մէկ դի մի՛ ձգէք Հոգիին Փրկութիւնը մինչև մահուան օրը . Աս է մեծագոյն չարութիւնը և յիմարութիւնը : Չեր ամենէն աղէկ ժամանակը ամենալաւ բաներու հետեւելով անցուցէք : Եւ թէ որ միամիտ սրտիւ ապաշխարէք ու Յիսուսին հաւատաք և իրեն ծառայելու համար ապրիք նէ, դուք պիտի պատրաստ ըլլաք մահին համար, և Աստուծոյ շնորհքովը մահը քիչ երկիւղ պիտի տայ ձեզի կամ բնաւ չի պիտի տայ :

2. Հոգին ինչ կըլայ երբոր Ստրինը
Տեռնի :

Ղ. Գ. 19—31 :

Հ. Երբոր մարմինը մեռնի ի՞նչ կըլայ հոգին :

Պ. Ընդհանրապես չի կարելի ըստուծոյ կերթայ :

Հ. Եւ ի՞նչ գիտաւորութեան համար :

Պ. Ըստուած պիտի դատէ անիկա, ու կամ Երկինքը պիտի ընդունէ, և կամ Գոտիքը պիտի խրկէ անիկա՝ իր ինչպէս գտնուելուն նախկինով, թէ աղէկ և թէ գէշ :

Հ. Ուրեմն բարի մարդ մը մեռածին պէս Երջանիկ կըլայ մի Երկնից մէջը :

Պ. Հրամարես :

Հ. Գուք ի՞նչպէս գիտէք աս :

Պ. Ըստուածաշունչէն :

Հ. Մեր Փրկիչը խաչին վրայ ի՞նչ ըսաւ աւազակին :

Պ. “Ըստ որ ինձի հետ Գրախտին մէջը պիտի ըլլաս” : Ղ. Գ. 43 : Գործ. Է. 58 : Փիլոս. Կ. 21—23 : Յով. Ժ. 1—3 : Ղ. Գ. 22 :

Հ. Գէշ մարդ մը մեռածին պէս գոտիք պիտի կերթայ մի :

Պ. Հրամարես :

Հ. Սեծատուներ մեռնելէն և թաղվելէն ետքը տանջանքի մէջ ըլլալով ո՞ւր բացաւ իր աչքերը :

Պ. Գոտիքին մէջը : Ղ. Գ. 23 :

Հ. Յուդան ինքըզինքը կախելէն ետքը, ո՞ւր գնաց :

Պ. “Բուն իր տեղը” : Գործ. Կ. 25 : Յով. Ժ. 12 :

Ն . Ուրեմն մենք մեռածնիս պէս՝ մեր հոգիները ո՞ր պիտի դռնը վին :

Պ . Կամ Երկինքը , կամ Ղափուքին մէջը :

Մ'ահով Հոգին Մ'արմինէն բաժանված կըմընայ մինչև Յարութեան օրը : Մ'արմինը Երկրի մէջ կըթաղվի և հող կըդառնայ . և հոգին գէպի վեր Աստուծոյ կըտարվի , ու կըդատվի . և անոր արժանաւորութեանը նայելով կ'ամ Երկնից մէջ կընդունվի , կ'ամ Ղափուքը կըխրկըվի :

1 . Աննիբոյի կէտնին է Ռայն Ե Նորհայ օրը : Թէ որ չապաշխարենք և Յիսուս Քրիստոսի չի հաւատանք քանի որ ասաշխարհիս վրայ ենք , մենք յաւիտեան կորստված ենք : Հոգին փրկելու համար պատեհութիւն չի կայ մեկալ աշխարհին մէջ : Մ'ահէն ետև դատաստանը կուգայ :

“Այսօր թէ որ անոր ձայնը լսելու ըլլաք՝ ձեր սիրտերը մի խտացունէք” : Ստուգիւ և ահեղաբար խորհեցէք մահին վրայ և իրաւ կերպով մը պատրաստ եղիք անոր համար : Եամանակէն էվելի յարգի ի՞նչ բան ունինք , որ անոր արդար յառաջադիմութենէն մեր յաւիտեանական երջանկութիւնը կախում ունի :

2 . Երգարնէրը շար Տօր էն Երկնիքին և Բուլը անոր Երջանկութեանէն մէջ մտնողն : Թէ որ անոնք այսօր մեռնելու ըլլային նէ , ան աւազակին պէս կընային Քրիստոսի հետ Երկինքը ըլլալ : Ա՛հ , անոնք ի՞նչ մեծ իրաւունք ունին ուրախանալու : Քանզի մահն է ճշմարիտ հաւատացեալներուն մեծ շահը : Փիլա . ան . 21 : Պէտք է որ անոնք հաւատարմութեամբ “ բարի ընեն բոլոր մարդոց՝ ինչպէս որ պատեհութիւն ունին” . և որ յօժարութեամբ համբերեն աս կեանքին նեղութիւններուն , փորձութիւններուն :

բուն , վիշտերուն , և աշխատութիւններուն , գիտնալով՝ թէ իրենց ժամանակը կարճ է , և թէ մահը իսկոյն զիրենք ներս պիտի մտցունէ իրենց վարձքին և իրենց հանգստութեանը մէջ : (Թող « հսկեն աղօթքով » որ չի մեղանչեն , և թէ իրենց փրկութեան յոյսը ոչ ամպով ծածկըվի ոչ ալ կորսըվի : Վարդ. ԺԲ . 35—40 :

4 . Չարերը շատ հօգ են Վճռելին և Բողոք անար քանջանդներուն մէջը հանաբար : (Թէ որ անոնք այսօր մեռնելու ըլլային նէ , այսօր անոնք իրենց աչքերը տանջանքներուն մէջը պիտի բանային : Այ՛ , ինչ մեծ իրաւունք ունին չարերը իրենց գիրքին մէջը դողալու , իրենց մեղքերը և յիմարութիւնները մէկ դի ձգելու և ինքքզինքնին ապաշխարութեան և աղօթքի տալու . որ դուցէ Մատուած ներէ անոնց Յիսուսի համար . քանզի ոչ այլ ինչ , բայց միայն Մատուածոյ ողորմութիւնը կրնայ պահել անոնք վայերուն անդունդէն :

§ Թ . Յարութեան վրայ :

Ի Կորնթ . ԺԵ . 1—58 :

Սեր մարմինները՝ որ իրենց գերեզմաններուն մէջը հող կը դառնան , հոն մնալու երես մի . և բնաւ մէյ մըն ալ տեսնալու կամ լսելու չեն մի :

Պ . Չէ :

Ն . Ինչ պիտի ըլլայ անոնց :

Պ . Անոնք նորէն ապրելու յարութիւն պիտի առնեն :

Ն . Ինչպէս գիտենք աս :

Պ . Մատուածաշունչը այսպէս կը սէ մեզի : Ի Կորնթ . ԺԵ :

Հ. Մեր մարմինները ե՞րբ յարութիւն պիտի առնեն :

Պ. Գատաստանին օրը :

Հ. Ո՞վ պիտի յարուցանէ անոնք :

Պ. Տէր Եփեսոս Բրիտոս : Եօհ . ԺԿ . 25 :

Հ. Ի՞նչ կըսէ Սուրբ Գիորքը գատաստանին վրայով :

Պ. « Ինչու որ ժամանակ պիտի գայ՝ որ բոլոր գերեզմանի մէջ եղողները անոր ձայնը պիտի լսեն , ու դուրս պիտի գան . անոնք որ բարեգործութիւն ըրեր են՝ կենաց յարութեան համար , և անոնք որ չարագործութիւն ըրեր են՝ դատապարտութեան յարութեան համար » : Եօհ . Ե . 28 , 29 :

Հ. Ո՞վ ամէնէն առաջ մեռելներէն յարութիւն առաւ :

Պ. Տէր Եփեսոս Բրիտոս :

Հ. Ի՞նչոր մեռելներէն յարութիւն առնելը մեզի ալ կըտորվեցունէ՞ մի թէ մենք ալ յարութիւն պիտի առնենք :

Պ. Հրամարես : Կորնթ . ԺԵ . 20 — 22 : Գործ . իՂ . 23 : Կոլոս . Կ . 18 : Եպիս . Կ . 5 :

Հ. Եոյն մարմինները մի յարութիւն պիտի առնեն որ գետինը թաղված են . և մենք բուն մեր մարմինները՝ և մեր բարեկամները և ազգականները պիտի ճանչնա՞նք մի :

Պ. Ե . Ե . 7 :

Հ. Բայց մեր մարմինները ճիշտ մեր հիմակվան միա ու արուն ունեցող մարմիններուն պէս մի պիտի ըլլան , որ ուտելու և խմելու և հանգերձի կրկարօտին , և որ կը հիւրնանան և կը չարչարվին ու կը մեռնին :

Պ. Չէ՛ : Սաղ . ԺԵ . 25 : Գալ . Ի . 36 : Կորնթ . ԺԵ . 50 :

Հ. Ենոնք պիտի փոխվին մի փառաւոր ու սքանչելի կերպով մը :

Պ . Հրամարես : Ի կորնի . ՏԵ . 42—
44 , 53 :

Հ . Սեր մարմինները որոն մարմինին պիտի
նմանի :

Պ . Վրիստոսի փառաւորեալ մարմինին : Ի
կորնի . ՏԵ . 49 : Փիլո . Դ . 21 . Տէննակ .
Սասի . Տէ . 1 , 2 : Յայր . Ի . 12—16 :

Հ . Երբոր Յիսուս դատաստանին օրը մահը
վերցունէ նէ , առաջ ո՞վ պիտի յարու թիւն առ
նէ :

Պ . Վրիստոնեաները : Թէ . Դ . 16 : Ի
կորնի . ՏԵ . 23 :

Հ . Ետքը որոնք :

Պ . Չարերը : Յօհ . Ե . 28 , 29 : Վարձ .
Ի . 15 :

Հ . Եւ բոլոր կենդանի մնացած Վրիստոնեա
ներուն ու չար մարդիկներուն ի՞նչ պիտի ըլլայ
ան օրը :

Պ . Անոնց մարմինները պիտի փոխվին : Ի
կորնի* . ՏԵ . 51 , 52 :

Հ . Յարու թեան Օրը Երկինքը գացած՝ և
Վժիտքը իրկրված Հոգիները կը բերվին և կը
միաւորվին մի նորէն իրենց մարմիններուն
հետ :

Պ . Հրամարես : Ի Թէ . Դ . 13 : Սասի .
Դ . 28 :

Հ . Սահը վերցրվելէն և կենդանիները
փոխվելէն ետև՝ անոնց ամէնուն ի՞նչ պիտի ըլ
լայ :

Պ . Կը յափշտակվին անոնք վեր՝ Երկինքէն
եկող Վրիստոսին դէմը ելլալու : Ի Թէ . Դ .
16 : Սասի . Ի . 31 , 32 : Յայր . Ի . 11 ,
12 . Լճ :

* Ի Յայն . Ոչ ամենեքեան ննջեսցուք , այլ
ամենեքեան նորոգեսցուք յանկարծակի Լճ :
11* Խ

Թէպէտև մեր մարմինները կը մեռնին և հող կը դառնան, բայց վերջին մեծ օրը նորէն յարութիւն պիտի առնեն Տէր Յիսուս Քրիստոս մեր Ամենակարող Փրկիչով: Եւ ինչպէս որ ինքը մեռելներէն յարութիւն առաւ, այնպէս ալ մենք: Առաջ արդարները, ետքը շարերը, և ամէնքը՝ որ ան օրը երկրի վրայ կենդանի մնացած են, իրենց մարմինները իսկոյն պիտի փոխվին: Ամենուն հոգիները՝ որ առաջ մեռած են և Երկինքը կամ Վժիտքը գացած են, պիտի բերվին ու նորէն ամէն մէկը իրենց մարմինին հետ պիտի միաւորին. և անատեն բոլոր մարդկային Սեռը պիտի յափշտակվին վեր՝ Երկինքէն դատաստանի եկող Քրիստոսին դէմը ելլալու. և այնպէս ամէն ատեն Տէրօջը հետ պիտի ըլլան:

1. Աս վարդապետութիւնը կը սորվեցունէ մեզ, որ մեր Սարմինները Տէրօջը են. եւ ինչ անոնք լատիւսներն են. մենք անոնք աս կեանքին մէջը սուրբ պահելու ենք իր գործածութեանը համար: Մեր պարտքն է անոնց առողջութեանը ու զօրութեանը համար հոգ տանիլ: Մեր պարտքն է մաքուր ըլլալ մեր հանդերձին որչափ որ մեր կարողութիւնները կը ներեն. միշտ մաքուր ըլլալ մեր անձին մէջը. և մաքուր պոնըրկութենէն, շնութենէն, որկրամոլութենէն և ամէն մեղքերէն: Ինչ Կորնթ. Գ. 9—20: Ինչ Թե. Գ. 7: “Գուք ծախու առնը վեցաք, ալ փառք տըրվէք Աստուծոյ ձեր մարմինին ու ձեր հոգիին մէջը՝ որ Աստուծմէ է”:

2. Աս վարդապետութիւնը կը վերցունէ իտեղի մտքը, եւ դժուարութիւնները, եւ պարտութիւնները: Թէպէտ մենք մեռնինք, բայց պիտի ապրինք. մենք մեր մարմիններէն յաւիտեան շնք հրաժարիր. Գոր. ԺԺ. 25, 26: Անոնք ապականութեամբ մի սերմանված են, անապականու-

Թեամբ յարութիւն պիտի առնեն : Անոնք անպատուութեամբ մի սերմանված են , փառքի մէջ յարութիւն պիտի առնեն : Անոնք տկարութեամբ մի սերմանված են , զօրութեամբ յարութիւն պիտի առնեն : Անոնք շնչաւոր մարմիններով մի սերմանված են , յարութիւն պիտի առնեն հոգևոր մարմիններ : Վրիստոսի փառաւոր մարմինին նմանած պիտի փոխվին :

3. Աս շարդապետութիւնը կը խիստարե մեզ Վրիստոսեայ ապագայի մասին երբեք չենք տեսնուի : Բարեկամներ :

Արդեօք մեր Հօրը կամ Մօրը , մեր Այրկանը կամ մեր Անկանը , մեր Տղուն կամ մեր Աղջկանը , մեր Եղբօրը կամ մեր Վրոջը , կամ մեր Ազգականներուն կամ բարեկամներուն թաղման ատենը՝ անոնց ետէն մինչև գերեզմանը կերթանք մի , և անոնք Վրիստոսեայ էին մի : Աւստի այսուհետև յաւիտեան երկինքին մէջը պիտի տեսնանք և պիտի գրկենք անոնք սիրով նոյն մարմիններով՝ էվելի գեղեցիկ ու փառաւոր եղած , որոնք որ շատ լաւ գիտէինք և շատ կը սիրէինք երբոր Երկրի վրայ էին : Անք կը բաժնորվինք նորէն միաւորելու , միաւորիլ ու մէյ մըն ալ չի բաժնորվիլ :

Աս վարդապետութիւնը կը ստրվեցունէ մեզի որ չարերուն մարմինները յարութիւն պիտի առնեն որ հոգիով ու մարմնով Վժռիքը ձգվին յաւիտեան : Անոնց պատահումը վայելուն աշխարհին մէջ պիտի ըլլայ ու չէ թէ ուրախութեան : Անոնք Հոգիով ու մարմնով մեղքին ծառայեցին մի և հոս Աստուծոյ դէմ ապստամբեցան մի : Աւրեմն ասկից ետքը անոնք Հոգիով ու մարմնով մեղքի ու ապրստամբութեան պատիժը պիտի քաշեն : Ան՝ որ իր կեանքը բազմաձախ հանդէսով կանցունէր ամէն օր , իր պապակեալ լեզուն զովացունելու համար կաթիլ մը ուր կը ընդդրէր :

Ի՞նչպէս մեծ, ի՞նչպէս ահագին է Մատուած, որ իր հրամանովը ծովը ցամաքը սաստիկ դողալով իրենց մէջն եղած մեռեալները շուտով դուրս պիտի տան :

5. Ըս լարդապետութիւնը կրտսրվեցունէ հեղե որ Յիսուս Վրիստոս հեր Տէրը ամենուն բուսական Մեռեալարող Փրկիչ հան է : Ի՞նչ սոսկալի, և ի՞նչ սարսափելի կերպով չոր հրամանովը ծովը ու ցամաքը իրենց խորին խորունկութիւնովը դողալով՝ իսկոյն իրենց մէջը եղած մեռելները դուրս կուտան : Ի՞նչ մէկ տեսարան մըն է . Երկիրը անթիւ բազմութիւնով ծածկըված՝ ամէն մարդիկ աչքերնին շիտակ դէպի ան մեծ լուսափայլ Մթոռին վերցուցած՝ ուր որ Յիսուս փառաց թագաւորը մեծ յաղթութիւնով կրնատի : Ընատենը ո՞վ պիտի տարակուսի իր Մատուած ըլլալուն վրայով : Մարդուն վերջին թշնամին որ պիտի աւրըվի՝ Մանն է . Հոգին ու Մարմինը երկուքն ալ Ինքը կըվրկէ : Մենք իր մէջը բովանդակեալ ենք . Ինքը կըյաղթէ մեզքը, մահը, և Վժիռքը . երնէկ անոնց՝ որ իրենց յոյսը Ընոր վրայ կըդնեն :

§ 7. Գոտոտոտանի վրայ :

Մատի . ին . 31—46 :

Հ . Մատուած արդարութեամբ Յիսուս Վրիստոս իր Որդիին ձեռքովը աշխարհը դատելուն համար օր սահմանեց մի :

Պ . Հրամարես : Գործ . 30 , 31 :

Հոով . չ . 16 : չ . Կորնի . 10 :

Հ . Ո՞վ Վրիստոսի ատենը պիտի ելայ :

Պ . “ Ս ան զի ամէնքնիս ալ Վրիստոսի ատեննին առջևը պիտի կայնինք ” : Հատվ . ԺԴ . 10 :

Հ . Գատաստանի օրին երբ գալը միայն ո՞վ գիտէ :

Պ . Ըստուած :

Հ . Ըն օրը գալուն վրայով Սուրբ Գիրքը ի՞նչպէս կըսէ :

Պ . “ Գողի պէս կուգայ ” : Թ ՊԵԿ . ԴԷ . 10 : Գարծ . Թ . 11 :

Հ . Երբոր ատ օրը գայ նէ , աշխարհը ո՞րին գալը պիտի տեսնայ ամպերուն մէջ մեծ զօրութիւնով ու փառքով և Սուրբ Հրեշտակները իրեն հետ :

Պ . Տէր Յիսուս Վրիստոսի գալը : Մարկ . ԻԵ . 31 : Մարկ . Ը . 38 : Թ ԹԵԿ . Թ . 7 : Յուդ . Ե . 14 :

Հ . Տէրը ի՞նչպէս պիտի իջնայ Երկինքէն :

Պ . “ Ինչու որ ինքը Տէրը հրամանով՝ Հրեշտակապետին ձայնովը , ու Ըստուծոյ փողովը երկինքէն պիտի իջնայ ” : Թ ԹԵԿ . ԴԷ . 15 :

Հ . Երբոր փողը չալվի՝ մեռեալները ու կենդանիները ի՞նչ պիտի ըլլան :

Պ . Մեռեալները յարութիւն պիտի առնեն և կենդանիները պիտի փոխվին : Յօհ . Ե . 27 — 29 : Թ Կարմի . ԺԵ . 51 , 52 :

Հ . Մեռեալները յարութիւն առնելէն ետև , և կենդանիները փոխվելէն ետև , ու ամէնքը յափշտակված օգին մէջը Վրիստոսի դէմը ելլալէն ետև , աշխարհը ի՞նչ պիտի ըլլայ որն որ անոնք ետենին ձգեցին :

Պ . “ Աշխարհը պիտի էրի կրակով ” : Թ ՊԵԿ . ԴԷ . 10 : Յայր . Ի . 11 :

Հ . Աորէն ըսէ՛ նայիմ , թէ Տէրոջը գալը ի՞նչպէս պիտի ըլլայ :

Պ . “ Միայն թէ Տէրոջը օրը Գողի պէս կու-

գայ . որ անատենը Երկինքը ահռելի կերպով պիտի անցնի , ու տարերքները կրակով էրված պիտի հալին , երկիրս ալ՝ ու ինչ գործքեր որ անոր մէջը կրգտնրվին նէ” : ի Գլեփ . 7 . 10 :

ձ . Քրիստոս ի՞նչ տեսակ Աթոռի վրայ պիտի նստի աշխարհը դատելու համար :

Պ . “ Սեծ լուսափայլ աթոռի մը վրայ” : Յայփ . 7 . 11 : Սաթլ . Ին . 31 :

ձ . Եւ ի՞նչ պիտի ժողվրվի իր առջևը :

Պ . Իողոր ազգերը : Սաթլ . Ին . 32 : Յայփ . Ի . 12 :

ձ . Անատենը ի՞նչ պիտի բացվի :

Պ . “ Գիրքերը” :

ձ . Եւ ամէն մարդիկ ի՞նչպէս պիտի դատվին :

Պ . “ Ամէն մէկը իր գործքերուն պէս” : Սաթլ . Ի . 16 : Խ Արնլ . 7 . 5 : ի Արնլ . Ե . 10 : Յայփ . Ի . 12 :

ձ . Քրիստոս Արդարները ո՞ր ձեռքին կողմը պիտի նստեցունէ :

Պ . Իր Աջ ձեռքին կողմը : Սաթլ . Ին . 32 , 33 :

ձ . Եւ չարերը ո՞ր ձեռքին կողմը պիտի նստեցունէ :

Պ . Չախ ձեռքին կողմը :

ձ . Գլեերն ալ հոն պիտի ըլլան և պիտի դատվին մի :

Պ . Հրամբես : ի Գլեփ . 7 . 4 :

ձ . Յիսուս ի՞նչ պիտի ըսէ Արդարներուն :

Պ . “ Եկէք իմ Հօրս օրհնածները , աշխարհի սկիզբէն ձեզի համար պատրաստրված թաղաւորութիւնը ժառանգեցէք” : Սաթլ . Ին . 34 :

ձ . Եւ ի՞նչ պիտի ըսէ չարերուն :

Պ . “ Ա՛նկ զի գացէք ինծմէ անիծեալներ՝ յաւիտենական կրակին մէջը , որ պատրաստրված

է Սատանային ու իր շրեշտակներուն” : Սապլ .
 Ին . 41 :

Շ . Եւ երբոր դատաստանը լըմննայ նէ , բոլոր
 աշխարհը փառք պիտի տայ մի իմաստուն՝ սուրբ
 արդար և բարի Մատուծոյն :

Պ . շրամերես : Շառլ . ք . 5 : Վարժ .
 Ժէ . 30 :

Մատուած օր հաստատեց՝ որն որ մէկը չի գի-
 տեր , բայց միայն Ինքը , որ ան օրը արդարու-
 թեամբ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով պիտի դատէ
 աշխարհը . ինչու որ ինքը բոլոր դատաստանը
 Արդիին յանձնեց :

Մտաւոր օրվան պատահումները պիտի
 ըլլան հետեւեալ կարգադրութեան հը Սուրբ
 Վերջին ըսածին պէս :

Մենէն առաջ Տէր Յիսուս պիտի յայտնըվի
 Երկինքէն իր փառքովը գալով , և բոլոր սուրբ
 շրեշտակները իրեն հետ : Ինքը Երկինքէն
 պիտի իջնայ ցնծութեան ձայնով , շրեշտակա-
 պետին ձայնով և Մատուծոյ փողով . յետոյ իր
 ձայնը պիտի ձգէ արթնցունել մեռեալները ու
 երկիրը դատաստանի կոչել :

Փողը կընչըվի , և Քրիստոսով մեռեալները
 յարութիւն կառնեն առաջ արդարները , ետքը
 չարերը , և ամէնուն վերջը կենդանի մնացածները
 կըբոխվին . և ան ատենը բոլոր մարդկային ըն-
 տանիքները կը յափշտակվին ( ) դին մէջը Քրիս-
 տոսին դէմը ելլալու . Երբոր անոնք վեր կելլան ,
 ահա Երկինքը կանցնի մեծ նեղութիւնով , և բո-
 լոր բնութիւնները կըհալին կըրակով , Երկիրն
 ալ ու անոր մէջ եղած գործքերըն ալ կերին :
 շիմայ Տէր Յիսուս կընստի իր մեծ սպիտակ ա-
 թոռին վրայ՝ իր փառքին աթոռին վրայ , և իր
 առջևը բոլոր ազգերը կըթողվըվին : Վերջերը
 կըբացվին , ամէն մէկը կըդատվի իր գործքերուն

պէս . արդարները չարերէն կը դատուին . վերջին վճիռը կը ըմննայ . չարերը իր ձախ կողմը յաւիտենական դատասպարաութեան կերթան . բայց արդարները յաւիտենական կենաց :

1 . Վատաստանին օրն է՝ որ Մատուած սաչւմանեց , ոչ ինչը Բողոք պիտի լինի մտնող յայտնի պիտի դասի մարդկային սեռը արդարութեամբ , իր ժողովին օրհնութեանը համար :

Միլիոնաւոր մարդիկ դատուեցան՝ Երկինքը կամ Ղաթոխքը երթալու համար դատաստանին օրը չեկած . և միլիոնաւոր մարդիկ ալ դատաստանին օրը պիտի դատուին Երկինքը կամ Ղաթոխքը երթալու համար : Մէնքն ալ հոն պիտի ներկայանան , և Մատուած պիտի ցուցունէ թէ իր դատաստանը ամէն մարդոյ վրայ արդար եղաւ և արդար է : Վատաստանին օրը հանդիսաւոր օր մը պիտի ըլլայ , (Հոով . ք . 5 .) բոլոր աշխարհի հանձարեղ արարածներուն ցուցունելու համար որ աս աշխարհիս վերաբերեալ Մատուածոյ ըրած բոլոր բաները , և իր բոլոր դատաստանները՝ իր բոլոր վարձքերը ու իր պատիժները ամէնը մէջ պիտի արդար ու իրողանայիլ էն : Ինքը իր բոլոր ճամբաներուն մէջ փառաւորեալ պիտի երևայ Մարիչ՝ Պահպանիչ՝ Փրկիչ և Վատաւոր աղբի մարդկան ըլլալուն համար : Ուստի լայնատարած ժողովքը պիտի ըսեն , “ Շնորհակալ ենք քննէ ո՛վ Տէր Մենակարող Մատուած , որ դուն ես՝ և էիր՝ ու գալու ես . ինչու որ մեծ զօրութիւնը դուն ունիս և դուն թագաւորեցիր ” . Բարձրացիր ո՛վ Մատուած յաւիտեանս յաւիտենից . Մէլուիա Տէր Մատուած ամենակալ թագաւորին :

2 . Գաղտնապանին օրը՝ Վրիստոսի Բարբրութեան ու ժողովին օրը պիտի ըլլայ :

Մնիկա Տէրոջը օրը պիտի ըլլայ . ամէն աչքերը պիտի տեսնան զինքը . ամէն ծունկ իրեն պի-

տի խոնարհի և ամէն լեզու պիտի խոստովանի :
 Ասոր մեր Փրկիչը մեծն Աստուած պիտի երևայ
 անբաւ զօրութիւնով , բարութիւնով և ճշմար-
 տութիւնով իր բարեկամներուն զարմանքը ,
 վատահոութիւնը , և փառքը , և իր թըշնամինե-
 րուն , սոսկալը , խռովութիւնը , և կործանումը :

3. Գաբասպանը՝ Աշխարհի , և անոր մէջը Եղած
 Բողոք Բաներուն Վարձանը պիտի ըլլայ :

Աւրեմն ինչո՞ւ պիտի սիրենք աշխարհքը և ա-
 նոր բաները՝ որ այսչափ շուտով պիտի մեռնինք
 և մեր բոլոր սիրած բաները էտենիս պիտի
 ձգենք , որ պիտի էրին վերջը :

Ամէնը ունայնութիւն է , լաւագոյն յոյժ լաւա-
 գոյն է մեզի որ պատրաստըվինք ան խիստ լուսա-
 պայծառ և յաւիտենական աշխարհին համար ,
 ուր որ Վրիստոս գնաց և ուր որ զինքը սիրող-
 ներուն ամէնքն ալ երջանիկ պիտի ըլլան յաւի-
 տեան :

4. Գաբասպանին օրը վերջին Վարձարու-լեւան
 օրը պիտի ըլլայ ամէն հարգուն իր գործերուն պէս :
 Բոլոր սիրտերուն գաղտնիքները բոլոր անձանց
 գործքերը պիտի յայտնըվին . Աստուած մէկու ձը
 աչառութիւն չի պիտի ընէ . հապա ամէն մէկը
 իր արգար վարձքը պիտի ընգունէ իր ըրածին
 պէս որ և իցէ բարի ըլլայ կամ չար :

5. Յոյսէն զելովէլու և Բաժնըվէլու , որքի
 ու Վայերու ստիպել օր մը պիտի ըլլայ գաբասպա-
 նին օրը :

Անոնք որ իրենց յոյսը միայն Վրիստոսի
 վրայ չի հաստատեցին նէ , պիտի ողբան ան օրը :
 Կեղծաւորները պիտի ըսեն , “ Տէր Տէր ” . բայց
 ինքը պիտի պատասխանէ , թէ՛ “ Ինչաւ չէի գիտեր
 ձեզ , մէկ դի գացէք ինէ անօրէնութիւն գոր-
 ծողներ ” :

Ետքը ան օրը Քահանաները ու Ժողովուրդը ,
 Արժագետները ու աշակերտները , Լըրիկները

ու կնիկները , Օնոդքները ու Տղաքները , Եղբայրները ու Վուրերը , Բարեկամները ու Օանօթները պիտի բաժնրվին մէյ մըն ալ իրարու չի հանդիպելու համար :

Երբոր չարերը Աստուծմէ և Վրիստոսէն , և փառքէն բաժնրվին ու Սատանային և իր Հրեշտակներուն հետ դուրս յաւիտենական թշուառութեան և յուսահատութեան մէջ ձգվին , հոն պիտի ըլլայ լալ ու սուգ , ողբ ու վայ :

6 . Ամէն Թէկն պարպոյն է գապասպանի համար պարպասոյ ըլլալը : Ապաշխարութիւնով ու Տէր Յիսուս Վրիստոսի մէջ եղած հաւատքով բարի ընթացքով , պարկեշտութիւնով , զգաստութիւնով և աղօթքով , “ Որ անբիծ և անարատ գտնրվիք անոր առջին խաղաղութիւնով ” ի Պէր . Կ . 11—14 : Ո՛վ կարդացող պատրաստ ե՞ս մի Աստուծոյ դէմը ելլալու :

§ ԺԿ . Երկնի լոյս :

Յայտ . ին և իբ Գլու-իւր :

Ն . Գատաստանը լամբննալէն ետքը Արդարները ո՛ր կերթան :

Պ . Երկինքը :

Ն . Ի՞նչպէս տեղ մըն է Երկինքը :

Պ . Ամենափառաւոր ու երջանիկ տեղ մը : Սաղ . ԺԷ . 11 : Սաղ . իե . 21 : Յուդ . ե . 24 : Յայտ . ին և իբ Գլու-իւր :

Ն . Ո՛վ կրճնակի Երկինքին մէջը :

Պ . Աստուած ու բարի Հրեշտակները :

Ն . Հոն մենք դէմ առ դէմ Աստուած պիտի տեսնանք մի :

Պ . Հրամարես : Ս՝ապԷ . Է . 8 : Յօհ .
 Ժք . 26 : Է . 24 : Կ Յօհ . Դ . 2 : Յայտ .
 իք . 4 :

Հ . Երկինքին մէջը մեր ժամանակը ի՞նչպէս
 պիտի անցունենք :

Պ . Լստուած օրհնելով և իր կամքը կատա-
 րելով : Յայտ . Է . 9—15 : ԺԷ . 3 : իք .
 3 . ևՃ :

Հ . Յիսուս մեր փրկիչը պիտի տեսնա՞նք մի ,
 ու գոհութիւն պիտի տա՞նք մի , և պիտի օրհնե՞նք
 մի զինքը բոլոր իր սիրոյն և փրկութեանը հա-
 մար :

Պ . Հրամարես : Յօհ . ԺԷ . 4 : Կող . Դ .
 3 , 4 : Յայտ . Դ . 4 , 5 : Է . 9—14 :

Հ . Ի՞նչ պիտի ընդունենք մեր գլխուն վրայ :

Պ . Կենաց պսակը : Յովն . Կ . 12 : Կ
 Պէտ . Է . 4 : ի ՏԷ՛ . Դ . 8 : Յայտ . Ի . 10 : Դ
 4—11 :

Հ . Ի՞նչպէս պիտի զգեստաւորվինք :

Պ . Երդարութեան սպիտակ պատմութեանով :
 Յայտ . Է . 2—14 : ԺԺ . 8 :

Հ . Հիմայ ի՞նչպէս փառաւորեալ պիտի ըլ-
 լանք , և մեր շօրը թագաւորութեանը մէջը
 ի՞նչպէս պիտի լուսաւորվինք :

Պ . “ Երեգակին պէս ” : Ս՝ապԷ . ԺԴ . 43 :
 Կ Ս՝ապԷ . ԺԷ . 49 :

Հ . Երկինքին մէջը արդարները մէյ մըն ալ
 անօթութիւն կամ ծարուութիւն , կամ մերկու-
 թիւն , կամ տաքութիւն , կամ ցուրտ , կամ
 տրամութիւն , կամ ցաւ , կամ մահ , կամ մեղք
 պիտի ունենա՞ն մի :

Պ . Չէ : Յայտ . Է . 15—17 :

Հ . Ի՞նչ կըսէ Սուրբ Գիրքը իրենց ար-
 ցունքներուն վրայով :

Պ . “ Եւ Լստուած պիտի ջնջէ անոնց աչքերէն
 բոլոր արցունքները , և մահ ալ չի կայ , ո՛չ

սուգ , ոչ ալ աղաղակ , ոչ ալ մէյ մըն ալ ցաւ
ու աշխատանք պիտի ըլլայ , ինչու որ առջի բա-
ները անցան լմբնցան” : Յայտ . ին . 4 :

Հ . Երկինքը իրենց յաւիտենական բնակա-
րանը պիտի ըլլայ մի :

Պ . Հրամարես : Մատթ . ին . 46 : Յօհ .
ժդ . 2 , 3 :

Հ . Եւ արդարները գիտութիւնով , և
սրբութիւնով ու երջանկութիւնով պիտի աճի՞ն
մի յաւիտեանս յաւիտենից :

Պ . Հրամարես :

Հ . Ի՞նչ որ ուրիշ տեղերէն էվելի՞ ո՞ր տեղը
երթալու պիտի ուզենք ու ջանանք :

Պ . Երկինքը : Մատթ . յ . 33 :

Հ . Ո՞վ ստացաւ Երկինքը մեզի համար , և
պիտի ցուցնէ մեզի հոն երթալու ճամբան :

Պ . Տէր Յիսուսը . Յօհ . ժդ . 1—6 : Ժ . 27 ,
30 : Ժէ . 2 : Եբր . Ժ . 19—23 :

Հ . Ո՞ր մարդիկները յաւիտեան Երկինքէն
դուրս պիտի ձգվին :

Պ . Չարերը : Մատթ . է . 21—23 : Յայտ .
ի . 15 : ին . 8 , 27 : իբ . 15 :

Գատաստանէն ետքը՝ Արդարները Երկինքը
կըմանան :

1 . Ան թագաւորութիւնը՝ որն որ Աստուած
աշխարհին սկիզբէն պատրաստեց անոնց համար ,
Երկինքն է . որ հոն հաստատեց իր Աթոռը :
Ան է առ մեծ ու գեղեցիկ Քաղաքը , Այս Ե-
րուսաղէմը , որուն շինողը և ստեղծողը Աստուած
է , որն որ յաւիտենական հիմեր ունի : Հոն
իր Հօրը առնին մէջը հանգստութեան շատ
բնակարաններ կան , որոնք որ Յիսուս ինքը
պատրաստեց անոնց համար՝ որ զինքը կըսիրեն :
“ Ան Քաղաքը Արևի կարօտութիւն չունի , ոչ
ալ Արևինի՞ որ լուսաւորէ անիկա , քանզի

Մատուցոյ փառքը պիտի լուսափայլէ զանի .
 և անոր լոյսը Վառն է” : Մատուցոյ խիստ
 փափկութեան դրախտը Երկինքն է , ուր որ ին-
 քը կրթնակի և իր փառքը կրօյայտնէ , և կըճա-
 ղորդակցի դէմ առ դէմ օրհնեալ բնակիչներուն
 չեա , և անոնք “ Իր ներկայութեանը՝ ուրա-
 խութեան լիութիւնը կը գտնան , և իր աջ ձեռ-
 քը՝ յաւիտենական բերկրութիւնները ” : Մէք չի-
 տեսաւ , ախանջ չի լսեց , ոչ ալ մարդու սիրտ
 ինկաւ աս տեղին յաւիտենական փառքերը :

2 . Մարտի Ժողովուրդին համար հոն կայ Տե-
 նայուն հանգստութիւնն որ Երկինքն է :

Պէտքը չէ որ աս աշխարհը սիրենք : Պէտքը
 չէ որ միշտ հոս բնակելու փափագինք . ինչու որ
 ասանկ աշխարհներու անթիւ բազմութեան ար-
 ժէքը Երկինքը է : Հոն գանձենք մեր գանձե-
 րը . հոն հաստատենք մեր յօժարութիւնները . ա
 Յօհ . ք . 15—17 : Սարգ . ք . 19—21 :
 Կող . ք . 1—4 : Սեր աչքերը աս աշխարհին
 վրայ տնկելնուս համար , Երկինքը կը կորսնցու-
 նենք : Պէտքը չէ որ մեր ճամբուն վրայէն մինչև
 հոն մեր քաջած նախատինքը , և հալածանքը , և
 տառապանքը մեծ բան մը սեպենք : “ Ինչու որ
 “ իմակվան չարչարանքները մեզի յայտնրվելու
 փառքին չեա բաղդատվելու արժանի չեն ” :
 Հոով . ք . 17 , 18 : Սարգ . ք . 10—12 :
 ք . Կորնթ . ք . 16—8 : Եբր . Ժա . 24—27 :
 Պէտքը չէ որ տրտմինք աս աշխարհիս մէջ աշ-
 խատութիւն , յուսահատութիւն , նեղութիւն ,
 լալ , և մահ ունենալնուս համար . ինչու որ բոլոր
 աշխատութիւնները ան լուսապայծառ աշխարհ-
 քին մէջ պիտի դադարին՝ ուր որ մենք կերթանք .
 մահը չի կրնար մտնալ հոն . տրտմութիւնը և
 հառաչանքը հեռու պիտի մնան , և յաւիտենա-
 կան ուրախութիւնը պիտի ըլլայ մեր գլխուն

վրայ : Յայտ . Է . 14—17 : Ին . 3 , 4 :
 Հող չէ թէ որ քիչ մը ատեն կը հառաչենք կերպ
 կերպ փորձութիւններով . Ինչու որ մենք պիտի
 պրտաբանք պայծառութեան մէջ Լստուծոյ Վա-
 ռին հետ , և սուրբ պիտի ըլլանք ինչպէս որ
 Ինքը սուրբ է . և անոնք միայն պիտի մըտնան
 քաղաքին դուռներէն՝ որոնք որ իր պատուի-
 րանքները կը կատարեն , ուրեմն աշխատինք
 հանգստութեան մէջ մտնալու . Մեր բոլոր
 ցաւերուն և ճգնութիւններուն արժէքը Երկինքն
 է . Երկինքին յոյսը մեր ուրախութիւնը և մտի-
 թարութիւնը է ասկէց ետե . հոն պիտի զարգա-
 նանք մենք յաւիտենական սրբութեան ու եր-
 ջանկութեան մէջ :

3 . Յիսուս Վրիստոս ստացաւ Երկինքը մե-
 զի համար . մենք Երկինքը կը մտնանք իր արժա-
 նաւորութեանը պատճառաւ , Որուն ըլլայ բոլոր
 փառքերը : Յայտ . Դ . 5 , 12 , 21 : Ե . 9—
 14 : Ին . 27 :

4 . Թէ որ պատրաստ ենք Երկինքին համար ,
 մեռնելու չի՛ պիտի վախնանք . Եւ երբոր ար-
 դարները մեռնին , թէ ծեր ըլլան անոնք թէ պա-
 տանի , մենք չի պիտի լանք այնպէս թէ մահը
 կորուստ մը եղաւ անոնց . մահը՝ իրենց մէկ մեծ
 ստացուած մըն է . ոչ ալ անոնց նորէն աս աշ-
 խարհքը գալը ուզելու ենք . անոնք մեծապէս
 երջանիկ են . Ինչու որ Վրիստոսի հետ Երկին-
 քին մէջն են :

5 . Երկինքը սուրբ տեղ ինչ է , և Լստուծոյ
 բնակարան . անոր համար մէկը չի կրնար վայելել
 Երկինքը բաց ՚ի անոնցմէ՝ որոնք որ սուրբ են՝
 ու Լստուծով կուրախանան : Յօհ . Դ . 3—6 :
 Եբբ . ԺԲ . 14 : Չարերը յաւիտեան դուրս ձգված
 են : Սող . Ե . 4 , 5 : Թոնդ ամէն մէկը քննէ
 ինքրզինքը թէ արդեօք Երկինքին համար պատ-
 րաստ է մի , թէ չէ : Բ կորնիլ . ԺԴ . 5 :

§ Ժբ. Գժոխիին շրայ :

Ղ, ու-ի. Ժղ. 19—31 :

ձ. Չարերը ուր պիտի ձգվին :

Պ. Գժոխիքը : Յայտ. ին. 8 :

ձ. Սուրբ Գիրքը ի՞նչ կըսէ չարերուն վրայ :

Պ. « Մեղաւորները Գժոխիքը պիտի դառնան և ամէն ազգերը՝ որ ՂՄատուած կըմտնան » :

Սայ. թ. 18 :

ձ. Ինչպէ՞ս տեղ մըն է Գժոխիքը :

Պ. Լճագին տանջանքներու տեղ մըն է :

Սայ. թ. 43—48 : Սայ. Ժ. 40—42 :

Յայտ. ին. 8 :

ձ. Ի՞նչով պիտի վառի :

Պ. Յաւիտենական կրակով : Սայ. ին. 41 : Սայ. թ. 43—48 : Ղ, ու-ի. Ժ. 17 :

Յայտ. ին. 7 :

ձ. Չարերէն ՚ի զատ որո՞նք Գժոխիքը պիտի ձրգվին :

Պ. Սատանան և իր հրեշտակները : Սայ. ին. 41 : ի Պե. Ժ. 4 :

ձ. Գժոխիքին տանջանքները ի՞նչ ընել պիտի տայ չարերուն :

Պ. Լալ ու հեծել և իրենց ակօաները կըճըտել : Սայ. ին. 12 : Ժ. 40—42 :

ին. 13 :

ձ. Ի՞նչ խնդրեց մեծատունը երբոր տանջանքներու բողովը կըտանջուէր :

Պ. Իր լեզուն զովացունելու համար կաթիլ մը ջուր : Ղ, ու-ի. Ժ. 24 :

ձ. Չարերը աղէկ բան մը պիտի ունենա՞ն մի Գժոխիքին մէջը, քիչ մը օգնութիւն՝ քիչ մը մխիթարութիւն տանջանքէն :

Պ . Չէ : Մարի . թ . 43—48 : Մարի .
 Ին . 46 :

Ս . Բնաւ անոնք Ղաթոսքէն դուրս պիտի ել-
 Լա՞ն մի :

Պ . Չէ , չէ բնաւ : Յօհ . 7 . 36 : Յոյր . 7 . 7 :
 Իբ . 11 , 12 :

Ս . Մէկը կրնա՞յ մի Երկինքէն Ղաթոսքը եր-
 թալ կամ Ղաթոսքէն Երկինքը :

Պ . Չէ :

Ս . Երկինքին ու Ղաթոսքին մէջ տեղը հաս-
 ւատված ի՞նչ կայ :

Պ . “ Ո ի՛հ մեծ ” : Ղաթ . Ժ . 26 :

Ս . Ղաթոսքին մէջը չարերուն քաշած պատի-
 ժը ի՞նչ կրկոչվի :

Պ . Յաւիտենական պատիժ :

Ս . Ըս պատիժը զոջալ ու աղէկի դառնալ
 կուտա՞յ մի անոնց :

Պ . Չէ :

Ս . Պօղոս Լուսաբեալ ի՞նչ կրսէ ասոր վրա-
 յով :

Պ . “ Խոստ վախնալու բան է կենդանի Լս-
 տուծոյ ձեռքը ի յնայր ” : Եբր . Ժ . 13 :

Ս . Լստուած ի՞նչ պիտի ըլլայ դէպի չարե-
 րուն :

Պ . “ Ո ատնիչ կրակ մը ” : Եբր . Ժբ . 29 :

Ս . Լձէն ուրիշ բաներէն էվելի՞ ո՞ր կից
 փախչելու ջանալու ենք :

Պ . Ղաթոսքէն : Մարի . Ժ . 28 :

Ս . Լստուած կուզէ՞ մի որ մենէ մէկը թշուա-
 ւաբար կորսրվի Ղաթոսքին մէջը յաւիտեան :

Պ . Չէ : Եղէի . Լ7 . 11 : Ի Պեթ .
 7 . 9 :

Ս . Ընանկ էնէ ինչո՞ւ հոն կրխրկրվին շատերը :

Պ . Բանզի կրմեղանչեն իրեն դեմ և կար-
 համար հեն Տէր Յիսուսը : Մարի . Ժ . 16 :

Ս . Ինչ . Ի . 4—10 : Ի Թե . 6—9 :

Պատաստանէն ետքը չարերը Ղափուքը երթալու են :

1. Ղափուքը՝ Երկինքին խիտ հակառակ տեղ մըն է, անոր ու Երկինքին մէջ տեղը Տէժ Վէճ Տը Կոյ Հասարակած, որուն վրայէն մէկը չի կրնար անցնիր : Ղափուքը Մնգնդային Փօսն է, ուր մթնոլորտը և խաւարը և սոսկուճը կրթագաւորէ : Արտիկն ու Տրժուճի ընճ Տը՝ յաւիտեան վառած . հոն ձգված են ամէն կերպ չարերը և հալեալ կրմաշին և ծածկրված են յաւիտենական անարգանքով . հոն բարկութեան տակ ինկած պիտի կորսնչին և պիտի անիծվին Մատուճմէ և պիտի լան ու հեծեն և կրճըտեն իրենց ակռաները տանջանքով, ու յաւիտեանս յաւիտենից բնաւ միտիթարութիւն մը չի գտնալով :

2. Մարտած պարտասարէցնոյն պէզը արդարութիւնով, Տնչն Վերջը անպէզը մնացողներուն համար, Լէճէր է Երէր Լէ պարտնի : Ինչպէս որ ինքը արդարները կրվարձատրէ, անանկ ալ չարերը կրպատժէ : Մէկին վարձքը և մէկային պատիժը՝ երկուքն ալ յաւիտենական են : Եզու չի կրնար պատմել յաւիտենական կորուստին վաշերը և տագնապները : Մատուճ զէպի իր թշնամիներուն հուր ծախիչ է :

3. Մս սոսկալի տանջանքներուն տեղը Մարտոյ Տըրէն պոլիւ կը ցոցունէ, և ինչ պարթապարկնորից :

Մեղքը Մատուճոյ անհուն կարողութեանը և մեծութեանը գէմ՝ յանցանք մըն է . Ինքը կատէ մեղքը . ան խաղալիք չէ՛ . անիկա՛ որ կրբարկացունէ Մատուճ՝ մեծապէս անարգ ու անպիտան է . թէ և թեթևութեամբ մարդիկ Մեղք գործեն և անոր վրայ խօսին, բայց անոր համար պիտի վառին Վիճին մէջը, և պիտի լան ու հեծեն յաւիտեան, թէ որ չապաշխարեն :

4. Թէ որ Ղափուքը պիտի ըլլայ վայերուն

տեղը , և չարերուն բաժինը նէ , ուրեմն յէր մեզ
 չին մեջք մտաւր զ ու այնպէս մեռնելով մեծ անխ-
 բարութիւնն ինչէր յէր անյինն՝ ու մեծ շարութիւնն .
 Ինչպէս որ յէր Հոգինն ինչորսովն և իսրոսարն ալ
 յաւիտեանսն է :

5 . Ուրեմն ի՞նչ յիմարութիւնն ու անխելութիւնն
 է այ Ս'եղիին մեջք :

Ինչո՞ւ մարդիկ մեղքի մէջ կը շարունակեն , որ
 բարի անունը կապականէ և հոգին կը կորսընցու-
 նէ , որ անոր թողակը մահն է : Ի՞նչպէս վաղան-
 ցիկ է անոր հեշտութիւնները : Ի՞նչպէս անանց
 է անոր վիշտերը : Եսպի . թ . 3 : Ասու . ԺԳ .
 25 : Ս'աղ . ԺԳ . 25 , 26 :

6 . Աստուած ողորմածութեամբ զգուշացուց
 չարերը իրենց ահագին վախճանէն : Ինքը
 չուզէր որ անոնք կորսըվին , հապա որ ապաշ-
 խարեն և իր Որդին հաւատան ու ապրին :
 Անոր համար ինքը շատ երկայնամիտ է դէպի ա-
 նոնց : Ուստի թող չարերը դառնան իրենց չար
 ճամբայէն ու ապրին : Թէ որ անոնք կորսըվին
 նէ , յանցանքը բուն իրենցն է :

7 . Որովհետև չարերը ասանկ յաւիտենական
 կործանման վտանգին մէջն են , բոլոր Քահանա-
 ներուն , Արժապետներուն , և Օնոգքներուն
 կիյնայ իրենց ժողովուրդը , և Աշակերտները ,
 և Տղաքները ստիպել , և անոնք թախանձել ,
 որ փնտրուն Տէրը որ ատեն որ կը գտնըվի :
 Պէտք է իրենց բոլոր զօրութիւնովը էվել էվելք
 գործածեն ամէն միջոցները , և ազօթնն սուրբ
 Հոգին համար , որ աս միջոցները զօրացունէ
 ու օգտակար ընէ դէպի իրենց Վրկութեանը :

8 . Պէտք է գթութեամբ փութանք յիշել աս
 աշխարհի մէջ մեր միլիօնաւոր ընկերները , որ
 Վրկութեան ճամբուն վրայով տեղեկութիւն
 չունին , որ անոր համար հոգ չեն տանիր , և կը
 մեռնին ամէն օր ու Վժռիքը կիջնանկոր : Իսրկենք

անոնց սուրբ Աւետարանը , և աղօթներք Տէրոջը որ իր հաւատարիմ պաշտօնեաները խրկէ աս Աւետարանը անոնց քարոզելու համար , որ փրկւիլին :

Սասն Պ. Աստուծոյ ( )րէնքին վրայ :

§ 10. ( )րէնքը արժէլուն լրայ :

Եւեյ . ԺԺ . 20 :

Ն . Տէրը ստեղծեց և տեղաւորցուց մեզ աս աշխարհին մէջ՝ որ զինքը ճանչնանք ու իրեն ծառայենք . հաճեցա՛ւ մի տալ մեզի քանի մը յատուկ ( )րէնքներ կամ Պատուիրանքներ որ մեր պարտաւորութիւնը սորվեցունէ մեզի :

Պ . Նրամերես :

Ն . Քանի՞ հատ են աս Պատուիրանքները :

Պ . Տասը : Եւեյ . ԼԴ . 28 :

Ն . Ո՞վ էր աս երեւելի ու բարի մարդը որ բնորունեց աս Տասը Պատուիրանքները Աստուծոյ ձեռքէն :

Պ . Մովսէս :

Ն . Աստուած ինչի՞ վրայ գրեց զանոնք :

Պ . “ Երկու Քարեղէն Տախտակի վրայ ” :

Եւեյ . ԼԿ . 18 :

Ն . Եւ ինչո՞վ Աստուած գրեց անոնք :

Պ . “ Իր մատուլը ” : Եւեյ . ԼԴ . 28 :

Ն . Եւ ջի տախտակները Մովսէս կոտորեց . Աստուած երկրորդ անգամ գրեց Պատուիրանքները ուրիշ երկու Քարեղէն Տախտակներու վրայ . ան Տախտակները ինչի՞ մէջ պահել պատուիրեց Աստուած Մովսէսին :

Պ . Տապանի կամ Արնտուկի մէջ : Եւնչ .
ին . 10—22 :

Ն . Տէրը ո՞ր ժողովուրդին տրւաւ աս Պատուիրանքները որ իրենց՝ մեզի՝ և ամէն մարդոց համար պահպին :

Պ . Նրէաներուն :

Ն . Ե՛ն ատենը որ Աստուած աս Պատուիրանքները գրեց ու Սովսէսին տրւաւ անոնք , Ինքը վար Լեւան մը վրայ իջաւ . Ի՞նչ էր աս Լեւանը անունը :

Պ . Սինայ : Եւնչ . ԺԺ . 9—20 :

Ն . Նրէից ժողովուրդը ո՞ւր կայնեցան :

Պ . Լեւանը տակը : Եւնչ . ԺԺ . 1—2 :

Ն . Երբոր Տէրը վար Սինայ լեւանը գա-
գաթը իջաւ , որոտումն և փայլակն՝ խիստ
բարձրագոչ փողին ձայնը՝ ու թանձր ամպե-
րը կային Լեւանը վրայ . և լեռը կրկառէր , և
մուխը բարձրացաւ ու Լեռը շարժեցաւ , երբոր
Սովսէս տեսաւ աս սոսկալի տեսարանը նէ խիստ
շատ վախցա՞ւ մի :

Պ . Նրամերես . Եբ . Ժբ . 21 :

Ն . Եւ ժողովուրդը ո՞ւր գնաց :

Պ . Ե՛նոնք հեռու տեղ մը գացին կայնե-
ցան :

Ն . Սովսէս վեր գէպի թանձր խաւարին մէջը
գնաց մի , ուր որ Աստուած էր :

Պ . Նրամերես :

Ն . Որչա՞փ ատեն Լեռը սպասեց Տէրոջմէն
Տասը Պատուիրանքները , և ուրիշ պատուէր-
ներ ընդունելու համար :

Պ . “Քառսուն օր և քառսուն գիշեր” :
Եւնչ . իբ . 18 :

Ն . Եւ յաջափ ատենին մէջ բնաւ բան մը կե-
րաւ խըմեց մի :

Պ . Չէ : Ի՞նչ Օրին . թ . 9 :

Գ
Մ
Է

- Մ. Ո՞վ ողջ առողջ պահեց անիկա :
 Պ. Աստուած : Սաթ. 4 :
 Մ. Երբ որ անիկա խոնէն վար իջաւ նէ,
 քի՞նչպէս էր իր երեսը :
 Պ. Արլուսափայլէր : Եւեց. 29—35 :
 Մ. Սոփսէս ի՞նչ կը ձրգէր իր երեսին վրայ :
 Պ. Վրոզ մը :
 Մ. Վանի՞ տարի առաջ աս Պատուիրանքնե-
 րը Սոփսէսին տրվեցան :
 Պ. Իրեք հազար տարիէն ալ առաջ :

Աստուած իր ողորմութիւնովը չի թողուց մեզ
 մեր տգիտութեան ու մեղքին մէջը, որ աս չարու-
 թեան աշխարհին մէջէն անցնելով մեր պար-
 տաւորութիւնը քննելով չիմանանք : Վանզի
 մարդ մը իր տգիտութեան և մեղքին մէջը չի կրնար՝
 և չուզէր ընել ասիկա : Հապա Ինքը մեզի հասը
 Պատուիրանք տրւաւ, որ շտա կործայնպէս որ
 մենք կարենանք դիւրութեամբ միտքերնիս բերել
 անոնք : Եւ քողարովն կորստեալ՝ այնպէս որ ե-
 թէ մենք զգուշութեամբ հետեւինք և ուղղու-
 թեամբ հասկընանք անոնք նէ, դէպի Աստուած
 ու դէպի մարդիկ եղած բոլոր մեր պարտաւորու-
 թիւնները պիտի գիտնանք :

1. Ինչպէս ոչնչացնէ Սոփսէսը և Տէրը Աստ-
 ուած է : Ինչպէս գերագոյն իշխանութեան ունի իր
 քողար ինտարուտ արարածներուն վրայ : Ինչպէս
 օրէնքները ինչպէս կը գնէ, և մենք պարտաւոր
 մեր պէնքը սիրել ու իրեն հնազանդել :

2. Իր Պատուիրանքները տրւաւ մարդոց ե-
 րևելի ու տհաճին կերպով մը, որ ամենին աս վախ-
 նան ու մարտ դնէն և հնազանդին անմայ :

3. Ինչ որ ( )րէնքը տալու համար իր վար իջ-
 նալուն միայն տեսնալը և լսելը այսչափի ահագին
 էր և ասանկ վախով լեցուց ժողովուրդը նէ
 ի՞նչ պիտի ըլլայ մեզի ինչ որ աս ( )րէնքը չէ

Գլխի , ու Լսարանս յեւս ասանէ Տեղ պարտէլըն :

4 . Մարդոյս պարտաւորութեան միայն կատարեալ կանոնը՝ Լստուծոյ օրէնքն է : Երկրի վրայ եղած ամէն մարդ և ամէն ազգ գիտնալու համար , լէ՛ ո՛րն է շէտա՛յ և ո՛րն է սխալ՝ Լսարանս (Օրէնքին կրկնութիւն) : Իր (Օրէնքը Սուրբ է՝ արդար՝ ու ճշմարիտ . բոնեմք անիկա մեր պարտաւորութեան կանոնին պէս և աղօթենք շնորհք բնդունելու համար , որով կարենանք սիրել ու նազանդիլ անոր . աշխարհիս վրայ ամէնէն երևելի ու փառաւոր մարդը անիկա է , որ էվելի կրմօտենայ կատարելապէս (Օրէնքին նազանդելու սրտով և կեանքով .

§ Է . Տաալ Պատու-իրանիւն-ըն-ն Վրայ :

Լստալէն Պատու-իրանիւն :

Թաալ . Ժր . 1—40 :

Ն . Որն է Լստալին Պատուիրանքը :

Պ . “ Ինէ՛ ՚ի պար ուրիշ Լսարանսն-ը չէ պիտի ունենաս ” :

Ն . Վանի՞ Լստուածներ կան :

Պ . Մի միայն մէկ կենդանի ու ճշմարիտ Լստուած մը կայ :

Ն . Ի՞նչ ըսել կողզէ մեր Տէր Լստուածը , երբոր կըսէ մեզի , որ՝ “ Պուն ինէ իզատ ուրիշ Լստուածներ չի պիտի ունենաս ” :

Պ . Լն ըսել կողզէ , որ Տեպէ Լսարանս՝ պէն-սը ու մայն պէնքը պիտի բանենք :

Ն . Օրէնքը ի՞նչպէս սիրել կրպահանջէ մենէ :

Պ . “ Պիտի սիրես քու Տէր Լստուածդ քու

բոլոր սրտովդ՝ ու քու բոլոր հոգիովդ՝ և քու բո-
լոր զօրութիւնովդ՝ : ի ( ) Երև. Դ. 4, 5 :
Ս՝աբլ. իբ. 35—38 :

ձ. Ի՞նչ կըսէ ասոր վրայով Սուրբ Պփրքը :
Պ. « Բու Տէր Մատուցոյդ երկիրպագու-
թիւն ընես ու միայն Մնիկա պաշտես » : ի
( ) Երև. Դ. 13 : Ս՝աբլ. Դ. 10 :

ձ. Սրին յուսալու ենք :

Պ. Տէրոջը ապաւինէ քու բոլոր սրտովդ :
Եւս. Դ. 5, 6 : Սոսլ. լա. 19 :

ձ. Պփրքուք թէ մենք Մատուցոյդ էլէլէ ին-
քրզինքնիս սիրենք ու ինքրզինքնուս ապաւի-
նինք, կամ ուրիշ մարդու մը, կամ հարստու-
թեան, կամ հաճութեան, կամ ինչ և իցէ
բանի մը, աս Պատուիրանքը չն՞ք մի կտարեր :

Պ. շրամերես : Սոսլ. ձժլ. 8, 9 : ի ՏԼ՝.
Դ. 17 : Երև. Ժ. 5 :

ձ. Ի՞նչ կըսէ Պփրստոս Մատուցոյ ու
մամօնայի ծառայութիւն ընելու վրայով :

Պ. Մարդ մը չի կրնար երկու տէրոջ ծա-
ռայել. ինչու որ կամ մէկը պիտի ատէ, և մէ-
կալը պիտի սիրէ. կամ մէկը պիտի պատուէ,
և մէկալը անարգէ. չէք կրնար ծառայել Մա-
տուցոյ ու մամօնայի : Ս՝աբլ. Դ. 24 : Ժ.
37—39 :

ձ. Ի՞նչ կերպով ծառայութիւն ընելու է
Մատուցոյ :

Պ. « Երդ թէ ուտէք, թէ խմէք, թէ ինչ
գործ ալ որ ընէք, ամէն բան Մատուցոյ փառ-
քին համար ըրէք » : ի Կրնլ. Ժ. 31 : Կոդ.
Դ. 17 : ի Պփր. Դ. 11 :

ձ. Մատուցոյ ծառայութիւն ընելու վրա-
յով ի՞նչ հաստատուն միտք ունէր Յեսու :

Պ. « Բայց ես և իմ տունս Տէրը կըպաշ-
տենք » : Յե. իբ. 15 :

ձ. Ի՞նչ ըսաւ Պաւլոս իր Սողոմոն որդիին
Տէրը խնդրելուն վրայով :

Պ. « Թէ որ խնդրես զինքը պիտի գտնաս ,
 և թէ որ թողուս անիկա , ինքն ալ յաւի-
 տեան քեզ մէկ զի պիտի ձգէ » : Ծ Կ'նայ-
 իր . 9 :

Լսողն Պատուիրանքը կենացունէ Տեղէ՛ որ
 Տեղն Տէ՛կ կենդանի ու ճշմարիտ Լսարան՝ էս . և
 կրպականջէ Տենէ՛ որ զինքը ճանչնանք և Տեղն զին-
 քը Տեղէ Լսարան՝ ընդունենք : Լս սպատուիրան-
 քէն կրկանովի բոլոր մեկալներուն հաստատու
 թիւնը :

1. Լսող համար կրպականջէ Տենէ գիտնալ լէ-
 ճնչ և ո՛վ է Լսարան , և ի՛նչ բրտա Տեղէ համար :
 Լս գիտութիւնը մենք յատկապէս Սուրբ Վիր-
 քերէն կրստանանք . նաև կրպահանջէ մենէ՛ . Օ ին-
 քը սիրել բոլոր սրտով և մտքով և զօրութիւ-
 նով , և նազանդիլ իրեն ՚ի ներբուստ և արտա-
 քուստ առանց կեղծաւորութեան կամ անպատ-
 կառութեան , ամէն բանի մէջ , ամէն տեղ ,
 և ամէն ժամանակ , և ամէն յատկութիւններուն
 մէջը : Ա՛նք պարտինք Օ ինքը ընտրել մեզի և
 մեր տանը համար Լստուած , ինչպէս որ Հիսու-
 բրաւ : Ա՛նք գլխաւոր երջանկութիւնը իրեն
 երկրպագութեան և իր պաշտօնին մէջ պարտինք
 գտնալ . Լստուած պարտի ըլլալ մեզի մեր ամէնը ,
 և մեր շողիներուն բաժինը հիմայ՝ և յաւիտեանս
 յաւիտենից :

2. Ա՛նք կրկնարէնք աս Պատուիրանքը Լ՛
 երբոր կրսենք՝ լէ Լսարան չէ էս : 3՝ երբոր
 կամախորս լէամբ արգելի կրնանք Լսարան՝ ճե-
 յով և անհոգ Լսող բոլոր գիտութիւններուն . 3՝
 երբոր կրճանչնանք Լսարան , բայց ո՛չ կրկնենք
 զինքը , ոչ ալ իրեն Լսարան՝ պէս կրճտաւորենք :
 Լս կերպով մարդոց բազմութիւնը ծերն ալ
 պատանին ալ Վրիստոնէից Վազաքները կը
 կոտրեն աս սպատուիրանքը , և ինքըզինքնէն

յաւիտենական բարկութեան տակը կը ձգեն :
 4' Երբ որ մեք կը յիշուանք Վասն-ածաշու-
 շէն մեզի ուրիշ Վասն-ած շէնէլ յայտնի ու ծանու-
 ցեալ կենդանի եւ ճշմարիտ Վասն-ծմէն 'ի զաս ,
 ուրիշ Վասն-ած ինքն հոգւոյ Ս'էլ Վասն-ծմէ 'ի
 զաս , եւ իրէր լինին 'ի միտ Վասն-ած ու լիտան
 շայր , Որբի եւ Սուրբ Հոգիէն 'ի զաս : Եր-
 բոր մենք մեզի ուրիշ Վասն-ած կամ Վասն-ած-
 ներ կը շինենք Եւհոզայէն 'ի զաս , ինչպէս որ
 տգէտ ու չար կուսպաշաները կընեն : 5' Եր-
 բոր Հրեշտակներուն , կամ Պակերուն կամ մեր
 ընկերներուն կը ծառայենք կամ կաղօթենք որոնք
 որ մեռան ու հիմայ ուրիշ աշխարհի մէջ են :
 6' Երբ որ մեզի նման մահականացու մարդիկնե-
 րուն կը հաւատանք ու կապաւինինք Վասն-ծոյ
 գիտութիւնը և զօրութիւնը ունեցողի մը պէս ,
 ինչպէս որ Սոգերուն՝ Կախարդներուն՝ և Խա-
 բեբաներուն . և կերթանք անոնց որ Գալու-
 նէրը իմացուանէն մեզի , և դեղատուութիւն ընեն
 մեզի չարի կամ բարիի համար և ասոր նման
 բաներ : 7' Եւ վերջապէս մէկ խօսքով մենք
 կը կոտորենք աս Պատուիրանքը երբ որ մենք կը սի-
 րենք և կը ծառայենք ինչ որ ըլլայ մէկ բան մը
 Վասն-ծմէ էվելի : Եւրեց . իբ . 18 : Պ Կո .
 ի . 27 : ի (Օրին . Ժբ . 9—13 : Իս Սո . իր :

3 . Թող ամէն մէկերնիս մեր սիրտերը քննենք
 ու հարցունենք , թէ՛ Եւհոզայ ճշմարիտ Վա-
 սն-ծմէ ի՞նչ Սուրբ-ժողով , ի՞նչ Պաշտպանիչէս եւ ի՞նչ
 Փրկիչէս 'ի զաս ուրիշ Վասն-ածներ ունի՞մ . մի-
 իմ՝ բոլոր սրտովս , միտքովս և զօրութիւնովս
 զինքը կը սիրեմ՝ կոր մի . ճշմարտապէս կը փափա-
 քիմ ու կաշխատիմ՝ կոր մի իր փառքին համար
 ապրելու , Օ ինքը վայելելու հիմայ ալ՝ ու ասկէց
 ետե ալ . և զինքը աղէկ մը ճանչնալը և ամենէն
 էվել զինքը սիրելը ու իրեն ծառայելը իմ՝ եր-
 ջանկութիւնս է՞ մի : իս Սո . Ժե . 2 : Եսոյ .
 իբ . 8 :

Երկրորդ Պատուիրանքը :

Պանկէլ . 7 . 1—30 :

Ն . Ի՞նչ է Երկրորդ Պատուիրանքը :

Պ . “Ս երբ Երկինքին մէջ և վարը Երկրի մէջ ու Երկրի տակը ջուրի մէջ բանի մը նմանութիւն չի՛ շինես դուն քեզի : Ընոնց երկիրպագուծիւն չընես ոչ ալ անոնք պաշտես . ինչու որ Ես քու Տէր Ըստուածդ՝ նախանձուս Ըստուած մըն եմ . որ կը հատուցանեմ հայրերուն մեղքը որդոցը՝ իմ ատելիներուս իրեք և չորս ազգերուն . և կողորմիմ իմ սիրելիներուս հազար ազգերուն , և անոնց որ իմ հրամաններս կը պահեն” :

Ն . Ի՞նչու մէկը զ Ըստուած տեսած է մի :

Պ . Չէ՛ : Ի ( ) ըն . 7 . 12 , 15 : Յօհ . 18 :

Ն . Ուրեմն կրնա՞նք մի գիտնալ թէ Ըստուած ինչ կերպարանք ունի , կամ կրնա՞նք մի փատէն՝ քարէն՝ ոսկիէն՝ և արծաթէն բան մը շինել՝ որ իրեն նման երևայ :

Պ . Չէ՛ : Եսայ . 40 . 1—31 : Ղարթ . 1 . 29 :

Ն . Ուրեմն աս Պատուիրանքով Ըստուած բողոքովին մեզ կարգիլէ՞ մի իրեն նման ինչ որ լլլայ բան մը շինելէն :

Պ . Նրամերես :

Ն . Ըստուած չարգիլե՞ր մի երկինքին՝ երկրի կամ՝ ջուրի մէջ եղած արարածներուն մէկին նրման մէկ բան մը շինելը , ու անոր առջին մեր երկիրպագուծիւն ընելը մեր Ըստուածոյն պէս :

Պ . Նրամերես :

Ն . Ըս պատուիրանքը կը սորվեցունէ՞ մի մեզի որ երկիրպագուծիւն ընելու ենք Ըստուածոյ պարզ ու սուրբ կերպով , որ Ըստուած ինքը թէ

պէտ անտեսանելի է մեզի , բայց մեծ ու բարի և ամէն տեղ ներկայ է :

Պ . շրամերես :

Ն . Ի՞նչ կրկոչի՞ ին ան մարդիկը՝ որ ճշմարիտ Մատուածը չեն ճանչնար , ու երկնից՝ երկրի՝ և ջուրին մէջ եղած բաներուն նմանութիւնը կրչինեն , ու անոնց երկրպագութիւն կրնեն և կրծառայեն իրենց Մատուածներուն պէս :

Պ . Նեթանոս : Նառվ . Թ . 21—32 :

Ն . Թէ որ շայրերը աս Պատուիրանքը կուրեն նէ , Մատուած որի՞ն փայ պիտի հատուցանէ իրենց անօրէնութիւնը :

Պ . Իրենց Տղաքներուն փայ մինչև իրեք և չորս ցեղ :

Ն . Եւ ի՞նչ պիտի ցուցրնէ Մատուած անոնցմէ հաղարներուն , որ զինքը կըսիրեն և իր Պատուիրանքները կըպահեն :

Պ . “ Ողորմութիւն ” :

Ն . Նոս Տէրը ի՞նչ ըսել կուզէ , երբոր կըսէ , թէ “ Ես քու Տէր Մատուածդ նախանշոր Մատուած մըն եմ ” :

Պ . Ըն ըսել կուզէ որ ինքը չի պիտի թողու մեզ որ իրմէն ՚ի զատ ուրիշ Մատուած մը ունենանք : Եսայ . իբ . 8 : Խը . 11 :

Մ.ս պատուիրանքը կըսորվեցունէ մեզի թէ որն է Մատուածոյ ընելու ճշմարիտ երկրպագութիւնը , և ինչ ձևով կըլլայ ատ երկիրպագութիւնը : Ս՛ենք երկիրպագութիւն ընելու ենք Մատուածոյ անկեղծութեամբ , յարգութեամբ , և խոնարհութեամբ , ինչպէս Նազի իր՝ որ Տէր Գաղմատոր աչքին անսխառնելի է , Բայց մեծ ու Բարի և ամէն տեղ ներկայ է :

2 . Ս՛ենք կըկոտրենք աս Պատուիրանքը , 1՝ երբոր կըջանանք շինել Մատուածոյ նմանութիւնը , կամ մեր խորհուրդներով կամ մեր

ձեռքով : 2՝ Երբ որ մենք կըշինենք պատկեր մը կամ որ և իցէ արարածի կամ բանի մը նմանութիւնը վերը Երկինքին մէջ , կամ վարը Երկրի մէջ , կամ Երկրի տակը ջուրի մէջ , և երկիրպագութիւն կրնենք անոր Աստուծոյ պէս :

3 . Այլը և Հնազանդութիւնը իրարու հետ կապված են . թէ որ մենք զԱստուած սիրենքնէ , պիտի պահենք իր Պատու-իրանաները :

4 . Անոնք որ կատեն զԱստուած , կուզերու երկիրպագութիւն կրնեն , ճշմարիտ Աստուածը ճանչնալ չուզելով , անոնք իրենց սուտ Աստուածներ կըշինեն : Ապականութիւնը Առաքաշտութեան ծնողքն է : Գլ . 5 :

5 . Ա՛յլ որ իրենց անոր ընկերներուն վեճակը , որոնք որ չեն անոս և իտպաշտէն ինչ ստորիկ ուղտն է :

Անոնք խղղրված են իրենց ազիտութեան և մեղքին մէջ , և մեղքը իր ամենացած և զգուելի ձեւերուն մէջը ընկղմած է . անոնց ամէն Առատունները չարութեան տաճարներ են :

Անոնք տառապանքներու և թշուառութեան են թակայ են , և ասանկ պիտի ապրին , ապականեալ են և մէկզմէկ կապականեն մինչև ժամանակին վերջը թէ որ Աստուածաշունչը՝ զիրու-է-տան Ա-ե-տարանը անոնց չի խրելու-ի նէ : Աստուած թող հաճի կանչել մենէ մէկ քանիները ու Աւետարանը տանել տայ անոնց . անոնք որ մենէ չեն երթար , թող ամէն միջոցները գործածեն մեր օգնութիւնովը անիկա խրկելու համար , յատկապէս ազօթելով որ Աստուած կամենայ բանալ ճամբան և օրհնել ան գործածվելու միջոցները մինչև որ բոլոր երկիրը լեցվի Ար գիտութիւնովը : Յարգենք Աստուածաշունչը էվելի յարգութիւնով , որուն կրնծայենք մեր ունեցած մտիթարութիւնը և խաղաղութիւնը հիմայ , ու մեր երջանկութեան յոյսը պսուհետե . և առատօրէն

երախտագիտութիւն և շնորհակալութիւն ընենք
 Աստուծոյ որ ինքը իր Վերագոյն ողորմութիւնո-
 վը այնչափ բարձր ընտրեց մեզ և օրհնեց մեզ :

6. Աստուած՝ նախանձոտ Աստուած մըն է .
 Ինքը իր փառքը և պատիւը փորձած կուռքերու
 չի տար . Ինքը պիտի պատժէ Հայրերը՝ որոնք
 ասանկ ունայնութիւնները կրպաշտեն , նաև ի-
 րենց անօրէնութիւնը իրենց Տղայներուն վրայ
 պիտի հատուցանէ մինչև իրեք և չորս ցեղ :
 Բայց ողորմութիւն պիտի ցուցընէ անոնց հա-
 զարներուն՝ որոնք որ զինքը կը սիրեն և իր Պատ-
 ուիրանքները կրպաշտեն :

Երրորդ Պատուիրանքը

Ղ Կ . ԺԺ . 11 — 18 :

1. Ի՞նչ է Երրորդ Պատուիրանքը :

Պ. «Քու Տէր Աստուծոյդ անունը սնտախ բա-
 ներուն վրայ չառնես . քանզի Տէրը սուրբ չի պի-
 տի սեպէ անիկա որ իր անունը սնտախ բաներուն
 վրայ կառնէ» :

2. Ի՞նչ կընշանակէ քու Տէր Աստուծոյդ
 անունը սնտախ բաներուն վրայ առնելը :

Պ. Աստուծոյ անունը գործածելը :

3. Ի՞նչպէս պարտինք գործածել Աստուծոյ
 անունը :

Պ. Պարզ , խոնարհ և շքեղ կերպով մը :

4. Ի՞նչ կընշանակէ Աստուծոյ անունը պար-
 փելը առնելը :

Պ. Աստուծոյ անունը գործածելը սուտ՝ ա-
 նարգ՝ կամ թեթև կերպով մը :

5. Երբոր մենք երդում կընենք նէ , մեր
 ըսածը ճշմարիտ ըլլալու համար Աստուած վկայ
 կոչած չենք մի ըլլար :

Պ . Հրամարես :

Հ . Ուրեմն գիցուք թէ երբ որ մեր ըսածին սուտ ըլլալը գիտնանք ու ան իրաւցունելու համար վկայ կրկոչենք զՄատուած նէ , աս Պատուիրանքը չենք մի կտորեր :

Պ . Հրամարես : Ղ Խ . զ . 3 :

Հ . Եւ Պատուիրանքը չարգիլելու մի անկէ ծելը եւ երբ որ ընելը : Եւ ինչպէս որ եւրէլ ընելն չնշին կերպով Մատուծոյ անունը գործածելը :

Հ . Հրամարես : ը ( ) ըն . ին . 58 : Ս . Խ . 34—37 :

Հ . Ինչ կրնանակէ Մատուծոյ անմեղ չի թողուլը անիկա , որ իր անունը զուր տեղը կառնէ :

Պ . Մատուծոյ զինքը պատժելը : Ղ Խ . ին . 16 :

Եւ պատուիրանքը կը սորվեցունէ մեզի ինչպէս գործածելու եւ Մատուծոյ մեծ ու բարեանունը :

1 . Մենք Մատուծոյ վրայ խորհելու ու խօսելու ենք , և աղօթելու ենք իրեն անկեղծ , խոնարհ , ու յարգական մտքով : Յիշելով միշտ թէ ինչպէս անչափ սուրբ ու բարձրացեալ է ինքը , և թէ մեզի պէս ասանկ նուաստ ու անարժան տեղծուածներուն կրկայլէ որ վախնանք իր փառաւորեալ անունէն : ը ( ) ըն . ին . 58 : Ս . Խ . 9 :

2 . Մենք կրկտորենք աս Պատուիրանքը , Երբ որ սուր Երբ որ կրնենք . երբ որ մեր ստուծիւնը իրաւցունելու համար զՄատուած վկայ կրկոչենք . Եւ կէ էվելի մեծ նախատինք չի կրնար ըլլար դէպի ճշմարիտ Մատուծոյ : Եւ Պատուիրանքը յատկապէս որոշված է սուտ երգում ընելու մեղքին դէմ . այսինքն դատաւորին ատենը կենալ կամ ուր որ ըլլայ , մեր ընկերին և կամ մեր

դրացիին համար ինչև իցէ մասնաւոր կերպով մը սուտ երգում ընելուն դէմ : Մարդիկ երբեմն սուտ երգում կրնեն իրենց յանցանքը ծածկելու համար, կամ ուրիշի վրայ ձգելու համար : 2՝ Երբոր Աստուծոյ անունը թեթև ու չնչին կերպով մը կրգործածենք մեր հասարակ խօսակցութեան մէջը ինչպիսիս «Լիննէր ընելով» . ու յիմար երգումներ ընելով, զորօրինակ, «Առաջ Աստուած . Աստուծոյ յայտնի է . Աստուած վկայ . Աստուած գիտէ որ», ևն : 3՝ Երբոր մենք ինչի՞նչ ենք եւ իբրո՞ւմ կեննք եւ իրհայհոյ ենք Աստուծոյ սուրբ անունը, ինչպէս որ չարագործ հայհոյելները կրնեն : 4՝ Եւ երբոր մենք երկիրպագութիւն կրնենք Աստուծոյ թեթև ու անհոգ կերպով մը, կամ կեղծաւորութեամբ :

Տէրը անմեղ չէ պէտք լեցունն անկա՛ որ իր անունը զուր պէղջ կառնէ . ինքը աս Պատուիրանքին ամէն յանցանքները չի մոռնար . երբեմն չարագործ երգում ընողները իրենց երգումը տակաւին իրենց շրթունքներուն վրայ որ էր, Աստուած յանկարծ պատժեց ու իսկոյն մեռան : Հաշիւ առնելու մեծաշուք ու ահագին օրը կը մօտենակոր որ մենք հաշիւ պիտի տանք ամէն «գատարկ խօսքերուն» համար :

Չորրորդ Պատուիրանք :

Ես . ծր . 11 , 14 :

Հ . Ի՞նչ է Չորրորդ Պատուիրանքը :

Պ . «Շարաթ օրը սուրբ պահելը յիշէ : Սեց օր պիտի աշխատիս և բոլոր գործքերդ պիտի ընես . Բայց Եօթներորդ օրը քու Տէր Աստուծոյդ Շարաթն է , ան օրը գործ մը չի պիտի գործես

դուն՝ ոչ քու տղադ՝ ոչ ալ աղջիկդ՝ ոչ քու ծառադ, և ոչ աղախինդ. ոչ քու եզդ. ոչ ալ քու էշդ. և ոչ քու ամէն անասունդ. և ոչ քու նորահաւատդ, ոչ ալ քու տունդ եղած օտարականը: Քանզի Տէր Աստուած վեց օրին մէջ ստեղծեց Երկինքը ու Երկիրը, ծովը և բոլոր անոնց մէջի եղածները. ու հանգստացաւ Եօթներորդ օրը. անոր համար Տէրը օրհնեց եօթներորդ օրը և սրբեց անիկա՞:

Ն. Ինչ նշանակել կուզէ Աստուած ըսելով՝ թէ մենք պարտինք Շարաթ օրը սուրբ պահել:

Պ. Սենք Բողոք ան օրը պարտինք Իրէն ծառայել: Եսայ. ԺԴ. 2:

Ն. Ինչո՞ւ համար Շարաթ օրը չենք պահեր, ու կիրակի օրը կը պահենք:

Պ. Անոր համար որ մեր Տէրը Յիսուս կիրակի օրը յարուցիւն առաւ:

Ն. Քանի՞ օր պիտի աշխատինք ու մեր բոլոր գործքերը պիտի ընենք:

Պ. Վեց օր:

Ն. Եւ աս օրերուն մէջ ըրած գործքերնիս Աստուծոյ հաճելի ըլլալու համար մի ընելու ենք. և ամէն օր Աստուծոյ աղօթելու ու բարի բաներուն վրայ խորհելու համար ժամանակ պահելու ենք մի:

Պ. Նրամերես:

Ն. Ամենեին մէկ տեսակ գործ մը գործելու հրաման ունինք մի կիրակի օրը:

Պ. Նրամերես: Նախաորոշեալն ու ոգորոշեալն գործեր: Սաղմ. ԺԲ. 1—13: Սաղմ. ԺԴ. 1—5: Ղուկ. ԺԴ. 9—16: ԺԴ. 1—6: Յով. Ե. 1—14:

Ն. Աս օրին մէջ Աստուած խստիւ կարգիլէ՞ մի բոլոր հասարակ ու սովորական գործքերը:

Պ. Նրամերես:

Ն. Սեր տղաքը մեր աղջիկները, կամ ծառա-

ները, կամ աղախինները, կամ մեր անասունները կամ մեզի հետ եղած օտարական մը Աիրակի օրը գործել տալով ենք մի :

Պ . Զէ :

Ն . Թէ որ անոնք գործել ուզեն ու մենք ալ կրնանք արգիլել անոնք նէ, արգիլելով ենք մի :

Պ . Նրամերես :

Ն . Աիրակի օրը կրնանք մի զուարճացունել ինքրզինքնիս . այսինքն ձի հեծնալով՝ կամ որսի երթալով՝ կամ խաղալով՝ կամ քնանալով կամ բան ծախու աւնելով կամ բան ծախելով : Կամ ու ե իցէ կերպով մը զբօսանք ունենալ ուտելով և խմելով և իրարու հետ մարմնաւոր ու ոչինչ խօսակցութիւններ ընելով, կամ գաղտնի կամ բաց կերպով չարութիւնը յառաջ տանելով :

Պ . Զէ :

Ն . Աիրակի օրը մեր պատաւորութիւնը չէ՞ մի որ մենք մէկ տեղ հաւքրվինք Մատուծոյ երկրպագութիւն ընենք, աղօթենք, և սուրբ Վիրքը կարդանք ու սուրբ Մեհտարանին քարոզութիւնը մտիկ ընենք :

Պ . Նրամերես : Պ . 1 . 7 . 16 : Ժ . 10 : Վարժ . Ժ . 14 : Ժ . 13 : Ժ . 2 : Ի . 7 : շ . Կրնի . Ժ . 2 : Եբր . Ժ . 25 :

Չորրորդ Պատուիրանքը կը սորվեցունէ մեզի բարբառի Մատուծոյ երկրպագութիւն ընելու ու իրեն ծառայելու յարուստ ժամանակը . այսինքն եօթը օրին մէկը կամ լէ մեր ժամանակին Եօթներորդ Ժողով : Են յատուկ օրը՝ որ նրեաները կը պահեն, շաբաթին Եօթներորդ օրն է . աշխարհին ստեղծագործութեան սկիզբէն հաշուելով ատ օրը, որուն մէջ Մատուծ հանգստացաւ իր գործէն : Են յատուկ օրը՝ որն որ Վրիստոնեաները կը պահեն, շաբաթին ասի օրն է . ինչու որ մեր

Տէր Յիսուսը ան օրը յարուժիւն առաւ մեռել-
ներէն , և մեր փրկութեան գործը լըմնցուց ու
անկէց հանգստացաւ : Գործ . ի . 7 : ւն Աորնի .
ժԳ . 1 , 2 : Յայտ . ւն . 10 :

1 . Ըն օրը սուրբ պահելու է . Մենք
հանգստանալու ենք բոլոր գործքերէն բաց 'ի
հարկաւորութեան ու ողորմութեան գործքե-
րէն : Մենք աղօթելու ենք , Լստուծոյ խօս-
քերը ու բարի գիրքերը կարդալու ենք , մեր սիր-
տերը քննելու ենք , բարեպաշտ խօսակցութիւն
ունենալու ենք , Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով
Լստուծոյ ըրած մեծութիւնը և բարերարու-
թիւնը միաբերնիս բերելու ենք , Երկինքին
հանգստութեանը ու յաւիտենական օրհնու-
թեանը վրայով խորհելու ենք : Մենք Լս-
տուծոյ Տունը երթալու ենք , և իր պաշտօնեա-
ներուն ու ժողովուրդին հետ հաղորդ ըլլալու
ենք , և որչափ որ կարելի է նէ բոլոր բարի
խրատները ստանալ ու զելու ենք : Մէկ խօս-
քով , մեր բոլոր խորհուրդները՝ զգացումները՝
խօսքերը և գործքերը Լստուծոյ ու իրեն ծառա-
յելու համար ըլլալու է սս օրը :

2 . Մենք սս Պատուիրանքը կրկոտրենք ,
'Ախ' երբոր հասարակ ու անպիտան գործ մը
կրնենք Արակի օրը . Երկրորդ՝ երբոր մենք
հեշտութիւններով՝ դատարկութիւնով կամ
մեղքով կանցունենք ան օրը . Երրորդ՝ երբոր մեր
խորհուրդները , մեր խօսակցութիւնը , մեր կար-
գացածները , մեր լսածները , ու մեր ընկերու-
թիւնը աշխարհային ըլլան . Չորրորդ՝ երբոր
զանց կրնենք Լստուծոյ Տունը երթալ . կամ
երբոր հոն կերթանք ու անկեղծութեամբ սրտի
մտօք Լստուծոյ չենք ծառայեր , կամ Արակին
նեղութիւն մը ու բեռ մը ըլլալ կրղցանք :

3 . Արակին խորհելու շար հասարակ Բան Ին է ,
Բայց շար ԲԺ ԲԳ է : Ըն որ Արակին կրկոտ-

ըէ բուն իր Տէր Աստուածը կըզգրկէ, ինչու որ ան օրը Տէրոջը օրն է: Ինքըզինքը նաև կըզգրկէ բարիք ընելէն ու բարիք ընդունելէն ան օրվան ընտիր ժամանակը և պատեհուածիւնը փուճ տեղը կորսընցունելով. և իր օրինակին ազդու զօրութիւնովը որչափ որ կրնայ նէ, Աստուածպաշտութիւնը երկրիս վրայէն կաւրէ կըխափանէ: Վանզի բոլոր Վրիստոնեաները Աիրակիին սուրբ պահելով՝ եկեղեցի երթալով քարոզ մըտիկ ընելով՝ աղօթք ընելով և բոլորովին հոգևոր բաներուն վրայ մտմտալով ան օրը Վրիստոնեական օրէնքը կըհաստատուի, ու անոր ճշմարտութիւնը զօրաւոր կերպով կրնեբարծէ ուրիշներուն:

4. Գեղի Խորոյ Աստուծոյ ամենամեծ օրհնութիւններուն մէջն է Արամիւն. Եօթը օրերուն մէջի ամէնէն աղէկ օրն է: Թէ որ մենք Աիրակիին պէս հանգստութեան օր մը չունենալով միշտ աշխատելիք նէ, մեր միտքերը և մարմինները, ու ան ամէն անասունները՝ որ մենք կը գործածենք, օրէ օր պիտի տկարանային և պիտի ձանձրանային, թմրէին և պիտի կորսուէին: Աիրակիին հանգստութիւնը հարկաւոր է մեզ զուարճացունելու և մեզ զօրացունելու. ու նոյն ատենը Աստուծոյ օրհնութիւնը մեր աշխատութիւններուն ու մեր գործքերուն վրայ կիջնայ:

5. Արամիւն կը պահպանուի աշխարհի կրօնքը և Փրիո-Էն-նը: Աւանց Աիրակիի կրօնքը չի կրնար ըլլար. ան օրը Աւետարանը կըքարոզվի, և ամէնքը պատեհութիւն կունենան լսելու. Աստուած կըմօտենայ և կէվելցունէ իր օրհնութիւնը, մարդիկ իրենց մեղքերուն կրանդեկանան, կըզղջան և ետ կըդառնան: Եւ քրիստոնեաները կաճին շնորհքով, և էվել էվելօք կը պատրաստուին Երկինքին համար: Թէ որ Աիրակի չունենայինք մեզ լուսաւորելու և զսպելու

և մաքրելու համար , թշուառ ու չար Հեթանոսներուն պէս պիտի ըլլայինք : Եւ ասկից ետև ալ չունենանք նէ , շուտով նորէն Հեթանոս պիտի ըլլանք :

6 . Ուրախանանք ան օրը՝ և շնորհակալ ըլլանք Աստուծոյ անոր համար , և պահենք անիկա , և գործածենք անիկա ճշմարտութեամբ , և անանկ պատրասարկինք ան գալու Աիրակիին համար՝ որ յաւիտեան չի պիտի վերջանայ :

Աս չորս Պատուիրանքները , որոնք որ հիմայ քննրվեցան մենէ՛ վայելչութեան համար Առաջին Տախտակ կրկնզվին . որոնք կը սորվեցունեն մեզի յատկապէս դէպի Աստուած եղած մեր պարտքը , այսինքն Ա՛տ՝ որ մենք մի միայն կենդանի և ճշմարիտ Աստուածք ճանչնալու ու պաշտելու ենք , չայր Արդին և սուրբ Հոգին : Ա՛տ՝ որ մենք Իրեն երկիրպագութիւն ընելու ենք , ինչպէս ինքը իր մէջը խիստ մեծ և փառաւորեալ ու բարի Հոգի մըն է մեզի անտեսանելի , բայց ամէն տեղ ներկայ : Ա՛տ՝ որ մեր երկիրպագութեան մէջը , դէպի իրեն մեր բոլոր խորհուրդներուն զգացումներուն և գործքերուն մէջը խոնարհ՝ անկեղծ՝ հանդիսաւոր՝ և յարգական ըլլալու ենք . Եւ ատ՝ որ զգուշութեամբ և հաւատարմութեամբ սուրբ պահելու ենք ժամանակին ատ բաժինը՝ որն որ ինքը հաճեցաւ իր պաշտօնին համար , բոլորովին զատ գնելով ան՝ ու սրբելով :

Հինգերորդ Պատուիրանքը :

Թ Սահմանք . ԺԸ . 1—33 :

ձ . Ի՞նչ է Հինգերորդ Պատուիրանքը :

Պ . « Պատուէքու Հայրդ ու քու Սայրդ , որ քեզի բարի ըլլայ , ու քու օրերդ երկան ըլլայ երկրի վրայ , որն որ քու Տէր Աստուածդ կուտայ քեզի » :

ձ . Սեր կեանքը որոնցմէ կախում ունի աս աշխարհիս մէջ Աստուծմէ ետքը :

Պ . Սեր ծնողքներէն :

ձ . Ո՞վ են անոնք՝ որ կը հոգան մեզ երբոր մենք պզտի մանկունք ու տղաքներ ենք ու չենք կրնար օգներ մենք մեզի . և որ կը համբերեն մեր պօռալ կանչվող տեղուն և յիմարութիւններուն և չարութիւններուն :

Պ . Սեր Հայրը և Սայրը :

ձ . Եւ որ ինչ անոնք՝ որ կը սիրեն մեզ խանդակաթ սիրով , և կը դարմանեն մեզ երբոր մենք հիւանդ ըլլանք , և կը պահպանեն մեզ կորստեան վտանգէն և կը պատրաստեն կերակուր ու հանդերձ մեզի համար : Եւ բարի կերպով կը կրթեն մեզ ու կաղօթեն մեզի համար և կը ջանան մեզ իմաստուն ու բարի տղաքներ ընել :

Պ . Սեր Հայրը ու Սայրը :

ձ . Ուրեմն մեզի պէտքը չէ՞ մի որ անկեղծ ու խիստ մեծ սէր ունենանք մեր հօրը ու մօրը վրայ :

Պ . Հրամարես : Վ Կար . ԺԸ . 3 :

ձ . Ի՞նչ կըսէ Սուրբ Վերքը ասոր վրայ :

Պ . « Անիծեալ է ան՝ որ կանարգէ իր Հայրը կամ Սայրը » : Թ (Օրեն . Իէ . 16 :

ձ . Սեր պարտքը չէ՞ մի ամէն բանը շիտակ

ու իրաւ ընել , որն որ մեր շայրը և Ս՝այրը մեզի ընել կը հրամայեն :

Պ . Հրամարես : Լ . 1 . Թ . 8 : Դ . 20 , 23 , 22 :

Ն . Լստուած ի՞նչ կը պատուիրէ ասոր վրայ յով :

Պ . “ Տղաքներ , նազանդ եղիք ձեր Օ՛նողացը ամէն բանի մէջ , ինչու որ ան է հաճելին Տէրոջը առջևը ” : Կող . Դ . 20 : Եկ . Դ . 1—3 :

Ն . Ինչաւ մեր Օ՛նողացը հետ անհոգութեամբ վարվելու ենք մի . բնաւ անոնք ծաղր ընելու ե՛նք մի , կամ խաբել կամ անիրաւութիւն ընել անոնց , թէ իրենց երեսին՝ թէ իրենց ետեւէն :

Պ . Չէ :

Ն . Լստուած առջի դարերուն մէջ ի՞նչ ըլլալ ըսաւ կամակոր ու ապստամբ Օ՛աւկի մը , որ իր շօրը կամ իր Ս՛որը ձայնին չէր նազանդէր :

Պ . Ինքը պիտի քարկոծվի քարով՝ մինչև որ մեռնի : Եկ . Ի . 15—17 : Կող . Ի . 9 : Ի (Օրէն . Ի . 18—21 : Լ . 1 . Ի . 20 : Ի . 24 :

Ն . Եւ ի՞նչ պիտի ըլլար ան աչքը՝ որ ծաղր կընէր իր հայրը , և իր մօրը նազանդիլ կանարգէր :

Պ . “ Դաշտին Լ . գոաւը դուրս պիտի ձգէ ան , և պզտի արծիւները պիտի ուտեն անիկա ” : Լ . 1 . 17 :

Ն . Կրթութեան ու խրատի կարօտ եղած ատեննիս որ ի՞նչ երթալու ենք :

Պ . Ս՛եր շօրը և Ս՛որը : Լ . 1 . Թ . 8 : Դ . 20—23 : Ժ . 1 :

Ն . Պէտքը չէ՞ մի մեզի որ երախտագէտ ըլլանք մեր Օ՛նողացը՝ մեզի համար բոլոր իրենց բրածնուն ու քաջած նեղութիւններնուն համար :

Պ . Հրամարես :

Հ . Եւ երբոր անոնք ծերանան , կամ կոյր
կամ կաղ , կամ հիւանդ ըլլան , և չի կրնան ին-
քըզինքներնուն օգնել , կամ աղքատ և թշուա-
ռու թեան մէջ ըլլան նէ , մեր պարտքը է՞ մի
բարեգութ ու մտադիր ըլլալ անոնց , և անոնց
համար աշխատիլ և անոնց հոգ տանիլ :

Պ . Հրամարես : Օ՞ննդ . խէ . 12 : խը . 1 :
Ս . Կար . Ժե . 4—6 :

Հ . Ի՞նչ տեսակ տղան իր Հայրը և Մայրը
մեծապէս կուրախացունէ :

Պ . Ի՞նչ տղան : Ե . 1 :

Հ . Ի՞նչ տեսակ տղան Հայրը և Մայրը
խիստ կըտրտմեցունէ :

Պ . Չար տղան :

Հ . Ի՞նչ տեսակ տղան ատելի է բոլոր բարի
մարդիկներուն ու կորսըմելու ճամբուն մէջն է :

Պ . Չար տղան :

Հ . Երբոր դուք կըտեսնաք Տղաքները՝ որ
ոչ կըսիրեն ոչ ալ կընազանդին իրենց Օ՞նողա-
ցը , ընկերութիւն ընելու է՞ մի անոնց հետ :

Պ . Չէ : Ե . 1 . Ժ . 20 :

Հ . Մեր Տէրը Յիսուս երբոր տղայ էր նէ ,
իր Օ՞նողքները սիրեց՞ ու անոնց հնազանդե-
ցա՞ւ մի :

Պ . Հրամարես : Պ . 1 . Ժ . 51 :

Հ . Եւ Պատուիրանքին մէջը Եստուած ի՞նչ
խոստացաւ բոլոր բարի տղաքներուն՝ որ կըպա-
տուեն իրենց Օ՞նողքը :

Պ . Երկար կեանք :

Հենդերորդ Պատուիրանքը կըսորվեցունէ
մեզի մեր պարտքը դէպի մեր Օ՞նողքներուն . որ
Եստուած մէ տաքը անոնցմով կընդունենք մեր
կեանքը՝ մեր պահպանութիւնը՝ մեր կըրթու-
թիւնը՝ մեր վարքը և մեր օգնութիւնը :

1. Ուրեմն պատուելու էնք Տէր Հայրը եւ Տէր Սայրը : 'Սախ' մենք սիրելու ենք անոնք անկեղծ՝ հաստատուն ու ջերմեռանդ սիրով ինչպէս որ արժանի է ծնողաց : Երկրորդ՝ Հնազանդելու ենք անոնց ամէն բանի մէջ . արագութեամբ , ուրախութեամբ , կամաւ , և կատարելապէս՝ լեցունելով անոնց հրամաններուն բոլորը : Երրորդ՝ յարգ՝ պատիւ՝ ու մեծարանք ցուցունելու ենք անոնց ծածուկ ու յայտնի : Թող ամէնը տեսնան մեր դէպի անոնց կենցաղավարութիւնովնիս որ անոնք մեր ծնողքն են : Մենք անոնցմէ բան մը պահելու չենք , ոչ ալ ինքքզինքնիս անոնցմէ իմաստուն կարծելու ենք հապա անոնց երթալու ենք մեր ամենալաւ և բարերար բարեկամներուն պէս խրատի ու խորհուրդի համար : Չորրորդ՝ միշտ զգալու ենք մեր անոնց երախտապարտ ըլլալը իրենց բոլոր բրածներնուն և մեզի համար չարչարվելնուն համար , և բնաւ խորհելու չենք որ մենք ալ անոնց բաւական հատուցում կրնանք ընել : Երբոր անոնք ծերանան , կամ հիւրնդնան կամ տկարանան և անօգնական մընան կամ աղքատ ու նեղութեան մէջ ըլլան , անատենը բնաւ անտես թողելու չենք անոնք , հապա էվելօք ականջ դնելու ենք ու հոգ տանելու ենք անոնց ուղածին համար որչափ որ կրնանք , և պաշտպանել անոնք ամէն նախատինքներէն ու անիրաւութիւններէն :

2. Մենք կրկոտրենք աս Պատուիրանքը երբոր չենք կատարեր աս պարտաւորութիւններուն մէկը կամ ամէնը՝ որ հիմայ յիշվեցաւ :

Ո՞վ տղաքներ՝ աս ձեր պարտաւորութիւնները լեցունելու համար հոգ կրտանի՞ք կոր մի . Հնազանդ տղաքներ է՞ք մի : Ինչու որ անհնազանդ տղայ մը բնաւ բարեյաջողութիւն չի պիտի գտնայ . ինքը ամօթ ու սրտի ցաւ է իր Օնողացը . ինքը բուն իր վարքին վրայ նախատինք կը

բերէ , իր բարի անունը կրկորսընցունէ աշխարհի մէջ . Աստուծոյ բարեկամութիւնը կրկորսընցունէ , և գուցէ իր ունեցած օրերուն կէսին չափ չի պիտի ապրի . բայց նազանդ տղայ մը՝ որ կը պատուէ իր Հայրը ու Մայրը , սիրելի տղայ մըն է : Ինքը օրհնալ Փրկիչին օրինակին կը հետեւի , որ երբ Երկրի վրայ էր , պատուեց իր Հայրը ու Մայրը : Շնորհքը ու վարձքերը կը պահպին առատօրէն ասանկ տղի մը համար , մենք կը նանք յուսար որ ինքը երջանիկ պիտի ըլլայ աս աշխարհիս մէջ , և գալու աշխարհին մէջ ալ :

3 . Աս Պատուիրանքը կը սորվեցունէ մեզի որ մենք պատուելու ենք մեր մեծերը նաև ան ամէնն ալ՝ որ կիշխեն մեր վրայ : Աս պատուիրանքը կը սկըսի առաջ ծնողքէն , ինչու որ յարգութեան՝ պատուոյ՝ հնազանդութեան՝ և քաղաքավարութեան հիմը ընտանեաց մէջէն կը սկըսի . թէ որ մենք մեր ծնողացը նազանդինք՝ ու զիւրենք սիրենք՝ և իրենց հետ յարգութեամբ ու քաղաքավարութեամբ վարվինք նէ , անատենը ուրիշ ամէն տեղ ալ պիտի սկըսի գործը ու յառաջանայ : Բայց թէ որ հոն չըսկըսինէ , գուցէ բնաւ չի պիտի սկըսի ուրիշ տեղ : Գուցէ տղան պիտի մեծնայ անօրէն մարդ մը պիտի ըլլայ : Աւստի ծնողքները և կամ ո և իցէ կերպիւ տղացոց հոգ տանողները չի մոռնալու են աս բանը :

Ա Եցերորդ Պատուիրանքը :

Օսնդ . 7 . 1—16 :

Հ . Ինչ է Ա Եցերորդ Պատուիրանքը :

Պ . Սի սպանաներ :

ճ . Ի՞նչ չըսպաններու է :

Պ . Ի՛նչաւ մէկ անձ մը սպաններու չէ :

ճ . Կրնա՞նք մի սպաններ անասունները ու թռչունները :

Պ . Նրամերես :

ճ . Ո՞վ աղատութիւն տրւաւ մեզի ասանկ ընելու :

Պ . Ըստուած , Օ՛ննդ . թ . 1—4 : Թ ՏԻ՛ . 7 . 3—5 Թ :

ճ . Ի՛այց ինչո՞ւ համար մեռցունելու ենք անոնք . մեր յօժարութեամբ համար , թէ մեր գործածութեանը :

Պ . Ս՛եր գործածութեանը համար :

ճ . Նոգիին փրկութենէն ետքը ի՞նչ է խիստ պատուական բանը մարդու :

Պ . Ի՛ր կեանքը : ՏԻ՛ . 7 . 4 :

ճ . Ս՛ենք չենք կրնար կեանք տալ . իրաւունք ունի՞նք մի վերցունել անիկա՝ որնոր չենք կրնար տալ :

Պ . Չէ : Օ՛ննդ . Լ . 2 : 7Թ թափ . Ե . 7 :

ճ . Ի՛նչաւ իրաւունք ունի՞նք մի կորսընցունել բուն մեր կեանքը :

Պ . Չէ . Թ Ստուած . ԼԹ . 4 : Ստուած . Իէ . 3—5 : Վարձ . Թ . 16 , 25 :

ճ . Ս՛իայն ո՞վ կրնայ կեանք տալ , և ո՞վ միայն իրաւունք ունի կեանքը վերցունել :

Պ . Ըստուած : Օ՛ննդ . 7 . 7 : թ . 5 , 6 : թափ . 7 . 22 , 27 :

ճ . Թէ որ մէկ մարդ մը դիպուածով մը ուրիշ մարդ մը մեռցունէ , երբոր ինքը բնաւ ամենեին չէր ուզեր ընել ան , աս Պատուիրանքին տակը ինկած յանցաւոր է մի :

Պ . Չէ : թափ . ԼԵ . 22—25 :

ճ . Ի՛այց թէ որ մենք խորհրդածութեամբ և դիտաւորութեամբ , թշնամութեան կամ նախանձու սխալալուծեան՝ կամ ուրիշ գէշ կիրքի :

մը համար մեռցունենք մեր գոյակիցը , [թէ ծեր ,
 [թէ պատանի , յանցաւոր ենք մի աս պատուի-
 րանքին տակը ինկած և մարդասպաններուն կար-
 գը սեպված :

Պ . Հրամարես :

Հ . Ըսէ նայիմ' ան ()րէնքը , որն որ Լստ-
 ուած տըւաւ Հրէից չարագործ մարդասպան-
 ներուն վրայով , ըսելով , “ Լն' որ կըսպաննէ
 մարդ մը ” :

Պ . “ Լն' որ կըսպաննէ մարդ մը , անշուշտ
 պիտի մեռնի ” : Ղ Կար . իբ . 17—22 : Օհնդ .
 թ . 6 :

Հ . Տէրը կարգիլէ մեր սպաննելը մեր զըրա-
 ցին . բայց կընա՞նք մի իրեն բարկանալ ու զին-
 քը ատել և ծեծել ու իրեն հետ չարաչար վար-
 վել , և զինքը մեռցունելու սիրտ ալ ունենալ :

Պ . Չէ' , բնաւ ամենեին : Ղ Կար . թթ . 17 ,
 18 : Ստար . ե . 21 , 22 :

Հ . Լն մարդուն վրայով ի՞նչ կըսվի Սուրբ
 Գիրքին մէջը , որ իր եղբայրը կատէ :

Պ . “ Ով որ իր եղբայրը կատէ , մարդասպան
 է ” : Թ Յօ . 7 . 11—15 :

Հ . Որուն գիրկը բարկութիւնը կըհանգչի :

Պ . “ Յիմարներուն գիրկը ” : Եսայ . 57 . 10 :
 Յակ . Թ . 19 , 20 :

Հ . Ի՞նչ կըսվի Լրեգակին ձեր բարկու-
 թեանը վրայ մտնալուն վրայով :

Պ . “ Լրեգակը ձեր բարկութեանը վրայ
 թող հարը չի մրանայ ” : Եփ . 7 . 26 :

Հ . Բայց զիցուք թէ մեր դրացինը մեր թըշ-
 նամին է և մեզ ամենուս անիրաւութիւն կընէ իր
 զօրութիւնովը և մեզ մեռցունելու ալ սիրտ մը
 ունի , ի՞նչպէս պարտինք զգալ և ի՞նչ պար-
 տինք ընել իրեն :

Պ . Պարտինք սիրել անիկա , ու բարի ը-
 նել իրեն : Եւեյ . իբ . 4 , 5 : Հար . թբ . 17 :

ձ . Մեր Փրկիչը ի՞նչ կը պատուիրէ մեր
թշնամիները սիրելուն վրայով :

Պ . “ Չեր թշնամիները սիրեցէք , օրհնեցէք
անոնք՝ որ կանխածեն ձեզ , բարի ըրէք անոնց՝
որ կատեն ձեզ , և աղօթք ըրէք անոնց համար
որ ձեզ կը չարչրկեն ու կը հալածեն ձեզ ” :
Մատթ . Ե . 44 : Մատթ . ԺԲ . 14 :

ձ . Բսէ նայիմ , ի՞նչ կըսէ Պօղոս Մու-
քեալը վրէժխնդրութիւն ընելու վրայով :

Պ . Սիրելիներ , ինքքդինքներնուդ վրէժխն-
դրութիւն մի՛ ընէք , հապա տեղ տըւէք բար-
կութեան , ինչու որ գրված է թէ “ Ե՛մն է
վրէժխնդրութիւնը , ես պիտի հատուցանեմ ” ,
կըսէ Տէրը : Մատթ . ԺԲ . 19—21 :

ձ . Բսէ նայիմ աս խօսքէն ետքը ի՞նչ կը
հետևցունէ :

Պ . “ Սուտի թէ որ անօթի է նէ քու թշնամիդ
հաց տուր իրեն , թէ որ ծարաւ է ջուր տուր ի-
րեն , որ ասանկ ընելով կրակի կայծակներ կը
գիղես իր գլխուն վրայ ” : Ծ Սաճ . ԻԿ .
1—15 : ԻԿ . 1—11 : Մատթ . ԻԵ . 21 , 22 :

ձ . Երբոր Յիսուս բամբասվեցաւ նէ , ի՞նչ
ըրաւ :

Պ . “ Ինքք փոխարէնը չէր բամբասէր ” : Ծ
ՊԵԳ . Դ . 23 :

ձ . Որո՞նց համար մեռաւ , և որո՞նց հա-
մար աղօթեց խաչին վրայ :

Պ . Իր թշնամիներուն համար : Պ Մատթ . ԻԿ .
34 : Պ Մարք . Է . 60 : Մատթ . Ե . 6—8 :

ձ . Ի՞նչ կըսվի ամենուն հետ խաղաղութիւն
ընելու վրայով :

Պ . “ Թէ որ կարելի է նէ ձեզի՝ ամեն մար-
դու հետ խաղաղութիւն ըրէք ” : Մատթ . ԺԲ .
18 : Մատթ . ԻԿ . 14 :

ձ . Երբոր քաղաքը չէ՞ մի մեր ընկերը աղա-
տել ամեն վնասներէն և մահէն , և խաղաղու-

Թիւն ընել անոր և ուրիշներուն մէջը խոսովու-
թիւն եղած ատենը :

Պ . Հրամարես : Պ . Կոմ . ԺԺ . 18 : Ս . Կոմ .
Ե . 43 : Պ . Կոմ . Ժ . 36 , 37 :

Հ . Ի՞նչ կըսէ մեր Փրկիչը խաղաղութիւն
ընողներուն :

Պ . “ Երանի՛ խաղաղութիւն ընողներուն ,
ինչու որ անոնք Լստուծոյ որդիքը պիտի կոչ-
վին ” : Ս . Կոմ . Ե . 9 :

Հ . Ո՞վ էր առաջին մարդասպանը և մեռ-
ցուց իր եղբայրը :

Պ . Կային : Օ՛հնար . Դ . 1—8 : Յօհ . Ը .
44 : Ի՛նչ . Յօհ . Դ . 13 :

Հ . Տարկացող , ռխակալ , մարդասպան մարդը
երջանիկ է՞ մի :

Պ . Չէ :

Հ . Մարդասպանութիւնը դիւրին կերպով
կըծածկըվի՞ մի :

Պ . Չէ : Օ՛հնար . Դ . 8—10 : Թոմոս . ԼԲ .
23 : Լսու . ԺԵ . 3 : Ե . 21 :

Հ . Մարդասպանութիւնը խիստ սոսկալի
յանցանք մըն է . անոնք՝ որ աս յանցանքը կը
գործեն ուր պիտի ունենան իրենց բաժինը , թէ
որ չապաշխարեն :

Պ . Արակի լիճին մէջը : Կողո . Ե . 21 : Ի՛նչ . Յօհ .
Դ . 15 : Յոյո . Ի՛նչ . 8 : Ի՛նչ . 15 :

Հ . Ի՛նչ կանարար՝ նախանձութեամբ , ատե-
լութեամբ , բարկութեամբ , չարութեամբ և
վրէժխնդրութեամբ լեցուն սիրտեր չենք մի ու-
նենար , յատկապէս դէպի անոնց՝ որ կըվնասն
մեզի :

Պ . Հրամարես : Ս . Կոմ . ԺԵ . 18 : Գ . 29 :

Հ . Ուրեմն աս պատուիրանքը պիտի սկստ
սելէն առաջ ի՞նչ տեսակ սիրտերով կրկնա-
տինք :

Պ . Աոր Սիրտերու : Յօհ . Դ . 36 :

Ս եցերորդ Պատուիրանքը կըսորվեցունէ մեզի թէ ինչ կերպով մեծարելու ենք մեր ընկերին անձը ու կեանքը, բուն մեր անձին պէս :

1. Ս ենք չէ՛ թէ մեր ընկերը չի մեռցունելու ենք, ոչ ալ բարկութեան՝ թշնամութեան՝ կամ՝ ռիսակալութեան զգացումներ ունենալու ենք անոր դէմ : Տապա նաև սիրելու ենք ու պաշտպանելու ենք իր անձը և կեանքը բուն մեր անձին պէս : Ս ենք խաղաղութիւն ընելու ենք անոր հետ, և յառաջացունելու ենք իր խաղաղութիւնը ուրիշներուն հետ, մինչև անգամ ինքը մեր թշնամին ըլլայ ալ նէ : Յիսուս Քրիստոս է մեր կատարեալ օրինակը :

2. Ս ենք կրկոտրենք աս Պատուիրանքը . նախ՝ երբոր բարկանանք ու ատենք մեր ընկերը մեր սրտին մէջը : Աս սրտի մէջ մարդասպանութիւն է : Երկրորդ՝ մենք կրկոտրենք ան՝ մեծագոյն աստիճանով, երբոր կը յայտնենք մեր բարկութիւնը և ատելութիւնը իրեն հետ չի խօսելով, կամ անէժքներով ու գէշ անուններով զինքը նախատելով, կամ իր պատուոյն ու իր օգուտին անիրաւութիւն ընելով թէ ծածուկ և թէ յայտնի կերպով : Երրորդ՝ էլելի մեծագոյն աստիճանով, երբոր անանկ յառաջ կերթանք որ վրան վազել և ծեծել ջախջախել զինքը ու մեռածի պէս ձգել զինքը, հոգ չէ ինչ կերպով որ ըլլայ : Չորրորդ՝ երբոր մեր ընկերին բան մը կուտանք ուտելու կամ խմելու, որն որ մենք դիտենք թէ պիտի կորսընցունէ իր առողջութիւնը և կեանքը, կամ թէ միայն վտանգի մէջ պիտի ձգէ զանոնք : Հինգերորդ՝ երբոր զո՞ր ո՞ր պէս մեր հաճութեանը կամ մեր օգուտին համար մեր ընկերին կեանքը վտանգի մէջ կը ձգենք, կամ զօրութիւն ունենալով կը պահանջենք իրմէն անանկ բան մը ընել՝ որնոր զինքը կը կորսընցունէ : Ս եցերորդ՝ երբոր կը գրգռենք ուրիշները իրարու բարկա-

Նալու և վրէժխնդիր ըլլալու, ու կրկայնինք քո-
վերնին կրնայինք անոնց իրար խածնելը փառա-
տելը: Եօթներորդ՝ երբոր բուն մեր կեանքը
կրկորսընցունենք, ինչպէս ոմանք հրացանով ին-
քրզինքնին կրմեռցունեն, ուրիշները ինքրզինք-
նին կրկախեն կամ կըխղեն, ուրիշները ինքը-
զինքնին կրսպանեն անառակութեամբ ուտելով
և խմելով և ուրիշ չարութիւններով:

3. Աս Պատուիրանքը պահելու համար նախ՝
սորվեցէք յարգել կեանքը Աստուծոյ մարդուս
տըւած ամենապատուական պարգևին պէս, բայց ՚ի
հոգին փրկութենէն: Երկրորդ՝ սիրեցէք ա-
մէն մարդիկը, և համբերեցէք ու յաղթեցէք բո-
լոր բարկութիւնները՝ ռխակալ կիրքերը՝ երբք
կըսկըսին. և զսպեցէք ձեր յօժարութիւնները:
Երրորդ՝ փախէք բարկասիրտ ու ռխակալ մարդոց
ընկերութենէն, որոնք մեծ ու պատուական բան
մը կըսեպեն նախատինքի չի համբերելը, հալա
անոնցմէ վրէժ առնելը: Չորրորդ՝ խոնարհ ու
հանգարտ հոգի մը ստանալու ջանացէք. հպար-
տութիւնը, բարկութիւնը և ինքնահաւանու-
թիւնը իրենցմէ ետքը հակառակութիւն ու մահ
կըբերեն: Հինգերորդ՝ շատ աղօթեցէք Աստու-
ծոյ ասանկ բնաւորութեան մը համար, Քրիս-
տոսի բնաւորութիւնը. որն որ խիստ ցանկալի և
փառաւորեալ հոգի է. աս է երջանկութիւն
ու խաղաղութիւն. բայց բարկութեան ու
վրէժխնդրութեան հոգին թշուառութիւն է ին-
քիրմէն, որն որ Չաբին հոգին է:

4. Բարկացող ու վրէժխնդիր մարդիկը պար-
տին ապաշխարել և Աստուծմէ նոր սիրտ ճը
խնդրել. թէ որ չէ՝ բնաւ չի պիտի պատրաստը-
վին Երկնից թագաւորութեանը համար, որնոր
արգարութիւն և խաղաղութիւն է: Սեր վրկիչը
խաղաղութեան թագաւոր է:

Եօթներորդ Պատուիրանք :

Ընդ . Է . 1—27 :

Ս . Ի՞նչ է եօթներորդ Պատուիրանքը :

Պ . “ Եւոթիւն մի՛ ընե՛ր ” :

Ս . Ըստ ինչ կարգը զոր մարդիկը որո՞նք էին :

Պ . Ըստ ու Եւան :

Ս . Ո՞րին ձեռքովը կարգը վեցան :

Պ . Տէր Ըստուծոյ ձեռքովը : Նահապետ . Ի .

18—25 :

Ս . Վանի՞ Տոբի մեկտեղ միաւորվելու կարգը վեցելու են :

Պ . Ստորին երկու . մէկը մարդ ու մեկը կնիկ :

Ս . Ստորին . ԺԺ . 1—9 : Ստորին . Ժ . 2—12 : Կրօն . Է . 2 :

Ս . Սեր առաջին ճնողայրը կարգը վեցը օրինակ է՞ր մի ուրիշ ամէն կարգը վոյներուն :

Պ . Ըրամերես :

Ս . Սարգիկ ի՞նչ կերպով պարտին կարգը վեց . յայտնի՞ կերպով՝ թէ ծածուկ :

Պ . Յայտնի կերպով :

Ս . Ըստուած իսկապէս ներկայ է մի ամուսնու թեան վկայ ըլլալու համար :

Պ . Ըրամերես :

Ս . Կարգը վեցէն ետքը որ ատեն որ ուզեն նէ՞ էրիկը կամ կնիկը կրնա՞ն մի զատվել իրարմէ :

Պ . Չէ : Ստորին . ԺԺ . 34 :

Ս . Ըստնէին ուրիշ մէկը զօրութիւն ունի՞ մի անոնք իրարմէ զատելու :

Պ . Չէ :

Ս . Ըստ վրայով ի՞նչ կըսէ մեր Փրկիչը :

Պ . “ Ուրեմն ինչ որ Ըստուած միաւորեց՝ մարդը թող չի զատէ ” : Ստորին . ԺԺ . 6 :

ճ . Լըրիկը կամ Կնիկը բնաւ կրնա՞ն մի զատ-
վիլ իրարմէ :

Պ . ճրամերես :

ճ . Քանի՞ կերպով :

Պ . Սիայն երկու կերպով :

ճ . Ի՞նչ է առջինը :

Պ . Թէ որ անոնցմէ մէկը շնու թիւն ընէ :

ճ . Ի՞նչ է Երկրորդը :

Պ . Թէ որ անոնցմէ մէկը մեռնի : ճրամ .

է . 2, 3 : Խ Կարնի . է . 39 :

ճ . Սէկը մեռնելէն ետքը , մեկալը կրնա՞յ մի
օրէնքով նորէն կարգը վիլ :

Պ . ճրամերես :

ճ . Ըստուած ինչպէ՞ն պատուիրեց ճրէից՝
շնու թիւնով բռնըված մարդիկը պատժելու հա-
մար :

Պ . Սահալ : Վ Կարնի . ի . 10 : Խ ( ) Երն .
իբ . 22 :

ճ . Ո՞րին կը վերաբերին մեր մարմինները , և
որո՞նն համար անարատ պահելու ենք անոնք :

Պ . Ըստուծոյ : Խ Կարնի . ի . 16 , 17 : Պ .
13—20 : Խ Թէ . ի . 3—7 : Վ Կարնի .

Լ թ . 9 :

ճ . Յորը ի՞նչ կըսէ աս պատուիրանքը կոտ-
րելուն վրայ՞ :

Պ . “ Քանզի Ըստուծոյ անհամբեր բարկու-
թեանը սրտմատ թիւնն է : ” Յե . լւ . 9—12 :

ճ . Ի՞նչի կը կարօտի ան՝ որ աս պատուիրան-
քը կը կտարէ :

Պ . “ Վիտու թեան ” :

ճ . Եւ ի՞նչ կը կորսընցունէ :

Պ . “ Իուն իր հողին ” : Ը . ի . Պ . 32 :

ճ . Ինչ հետեւիը նորէն կը կնէ՞ նայիմ :

Պ . Վ էրբեր ու անարգանք պիտի ընդունէ ,
և իր նախատինքը չի պիտի ջնջըվի : Ը . ի .
Պ . 32 :

ձ . Ի՞նչ կըսվի շնացող կնկանը տուներն վրայով :

Պ . “ Ընոր տուներ Վժռիքին ճամբան է , որ մահին փոսը կիջեցունէ ” : Լճակ . է . 27 : Ե . 5 :

ձ . Կրկնէ՛ նայիմ Սողոմոնին ըսածը :

Պ . “ Ըն ամէնքը՛ որ անոր ետեէն կերթան , չեն դառնար նորէն , ոչ ալ կեանքին ճանապարհը պիտի ունենան ” : Լճակ . ք . 16—19 : Ե . 20—33 :

ձ . Ուրեմն անկից դառնալուն վրայով ի՞նչ պատուէր կայ :

Պ . “ շեռացուր անկէց քու ճամբադ , ու անոր տանը դռանը մի՛ մտնենար ” : Լճակ . Ե 8—13 :

ձ . Պարտի՞նք պատուել կամ՝ ընկերութիւն ընել անոնց հետ՝ որ աս պատուիրանքը կրկուտրեն :

Պ . Չէ՛ : Լճակ . ք . 14 , 15 : ի Կրկնէ . Ե . 9—13 :

ձ . Լստուած կըպահանջէ՞ մի մենէ աս պատուիրանքը պահել մեր բոլոր սրտովը . և բուն մեր սրտին մէջն ալ :

Պ . Լրամբրես : Լճակ . ք . 25 : Սճակ . Ե . 27 , 28 :

ձ . Ըին աշխարհի մարդիկը ո՞ր պատուիրանքը կոտրեցին , և շարժեցին զԼստուած՝ որ ջրհեղեղով կորսնցուց զանոնք :

Պ . Եօթներորդը : Օճակ . ք . 1 , 2 . Ե . 2 :

ձ . Եւ Սողոմոնիք ու Վոմորացիք ո՞ր պատուիրանքը կոտրեցին ու շարժեցին զԼստուած՝ որ էրեց զանոնք կրակով ու ծծումբով :

Պ . Եօթներորդը : Օճակ . ԺԺ . 4—28 : Յճակ . 7 :

ձ . Լստուած ո՞րչափ Իսրայէլացիներ կորսնցուց մէկ օրին մէջը աս պատուիրանքը կոտրելուն համար :

Պ . “ Քսանրչորս հազար ” : Թառոյ . ԻՆ .
1—9 : Թ Կորնթ . Ժ . 8 :

Հ . Աստուած գալու աշխարհին մէջ ինչպէս
պիտի պատժէ Պոռնիկները ու Շնացողները :

Պ . Յախտենական կրակով : Վառ . Ե .
19—21 : Եփէս . Ե . 3—5 : Յայտ . ԻՄ . 8 :

Եօթներորդ Պատուիրանքը կը սորվեցունէ մե-
զի մեր պարտքը դէպի մեր ընկերներուն ընտա-
նիքին , և մեր մարմինները ինտոր գործածելը ու
սրբելը :

1 . Էմուսնութիւնը Աստուծմէ հաստատվե-
ցաւ . և երբոր ան կրտիրէ երկու յարմար ան-
ձանց մէջ՝ առանձին զգացումներով ու սկզբ-
բունքներով նէ , ան շատ աղէկ ու երջանիկ վի-
ճակ մըն է երկրի վրայ : Այնպէս ըլլալ ընտ-
րեց Աստուած . Աստուած հանդէսով կատարեց
առաջին ամուսնութիւնը մեր առաջին ծնողացը
մէջ , և ան ամուսնութիւնը՝ բոլոր ետքը գալու
ուրիշ ամուսնութիւններուն գաղափարն էր :
Ամուսնութիւնը արդարապէս կրնայ տիրէր մէկ
էրիկ մարդու մը մէջ տեղը . ու հրապարակաւ
կատարվելու է ան հանդէսը , անանկ մարդիկնե-
րով՝ որ օրինաւոր իշխանութիւն ունին ան բա-
նին վրայ : Մենք չենք կրնար շատ մօտ ազգա-
կանի հետ ամուսնանալ :

Ամուսնանալէն ետքը երկու կերպով միայն
զատվիլ կրնայ ըլլալ . մէյմը՝ երբոր Արիկը կամ
Անիկը շնութիւն ընելու ըլլայ նէ , մէյ մըն ալ՝
երբոր երկուքին մէկը մեռնելու ըլլայ նէ : Աս
երկու դիպուածին որը որ ըլլայ՝ Արիկն ալ կամ
Անիկն ալ օրինօք կրնայ նորէն ամուսնանալ :

Ահա ամուսնական վիճակին բոլոր մխիթա-
րութիւնները ու երջանկցութիւնները , և անկէջ
բղխած բոլոր ճոխութիւնները դէպի ընտանիք-
ներուն ու աշխարհին՝ ազատաբար անոր սրբու-
թենէն ու մաքրութենէն կախում ունին :

2. Մենք ուրեմն հրաժարելու ենք շնութիւն ու պոռնրկութիւն ընելէն . և պիղծ խորհուրդներուն կամ խօսակցութիւններուն հաճելու չենք, որ պիղծ գործքերուն արմատները են : Մենք մեր ընկերներուն ընտանիքը խիստ սրբութիւնով մեծարելու ենք . ամէն պղծութիւններէն պաշտպանելու ենք ան, ինչպէս որ բուն մերիներուն կուզենք . և բուն մեր մարմիններն ալ պատուոյ մէջ պահելու ենք Մատուծոյ պաշտօնին՝ և Սուրբ Հոգիին բնակելուն տաճարի մը պէս ըլլալուն համար :

3. Մենք աս պատու-իրանքը չըլտարենք, նախ երբոր շնութիւն կամ պոռնրկութիւն ընենք, կամ պիղծ խորհուրդներուն ու ցանկութիւններուն և անպարկեշտ վարքերուն կամ խօսակցութիւններուն հաճութիւն ցուցնենք : Երկրորդ՝ երբոր ուրիշներն ալ քաջալերենք որ աս մեղքերը գործեն, ու՞ չի գործածենք մեր իշխանութիւնը ու ազդողութիւնը անոնք զսպելու ու նուաճելու համար :

4. Հնութիւնը ու պոռնրկութիւնը սոսկալի մեղքեր են . անոնք կը տիրեն աս չար աշխարհքին . անոնք Մատուծոյ բարկութիւնը վար կիջեցունեն անհասներուն ու ազգերուն վրայ՝ որ աս մեղքերը կը գործեն :

5. Մենք անանկ մեղքեր են՝ որ չեն կրնար պահիլ . պոռնիկներուն ու շնացողներուն մէջը հաւատք չի կայ . անոնք որ ինքրզինքնին կը տան, բնաւ չեն կրնար ճշմարիտ ըլլալ ձեզի . ամենաճածուկ մեղքերը յայանի են Մատուծոյ առջևը : Օննա . ժբ . 17 : Ի . 2—9 : Մտ . Ե . 20 , 21 :

6. Մենք անանկ մեղքեր են որ գործողներուն վրայ ուրիշ մեղքերէն ելելի շուտով ու տիրապէս ախտ՝ թշուառութիւն՝ և կորուստ կը բերեն : Մենք որ աս մեղքերը կը գործեն՝ բուն

իրենց պատիւը կրկորսընցունեն ուրիշներուն պատիւն ալ Աստուծոյ իշխանութիւնը ու կարգադրութիւնը, մարդուս ամեներջանիկ վիճակը, ընկերութեան ամենալաւ բարիքը, ու հանդերձեալ կեանքին օրհնութիւնները: Անոնք իրենց ցանկու թիւներուն ծառայ են, իրենց սիրտերը պինտ են, անոնց միտքը խաւար է, անոնց խղճմտանքը ցամբած է, անոնց բարքը անձոռնի է, անոնց բնաւորութիւնը անողորմ է: Անոնք ենթակայ են խիստ զգուելի ու տառապեցուցիչ հիւանդութիւններու՝ յանկարծահաս յարձակմունքներու ու մահի, իրենց պատժապարտ հաճութիւններուն մէջ տեղը կորուստը շուտով կը հասնի. իրենց ընթացքը ինքրզինքնին Վժռիւքը կը տանի:

7. Աս մեղքերը արգիլվելու համար, նախ՝ թող տղաքները զգուշութեամբ կը թըվին բոլոր մաքրութիւններով, ու պաշտպանվին գէշ ընկերներէն՝ ապականացուցիչ հանգամանքներէն, զբօսանքներէն, և ազդեցութիւններէն. երկրորդ՝ թող շուտով ամուսնանան. երրորդ՝ թող ամէն մէկը բարեխառն ըլլայ իր կենացը մէջ. ընտրեալ իր ընկերներուն մէջ. հետու թէատրոններէն ու մտացնդոր զբօսանքներէն և անմաքուր գիրքերէն. իր պառկելուն ու ելլալուն ատենը կանուխ ու կանոնաւոր ըլլայ. չորրորդ՝ ամենէն էվել թող ամէն մէկը Աստուծմէ օգնութիւն խնդրէ, բարձրագոյն ու սուրբ վախճանի համար ապրի, և հսկէ ու աղօթէ որ փորձութեան մէջ չիյնայ:

Ութերորդ Պատուիրանքը :

Յետոյ . է . 1 — 26 :

ձ . Ի՞նչ է Ութերորդ Պատուիրանքը :

Պ . “ Սի՛ Գողանար ” :

ձ . Թե՛ որ բան մը առնեմ որ խնս չէ ,
ի՞նչ բրած կըլլամ :

Պ . Գողու՛ թիւն : Գ Խ . ԺԺ . 11—13 :

ձ . Թե՛ որ բան մը գտնամ ու տէրոջը չի
տամ նէ , ի՞նչ բրած կըլլամ :

Պ . Գողու՛ թիւն : Գ Խ . Դ . 1—7 :

ձ . Թե՛ որ բան մը առնեմ կամ ծախեմ և
չիտակ ու լման չափով ու գինով չի տամ նէ ,
ի՞նչ բրած կըլլամ :

Պ . Գողու՛ թիւն : Գ Խ . ԺԺ . 35—37 :

ձ . Թե՛ որ իմ գրացինիս ստոյգ պարտք ունե-
նամ և կարենամ ու չուզեմ հատուցանել նէ ,
ի՞նչ բրած կըլլամ :

Պ . Գողու՛ թիւն : Երէ՛ . իբ . 13 : Ըստ .
ԺԳ . 7 , 8 : Խ ՏԻ՛ . Խ . 10 :

ձ . Թե՛ որ բան մը փոխ առնեմ որնոր բնաւ
չուզեմ ետ տալ , կամ անոր ասոր պարտք բնեմ
ու անոնք հատուցանելու բնաւ գիտաւորութիւն
չունենամ , կամ որնոր գիտեմ թէ բնաւ չի պի-
տի կրնամ հատուցանել , ի՞նչ բրած կըլլամ :

Պ . Գողու՛ թիւն : Դ Թստգ . Դ . 1—7 :
Ստոյ . լէ . 21 :

ձ . Թե՛ որ ինչ և իցէ կերպով իմ գրացի-
նըս խաբեմ իր ունեցածը ձեռքէն առնելու հա-
մար նէ , ի՞նչ բրած կըլլամ :

Պ . Գողու՛ թիւն : Երէ՛ . իէ . Ըստ . իԸ . 8 :

ձ . Ըստ փրայով ի՞նչ կըսէ Սուրբ Գերբը :

Պ . “ Ըս է Ըստուծոյ կամքը , որ մէկը չա-
փէն էփելի չանցնի ու զրկէ իր եղբայրը կերպով
մը ” : Խ Թե՛ . Դ . 3—6 : Գ Խ . ԺԺ . 13 :

ձ . Թէ որ ես գիտնամ թէ ուրիշները կերթան իմ գրացիներէս գողութիւն ընելու , կամ զինքը զրկելու ու ան իրեն չիմացունեմ , և ինչ որ գողնան զիս ալ հաղորդ ընեն գողցածնուննէ , գողութիւն ըրած պիտի չըլլամ մի :

Պ . շրամերես . Գողին հաղորդ ըլլողը գողին պէս գէշ է : Գ . Կ . Ե . 1 : Ստղ . Ծ . 18 : Լ . 1 . Իթ . 24 :

ձ . Սենք մեր ազգէն որ չենք կրնար գողութիւն ըներ . իրաւունք ունի՞նք մի ուրիշ ազգերէն գողութիւն ընել :

Պ . Է . մենք պարտինք ամենևին մէկէ մը գողութիւն չընել :

ձ . Ո՞վ գողցաւ ոսկի գաւազանը ու գեղեցիկ վերարկուն Տարսիլոնի Յորդանանի մէջ , և ՚ի մահ քարկոծվեցաւ իր բոլոր ընտանիքովը :

Պ . Լ . քար : Յեւր . 1 — 26 :

ձ . Ի՞նչ էր ան չար Թագաւորին անունը՝ որ Նաբովթին այգին առաւ անոր կնիկը Յեզարբել զինքը մեռցունելէն ետքը :

Պ . Լ . քաար : Դ . Թագ . Ին . 1 — 21 :

ձ . Եւ ի՞նչ եղան Լ . քաար ու Յեզարբել :

Պ . Կորսրվեցան : Դ . Թագ . Իթ . 34 , 35 :

ձ . Ո՞ր ծառան էր որ գողցաւ ու պահեց և բորտութիւնով պատժրվեցաւ :

Պ . Գէեզի : Դ . Թագ . Ե . 20 — 27 :

ձ . Ո՞վ էր ան գողը՝ որ իր Տէրը մասնեց ու ետքը ինքըզինքը խղճեց :

Պ . Յուդան : Ստղ . Իէ . 3 — 8 : Յօ . Ժք . 6 : Գարծ . Խ . 18 — 25 :

ձ . Թէ որ մէկը բան մը գողնայ ու ետքը սուտ զուրցէ իր գողցածը պահելու համար նէ , իր մեղքը էվելի մեծ չըլլա՞ր մի :

Պ . շրամերես :

ձ . Որո՞նք էին սուտ զուրցելուն համար մեռնողները :

Պ . Լ'նանիա ու իր կնիկը Սափիրա : Գաթժ ,
Ե . 1—10 :

ձ . Լսոր վրայով ի՞նչ կըսէ Սուրբ Գիոր-
քը :

Պ . “ Լ'ն որ կը գողնար՝ մէյմըն ալ չի գող-
նայ , հապա մանաւանդ թող աշխատի իր ձեռ-
քերովը բարի գործելու . որ կարող ըլլայ տալու
որին որ պէտք ըլլայ նէ ” : Եփե . 7 . 28 :

ձ . Վրիստոնեաները ի՞նչպէս գալելու են
աշխարհիկ մարդոց առջևը :

Պ . “ Երգարու թեամբ ” : Թեալ . 7 . 11 ,
12 :

ձ . Ի՞նչ կըսէ Լուսաբեալը Վրիստոնեային
իր ընտանիքը հոգալուն վրայով :

Պ . “ Թէ որ մէկը իրեններուն՝ և մանաւանդ
ընտանեացը խնամք չունենայ նէ , հաւատքը ու-
րացած է՝ ու անհաւատէն ալ գէշ է ” : Թեալ .
Ե . 8 :

ձ . Ս'եր աս աշխարհին մէջ իրարու հետ
վարվելու կերպը ի՞նչպէս կը պատուիրէ մեզի մեր
Փրկիչը :

Պ . “ Ուստի ամէն բան՝ որ կուզէք թէ մար-
դիկ ձեզի ընեն , դուք ալ անոնց անանկ ըրէք ” :
Սաթ . Է . 12 :

ձ . Ի՞նչպէս պիտի պահենք ինքզինքնիս գո-
ղու թիւն ընելէն :

Պ . Լստուծմէ վախնալով ու իրեն ապաւի-
նելով : Փիլ . 7 . 11 : Թեալ . 7 . 6—8 :
Եփե . 47 . 5 :

ձ . Գողերը և սուտղը ուցները մնաւ Լստու-
ծոյ արքայութիւնը կրնա՞ն մի մանալ :

Պ . Չէ : Թեալ . 10 : Յայտ . Իս .
8 . 100 :

Ու թերորդ պատուիրանքը դէպի մեր ընկեր-
ներուն ու մեր ստացուածքին մեր ունեցած պար-
տաւորութիւնը կը սորվեցունէ մեզի :

1. Աս աշխարհիս մէջ մենք խիստ շատ բաներու կրկարօտինք մեր մխիթարութեանը ու քաջալերութեանը համար, և կամ մեր ընտանեացը համար: Արտեր՝ տնկելու համար, տուներ՝ մէջը բնակելու համար, լաթեր՝ հագնելու համար, կերակուր՝ ուտելու համար, ևն: Ամէն մարդու պարտքն է ժրաջան ըլլալ ու շիտակ ճամբով մը ապրիլ իրեն ու իր ընտանեացը՝ և ան ամէնուն համար, որ իրմէն կախում ունին: Ամէն մարդու պարտքն է որչափ որ իրեն կրկայլէ պարկեշտ վարք մը ունենայ, աղքատութեան մէջ չի մնայ, և մէկու մը պարտք չունենայ: Հիմայ ինչ բան որ մէկը իրեն տրուաւ իր ծնողացը կամ բարեկամներուն ձեռքովը, և ինչ բան որ ինքիմէն ստացաւ բուն իր արդար վաստակովը նէ, բուն իր օրինաւոր ստացուածքն է: Աւստի կրպահանջը վի մենէ որ մեր ընկերը թողունք իր ունեցածը վայելէ, ոչ իրմէն գողութիւն ընելու ենք ոչ ալ զինքը զրկելու ենք և ոչ ո՛ր և իցէ կերպով մըն ալ անիրաւութիւն մը ընելու ենք. հապա արդարութեամբ ու շիտակ վարվելու ենք իր հետը, և պահելու ու պաշտպանելու ենք իր ստացուածքը, և անոր բարգաւաճելուն ու բարի վիճակին ուրախանալու ենք ճիշտ մեր անձին պէս:

2. Մենք կրկոտրենք աս Պատուիրանքը նախ՝ երբոր մենք իրօք մեր ձեռքը գողութիւն ընելու կերկընցունենք. երկրորդ՝ երբոր ծածուկ կամ յայտնի խաբենք մեր ընկերը ինչ և իցէ կերպով. երբոր մերժենք կամ զանց ընենք ստոյգ պարտքերնիս հատուցանել, երբոր փոխ առնենք ու գիտնանք որ չի պիտի կրնանք հատուցանել կամ բնաւ տալու գիտաւորութիւն չունենանք. երբոր պատահի բան մը գտնանք ու տէրոջը չի տանք: Երբորդ՝ երբոր բան մը գողցած ըլլանք կամ մեր ընկերը զրկած ըլլանք,

և ետ չի դարձունենք ինչ որ իրմէն առեր ենք : Չորրորդ՝ երբոր մեր ընկերը յափշտակողներուն հետ հաղորդ ըլլանք , կամ գիտնանք անոնց շարութիւնը ու ան իրեն չիմացունենք : Ինգերորդ՝ երբոր խստութեամբ ու բռնութեամբ վարվինք անոնց հետ՝ որ մեզի համար կաշխատին ու մենէ կախում ունին , և անոնց պէտք եղածը առատապէս չի հոգալով՝ իրենց արդար վարձքը չի հատուցանենք նէ , և այնպէս գրեթէ անոնք գողութիւն ընելու կրատիպենք : Կամ երբոր տեսնանք աղքատը մէկէ մը շարշարված ու զրկված , և չօգնենք անոր : Վեցերորդ՝ երբոր մենք անհոգ ըլլանք մեր գործքներուն , դատարկակեաց , ծոյլ , և չի ջանանք ինքքզինքնիս կամ մեր ընտանիքը կերակրելու , ու այնպէս էվելէ ծախք ընել տանք ու բեռ ըլլանք արդար ու ժրաջան մեր դրացիներուն վրայ : Վեցերորդ՝ աս կերպով իրաւունք չունինք մեր դրացիներէն կերակուր ընդունելու կամ օգնութիւն մը խնդրելու : ք թձ . 4 . 10 :

3 . Ըմէն մարդու պարտքն է պահել աս Պատուիրանքը ինչ և իցէ վիճակի մէջ որ ըլլայ :

Երբեմն կրխորհի ծառան՝ թէ մեղք չէ , ու կրնայ իր տէրոջմէն գողութիւն ընել , աղքատը իր հարուստ դրացիներէն , ազգին գլխաւորները իրենց ազգէն , զաւակը իր ծնողքէն , ևճ . առևտուրի մէջ ալ կրխորհին մարդիկ՝ որ կրնան գողնալ իրենց հետ առուտուր ընողներէն : Եւ այց ասոնց ամէնն ալ գէշ են , ու Ս' Քրիստոսի գէմ . ուստի բանի մը կարօտութիւն ունենանք նէ , չի գողնանք , հապա իր տէրոջմէն խնդրենք ինչ որ պէտք է մեզի : Ըմէնէն աղէկ վարպետութիւնները արդարութիւնն է : Թէ որ կուզես յաջողութիւն գտնալու համար ամէն կերպ վարպետութիւնները բանեցունել , պէտք է որ իրաւունքը ձեռքէ չի ձգես :

4. Վարդա-Լիւնը զգու-ելի՛ նախապաշտօնի ու հոգե-
 շարժումի մեղք իրն է : Վտղիւն խղճմտանքը իրեն
 դէմ է - ինքք շարունակ կրվախնայ որ դուցէ կը
 գիտցրվի , և գրեթէ միշտ այնպէս կրվայ . ու իր
 գողցած բաներէն շատ քիչ աղէկութիւն կունեն-
 նայ . ամէն բարի մարդ իր վրայ նախատինքով ու
 անարգութիւնով կրնայի , և ոչ ալ մէկը անոր
 վրայ ապահովութիւն կունենայ . Մտուած ալ
 կրողուի իրմէն ու իր Երկնաւոր թագաւորու-
 թիւնէն դուրս կրվանաէ :

5. Մտմեղքէն հեռանալու համար թող գո-
 ղութեան առաջին անգամին տղաքները պատ-
 ժրվին , և մեղքին անարգութիւնը և թշուառու-
 թիւնը ու չարութիւնը պայծառ ցուցվի անոնց :
 Սորվեցուր անոնց բարերար , ազնուամիտ , ժրա-
 ջան ըլլալ . իրենց ունեցած բաներուն բաւակա-
 նալով , Յիսուսի ոսկեղէն կանոնը յիշելով , այ-
 տինքն ամէն բան՝ որ կուղէք թէ մարդիկ ձեզի
 ընեն , նա , ու Մտուածմէ վախնալով :

Իննեւերորդ Պատուիրանք :

ա Վորնիւ . Ժգ . 1—13 :

1. Ի՞նչ է Իններորդ Պատուիրանքը :

Պ . “Վճու ընկերիդ դէմ՝ սուտ վկայութիւն
 չընես” :

2. Թէ որ քու վրադ ձգեմ՝ ան յանցանքը՝
 որնոր ես կամ՝ ուրիշ մէկը ըրաւ , ի՞նչ ըրած
 կրլամ :

Պ . Սուտ վկայութիւն :

3. Թէ որ քու վրայովդ գէշ բաներ ըսեմ
 սուտ տեղը ու ջանամ ուրիշներն ալ գէշ խոր-
 հել տալ քու վրայովդ , և այնպէս կորսընցու-

նեմ քու բարի անունդ ու պատիւդ նէ, ի՞նչ
ըրած կըլլամ :

Պ . Սուտ վկայութիւն :

Ն . Թէ որ Աստուած վկայ բռնեմ իմ սուտ
խօսքերը քու վրայ հաստատելու համար նէ, ալ
իմ մեղքս խիստ մեծ չըլլա՞ր մի :

Պ . Նրամերես :

Ն . Թէ որ քու վրայովդ սուտ տեղը ուրիշ
ներուն գէշ խօսելը ու ամբաստանութիւն ընե-
լը լսեմ՝ որ գիտեմ թէ դուն անմեղ ես, և ա-
նոնց հետ մէկ ըլլալով զիրենք յօժարեցունեմ
ատ բանին մէջը յառաջանալու նէ, ի՞նչ ըրած
կըլլամ :

Պ . Սուտ վկայութիւն :

Ն . Թէ որ դատաւորին ատեանը կամ ու-
րիշ ո՞ր և իցէ տեղ մը կանչուելու ըլլանք մեր
ընկերին համար կամ անոր դէմ վկայութիւն
ընելու նէ, ի՞նչ պարտինք խօսիլ :

Պ . Ճշմարտութիւն : Եւէց . իդ . 1, 2 :

Պ . Ե . 1 : ԺԺ . 16 : Դ ( ) Ե . 6 :

Ն . Բանսարկութիւնը, զրպարտութիւնը,
և բամբասանքը արգելված է մի աս Պատուի-
րանքով :

Պ . Նրամերես :

Ն . Ասոր վրայով ի՞նչ կըսէ Սուրբ Գիր-
քը :

Պ . “ Բու աղգիդ հետ նենդութեամբ չի
վարվիս ” : Պ . Ե . ԺԺ . 16 :

Ն . Բանսարկուները, զրպարտիչները և
բամբասողները, խռովարար ու վնասակար ան-
ձի՞նք են մի :

Պ . Նրամերես :

Ն . Սեր ընկերներուն ի՞նչ կերպով պար-
տինք խօսիլ ճշմարտութիւնը :

Պ . “ Սիրով ” : Եւէ . Դ . 15 : Ի կրթ .
ԺԴ . 4—7 :

ձ . “ Ի՞նչ կըսէ Սուրբ Գիւրքը ասոր վրայով :

Պ . “ Ըմէն դառնութիւնը և բարկութիւնը ու սրտամտութիւնը և աղաղակը՝ ու հայհոյութիւնը վերցրվի ձեռնէ ամէն չարութիւնով մեկտեղ ” : Եփ . Գ . 30—32 :

ձ . Կրկնէ նայիմ , ուրիշ ի՞նչ կըսէ Սուրբ Գիւրքը :

Պ . “ Թէ որ մէկը կրօնաւոր ըլլալ ուզէ և իր լեզուն չի սանձէ նէ , անանկին կրօնաւորութիւնը ընդունայն է ” : Յով . Կ . 19—26 : Ս . Կար . Է . 1—2 :

ձ . Չե՞նք մի պարտաւորիր ատել սուտ զրուցները ու սուտ վկաները , և անոնց հետ ընկերութիւն ընելէն հրաժարիլ :

Պ . Նրամերես : Ըստ . ԺԳ . 20 :

ձ . Նրէաները ի՞նչպէս վկայութիւն բրին մեր Փրկիչին դէմ :

Պ . Սուտ վկայութիւն : Ս . Կար . Է . ԽԳ . 59—61 :

ձ . Շատ հարստութիւնէն՝ մանաւանդ պատուական կեանքէն էվելի ի՞նչ բան լաւ է մեզի :

Պ . Ըղէկ անուն : Ըստ . ԽԲ . 1 :

ձ . Ըղէկ անուն ստանալու համար ի՞նչպէս ջանալու ենք :

Պ . Բարի ըլլալով ու աղէկութիւն ընելով :

ձ . Թէ որ կըսիրենք աղէկ անունը և ան ազնիւ է մեզի նէ , չե՞նք մի պարտաւորիր պատուել ու պաշտպանել մեր ընկերին աղէկ անունը :

Պ . Նրամերես :

ձ . Սուտ խօսողները ու սուտ վկայութիւն բնողները կրնան առանց պատիժի մնալ :

Պ . Չէ : Ս . Կար . ԾԿ . 5 : Ըստ . ԺԺ . 5 , 9 :

Իններորդ Պատուիրանքը մեր՝ ու մեր ընկերին աղէկ անունին ու պատուոյն համար մեզի մեր ունեցած պարտաւորութիւնը կըստ վերջիննէ :

1. Մեր հանգստութիւնը ու երջանկու թիւնը, գործառնութեան մէջ՝ մեր յաջողութիւնը, կենաց մէջ՝ մեր օգուտը, մեր ունեցած անունէն ու պատիւէն շատ կախում ունի: Աւստի մենք բուն մեր աղէկ անունը ու պատիւը ուղելու ու պաշտպանելու ենք բարի ըլլալով ու աղէկութիւն ընելով: Մենք նաև մեր ընկերին ալ աղէկ անունը ու պատիւը ուղելու ու պաշտպանելու ենք իր վրայ ճշմարիտը խորհելով ու խօսելով՝ առանց շողոքորդութեան, զրպարտութեան, կամ անիրաւ դատման. ողորմութեամբ ու գթութեամբ յանդիմանելով իր յանցանքները ու անոնք այնչափ ծածկելով որչափ որ արդար ու ուղիղ կրլայ ուրիշներուն. պաշտպանելով զինքը թշնամիներէն՝ որ իր աղէկ անունը աւրել կուղեն. և մասնաւորապէս թէ իրեն համար է եղեր և թէ իրեն դէմ՝ ճշմարիտ վկայութիւն ընելու ենք երբոր կանչուինք հրապարակաւ կամ գաղտուկ:

2. Մենք աս Պատուիրանքը կրկոտրենք, նախ՝ երբոր բանսարկու, շատախօս, խռովարար, բամբասող ու անիրաւ դատաւոր ըլլանք. երբոր մեր ընկերին համար սուտ վկայութիւն ընենք իր մեղքերը ծածկելով որնոր պէտք է ցուցընել. շողոքորդութիւն ընել իրեն՝ դերազանցութիւնով մը որնոր ինքը չունի, և՛. կամ երբոր իրեն դէմ սուտ վկայութիւն ընենք, իր վրայ անանկ զգացումներ ու ներգործութիւններ դնելով՝ որնոր գիտենք թէ իրեն չի վերաբերիր, և ասանկ գուցէ իր պատիւը կորսընցունենք, իր ընտանեացը՝ կամ բարեկամներուն՝ կամ իր ստացուածքին վնաս հասցունենք, կամ իր կեանքը անգամ կորսընցունենք: Երկրորդ՝ երբոր ասանկ բաներ ընողներուն հետ հաղորդ ըլլանք ու անոնց ընկերութեամբը ուրախանանք:

3. Ասանկ է մարդոց բնական չարութիւնը որ

ընդհանրապէս կրսիրեն իրենց ընկերին վրայով
 գէշ խօսիրը ու լսելը . ասկէց կրճագի վիճաբա-
 նութիւն , հակառակութիւն , նախանձ , ատե-
 լութիւն , վրէժխնդրութիւն և կռիւ . աշխարհը
 կրակը ձգված է աս Պատուիրանքը կտորըվելուն
 համար : *Ասորիս՝ Յակ . 7 . 1—18 :

4 . Թող ամէն մէկը Մատուծմէ շնորհք ու
 զօրութիւն խնդրէ աս Պատուիրանքը պահելու
 համար , որ այնպէս ամէն մէկը իր ազգին օգտա-
 կար ըլլայ :

Յիշէ բուն քու իյնալըդ , մտմտա՛ աղէկ բուն
 քու ըրածներուդ վրայ . աղէկ մտիկ ըրէ երկու
 կողմն ալ՝ թէ որ մէկը դատելու ըլլաս , և քու
 միտքիդ մէջը աղէկ մը վճռելով դատաստան ըրէ .
 անաշառ վկայութիւն ըրէ . որչափ որ կրնաս ա-
 ղէկ ըսէ քու ընկերիդ . Մատուծմն Արմէնացոց
 Կասնիքի՛ն Գլուխն Կրօնէ՛ն . բամբասողնե-
 րուն ընկերութենէն հեռու կեցիր . թէ որ ու-
 րիշ բան մը չես կրնար ընել նէ , քու լուծիւ-
 նովդ անարգէ անոնք . աղօթէ՛ սիրոյ հոգի մը
 ունենալու համար :

5 . Ինչաւ մի՛ խնդրեր չար մարդոց մէջը ա-
 նուն ստանալ գէշութիւն ընելով : Մնմեղ
 խղճմտանք մը ունեցիր Մատուծոյ ու մարդու
 առջև , թէ և ինչ որ աշխարհ ըսելու ըլլայ քու
 վրայովդ . թէ որ քեզի զօգարտութիւն ընեն ու
 անիրաւութեամբ դատեն և՛ , համբերէ՛ . Մա-
 տուծոյ ձգէ՛ քու դատաստանդ . յօժարութեամբ
 դէպի ան դատաստանին նայէ՛ որ ամէն մարդ իր
 գործքին պէս գովութիւն պիտի առնէ Մա-
 տուծմէ : Սորի՛ն . Ե . 11 : և Արմէն 7 .
 3—5 :

6 . Վրիստոնեաները յատկապէս իրենց ու ի-
 րենց եղբայրներուն բարի անունը զգուշու-
 թեամբ պահելու են . ինչու որ աշխարհի մէջ ի-

քենց բարի անունէն կախում ունի իրենց օգուտը , Աւետարանին պատիւը , ու Վրիստոսի Փառքը :

Տասներորդ Պատուիրանքը :

Կ (Թագ . ին . 1—16 :

Ն . Ի՞նչ է Տասներորդ Պատուիրանքը :

Պ . “ Վու ընկերիդ տունին չի՛ ցանկաս , ոչ ալ անոր արտին . քու ընկերիդ կնկանը չի՛ ցանկաս , ոչ անոր ծառային ոչ ալ աղախնոյն , ոչ անոր եղբրուն ոչ ալ անոր էջերուն , ոչ ալ անոր անասուններուն մէկին , և ոչ ինչ որ քու ընկերդ ունի ” :

Ն . Ի՞նչպէս իմ ընկերքս սիրել կը պահանջէ ինէ Աստուած :

Պ . Իմ անձիս պէս : Մատթ . իբ . 35—40 :

Ն . Թագ . 9 , 10 :

Ն . Ուրեմն պարտաւոր չե՞մ մի ուրախանալու երբոր տեսնամ զինքը որ ամէն բարի բան ունի ու կը վայելէ :

Պ . Նրամերես :

Ն . Ի՞այց դիցուք թէ չուրախանամ անոր ունեցած պատուական բաներուն և նախանձիմ , ու փափաքիմ ես ունենամ նէ , ի՞նչ ըրած կը լլամ :

Պ . Աչք տնկած կը լլամ , որ Տասներորդ Պատուիրանքին դէմ է :

Ն . Իմ պարտաւորութիւնս չէ մի , որ իմ ունեցած բաներուս գոհ ըլլամ առանց իմ ընկերիս ունեցածին նախանձելու :

Պ . Նրամերես :

Ն . Ի՞նչ կըսէ Պողոս Առաքեալը իր բաւականութիւն սորվելուն վրայո՞ւ :

Պ . ‘ Ես սորվեցայ ինչ վիճակի մէջ որ եմ
գոհ ըլլալ ’ : Փիլի . Դ . 11—13 : Վարձ .
Ի . 33 :

Ն . Ուրիշ ի՞նչ կրսէ :

Պ . “ Լստուածպաշտութիւնը հանդերձ գո-
հութիւնով օգտակար է . քանզի բան մը չի
բերինք աս աշխարհքը՝ ու բան մըն ալ անշուշտ
չի պիտի կրնանք տանիլ : Նապա ունինք կե-
րակուր ու լաթեր , և անով բաւականանանք ” :
ՍՏԺ . Դ . 6—8 :

Ն . Ո՞րմէն կիջնայ ամէն բարի պարգևները
և ամէն բարի շնորհքները :

Պ . Լստուծմէ : Հոմ . Թ . 17 :

Ն . Ո՞վ է ան բարձրացեալ ամէնուն Վլու-
խը՝ որ հարստութիւն ու պատիւ՝ մեծութիւն ու
զօրութիւն կուտայ , և վար ալ կրճգէ ու կաղ-
քատացունէ ան՝ որին որ ինքը հաճի :

Պ . Լստուած . Օննպ . ԻԴ . 1 , 35 : Թ ՍԺ .
Դ . 1—8 ևԹ :

Ն . Թէ որ գործեմ ու ջանամ և արդարու-
թեամբ գալեմ Լստուծոյ առջևը նէ , ինքր ա-
մէն ինծի պէտք եղած աղէկ բաները պիտի խնա-
յէ՞ մի ինծմէ :

Պ . Չէ :

Ն . Լս Պատուիրանքը կարգիլէ՞ մի մեզ մեր
ընկերին դէմ մինչև անգամ չար խորհուրդ մը
ունենալէն :

Պ . Նրամերես : ԹԿ-սց . ԺԴ . 22 : ԼԿ-Ի .
ԺԴ . 2 : ԻԴ . 9 :

Ն . Մեր սիրտերը ի՞նչպէս պահել կրպատ-
ուիրէ մեզի Տէրը :

Պ . “ Լմենայն պահպանութեամբ պահէ քու
սիրտդ . ինչու որ , անկից է կենաց բղխումը ” :
ԼԿ-Ի . Դ . 23 :

Ն . Մաքուր սիրտ մը ունենալու համար
ի՞նչպէս աղօթելու ենք Լստուծոյ :

Պ. «Սիրտ սուրբ հաստատէ՛ իմ մէջըս ո՛վ
Լստուած . և շիտակ հոգի նորոգէ՛ իմ ներսի-
դիս » : Սաղմ . Ժ . 12 :

Ն . Եւ ի՞նչպէս աղօթելու ենք Լստուածոյ
մեր սիրտերը փորձելու համար :

Պ. «Փորձէ՛ իս՝ ո՛վ Լստուած , ու գիտցիր իմ
սիրտս . իսքննէ ու գիտցիր իմ խորհուրդներս ,
Ու նայէ թէ որչար ճամբուն մէջն եմ նէ , ալ
իս դէպի յաւիտենական ճամբան առաջնորդէ՛ » :
Սաղմ . ԺԼԻ . 23 , 24 :

Ն . Ի՞նչ է Լուսնին չորս Պատուիրանքնե-
րուն բովանդակութիւնը :

Պ. «Վու Տէր Լստուածդ պիտի սիրես քու
բոլոր սրտէդ և քու բոլոր հոգիէդ և քու բոլոր
զօրութենէդ » : Ի՞ Օրեն . Կ . 5 : Սաղմ . իբ
35—40 :

Ն . Եւ ի՞նչ է մնացած վեց Պատուիրանքնե-
րուն բովանդակութիւնը :

Պ. «Վու ընկերդ պիտի սիրես քու անձիդ
պէս » :

Ն . Պարտաւոր ե՞նք մի բոլոր Պատուիրանք-
ները կատարելապէս պահելու , և պարտաւորու-
թեան անփոփոխելի կանոն ե՞ն մի անոնք :

Պ. Նրամերես :

Ն . Ի՞նչ պիտի ըլլան անոնք՝ որ աս Պատ-
ուիրանքներուն կատարելապէս չեն հնազան-
դիր :

Պ. Պիտի պատժըվին յաւիտենական կորուս-
տով : Վաղ . Կ . 10—13 :

Ն . Մենք որ չի նազանդած ենք աս Պատ-
ուիրանքներուն նէ , ի՞նչպէս ուրեմն պիտի
փրկըվինք յաւիտենական կորուստէն :

Պ. Տէր Յիսուս Վրիստոսին հաւատալով :
Սաղմ . ԺԿ . 16 : Վարժ . ԺԿ . 30 , 31 :

Տաներորդ Պատուիրանքը կըսորվեցունէ մե-

զի թէ մենք այնչափ սիրելու ու պատուելու ենք մեր ընկերը որ սիրտերնուս մէջը անգամ ցանկալու չենք իր ունեցած բաներուն մէկին :

Է. Ինքը ունենալու և վայելելու է բոլոր իր ունեցած բաները՝ ազատ մեր ամէն անիրաւ գործքերէն ու կամքերէն : Երբոր ինքը աղէկութիւն ընէ՝ մենք ուրախանալու ենք . և իր գործքերուն հոգ տանելու ենք . ու երբոր բանի մը կարօտութիւն ունենայ նէ՝ իրեն օգնելու ենք : Մենք գոհ ըլլալու ենք նաև մեր որպիսութեանը ու մեր վիճակին , ինչպէս սահմաններէ նէ մեր մեծապէս իմաստուն ու փառաւորեալ Երկնաւոր Հայրը :

2. Մենք աս Պատուիրանքը կրկոտրենք , նախ՝ երբոր տգոհ ըլլանք ու յանցաւոր ընենք զՄատուած որ մեզ մեր ընկերին պէս իմաստուն , աղէկ , զօրաւոր , հարուստ , պատուելի , կամ անոր պէս երջանիկ չըրաւ : Երկրորդ՝ երբոր մենք նախանձինք մեր ընկերին և ցանկանք որ մենք ունենանք ու վայելենք իր ստացած բանին մէկը . և ուզենք զինքը ատ մէկ բանը կորսնցունելով չարչարված տեսնալ ու այնպէս մնալ : Երրորդ՝ երբոր զինքը՝ կամ իր կինը կամ իր մէկ անասունը չարչարված տեսնանք ու չօգնենք իրեն , հապա էվելօք ուրախանանք սրտով նիս :

3. Բնութեամբ՝ ամէն մարդ ինքըզինքը իր ընկերէն էվելի աղէկ կըսիրէ . անոր համար մէկը մէկալին ունեցածին՝ կամ անոր յաջողութեանը նախանձելով՝ անոր աղէկ բաներուն ցանկացող ու անոր երջանկութեանը հոգ չի տանող եղած կըլլայ բուն իր անձին հետ բաղդատելով : Մս տեսակ սիրտ ունենալը բոլորովին գէշ է . ուրեմն մենք ապաշխարելու ենք անոր վրայ , և նոր սիրտ մը խնդրելու ենք որ կարենանք սիրել մեր ընկերը մեր անձին պէս :

4. Ուստի պարտին՝ ձեր սիրտերը պահու-
 թեալք պահել ամէն օր . ինչու որ կեանքերնուս
 հոգերուն ու զբաղմունքներուն մէջը կիյնանք ա-
 մէն օր նախանձօտ ու ցանկացող զգացումնե-
 րով : Մենք միշտ փորձրված ենք մեր անձը
 մեր ընկերէն էվելի սիրելու . հետու պահէ սիրտդ
 բոլոր շար խորհուրդներէն , ու ամէն բան ա-
 պահումու թեամբ կրպահվի : Մեղանչական
 գործքերը՝ մեղանչական խորհուրդներէն ու
 բաղձանքներէն կուգան : Յով . ւն . 14 ,
 15 : Լստուծոյ ( ) րէնքը սրտի խորին խոր-
 հուրդներուն ու փափաքներուն կը հասնի , և
 ասկէց կը սորվինք որ ան ի՞նչպէս սուրբ , ինչպէս
 կատարեալ , ու ինչպէս խորունկ է : Սողմ .
 ժԺ . 8—14 :

5. Լստուծոյ շնորհակալ ըլլող միայ մը ու-
 նենալնուս համար ինչ որ ենք նէ , և երկրի
 վրայ ինչ որ ունենանք նէ : “ Լս աշխարհիս
 մեծութիւնը անցաւոր է ” : Տժգոհ ու ցանկա-
 ցող մարդը ապերջանիկ մարդ մըն է . Գաւիթ՝
 ցանկացաւ Ուրիային կնոջը . Լքաար՝ Լարու-
 թին այգիին . Գէեղին՝ Կէեմանին արծաթին ու
 հանդերձին . Յուդան՝ Մարիամին ծանրագին
 եղին . բայց ամէնքն ալ ապերջանիկ էին ցան-
 կացող փորձիչին հեռեկով . և անոնցմէ ոմանք՝
 ինչպէս որ կրնանք հաւատալ , հիմայ վայերուն
 աշխարհքին մէջ կը շարժարվինկոր : Դ Սով . ժԻ .
 2—4 : Դ թմագ . ին . 1—16 : Դ թմագ . Ե .
 20—27 : Յանկացող մարդը ոչ իր ներսիդին
 խաղաղութիւն ունի , ոչ ալ իր ընկերներուն
 հետ : Թէ որ մեզի բաժին Լստուած ունենանք
 նէ՝ ան մեզի բաւական է : Մենք սորվելու ենք
 “ որ Լստուծոյ ուրախարար սերն է անհուն
 բարին . ուստի պէտք է մեզի որ Լստուծոյ սի-
 րոյն մէջը ապրինք :

Լս Ս եց Պատուիրանքները որոնք որ հիմայ

քննեցինք, Երկրորդ Տակառնը կը խոչընդէն, և կը սորվեցունեն մեզի մեր պարտքը դէպի մեր ընկերին. որ մենք Նազանդելու ենք ան ամէնուն վայելուչ սիրով ու յարգութիւնով որ իշխանութիւն ունին մեր վրայ: որ մէկու մը կեանքը կորսնցնուենելու չենք. որ մեր ընկերին ընտանեացը սրբութիւնը ու մաքրութիւնը պահելու պաշտպանելու ենք: Իր ստացուածքը ու պատիւը անարատաբար պաշտպանելու ենք: Աստուծոյ կեանքին մէջ իր ունեցած բարի բաներուն ժառանգութիւնովը ու վայելչութիւններովը ուրախանալու ենք, և չարութեան դաղատակ խորհուրդ մը անգամ սիրտերնուս մէջը ունենալու չենք իրեն դէմ:

Եւ ասանկ են Տասը Պատուիրանքները:

1. Անոր արվէցան Տեղէն տնտեսարանը Աստուծոյ Տեղէնը Սրբեղծողէն, որ անհուն խորոզութիւնն ունի Տեղ վրայ:

2. Անք են մեր ()րէնքը, մեր Պարտաւորութեան Անոնը, որուն պարտաւոր ենք հետեւելու սրտով ու գործքով կատարելապէս, ապա թէ ոչ՝ դատապարտութեան տակ կիյնանք:

3. Մենք ամէնքս ալ աս ()րէնքին կատարեալ Նազանդութիւն ընելնուս մէջ սխալած ենք՝ ինչպէս որ մեր խղճմտանքն ալ կը վկայէ, և անոր համար դատապարտուած ենք:

4. Մենք մենէ բան մը չենք կրնար ընել որ Աստուծոյ հատուցում մը ընենք իրեն դէմ մեր գործած մեղքերուն համար, ու իր բարկութենէն փախչելու համար:

5. Բայց ինքը ողորմութեամբ մեզի համար Փրկիչ մը նախախնամեց Յիսուս Քրիստոս Իր Արդին. որ ինքը մեզի համար ()րէնքին անէծքը կրեց. և փրկելու համար պարտինք իրեն հաւատալ ու իրեն ապաւինիլ, ապաշխարելով ու մեր մեղքերը մէկդի ձգելով:

6. ()րէնչը Տէր Արժապետին է Տէր Քրիստոսին բերելու համար : Մենք մեր սիրտերը ու մեր կեանքը օրէնքին հետ կըրաղգատենք , և կըսորվինք մեր անթիւ յանցանքները ու մեղքերը . կըսորվինք ան սոսկալի պատիժը որ հետևելու է . կըղողանք . կըհարցունենք որ ի՞նչ պարտինք ընել : Կըլսենք Աստուծոյ մեզի ըսածը , թէ՛ “ Ա՛հա՛ Աստուծոյ Վառնուկը որ աշխարհի մեղքը կըվերցունէ” . և թէ՛ Ա՛ն՝ որ կըհաւատայ , պիտի փրկըվի . ան՝ որ չի հաւատար պիտի դատապարտըվի” : Կըհաւատանք ու կուրախանանք : Երանի՛ թէ՛ Օնողքները և Արժապետները ու Քահանաները յանդիմանէին իրենց տղաքը , աշակերտները , ու ժողովուրդը՝ ցուցնելով անոնց յանցանքը որ օրէնքէն եղան , և շնորհքին միջնորդութիւնով զաւանջնորդէին զանոնք յաջողութեամբ դէպի Մեղաւորներուն Փրկիչը :

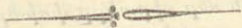
Ս Էրջաբանութիւն

Հիմայ դուք աս Վրիստոնէականը լըմնցուցիք . և քիչ մը տեղեկութիւն ունեցաք ան Սեծ Աստուծոյ , Հօր՝ և Որդւոյ՝ և Սուրբ Հոգւոյն վրայով , որ ստեղծեց մեզ և կրինամէ մեզ ու ամէն բաները : Վուք քանի մը բաներ սորվեցաք բարի ու չար հրեշտակներուն վրայով . և մարդու վրայով ալ ու մեր վրայ ալ , թէ մենք ինչպէս աշխարհք եկանք . ինչպէս մեր Վախահայրը Ադամ երջանիկ էր . և ինչպէս ինքը մեղանչեց , ու մեր վրայ ալ բերաւ , մեղքը՝ մահը՝ և դժոխքը ամէնը մէկ տեղ : Վուք քիչ մը սորվեցաք Աստուծոյ դէպի մեզի ունեցած իր մեծ ողորմութեանը վրայ , թէ ինչպէս ինքը Յիսուս Վրիստոս իր սիրելի Որդին աշխարհք խրկեց մեր փրկութեանը համար չարչարվելու ու մեռնելու . և ինչպէս խրկեց Սուրբ Հոգին մեր սիրտերը փոխելու , մեզ դէպի Վրիստոս տանելու , ու Երկինքին համար պատրաստելու : Վուք քիչ մը սորվեցաք Հոգիին ու մարմինին ինչ պատահելուն վրայով մեռնելէն ետքը , թէ մարմինը Յարութեան օրը ինչպէս նորէն պիտի ապրի , թէ անատենը վերջին ահագին դատաստանը ինչպէս պիտի հետևի . և թէ դատաստանէն ետքը արդարները երկինքը պիտի երթան , ու չարերը դժոխքը պիտի ձգվին յաւիտեան :

Վուք քանի մը բաներ ալ սորվեցաք Տասը Պատուիրանքներէն՝ դէպի Աստուած և դէպի մեր դրացիներուն մեր ունեցած պարտաւորութեանը վրայով :

Թող Աստուած օրհնէ ձեզ աս վարդապետութիւնը . Թող տայ ձեզի իր շնորհքը որ ապաշխարէք ձեր մեղքերուն վրայ ու հաւատաք Տէր Յիսուս Վրիստոսին . ու սուրբ կեանք մը վա-

րէք աշխարհիս վրայ . և երբոր մեռնելու ըլ-
 ւաք՝ Լ՝մենակարող Փրկիչը ձեզի հետ ըլլայ .
 ու ինքը ձեզ արդարացունէ դատաստանին օրը ,
 և ձեզ երկինքը ընդունէ յաւիտեան իր հետը
 ապրելու համար :

ՅԼՆԿ:

Մասն . Ե :

	Երև
§ ա . Այ ինչ ըլլալուն վրայ	8
§ բ . Այ յատկութիւններուն վրայ	10
1 . Աճ անմահ է	“
2 . Աճ ամեն արեղ ներկայ է	11
3 . Աճ ամենախորոզ է	14
4 . Աճ սոսքէ է	16
5 . Աճ բարի ու սղարած է	17
6 . Աճ արդար է	21
7 . Աճ ճշմարտութեան Աստուած է	24
§ գ . Սուրբ Երրորդութեան վրայ	27

Մասն . Բ :

§ ա . Բարի հրեշտակներուն վրայ	30
§ բ . Չար հրեշտակներուն վրայ	35

Մասն . Գ :

§ ա . Այ Ստեղծագործութեանը վրայ	40
§ բ . Գրախօսին վրայ	43
§ գ . Սարգուն փորձութեանը վրայ	45
§ դ . Սարգուն առաջին մեղքը ու իյնալը	50
§ ե . Սեր առաջին ծնողացը իյնալուն վրայ	55
1 . Աննի անխօսելիքն ու Գրախօսին դուրս յգլխի	“

2 . Մ'եր Աստուծոյն Օնորաբար Տեղանշեցին
 եւ իրենցմե երբքը եղած Բողոք իրենց պատմելին
 ուր . 100 58

§ 7 . Փրկութեան ճամբուն համար . 64

1 . Աստուծոյ զրկուելին իրապարտաստի . “

2 . Յետոյ Փրկելին ո՛վ ըլլայ 67

3 . Ինչո՞ւ Վրիստոս Տարբ. ելան 77

4 . Յետոյ Տեղ Ի՞նչպէս իրժիշէ 80

5 . Խաչակեցոյս ու Տեսնու իտան ձեռք . 84

6 . Մ'եռան ամենուն համար 90

7 . Անոնք Տեղին իր զրկելին ո՞ր 93

8 . Ի՞նչ է Վրիստոսի հասարակ 95

§ 8 . Մ'եր դէպի Վրիստոս գալուն՝ ու Երկինքին համար պատրաստը վերջը ճամբուն վրայ . 100

1 . Պէտք է որ Աստուծոյ գեղեցիկ Վրիստոս աստուծոյն Տեղ : . . . . . “

2 . Սուրբ Հոգին պարտի զինքն Տեղ սերտերը 104

3 . Սուրբ Հոգին իրենց Տեղի Աստուծոյն ձեռք 108

4 . Սուրբ Հոգին ո՛վ ըլլայ 113

§ 9 . Մահին վրայ : 117

1 . Մարմնին Տեսնելուն ձեռք . . . . . “

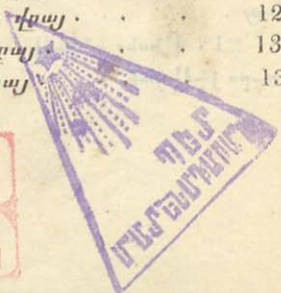
2 . Հոգին ինչ իրապարտութեամբ Տարմնը Տեսնի 121

§ 10 . Յարութեան վրայ 123

§ 11 . Դատաստանին վրայ 128

§ 12 . Երկինքին վրայ 134

§ 13 . Կոնստանտին վրայ 139

Մասն . Գ . :

§ 10 . Օրէնքը տրվելուն վրայ	143
§ 11 . Տասը Պատուիրանքներուն վրայ	146
Եւազնի Պատուիրանքը	“
Երկրորդ Պատուիրանքը	150
Երրորդ Պատուիրանքը	153
Չորրորդ Պատուիրանքը	155
Հինգերորդ Պատուիրանքը	161
Վեցերորդ Պատուիրանքը	165
Եօթներորդ Պատուիրանքը	172
Ութերորդ Պատուիրանքը	178
Իններորդ Պատուիրանքը	183
Տասներորդ Պատուիրանքը	188

143	...
144	...
145	...
146	...
147	...
148	...
149	...
150	...
151	...
152	...
153	...
154	...
155	...
156	...
157	...
158	...
159	...
160	...

